

Η άλλη θάλασσα

Η ΑΛΛΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

Η ΑΛΛΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ἦστιν θάλασσα— τίς δέ νιν κατασβέσει;

ΑΙΣΧΥΛΟΥ – ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

*Alors tout le système passe en apesanteur, il n'est plus lui-même
qu'un gigantesque simulacre*

JEAN BAUDRILLARD – SIMULACRES ET SIMULATION

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Νέα Υόρκη. Μάιος του 20 . . . Λίγο μετά το μεσημέρι. FLASHCRASH. Ο δείκτης Dow Jones χάνει πάνω από χίλιες μονάδες μέσα σε λίγα λεπτά.

*

Σίδνευ, κοντά μεσάνυχτα.

Εξουθενωμένος, μετά από μια τυπική μέρα στο γραφείο, κρατώντας ένα ποτήρι ούισκι, κοιτάζει το μαύρο τρικυμισμένο πέλαγο.

Χτύπος τηλεφώνου

- Έλα Νικ! Τι γίνεται αδερφέ; *Αλέξανδρος*
- Καλά, είσαι μαλάκας; Δεν πήρες χαμπάρι ακόμα; Άνοιξε τις οθόνες σου να δεις! Γίνεται χαμός στη Νέα Υόρκη. *Νικ*

Έντρομος ανοίγει την οθόνη.

- Δεν είναι δυνατόν να συμβαίνει αυτό! Δεν είναι δυνατόν! *Αλέξανδρος*

Μούσκεμα στον ιδρώτα, χλωμιάζει σα βρεγμένος δρόμος της φθινοπωρινής Αθήνας στον βραδινό φωτισμό, που στοχάζεται τις έγνοιες και τα μεράκια των περαστικών. Αστραπιαία σκέφτεται τη

σταδιοδρομία του, τις επιλογές που τον οδήγησαν ως εδώ, τα οράματα που υπηρέτησε σαν καλλιτέχνης ή άγιος, την πορεία του που κατάπνε σαν ανάγκη.

Τα μάτια του καρφωμένα πότε στην οθόνη πότε στη θάλασσα. Και το υπόκωφο αντάτζιο της συνείδησης, σταθερά. Μουσική που πάντα άκουγε προσεκτικά μα πάντα διάλεγε να την αποσιωπά, θυσιάζοντάς την στον βωμό της πράξης.

Οι δείκτες, τα κύματα, οι σκέψεις, το αλκοόλ. Βυθισμένος στον ίλιγγο καταλήγει ξερός στον καναπέ.

Οι ώρες περνούν. Η νύχτα σταδιακά απέρχεται και ο Αλέξανδρος κείται μέσα στην αγαλλίαση της αναισθησίας.

*

Όπως το λεν κι οι ποιητές, το πρωινό αποτελεί βάπτισμα στο νέο φως. Για να συνεχιστεί η τραγωδία που έχει σχήμα κύκλου.

Οι ηλιαχτίδες μαστιγώνουν τα μάτια του. Τα βλέφαρα προβάλουν αντίσταση για λίγο και παιχνιδίζουν σα φτερά πεταλούδας (πώς το ένστικτο της αυτοσυντήρησης παράγει έργα τέχνης!) Τινάζεται! Ξανακαρφώνει το βλέμμα στην οθόνη. Όλα φαίνεται να βαίνουν σε κανονικούς ρυθμούς. Η κατάσταση ομαλοποιήθηκε. Μιλούν για ένα στιγμιαίο σοκ των αγορών που προκλήθηκε από . . .

Ξαναπέφτει στον καναπέ. Για τις επόμενες ώρες θα ακούει τις αναλύσεις αδρανής. Χωρίς να ξέρει ακριβώς τι συνέβη, δείχνει να αντιλαμβάνεται. Άλλωστε, ποτέ δεν τον ενδιέφεραν τα γεγονότα αυτά καθ' εαυτά, αλλά το νόήμά τους. Πάντα, όμως, κατέπνιγε αυτή του τη στοχαστική ροπή και κατάφερνε να πείθει τον εαυτό του και τους άλλους ότι είναι ένας άνθρωπος της αγοράς, που η μόνη του

έγνοια είναι αυτή και το πρακτικό της κομμάτι. Το κέρδος ήταν πάντα μέσα του κάτι που τον ιντριγκαρα, αλλά περισσότερο σα λίμπιντο κι εφήμερη νίκη παρά σαν σύστημα. Στο βάθος, ήταν πονόψυχος κι ενδιαφερόταν για τους πολλούς. Και την ενασχόλησή του με την οικονομία, όσο την έβλεπε σαν πάθος προσωπικό και μεράκι, άλλο τόσο τη θεωρούσε έναν τρόπο βοήθειας και προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο.

Λουσμένος με τόσο φως, παραμένει χλωμός, με βλέμμα στο άπειρο – εκεί που το γαλάζιο γίνεται λευκό και βυθίζεται στην ανυπαρξία.

Ο ήλιος κατακτά την τζαμένια περίμετρο της οικείας. Διεισδύει στις διάφορες επιφάνειες του χώρου και τις εκθέτει. Μέσα σ' αυτήν την πλημμυρίδα από φως, τα έπιπλα μοιάζουν να επιπλέουν σαν πτώματα ναυαγών στη θάλασσα του μεσημεριού, εκεί που δε μπορείς να διακρίνεις χρώματα. Ολόκληρο το σπίτι φαντάζει σα ναυάγιο.

Πρόκειται για ένα διαμπερές οροφοδιαμέρισμα πολλών τετραγωνικών μέτρων σαν αυτά της Νέας Υόρκης, αισθητική, η ανατολή της οποίας, ενέπνευσε ίσως τον Gershwin να συνθέσει το *Rhapsody in Blue*. Στο εσωτερικό, ένας μεγάλος ενιαίος χώρος, διακοσμημένος λιτά. Τα λίγα, πανάκριβα έπιπλα επιτυγχάνουν κι αυτά μια λειτουργικότητα. Ένα ύφος ομοιόμορφο που υπηρετεί τον μινιμαλισμό, όπως τον υπηρετεί και η σύγχρονη μουσική που βασίζεται στο σταθερό μπιτ και η σημαντικότερή της προσφορά έγκειται στο γεγονός ότι υπενθυμίζει στον ευαίσθητο ακροατή την βασική σταθερά των ανθρωπίνων σχέσεων – την ατονική σιωπή. Μόνη παραφωνία στο αρμονικό σύνολο ένας μεγάλος ξύλινος σταυρός, ενθύμιο της γιαγιάς του από την Πόλη.

Στον διάδρομο ακούγονται τα βήματά της. Εκείνος τρέχει κατ' ευθείαν στο μπάνιο. Ρίχνει νερό στο πρόσωπό του. Ο ήχος του κλειδιού στην πόρτα, του ακούγεται σαν καμπάνα. Στα επόμενα

δευτερόλεπτα, πρέπει να μεταμορφωθεί για να υποδεχτεί, όπως πάντα, τη δέσποινά του.

- Μωρό μου! Αγάπη μου! Γύρισα. Έλεν

Δεν αποκρίνεται. Δε νιώθει έτοιμος.

- Αλέξανδρε! Αγάπη μου, είσαι εδώ; Έλεν

Παίρνει βαθιά ανάσα. Βγαίνει από το μπάνιο. Στέκεται με ανοιγμένα διάπλατα τα χέρια.

Εκείνη τον κοιτάζει με γουρλωμένα τα μεγάλα της μάτια.

- Αγάπη μου, μάντεψε!

- Τι έγινε; Αλέξανδρος

Είμαι έγκυος. Έλεν

Βυθίζεται στην αγκαλιά του.

Τη σφίγγει.

Μένουν εκεί. Αγκυλωμένοι σε μια αγκαλιά θρησκευτικά κινηματογραφική.

Τα μόνα πράγματα που σαλεύουν, τα χτυποκάρδια τους και δύο δάκρυα που ξεκινούν να πέφτουν αργά από τα μάτια του. Δάκρυα ηθοποιού, ο οποίος κατανόησε πως ο ρόλος του είναι κάτι παραπάνω από αυτό που νόμιζε – είναι ζωή.

Συνεχίζει να την κρατά σφιχτά στην αγκαλιά του ενώ το βλέμμα του είναι καρφωμένο στο τίποτα.

- Σ' αγαπώ! Έλεν

- Σ' ευχαριστώ! Αλέξανδρος

- Τι λες αγάπη μου; Χαχαα! Έλεν
- Σ' ευχαριστώ πολύ! Αλέξανδρος
- Χα χα χα χαα! Έχεις πολλή πλάκα. Χαχαχαχαα! Ακούς «σ' ευχαριστώ!» Κύριε, έχετε κι εσείς μερίδιο στο γεγονός, δε σας πήραμε δώρο για τη γιορτή σας! Χα χαα! Έλεν
- Για πες λοιπόν! Πώς διαπίστωσες την ύπαρξη του «δώρου»; Αλέξανδρος
- Ε, να! Είναι πολύ απλό. Αυτές τις μέρες που έμεινα στη μαμά, δεν ένιωθα πολύ καλά. Ζαλάδες, ανακατοσούρες. Με έβλεπε η μάμυ και σα να το 'ξερε, μου λέει με μια βεβαιότητα: «Είσαι έγκυος Κάνε το τεστ!» Και όντως. Δικαιώθηκε. Να δεις με μια αταραξία και με μια σιγουριά που το είπε. Και τι φυσικά που το πήρε μετά το τεστ! Νομίζω θα είναι η τέλεια γιαγιά.

Εσύ πώς πέρασες μοναχούλης; Έγινε κάτι το συνταρακτικό; Απ' ό,τι άκουσα φευγαλέα στο ραδιόφωνο όταν ερχόμουν, έγινε κάτι σαν κραχ στο χρηματιστήριο των Η.Π.Α. Και ήθελα να σε ρωτήσω . . . Έλεν

- Ναι, ναι, αλλά τίποτα το σημαντικό. Ένα μεγάλο σκαμπανέβασμα που αιφνιδίασε πολλούς – τερτίπια των αγορών . . . Αλέξανδρος
- Μάλιστα. Πάλι καλά! Πφφ, ποτέ δεν κατάλαβα την τόσο πια μεγάλη σημασία των «αγορών». «Χρηματιστήρια!», «Δείκτες!», «Συστήματα!» ...

Μα, δε θα μπορούσαμε να ζούμε πιο απλά;

Βέβαια, για να 'μαι μαζί σου, κάτι θα με ελκύει σε όλο αυτό το πράγμα, μάλλον ασυνείδητα . . Κάτι βαθύ, το οποίο δεν

έχω ακόμα εντοπίσει. Και δεν είναι ότι δεν εκτιμώ τους ανθρώπους που ασχολούνται μ'αυτά αλλά να! Βρίσκω πως δίνουν τρομακτική σημασία σε κάτι, κάνοντάς το περίπλοκο, ενώ τα πράγματα θα μπορούσαν να είναι πιο απλά.

Μα, τι γίνεται; Δε θα με διακόψετε κύριε Αλέξανδρε; Όπως πάντα; Έλεν

Εκείνος την κοιτάζει στα μάτια όπως κοιτάζουμε ένα τοπίο.

*

Λίγα λεπτά αργότερα

- Τι θα ήθελες να γίνει το παιδί μας; Αλέξανδρος
- Ααααα! Κλισέ, αλλά καλό.

Μμμ!! Λοιπόν, αν είναι κορίτσι – χορεύτρια ή δημοσιογράφος . . Χαχαα!!

Αν είναι αγόρι . . Μμμ . . . Μα μ' έπιασες απροετοίμαστη . .

Κοίταξε, θα ήθελα να πάρει την αποφασιστικότητα και το τσαγανό του παππού του, που νίκαγε τις μανιασμένες θάλασσες, και την ευφυΐα μαζί με το κουράγιο του πατέρα του, που βρίσκει πάντα τρόπους και τα βγάζει πέρα με αυτά τα περίπλοκα συστήματα.

Εσύ; Τι θα ήθελες για το παιδί μας; Έλεν

- Θα ήθελα να ανήκει στη γενιά των αγγέλων που θα τα κάνουν όλα σάχτη με τις πύρινες ρομφαίες τους.
Αλέξανδρος

Γουρλώνει τα μάτια της. Του ρίχνει δύο χαστουκάκια.

- Αγάπη μου! Είσαι καλά; Σίγουρα;

Καλύτερα να φωνάξουμε έναν γιατρό. Για να δω – έχεις πυρετό; *Έλεν*

Της πιάνει τα χέρια και τα σταυρώνει πίσω της. Την τυλίγει και την φιλάει. Κοιτάζονται στα μάτια. Γελούν. Φιλιούνται. Και πέφτουν στον καναπέ . . .

*

Λίγες ώρες μετά

Εκείνη είναι στην κουζίνα. Ετοιμάζει φαγητό.

Εκείνος εργάζεται στο σαλόνι, στο lap top.

Ανάμεσα στους ήχους των πιάτων και των κουζινικών, ακούγεται η φωνή της:

- Όστε Μιχαήλ και Τσε Γκεβέρα τον θες τον γιο. Και αν βγει κόρη;

Μα τέτοια ποιητική δεινότης! Μάλλον στον ύπνο σου θα το 'δες. Εδώ μίλησε το υποσυνείδητο γλυκέ μου! *Έλεν*

Αα, τώρα που είπα όνειρα και υποσυνείδητο. Δε σου είπα. Άκου ένα όνειρο που είδα τις προάλλες που ήμουν στη μάμυ.

Ήτανε λέει ένα λευκό ξωκλήσι, σαν αυτά των Κυκλάδων, σε ένα ύψωμα, μπροστά στο πέλαγο. – All time classic! Η θάλασσα τρικυμισμένη, λυσσασμένα κύματα χυμάγανε στα βράχια. Και από το βάθος ερχόταν ένα καράβι – με πανί, από τα παλιά. Πλησίαζε, πλησίαζε . . . ώσπου έφτασε κοντά στη στεριά, κοντά στο ξωκλήσι. Ο δυνατός αέρας το ‘φερνε με ορμή προς τα βράχια. Ώσπου, έπεσε στα βράχια και τσακίστηκε. Έγινε χίλια κομμάτια. Και, ξαφνικά, εκεί που θα ‘λεγες πως όλο το πλήρωμα αφανίστηκε, να σου ένας ναύτης σκαρφαλωμένος στα βράχια να αγκομαχάει για να ανέβει πάνω προς το ξωκλήσι. Ώσπου, τελικά τα κατάφερε. Και φάνηκε να μπαίνει μέσα. Δε θυμάμαι καλά ούτε τη φιγούρα ούτε το πρόσωπο του ναύτη. Ωστόσο, θυμάμαι πως κατάφερε να μπει μέσα στην εκκλησία να προστατευθεί από τη βροχή και τ’ αγιάζι. Γύρω όλα γκριζομαύρα, ο ουρανός συννεφιασμένος να καθρεφτίζεται στη φουρτουνιασμένη θάλασσα. Και, ξαφνικά, ένα πρόσωπο με αδιευκρίνιστα χαρακτηριστικά σε απόλυτο λευκό φως – σκέτο.

Και όλα αυτά, τόσο έντονα στα μάτια μου, όπως όταν φοράμε γυαλιά 3D στο σινεμά. Παρ’ όλα αυτά, δεν ξύπνησα γιατί, παρότι έντονο, είχε μια παράξενη γλύκα αυτό το όνειρο, δεν ήταν εφιάλτης. Έλεν

- Ε να το ερμηνεύσεις! Τόση ψυχανάλυση! Έφαγες τα χρόνια σου να σκάβεις στο υποσυνείδητο. Για τέσταρέ το!

Ήταν ενά μικρό κα ρά βι. Ή ταν ενά μι κρό κα ρα βίί ...
Αλέξανδρος

- Καλά! Γέλα εσύ ... Έλεν

*

Η Έλεν ήταν μια ψηλή γυναίκα, τόσο χυμώδης όσο και φίνα, λίγο πάνω από τα τριάντα πέντε. Με μεγάλα μάτια χρωματισμένα από καθαρό ουρανό, μακριά, ίσια μαλλιά από πύρινο μέλι και χείλη παπαρούνας. Εκ πρώτης όψεως, κάποιος θα την περνούσε για βορειοευρωπαία. Ήταν Αμερικανίδα, με εβραϊκές ρίζες από τη μεριά του πατέρα της.

Ο παππούς της αποχαιρέτησε τους γονείς του λίγο πριν τους σκοτώσουν οι Ναζί. Ήταν Εβραίοι της Βουδαπέστης. Έφυγε μόνος και άφραγκος για το Λονδίνο (όπως πολλοί άλλοι). Εκεί, έκανε κάθε λογής χαμαλοδουλειά και, παράλληλα, σπούδασε δίκαιο και οικονομία. Μετά από κάποια χρόνια, με το τέλος των σπουδών του, έφυγε για τη Νέα Υόρκη. Εκεί, δούλεψε σε διάφορες επιχειρήσεις σα σύμβουλος. Ήταν ευφυής και ιδιαίτερα πείσμων. Επίσης, δεν του άρεσε να υπηρετεί άλλους, γι' αυτό, κάποια στιγμή, άνοιξε τη δική του συμβουλευτική εταιρία, η οποία, σταδιακά, εξελίχθηκε σε κολοσσό.

Αγάπησε πολύ μια γυναίκα, την οποία και παντρεύτηκε. Μια εκρηκτική Ιταλοαμερικάνα, που πρέπει να ήταν περιζήτητη τότε, από τα λίγα που είχε ακούσει γι' αυτήν η Έλεν. Πρέπει να την αγάπησε τόσο όσο την προσωπική του επιτυχία. Έκαναν τρία παιδιά. Δύο αγόρια και μία κόρη.

Ο πατέρας της Έλεν ήταν ο δευτερότοκος της οικογένειας. Άνθρωπος ήρεμος και μεθοδικός, αλλά σκοτεινός. Διάσημος ψυχίατρος της Νέας Υόρκης. Πέθανε, όμως, πρόωρα, από άγνωστα αίτια. Η Έλεν τον έζησε μέχρι τα δεκαπέντε της. Γι' αυτό, ίσως, και

ήταν έντονα προσκολλημένη στη μητέρα της. Εκείνη ήταν Αμερικανίδα ιρλανδικής καταγωγής.

Ποτέ δε μιλούσε γι' αυτά η Έλεν. Η καταγωγή, η ρίζα, το παρελθόν, η Ιστορία, ήταν πράγματα, τα οποία θεωρούσε ανούσια και οπισθοδρομικά για τη σύγχρονη ζωή. Αυτή της η άποψη, βέβαια, είχε δύο λόγους: έναν συνειδητό – την κοινή γραμμή της μετανεωτερικής σκέψης για την έλλειψη νοήματος σε ό,τι έχει να κάνει με το βλέμμα στο παρελθόν και την υπερανάλυση της Ιστορίας, την προσκόλληση στην ταυτότητα, τη ράτσα, και έναν ασυνείδητο και ουσιαστικότερο – το τραύμα από την πρόωρη έλλειψη του πατέρα. Α! Ίσως ένας τρίτος, να ήταν η σύγχυση που προκαλεί σε κάθε νου η εβραϊκή ιδιαιτερότητα και η τραγωδία της.

Η Έλεν αγαπούσε την τέχνη και τη φιλοσοφία. Κατά καιρούς, είχε δοκιμαστεί στη ζωγραφική, το θέατρο και τη φωτογραφία. Είχε μια πλούσια βιβλιοθήκη με λογοτεχνικά και φιλοσοφικά έργα. Εκτιμούσε ιδιαίτερα τη σκέψη των πολιτισμών της Άπω Ανατολής.

Στην πραγματικότητα, όλα αυτά τα προσέγγιζε από απόσταση. Εκπαίδευσε τον ίδιο της τον εαυτό στο να την ενδιαφέρουν, για να βρει νόημα σε μια σκληρή ζωή. Ήθελε να δίνει την αίσθηση ενός ανοιχτού βιβλίου, να δείχνει ότι είναι πάντα πηγαία και ξεκάθαρη. Ισχυριζόταν ότι κινούνταν πάντα με γνώμονα το συναίσθημα και την φαντασία. Κατά βάθος, ήταν ένα άτομο με ισχυρή διαίσθηση, αλλά και πραγματισμό. Αναγκάστηκε να πείσει τον εαυτό της ότι ξεπέρασε την ατυχία της πρόωρης πατρικής απώλειας, αλλά, η αλήθεια της εκδηλωνόταν στο δυσερμηνευτο βλέμμα και το αινιγματικό της ύφος. Γι' αυτόν τον λόγο, άλλωστε, ταίριαζαν με τον Αλέξανδρο.

Ήταν γυναίκα, προφανώς χειραφετημένη, αλλά και νοικοκυρά. Ιδιαίτερα η μαγειρική, ήταν το δυνατό της σημείο. Την έβλεπε σαν δημιουργία ποιητική.

- Αγάπη, τι ώρα θα έρθουν; Η φωνή της Έλεν από την κουζίνα
- Ε, όπου να 'ναι. Αλέξανδρος
- Θα τους προσφέρω και από αυτό το υπέροχο κρασί που μου δώρισε η μαμά. Είναι από τα αμπέλια ενός γείτονα, εκεί δίπλα στο σπίτι της. Έλεν

Ο Αλέξανδρος είναι γυρισμένος πλάτη. Κοιτάζει τον ροζ ουρανό σκεπτικός.

- Τι μουσική θέλεις να βάλω; Αλέξανδρος
- Α! Εσύ σίγουρα δεν είσαι στα καλά σου. Συνήθως εγώ είμαι αυτή που κάνει αυτή την ερώτηση. Και πάντα λαμβάνω την ίδια άχαρη απάντηση: «Βάλε ό,τι να 'ναι!» Περίεργα πράγματα Έλεν

Τον κοιτάζει κάπως έντονα και κωμικά.

- Μήπως επειδή θα γίνεις πατέρας, αρχίζεις τη μεταμόρφωση; Χαχαα! Είδες λοιπόν; Πάντα μια γυναίκα βρίσκει τρόπο να σοκάρει έναν άντρα, ακόμα και τον πιο αλύγιστο! Έλεν

Τον πλησιάζει. Του δίνει ένα πεταχτό φιλί στο μάγουλο ανακατώνοντάς του, ταυτόχρονα, τα μαλλιά.

- Ξέρεις, συλλογιζόμουν . . Έλεν

*

Χτύπος κουδουνιού

- Καλώς τουους!
- Καλησπέρα!

Η Σαμάνθα και ο Αντρέας ήταν ένα πολύ φιλικό ζευγάρι των παιδιών. Η Σαμάνθα μεγάλωσε μαζί με την Έλεν στη Νέα Υόρκη. Το μόνο, ίσως, εξωοικογενειακό σημείο αναφοράς της. Σπουδαία ψυχίατρος.

Ο Αντρέας, ένας Έλληνας της Αυστραλίας, από πλούσιο σπίτι της Μελβούρνης. Με ημιτελείς σπουδές στα οικονομικά και στο πολυτεχνείο. Πολυτεχνίτης κι ερημοσπίτης, που λέμε. Στην πραγματικότητα, από την εφηβεία μέχρι τα σαράντα του, το μόνο που έκανε ήταν να αλλάζει γυναίκες σαν τα πουκάμισα, να οδηγεί γρήγορα αυτοκίνητα και να σπαταλάει την περιουσία των γονιών του. Αυτό το τελευταίο συνεχίζεται, μόνο που τώρα, τα λεφτά πάνε σε καλή μεριά, αφού, με αυτά μεγαλώνει δύο παιδιά – δίδυμα. Με τον Αλέξανδρο συμπαθήθηκαν σχεδόν αμέσως. Όχι τόσο γιατί στις φλέβες και των δύο κυλάει «ελληνικό» αίμα, αλλά γιατί ο Αντρέας είναι άδολος άνθρωπος, χιουμορίστας και ανάλαφρος τύπος. Και αυτό τον Αλέξανδρο τον ανακουφίζει και τον ξαλαφρώνει. Από την άλλη, ο Αντρέας βρήκε στον Αλέξανδρο ένα πρότυπο σχεδόν πατρικό, έναν σοβαρό άντρα να τον θαυμάζει και να τον μιμείται για να εξελίσσεται. Έχουν, πάντως, πλάκα οι δυο τους όταν βρίσκονται. Συζητούν και καλαμπουρίζουν με τις ώρες.

- Θα μου μάθεις τα κόλπα, τώρα που μπαίνω στα δύσκολα; *Αλέξανδρος*
- Μείνε ήσυχος μαν. Δεν είναι και τίποτα τρομερό. Εμένα το αγαπημένο μου ήταν το ξεσκάτισμα όταν ήταν μωρά. Ααχχ!! Αλλοτινές μου εποχές με μυρωδιές από Fissan και σκατούλες μωρού . . Χαχα!! *Αντρέας*

- Αυτό μ' αρέσει σε 'σένα. Όλα τα βρίσκεις εύκολα. Χαλαρός. Πάντα. *Αλέξανδρος*
- Η αλήθεια είναι πως όλα τα βρήκα εύκολα, αλλά, μήπως, στο βάθος τα πράγματα είναι όντως πιο απλά και δε χρειάζεται τόσοσ προβληματισμός; Να, ας πούμε, κάποιοι λένε πως ο καπιταλισμός, όπως τον γνωρίζαμε μέχρι τώρα, θα μας εγκαταλείψει, θα διαλυθεί στα εξ' ων συνετέθη. Τρελαίνονται μερικοί. Καταστροφή! Και που θα πάμε και τι θα έρθει μετά . . . Πολύ απλά, θα καλλιεργούμε τη γη από μόνοι μας και θα ταΐζουμε ζωάκια για να παχύνουν. Όλοι με τα κομπιούτερ μας στην εξοχή. Η τεχνολογία ευνοεί την αποκέντρωση. Και ο άνθρωπος δείχνει να ζητά κάτι άλλο, πιο παγανιστικό, αν θέλεις, από την αυτιστική αστική ζωή. Στην εξοχή λοιπόν! Και μην ξεχνάτε τα γαντάκια σας. Θέλουνε φροντίδα και προστασία τα βυζάκια της αγελαδίτσας και της προβατίνας. *Αντρέας*
- Χαχαα! Κάπως έτσι θα γίνει, ε; *Αλέξανδρος*
- Όχι, θα παθαίνουμε νευρικό κλονισμό κάθε φορά που πέφτει ο κεντρικός δείκτης. Άσε ρε! Κλάιν! *Αντρέας*
- Γάμησέ τα! *Αλέξανδρος*

Ο Αλέξανδρος σκύβει το κεφάλι και μειδιά. Ύφος αινιγματικό. Θολός ψυχισμός, σαν του παιδιού που νιώθει τις πρώτες οδύνες της εφηβείας και προβληματίζεται, αμήχανο, παρ' ότι σίγουρο γι' αυτό που θα συμβεί.

Η Έλεν και η Σαμάνθα στέκονται όρθιες στην κουζίνα και κουβεντιάζουν.

- Είναι κάπως ο Αλέξανδρος σήμερα. Ελπίζω να μην είναι λόγω των πρόσθετων ευθυνών που φέρνει ένα παιδί. Έλεν
- Ή δύο . . . Χαχα! Εσύ, πάντως, μου φαίνεσαι πιο λαμπερή και δυνατή από ποτέ. Νομίζω όλο αυτό θα σε κάνει να ισορροπήσεις ακόμα καλύτερα, φιλενάδα. Παρ' όλα όσα υποστηρίζουν ορισμένοι σύγχρονοι, ο ρόλος της μητέρας, κατά τη γνώμη μου, είναι ο βασικότερος όλων. Ευτυχώς ή δυστυχώς, είναι το κέντρο των μυριάδων ομόκεντρων κύκλων της ζωής ενός ανθρώπου. Και θέλει προσοχή, υπευθυνότητα και ταλέντο στην κατανόηση του άλλου, που είναι άλλος ένας εαυτός, τόσο πλήρως ανεξάρτητος, όσο και βαθιά εξαρτημένος από εκείνη. Σαμάνθα
- Τι έγινε ρε κουτσομπόλες; Ξεχαστήκατε πάλι με την πάρλα; Γλυκό δε θα φάμε; Αντρέας

Στα γέλια των τεσσάρων προστίθεται και απ' το βάθος ο χτύπος του τηλεφώνου.

- Το σηκώνω εγώ, αφού πρώτα βρω που το 'χω παραπετάξει
... Χαχα! Αλέξανδρος

*

5 λεπτά μετά

Ο Αλέξανδρος με βήμα αργό και βαρύ επιστρέφει στο καθιστικό.

- Πέθανε ο πατέρας μου. Αλέξανδρος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο πόλεμος μέσα στον άνθρωπο είναι κάτι το αναπότρεπτο. Είναι η σχέση με την έννοια της αέναης ροής. Άλλοι την προσλαμβάνουν διαισθητικά, άλλοι τη διανοούνται. Αυτή άγει στη θέσπιση της πραγματικότητας από το παράδοξο πλάσμα. Αυτή ωθεί τον πίθηκο του διαστήματος να γράψει μουσική.

Η ροή – φθορά και ωραιότητα. Η διαδοχή – ασυνεχές άγγιγμα φωτός σε υλοποιημένες ιδέες που μεταβάλλονται απειροελάχιστα.

Αυτό που αγγίζει, επηρεάζεται και αυτό κάθε φορά από το αντικείμενο του αγγίγματος – ίσως και πιο ανεπανόρθωτα, ο θύτης από το πρόσωπο του θύματος, ένας βάρβαρος εραστής από μια τρυφερή ερωμένη, το καράβι από τη θάλασσα, όσο κι αν πρόσκαιρα πετυχαίνει ένα βάνουσο σχίσιμο στο γαλανό της μπούστο.

Φουγάρο που καπνίζει ακόμα το τσιγάρο στο χέρι του. Η παλάμη του είναι μετενσάρκωση карабиού.

- Στεριά δεν έζησα, τα χρόνια μου τα δυνατά, που λέμε. Απ' το νησί έφυγα στα δεκάξι. Μέχρι τότε, δούλευα στον αγρό ή έκανα κανα μεροκαματάκι δεξιά αριστερά. Πιάνανε τα χέρια μου από μικρός. Εκεί δεν είχε πολλά πολλά. Αν έμενα, θα εξακολουθούσα να βγάζω τον επιούσιο στα χτήματα κανενός μεγάλου του νησιού. Ο άλλος δρόμος ήτανε τα βαπτόρια. Και πιο καλά λεφτά και κάποια διαφορετική προοπτική, να το πούμε. Να σου πω την αλήθεια, εγώ δεν τα σκεφτόμουνα και πολύ αυτά τότε. Παλικάρι ήμουνα,

έστυβα την πέτρα, όπου να μ' έβαζες δούλευα. Πιότερο η μάνα μου, η οικογένεια, να πούμε, μ' έσπρωξε κατά 'κει. Έτσι, θα τους βοηθούσα περισσότερο και δε θα 'μουναι και υποτακτικός του τάδε ή του δείνα – να τρώω την καρπαζά και να λέω κι ευχαριστώ για πενταροδεκάρες.

Κι έτσι βρίσκομαι στον Περαία, δεκάξι χρονώ παιδί, για τη σχολή. Είχα μαζέψει κάτι φράγκα από τα πριν, κομποδεματάκι, αλλά δε φτάνανε και για να τσοντάρω έκανα και νυχτοκάματα σε ένα μπαρ. Το νυχτοκάματο του τρόμου. Κάθε καρυδιάς καρύδι μαζευότανε εκεί. Μάγκες, κουτσαβάκια, παλιοί κατάδικοι κι ό,τι βάλει ο νους του ανθρώπου. Ήτανε μαγαζί σχετικά νέο στην περιοχή. Ο ιδιοκτήτης, πρώην μπουζουκτσή, με πολλές γνωριμίες. Εγώ έτυχα την εποχή που άρχιζε το μαγαζί να γίνεται στέκι του αμφάν γκατέ της περιοχής. Εκεί, είδα για πρώτη φορά τη ζωή από την καλή κι απ' την ανάποδη. Άλλες εποχές, πιο σκληρές. Ο λόγος και η τιμή είχανε μεγάλη αξία. Πιότερο μετράγανε οι άγραφοι νόμοι παρά οι γραφτοί. Κι έτσι ξεχώριζες την ήρα απ' το στάρι, το μάγκα τον πραγματικό από τα κουτσαβάκια.

Στον Περαία έμενα σε ένα παλιό σπίτι, συγκάτοικος με άλλους πέντε νταγλαράδες. Εφτά νομά σε ένα δωμά ένα πράμα . . Χαχα! Μόνο ένας από όλους αυτούς ερχότανε παρέα μου στη σχολή. Οι άλλοι, βγάζανε το ψωμί τους με μεροκάματα δεξιά αριστερά, χειρωνακτική εργασία, υδραυλικά, ηλεκτρολογικά, αχθοφόροι . . Δεν ήξερα κανέναν από τα πριν, αλλά, έτσι ήτανε τότε. Όταν ήσουναι φτωχόπαιδο, για να γλιτώσεις τα πολλά έξοδα, έμπαινες σε ένα σπίτι, το μοιραζόσουναι με αγνώστους και αναγκαζόσουναι να ταιριάζουνε τα χνώτα σου με τα δικά τους. Το μόνο που σε παρακίναγε να συνεχίσεις, ήτανε η δίψα για επιβίωση, αλλά και το όνειρο για μια καλύτερη ζωή που θα μπορούσε να 'ρθεί άμα πάσχιζες. Σκέψου ότι μιλάμε

για τα πρώτα χρόνια μετά τον εμφύλιο. Όλοι ζούσαμε έχοντας στο πίσω μέρος του μυαλού την ελπίδα μιας καλύτερης ζωής. Όπως ακουγότανε, η οικονομία θ' αρχίναγε να παίρνει τα πάνω της. Υπήρχε ενθουσιασμός. Από την άλλη, ήμασταν και πιο τραχείς, πιο σκληραγωγημένοι, να το πούμε. Τι μ' ένοιαζε εμένανε ή τον άλλονε να κοιμηθεί στο ίδιο δωμάτιο με δυο τρεις άλλους, σάμπως στα χωριά μας κοιμόμασταν μόνοι μας σε βασιλικά κρεβάτια; Ύστερα, αυτό που σου 'πα, η δίψα για επιβίωση και για την καλύτερη μέρα που θα 'ρθεί με τα καλύτερα φράγκα και μια πιο άνετη ζωή, σε κάνει να μη μασάς, να προχωράς βουτώντας και στη λάσπη, άμα λάχει, σα σκυλί ατάιγο. Η ζωή, όμως, στη μεγαλούπολη, όπως σου ξανάπα, δεν ήτανε παίξε γέλασε. Έκρυβε κινδύνους. Κινδύνους, όμως, που τους ήξερες και τους περίμενες. Άμα είχες μυαλό και ήσουνα εντάξει, δεν άπλωνε κανένας χέρι απάνω σου. Υπήρχε ένας κώδικας τιμής, να πούμε. Ναι μεν φτώχεια, περιθώριο, δύσκολες συνθήκες ζωής, σκληρότητα, αλλά και αξίες. Στις περισσότερες των περιπτώσεων, ήτανε σα να είχανε τον τρόπο τους τότε, να ξεχωρίζουνε το σκάρτο από το σωστό, αυτόματα, χωρίς καν την επέμβαση του χωροφυλάκου. Ένα παράδειγμα θα σου δώσω. Ήτανε μια περιοχή, η Τρούμπα με τ' όνομα, όπου βρισκότανε όλα τα κωλόμπαλα και τα μπορντέλα, που εξυπηρετούσανε τους ντόπιους, αλλά και ξένους, πιότερο τους ναύτες τους Αμερικάνους. Πώς λειτουργούσε τώρα το σύστημα. Ήτανε, συνήθως, έξω από το μαγαζί, στο πεζοδρόμιο, η κοπέλα, βαμμένη και ντυμένη έξαλλα, για να τραβήξει τους πελάτες και πιο κει, συνήθως, ο προωθητής, ο τσάτσος, να πούμε. Αυτό, σε καμιά δεκαριά δρόμους, στενά ποτισμένα με τη μυρωδιά της θάλασσας. Ο πελάτης, μπάνιζε τις κοπελιές και όποια του γουστάριζε εμφανισιακά περσότερο, τηςμίλαγε και περνούσανε μέσα στο δωμάτιο, αφού πρώτα συνενογιότανε με το τσάτσο για την τιμή και τα λοιπά.

Λοιπόν, έτσι είχε το θέμα. Τώρα γιατί στα λέω αυτά. Σου 'λεγα για άγραφους νόμους. Λοιπόν, μου 'κανε μεγάλη εντύπωση αυτό που αντίκρισα κάποτε, την πρώτη μάλιστα φορά που θυμάμαι να βρέθηκα εκεί.

Ήτανε μεσημέρι, άνοιξη θαρρώ, και οι γκόμενες ήταν έξω, κάνανε την πιάτσα τους, νομίζω περιμένανε το στόλο, ως συνήθως. Όσπου, μπήκανε στο στενό δυο μαθητούδια, με τις ποδίτσες και τις σάκες τους, ότι τελειώνανε το σχολειό, με τη μάνα τους. Με το που είδε ο τσάτσος τα παιδιά στη γωνιά να μπαίνουνε στο δρόμο, αμέσως έκανε στις κοπελιές του μαγαζιού του νόημα να μπουνε μέσα. Να μη δούνε, δηλαδή, τα μικρά, τα ξεβρακωτιλίκια, καταλαβαίνεις;! Ένας τύπος, δηλαδή, που δεν το 'χε σε τίποτα να βγάλει μαχαίρι και να σε σφάξει άμα του την έκανες, σεβότανε τα παιδιά και τις μανάδες, την τρυφερή ηλικία, την αγνότητα, να το πούμε. Τώρα θα μου πεις, αυτός κέρδιζε από την εκμετάλλευση της λευκής σάρκας. Όλα τα δίκια μαζί σου. Αλλά να ξέρεις, μάγκα, ότι η ανάγκη κινεί το σύμπαν. Εκείνος ήξερε από τα πριν ότι ήτανε αμαρτωλός και ότι η ζωή είναι αγώνας επιβίωσης και τραγωδία. Αυτό του το πόστο, το 'βλεπε σα μια δουλειά, σκάρτη μεν, αλλά δουλειά, που έπρεπε κάποιος να την κάνει. Μέσα του γνώριζε ότι έβραζε στα καζάνια της Κολάσεως. Δεν έκανε τον καθαρό. Αλλά, βλέπεις, του 'μενε παρ' όλα αυτά και η τσίπα να προστατεύσει τις παιδικές ψυχές απ' όλο αυτό. Και βλέπεις, τώρα που είμαστε και τάχα πολιτισμένοι, τα πορνοσάιτ με τα ανήλικα, τα αγγελούδια και σου σηκώνεται η τρίχα, να πούμε. Τέτοια, βέβαια, γινόντουσαν και τότε κατά κόρον. Πόσες κόρες βιασμένες από τους ίδιους τους πατεράδες τους! Πόσα βιασμένα παιδάκια! Και δίκη καμιά. Σαν σιωπηρή αποδοχή, σα μια κρυφή συμφιλίωση με τη θηριωδία. Αυτά γινόντουσαν, γίνονται και θα γίνονται πάντα. Από εποχή σε

εποχή, αλλάζει ο τρόπος. Και του καλού και του κακού. Τώρα που το ξανασκέφτομαι, δύσκολα χρόνια, πολύ δύσκολα. Άνθρωποι σκληροί και συνάμα ανθρωπίνοι. Άνθρωποι με άναρχες εσωτερικές αξίες. Και όλα στην τύχη. Όλα στην καλή ή κακή θέληση του άλλου. Του μεγάλου ψαριού. Αν έχεις τύχη διάβαινε και ριζικό περπάτει, που λένε.

Που λες, κάθε πρωί ξύπναγα απ' το χάραμα, περισσότερο για να προλάβω να πάω πρώτος στο μπάνιο, να νηφτώ και να ξυριστώ με την ησυχία μου, πριν σηκωθούνε οι άλλοι. Μετά, έτρωγα κάτι στα γρήγορα, ντυνόμουνα και τράβαγα για τη σχολή. Ήτανε κοντά στο σπίτι, κανα δεκάλεπτο με τα πόδια. Αυτές οι πρωινές διαδρομές για τη σχολή ήτανε η κρυφή μου ηδονή. Ήθελα να τελειώνω γρήγορα απ' το σπίτι για να βγαίνω στην πόλη που ξύπναγε. Το ζούσα σαν ιεροτελεστία αυτό το πρωινό ξύπνημα του Περαιά, γι' αυτό και, τις περισσότερες φορές, έβγαινα απ' το σπίτι πιο νωρίς από τον άλλονε, για να το ζήσω μόνος μου. Το φως του πρωγιού έσκαγε στα κτήρια και στις διάφορες επιφάνειες. Εδώ κι εκεί, σκόρπιες μυρωδιές απ' το αχνιστό ψωμί στους φούρνους, τον καφέ στα καφεκοπτεία, τις φρέσκιες εφημερίδες στα περίπτερα, και τη θάλασσα. Κάπου κάπου, άρπαζες καμιά κουβέντα από τα γεροντάκια που κουβεντιάζανε για τα νέα των εφημερίδων μέσα στις φωνές των παιδιών που κινούσανε για το σχολειό. Ύστερα, όλη τη μέρα μέχρι τ' απόγευμα, την πέρναγα στη σχολή. Ήτανε βαρβάτη σχολή, αλλά είχε ενδιαφέρον. Πολύ παιδομάνι εκεί μέσα. Καραπουτσαριό μπουλούκι. Όλοι, μελλοντικά ναυτάκια. Άγουρα παιδιά, σπουδάζαμε την πιο δύσκολη κυρία, την πιο ρουφιάνα και την πιο γόησσα, τη θάλασσα. Τότες δεν είχανε μπει ακόμα τα πολλά πολλά αυτόματα συστήματα στα βαπόρια, ήτανε πιο πρωτόγονα τα πράματα και είχε πιο

πολύ χειρωνακτική δουλειά. Ήθελε μυαλό και χέρια. Έτσι ξεχώριζε ο δεξιотέχνης από τον αδέξιο. Οι διδάσκοντες ήτανε αυστηροί, αλλά όχι χωρίς λόγο. Οι περισσότεροι ήτανε υπεύθυνοι και σωστοί άντρες. Καραβόσκυλοι από τα μικράτα τους, γνωρίζανε τις θάλασσες και τους ωκεανούς της υδρογείου σαν την παλάμη τους. Πού και πού μας ψαρώνανε, μας τρομάζανε με ιστορίες για πειρατές και άγριες φουρτούνες. Όταν ήμουνα εκεί, νόμιζα πως τα φουσκώνανε, μετά που βγήκα στο σεργιάνι των θαλασσών, κατάλαβα πως μιλούσανε την πραγματικότητα και πως όλα εκείνα δεν ήτανε για να τρομάξουμε εμείς οι μικροί και άπειροι, αλλά για να συνειδητοποιήσουμε πώς έχει το πράμα και τι θα αντικρίσουμε εκεί έξω.

Στη σχολή, συναναστράφηκα πολλούς της γενιάς μου, που βρίσκονταν, πάνω κάτω, στην ίδια φάση με μένα. Αμούστακα φτωχόπαιδα με φιλοδοξίες. Παρ' όλα αυτά, με έναν ταίριαξα πραγματικά και τον υπολόγισα εξ' αρχής για φίλο. Ο Μάκης απ' τη Σύρα. Νευρώδης, μετρίου αναστήματος, καστανός με γαλαζοπράσινα μάτια. Τον πούστη! Όλες του την πέφτανε για τα μάτια του. Χαχα! Τα όμορφα του μάτια, όμως, ήτανε και καθρέφτης της ευαίσθητης πάστας του. Ήτανε τίμιο αντράκι με φιλότιμο. Παρά το σκληρό περιβάλλον, τον ανταγωνισμό, ποτέ δε σε πούλαγε, ποτέ δε σε έδινε, δεν είχε φτήνια πάνω του. Καθαρός και φίνος στις εξηγήσεις του. Γι' αυτό και, καμιά φορά, έπαιρνε και λιγότερο από αυτό που του άξιζε. Αλλά την κατάπινε την αδικία και προχώραγε. Μείναμε και μετά τη σχολή φίλοι, σε διαφορετικά βαπόρια, πάντα μάθαινα νέα του και ανταμώναμε στην πρώτη ευκαιρία. Απ' τους λίγους που, μες στη ζούγκλα της ζωής, παρέμεινε άνθρωπος. Μετά τα βαπόρια εγκαταστάθηκε στην Αμερική, έκανε οικογένεια και έμεινε εκεί.

Αλλά, εκείνα τα χρόνια στον Περαία, γνώρισα και τον πρώτο μου έρωτα. Στο μπαρ, δούλευα Τρίτη και Παρασκευοσάββατα βράδυ, απ' τις οχτώ μέχ' τις τρεις – τέσσερις τα ξημερώματα. Καμιά φορά, τα Σάββατα κράταγε και μέχρι την αυγή. Όπως στα είπα, το μπαρ ήτανε ενός παλιού μπουζουκτσή. Καινούριο μαγαζί στην περιοχή, αλλά ο ιδιοκτήτης γνωστός στην πειραιώτικη πιάτσα. Τα κονόμησε χοντρά απ' το παλιόξυλο και είπε να κάνει τη δική του κατάσταση. Ήτανε ψιλομούτρο, ψημένος στη νύχτα, αλλά δεν ήθελε πολλές πολλές βρωμιές, ήθελε να 'ναι καθαρός και το μαγαζί να γίνει στέκι, ποτάδικο, να πούμε. Γούσταρε και τα μπλουζ και τη τζαζζ και ήθελε να το κάνει αμερικάνικου τύπου το μαγαζί. Όμως, σ' αυτά τα κόλπα της νύχτας, και να το θες, δε γλιτώνεις εύκολα. Η λάσπη έχει μύριους τρόπους να σε τραβάει. Ιδιαίτερα τη νύχτα, που δεν τη διακρίνεις.

Που λες, το αφεντικό είχε πάθος με το μπαρμπούτι. Αυτό, πριν ανοίξει το μαγαζί. Λέγανε, πως μετά το πρόγραμμά του στα μπουζούκια, έχωνε χοντρά φράγκα στα ζάρια. Και έφτασε να χρωστάει ένα σημαντικό ποσό σε έναν ξακουστό τοκογλύφο – σωματέμπορα της εποχής εκείνης, που τον κυνήγαγε και είχε βάλει, μάλιστα, να τονε ξυλοφορτώσουνε. Εκείνος ο τσόγλανος, όμως, πέθανε πρόωρα, τονε φάγανε κάποιοι άλλοι τους οποίους απειλούσε, ξέρεις τώρα πώς πάν' αυτά . .

Το ρετάλι, όμως, είχε αφήσει πίσω του και απόγονο, ο οποίος συνέχισε τις βρωμοδουλειές, πιστός στα χνάρια του πατέρα. Αυτός καθάρισε τους φονιάδες του πατέρα του και είχε πάρει δώσει με όλα τα καλόπαιδα της περιοχής. Πούλαγε προστασία, προωθούσε κοπέλες και τα ρέστα ... Όταν έμαθε ότι ο δικός μου άνοιξε καινούριο μαγαζί, δεν έχασε την ευκαιρία και ήρθε να του γυρέψει τα

χρωστούμενα. Το αφεντικό αρνήθηκε και εκείνος τον εκβίασε με μαχαίρι πως θα του το κάνει καλοκαιρινό. Ήμουν μπροστά στο σκηνικό και μου 'χανε κοπεί τα ήπατα. Έτσι, το έρμο το αφεντικό δέχτηκε να κάνει δουλειές μαζί του για να τον ξεπληρώσει. Εκείνος θα πάσαρε κοπέλες στο μαγαζί και καλά για το μπαρ και το σέρβις, αλλά, όποιος από τους θαμώνες θα γούσταρε να κοιμηθεί κάποια απ' αυτές, κάτι που συνέβαινε κατά κόρον τότε στα μαγαζιά, θα τα 'σκαγε στο αφεντικό, εκείνος δε θα μπορούσε να αρνηθεί, και τα φράγκα θα φτάνανε, στην τελική, στον άλλον, το λωποδύτη, τον εκβιαστή. Έτσι είχε η μπίζνα, κι ενώ ο ιδιοκτήτης δεν το ήθελε με τίποτα αυτό στην αρχή, αναγκάστηκε, εκ των πραγμάτων, να το κάνει, τελικά, το μαγαζάκι του, κωλόμπαρο. Έτσι, προτού το μαγαζί χρονίσει, άρχισαν να έρχονται κοπελιές. Κορίτσια φτωχά, που θεωρούσαν εαυτόν τυχερό που δεν πέσανε στην βρώμα της Τρούμπας και βρήκανε μια δουλειά, να το πούμε, νορμάλ, για να βγάλουνε τον επιούσιο. Που να ξέρανε ...

Το καλοκαίρι, λοιπόν, της πρώτης χρονιάς στη σχολή, τον Αύγουστο, είχαμε τρεις εβδομάδες διακοπές και είπα να πάω στο νησί. Δεν είχα πάλι περί τον ένα χρόνο να δω τους δικούς μου, τον αδερφό μου, όσο να το κάνεις, τους είχα πονέσει. Όταν γύρισα, ήτανε, θυμάμαι, μετά το Δεκαπενταύγουστο. Πύρωνε ο Περαιάς σα μαγκάλι. Αφότου έφτασα, τη δεύτερη νυχτιά, πήγα στο μπαράκι να ξαναπιάσω το πόστο μου. Με το που μπήκα, έπαθα την πλάκα μου. Μέσα στην κάπνα, τις αγριοφωνάρες και τη φτηνή αντρική κολόνια, αντίκρισα δυο σμαραγδένια, αγγελικά μάτια να με καρφώνουνε όλο απορία και απόγνωση. Ήτανε η Χριστίνα. Η κοπέλα που είχε προσληφθεί, και καλά για μπαργούμαν, όσο έλειπα. Από δω κι από κει, την πλευρίζανε δυο μούτρα. Ήτανε το φρέσκο

πράμα του καταστήματος, καταλαβαίνεις... Ένα μικρό σπυργιτάκι, πάλλευκο σαν από πορσελάνη, βουτηγμένο στην πίσσα της νύχτας, ένα νούφαρο στη λάσπη, να πούμε. Με εκείνο το πρώτο σταύρωμα των ματιών, χωρίς καν ν' αλλάξουμε κουβέντα, καταλάβαμε ο ένας τον άλλο. Στα δεκαοχτώ της, ορφανή από πατέρα, ανάγκη να βρει δουλειά να ορθοποδήσει. Θα δούλευε για λίγο εδώ και μετά θα έβλεπε . . Και όπως όλες οι άλλες, έπεσε στη λούμπα, ανυποψίαστη.

Σε μένα είδε έναν άνθρωπο της ηλικίας της, κάποιον που θα μπορούσε να τη καταλάβει και να τη στηρίξει εκεί μέσα. Τα απίθανά της μάτια ήτανε πάντα ταλαιπωρημένα, από την κάπνα κι απ' το κλάμα. Το δεύτερο το 'κρυβε, αλλά την είχα πιάσει δυο τρεις φορές να κλαίει, πριν να μπει στο μαγαζί για να πιάσει δουλειά. Και με το δίκιο της. Τι να λέμε τώρα;!

Αμέσως αναπτύξαμε μια σχέση αλληλοκατανόησης και αλληλοβοήθειας που, βεβαίως, δεν έπρεπε να γίνει αντιληπτή από τον περίγυρο. Σχέση ουσιαστική. Χωρίς πολλά λόγια. Μιλούσαμε με τα μάτια και ξέραμε πως και μόνο η παρουσία του άλλου εκεί μέσα ήτανε ένα βάλαμο. Κυρίως για κείνη, αφού, εγώ είχα μπει στο κλίμα της δουλειάς και άρχιζα να μη μασάω. Αλλά, για 'κείνη ήτανε διαφορετικά. Είχε ανάγκη από ένα στήριγμα εκεί μέσα. Άσχετα που δεν μπορούσα να κάνω και πολλά, η παρουσία μου και μόνο την ανακούφιζε. Το 'νιωθα. Γι' αυτό και ζήτησα απ' το αφεντικό να δουλεύω περισσότερες φορές μες στη βδομάδα. Από την άλλη, όμως, εγώ ψηνόμουνα από την καπούρα μου για την πάρτη της. Αφ' ενός, η κοπελιά ήτανε κόμματος και αντικειμενικώς και, αφ' ετέρου, όλη αυτή η κατάσταση που με είχε βάλει στο ρόλο του προστάτη, με έκανε για πρώτη φορά να νιώσω τι κουβάλαγα μες στα παντελόνια μου. Γιατί είναι ευθύνη να 'σαι άντρας.

Ψηνόμουν, λοιπόν, αλλά, τόλμαγα να τ' ομολογήσω; Άσε που φοβόμουν, μη με περάσει και μένα για καμιά λινάτσα που ήθελε να την εκμεταλλευτεί και, τότε, θα πληγωνότανε ανεπανόρθωτα. Και η κατάσταση συνεχίστηκε έτσι για κανα δίμηνο.

Όσπου, γύρω στα τέλη του Οκτώβρη, ένιωσα πως δεν άντεχα άλλο. Πρώτη φορά είχα νιώσει αυτό το πράμα που λέμε καπούρα – έρωτα. Ήμουν και νέο παλικάρι, μες στην καύλα, δεν μπορούσα να κρατηθώ άλλο. Θα της ξηγιόμουν, σταράτα και αληθινά και ό,τι ήθελε προκύψει.

Ήτανε Σαββατόβραδο. Έξω φθινόπωρο για τα καλά. Η θάλασσα άρχιζε να φουσκώνει, αεράκι και ψυχρούλα. Το μαγαζί φίσκα. Εκείνο το βράδυ δουλεύανε τρεις κοπελιές κι εγώ. Μετά το μεσονύχτι, εκείνη βγαίνει έξω με έναν τύπο που της την έπεφτε και του γουστάριζε να την πάρει. Εγώ τρελαμένος. Πράγματι απορώ πώς συγκρατιόμουν, όταν έβλεπα όλες αυτές τις ασκήμιες. Εκείνη τη νύχτα, όμως, ήμουν αποφασισμένος. Στο τελείωμα, θα της τα ξέρναγα όλα. Μετά από καμιά ώρα γυρίσανε. Όταν συνέβαινε αυτό, δε με κοίταζε καθόλου μετά. Ούτε κι εγώ, να μη τη φέρνω σε δύσκολη θέση. Ξανάπιασε το πόστο της. Γύρω στις πέντε, το μαγαζί άδειασε. Ετοιμαζόμαστε να κλείσουμε. Είχαμε μείνει εγώ, αυτή, άλλη μια κοπέλα και το αφεντικό. Της είπα να μην καλέσει, ως συνήθως, ταξί για το σπίτι της, και να με περιμένει δυο δρόμους πιο κάτω. Είπα στο αφεντικό να αφήσει τις κοπελιές να φύγουνε, και καλά ότι κάτι ήθελα να συζητήσουμε οι δυο μας. Ένα τεταρτάκι μετά, τη βρήκα. Κατάκοπη και σκεφτική, με περίμενε. Κοιπαχτήκαμε πολύ έντονα. Όπως εκείνη την πρώτη φορά. Πλησίασα το πρόσωπό μου στο δικό της. Με αγκάλιασε, τυλίχτηκε πάνω μου και άρχισε να κλαίει σιγανά, σαν σε φινό μοιρολόι. Εγώ, κάπως σαστισμένος. Έκανα να της πω κάτι, έπειτα το ξανασκεφτόμουν. Όσπου, μου 'σκασε το πρώτο φιλί.

Ακόμα το θυμάμαι εκείνο το φιλί. Καυτό σα φλόγα και γλυκό σαν πετιμέζι. Εγώ δεν είχα ξαναφιλήσει, ούτε είχα ξαναγγίξει ερωτικά γυναίκα εκτός μπορντέλου. Όσο να το κάνεις, μια αγωνία την είχα. Είχε και την πλάκα της η φάση, καταλαβαίνεις . . .

Γυρίσαμε αγκαλιασμένοι, όλο χάρδια και φιλιά, όλη την παραλία, από Χατζηκυριάκειο μέχρι Καστέλα. Μες στο πρωινό τραγούδι των πουλιών, τα φθινοπωρινά φύλλα και το φως που ξεπρόβαλε αγάλι αγάλι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Πρωί φθινοπώρου. Ο ήλιος ξεπροβάλει στο Αιγαίο. Οι αναβαθμοί του φωτός φτιάχνουν αλλεπάλληλα νέους ορίζοντες. Σε μια ερημική παραλία, το κύμα εναποθέτει το πτώμα ενός αγοριού. Τα έντονα χαρακτηριστικά του προσώπου του έχουν γαληνεύσει. Η σάρκα του έχει ξεβάψει. Κείται στην ακτή σαν άγαλμα που του 'μεινε το χρώμα του μαρμάρου. Και μένει εκεί, νεκρή φύση στην αγκαλιά της παρθένας ακρογιαλιάς.

Την ίδια ώρα, σε πόλη της Βόρειας Ευρώπης, ένα νεκρό πλατανόφυλλο στροβιλίζεται στον αέρα. Είναι η τελευταία εντύπωση που αφήνει ως οντότητα στον κόσμο της οργανικής ζωής. Είναι ο χορός του θανάτου – θέαμα καυτού πάθους και τέλειας αυστηρότητας, που αφήνει άφωνο τον φιλότεχνο περαστικό. Κατακόρυφη περιδίνηση σε ρυθμό ψυχεδελικού βαλς, την οποία φέρνει εις πέρας μόνος, επιδέξιος χορευτής κλασσικού μπαλέτου με εκστατική προσήλωση δερβίση. Και η έρρυθμη πτώση συνεχίζεται, ώσπου προσγειώνεται στην οθόνη του tablet ενός μαθητή. Τότε, εκείνος, πριν καν το αντικρίσουν τα γαλαζοπράσινά του μάτια, το διώχνει, σχεδόν ανεπαίσθητα.

*

Ο Αλέξανδρος και ο Κύριος _ μπροστά στην οθόνη.

- Λοιπόν, το έτρεξε και βγήκαν τα ακόλουθα αποτελέσματα. Αυτό σημαίνει ότι, σε ορίζοντα δέκα μηνών και πέρα, θα αρχίσει να διαφαίνεται αν θα αξίζει η περαιτέρω ενασχόληση με τη συγκεκριμένη επένδυση. Το ρίσκο είναι σχετικά χαμηλό. Πολλοί αναλυτές εκτιμούν πως πρόκειται για το επόμενο *bing thing*. Και οι επενδυτές μας είναι ζεστοί για ένα νέο παιχνίδι αυτήν την περίοδο. Έχοντας πάντα στο πίσω μέρος του μυαλού μας το ρίσκο . . . *Αλέξανδρος*
- Το ρίσκο σημαίνει ηδονή και υγεία. Όπως το καλό σεξ. Συνεννοήσου με τους άλλους και προχώρα το. *Κύριος _*

*

Μερικές ώρες μετά

Στάση απορροφημένου συνθέτη – πιανίστα, που μελετά την παρτιτούρα του. Μια παρτιτούρα, την οποία βλέπει να ξεδιπλώνεται αυτόματα, σαν ταχύτατη ανάπτυξη κλαδιών δέντρου. Θαυμάζει την παρέλαση των αριθμών, των τύπων και των συμβόλων. Γι' αυτό καθ' εαυτό το γεγονός της δράσης τους; Για το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας που θα οδηγήσει στην επίτευξη των σκοπών του; . .

Μαθηματικά. Πώς κάτι τόσο αντιαισθησιακό εκπέμπει τέτοιο έρωτα; Κάτι τόσο αυστηρά δομημένο, φλερτάρει τόσο έντονα με το χάος;

Παίρνει το τηλέφωνο

- Έλα Άλεξ. Πώς πάει; *Κύριος _*

- Είμαστε σχεδόν έτοιμοι. Από αύριο, αρχίζουμε να ερχόμαστε σε επαφή με τους ενδιαφερόμενους. Δύσκολα θα αρνηθεί κανείς μια επένδυση με τέτοιες προοπτικές . . .
Αλέξανδρος
- Έγινε αγόρι μου. Καλή δουλειά. Μπράβο! Πήγαινε να αράξεις τώρα. Και όπως είπαμε. Το καλό σεξ σημαίνει υγεία. Χαχαα! *Κύριος _*
- Χαχαα! *Αλεξ*

Είναι κοντά εννέα το βράδυ. Σβήνει τους υπολογιστές. Φορά το παλτό του. Βάζει τα ακουστικά:

«Ολοένα και περισσότερες φαρμακοβιομηχανίες εμπλέκονται στο κουβάρι της διαφθοράς και των δωροδοκιών γιατρών στην , καθώς μετά τις έρευνες για εμπλοκή της Gl....Sm....Kl....., σειρά παίρνει και η Nov.... »

Στο ασανσέρ, που είναι δημιουργημένο κατά το ύφος της εποχής του, μιας εποχής που φλερτάροντας με την έννοια του α-χρόνου υποδύεται τη μη-εποχή. Σε ένα μηχάνημα ανέλκυσης διάφανο και ισχνό, σχεδόν άυλο, σαν ακέφαλος άγγελος, κτιστός από την ανθρώπινη διανοητική ενέργεια, η οποία, στο έργο της αυτό, υπηρετεί την τάση της για υλοποίηση του αύλου, κάτι που μοιάζει παράδοξο σε μια ιστορική στιγμή που, φαίνεται, να θέλει τον υλικό ευδαιμονισμό σαν αναγκαία προϋπόθεση της ιστορικής συνέχειας. Μέσα στον μεταφυσικό αυτόν ανελκυστήρα, στέκεται με το κεφάλι προς τα πάνω, με μάτια κλειστά, παίρνει βαθιά ανάσα, στ' αυτιά του, από τα μικρά ακουστικά, τα νέα συνεχίζουν:

«Τραγωδία στην : Τανκ με οδηγό μεθυσμένο στρατιώτη παρέσυρε και σκότωσε 8χρονο κοριτσάκι.»

Πριν προλάβει να ολοκληρώσει την εκπνοή του, φτάνει από τον τριακοστό πέμπτο όροφο στο ισόγειο. Με γρήγορο βήμα βγαίνει από το κτήριο.

Το σκοτάδι τυλίγει την πάμφωτη πόλη.

Επιβραδύνει το βήμα του.

Δείχνει να απολαμβάνει τον βραδινό του περίπατο. Κάθε τόσο, κοντοστέκεται να χαζέψει βιτρίνες κι ύστερα συνεχίζει.

Όπως το αίμα στο σώμα, η οργανική ύλη στο δάσος, όλα κινούνται στο τεχνητό δάσος της πόλης. Κι έχει τόση ηδονή αυτή η κίνηση, αυτό το δράμα του ανθρώπινου πεπρωμένου, η αέναη συνουσία σωμάτων μεταξύ φωτός και σκότους, μεταξύ φυσικής και τεχνητής πραγματικότητας.

Στο τέλος της λεωφόρου, μπαίνει σε ένα μαγαζί για να πάρει τσιγάρα.

- Καλησπέρα! *Αλέξανδρος*
- Καλώς τον Άλεξ! Πώς πάει αρχηγέ; Βγάλαμε τίποτα σήμερα; Ή θα μου τα χρωστάς πάλι; Χαχαα! *Ρίτσαρντ*
- Χαχαα! Χίλια συγγνώμη για την προηγούμενη φορά, αλλά, συνήθως, δεν κουβαλάω μετρητά πάνω μου. Καταλαβαίνεις . . . *Αλέξανδρος*
- Δεν παρεξηγώ φίλε μου. Να 'σαι καλά! Φαίνεσαι κουρασμένος. Θες να αράξεις, να βάλω ένα ποτηράκι *bourbon* να βρέξουμε το λαρύγγι μας; *Ρίτσαρντ*

- Α! Πολύ ευγενικό εκ μέρους σου, αλλά, θέλω να πάω για φαγητό. Μήπως θέλεις να κεράσω εγώ φαγητό; Λέω να πάω στον Ιταλό εδώ δίπλα. *Αλέξανδρος*
- Λες αλήθεια; Θα δεχόσουν να γευματίσεις με έναν γέρονέγρο; *Ρίτσαρντ*
- Χαχαα! Αστειεύεσαι; Και βέβαια. Δεν υφίστανται, για μένα, τέτοια κολλήματα. *Αλέξανδρος*

Ο Ρίτσαρντ, ο μαύρος παντοπώλης της λεωφόρου, ένας εξηντάρης με σγουρά, άσπρα μαλλιά, κοιτάζει τον Αλέξανδρο με φανερή έκπληξη στα υγρά του μάτια, όπως ένας υπηρέτης του δεκάτου εβδόμου αιώνα, που ένιωσε για μια στιγμή ισότιμος με τον αφέντη του, απελευθερωμένος από τις αγκυλώσεις στους τρόπους συμπεριφοράς που επιβάλλει η ψυχολογία η δημιουργημένη από το ταξικό χάσμα που χωρίζει τους δύο.

- Απόψε δεν μπορώ. Πρέπει να κάτσω εδώ μέχρι το ξημέρωμα. Κάποια άλλη φορά να το κανονίσουμε από πριν, να βάλω κάποιον άλλο στο πόδι μου στο μαγαζί. Πάντως, να ξέρεις πως με ξάφνιασες και με συγκίνησες. *Ρίτσαρντ*
- Κι εγώ, κάποια άλλη φορά θα αράξω να τα πιούμε. Ακούμε και την ίδια μουσική. Γουστάρω! *Αλέξανδρος*
- Ααα! Εσύ θα μας τρελάνεις. Σ' αρέσει το Old School; Χαχαα! *Ρίτσαρντ*
- Από πιτσιρίκι . . . *Αλέξανδρος*
- Cooooo!! *Ρίτσαρντ*
- Ορίστε. *Αλέξανδρος*

Ο Αλέξανδρος του αφήνει τα χρήματα στον πάγκο. Ο Ρίτσαρντ του ακουμπάει τα χέρια στοργικά, του αγκαλιάζει με τις δυο του παλάμες τη δική του.

Κοιτάζονται στα μάτια.

- Σε ευχαριστώ πολύ! *Ρίτσαρντ*
- Τίποτα. Να 'σαι καλά. Καλό βράδυ! Τα λέμε *Αλέξανδρος*
- Ο Θεός μαζί σου αγόρι μου! *Ρίτσαρντ*

Ο Αλέξανδρος βγαίνει από το μικρό παντοπωλείο.

*

Ο δρόμος υγρός. Ψιλοβρέχει.

Τα φώτα της πόλης τυπώνονται στην υγρή άσφαλτο. Έργα αφηρημένου εξπρεσιονισμού σε καμένο δάπεδο. Οι στάλες πέφτουν στα παρ μπριζ των διαφόρων αυτοκινήτων και των κίτρινων ταξί και φέρνουν τους οδηγούς αντιμέτωπους με την πραγματικότητα μεθυσμένου ζωγράφου. Η πόλη χαλαρώνει, μια ηδονική νωχέλεια στις κινήσεις της. Η κατάσταση αυτή αποδόθηκε πολύ εύστοχα από τον Ιταλοαμερικάνο σκηνοθέτη, τη δεκαετία του εβδομήντα.

Η βροχή δυναμώνει. Επιταχύνει το βήμα του.

Μάτια πυρωμένης στον φούρνο του μεσογειακού φωτός ελιάς, τον υποδέχονται

- Εε! Αλεξάντροο! Κόμε στάι; Τι γίνεται αρχηγέ μου; Όλα καλά; *Σερβιτόρος*

- Μια χαρά. *Αλέξανδρος*

Γρήγορη χειραψία

- Το τραπέζι σου είναι έτοιμο. Από 'δω. *Σερβιτόρος*

Πρόκειται για ένα τυπικό ιταλικό μαγειρείο της Νέας Υόρκης. Ένα μεγάλο μέρος της πόλης τους ανήκει, διατροφικά και όχι μόνο. Τα μάτια των Ιταλών εμικρέδων, όπως τόσων και τόσων άλλων, στις αρχές του περασμένου αιώνα, είδαν στο Άγαλμα της Ελευθερίας την ευκαιρία για μια νέα ζωή. Όπως γνωρίζετε, έρχονταν κατά κύματα πάνω στα κύματα του Ατλαντικού. Ανάγκη να επιβιώσουν οι ίδιοι. Ανάγκη να υποστηριχθεί ο Νέος Κόσμος και να δομηθεί το νέο ιμπέριο. Μεταμορφώσεις του Οβίδιου;

- Σε ακούω. *Σερβιτόρος*
- Αφού ξέρεις! Το κλασσικό. *Αλέξανδρος*
- Ελήφθη. *Σερβιτόρος*

Το μαγαζί έχει πολύ θόρυβο. Γέλια, φωνές, βαβούρα. Και υπέροχες μυρωδιές.

Κοιτάζει το τηλέφωνό του:

«Έχετε ένα νέο μήνυμα:

Ο χρήστης pink69 είδε το προφίλ σας και θέλει να σας συναντήσει άμεσα.

Επιθυμείτε να έρθετε σε επαφή μαζί του;

Είναι online.»

Με το που το βλέπει διεγείρεται. Παρά την τόσο κουραστική μέρα, του μένει χρόνος για σωματικές «ανατάσεις».

Απαντάει αμέσως και ξεκινάει τη συνομιλία.

Κανονίζει στα γρήγορα να βρεθεί με ένα πολλά υποσχόμενο «λαγουδάκι» - ξανθιά, με μεγάλο στήθος, που νιώθει μόνη και ερεθισμένη και θέλει πολύ να τη βρει απόψε με έναν σέξι άγνωστο, που έχει να της δώσει αυτό που εκείνη τόσο έντονα ζητάει.

Τρώει στα γρήγορα τη μακαρονάδα. Αφήνει ένα χαρτονόμισμα στο τραπέζι. Και φεύγει.

Η αδρεναλίνη του ανεβαίνει. Την ημέρα, η ορμή του εκτονώνεται στον διανοητικό στίβο των μαθηματικών της αγοράς. Τη νύχτα, στον υλικό ίλιγγο της σάρκας.

Ανυπομονεί να αντικρίσει αυτό που του επιφυλάσσει το ψηφιακό γραφείο συνοικεσίων, η virtual πιάτσα.

*

Μπαίνει στο πρώτο ταξί που βρίσκει μπροστά του και φεύγει για το ορισμένο σημείο συνάντησης.

Αριστερά και δεξιά, στα πεζοδρόμια, διάφορες μαντόνες διαλαλούν τηνπραμάτεια τους, αναμένοντας να εκτιμηθεί από τον πρόθυμο περαστικό το φύσημα της πλαστικής δεινότητας του Δημιουργού πάνω τους. Και να εξαργυρωθεί από την τράπεζα της μοίρας. Η ανάγκη δημιουργεί την περίσταση. Η κοινωνία το περίβλημα. Ο άλλος το δράμα. Η πόρνη είναι πάντα ο υποκριτής. Απαραίτητος στο θέατρο, για να φτάσουμε στο αίμα. Όπως η σφαίρα στον πόλεμο.

Τις βλέπει και καυλώνει. Βλέπει στο πρόσωπο και το κορμί τους την άγνωστη αποψινή του σεξουαλική συνδαιτυμόνα. Αυτή με την οποία θα καταναλώσει το επιδόρπιο. Το υπόλοιπο της ουσίας που του έμεινε για σήμερα, μια μέρα πολύ σημαντική γι' αυτόν, όσον αφορά τα επαγγελματικά. Αυτή με την οποία θα επιδιώξουν μια στιγμή Διονύσου, μέσα στον κόσμο που υποτίθεται πως κινείται στο κέλευσμα του μονοκράτορα απολλώνιου λόγου, έτσι όπως τον συνέλαβε ένας Ντεκάρτ.

Το ταξί σταματάει έξω από το κλαμπ.

Πλήθος κόσμου μαζεμένο περιμένει εκεί, σαν σε προσκύνημα σε ημέρα σημαντικής εορτής της Ορθοδοξίας.

Δuo μαύροι body builders ρυθμίζουν την κυκλοφορία.

Η ώρα κοντεύει δώδεκα.

Η βροχή σταμάτησε. Έχει βγάλει κρύο.

Εκείνος στέκει λίγα μέτρα πιο πέρα από την είσοδο του κλαμπ. Την ψάχνει.

Ρίχνει μια ματιά στο κινητό του:

«Έχετε ένα νέο μήνυμα από τον χρήστη pink69

Θα αργήσω λίγο καύλα μου. 15 με 20 λεπτάκια.

Ετοιμάζομαι για σένα.

Τα λέμε σε λίγο.

Καυτά φιλάκια!!»

Ξαναμμένος. Ανάβει τσιγάρο και περιμένει χαζεύοντας γύρω.

Στιγμιαία, κοιτάζει προς τα πάνω, τον ουρανό. Συχνά, εδώ, όταν βρίσκονται στο επίπεδο του δρόμου ξεχνούν ότι υπάρχει ουρανός, κάτι, δηλαδή, από ομορφιά και χάος, μη πλασμένο από τον άνθρωπο, καθώς η πόλη ορίζει τον δικό της θόλο. Ξανακοιτάζει γύρω τον κόσμο, έναν κόσμο τον οποίο θεωρεί αποκύημα παρακμής, και ξαναστρέφει το βλέμμα στον έναστρο ουρανό.

(Ιδού εγώ, ο κατηγορος των τέκνων της δημιουργικής μου φαντασίας, μιας φόνισσας που παράγει εγκληματώντας και, ύστερα, δηλώνει πρόθυμη να φονεύσει τα τέκνα αυτής της της γέννας.

Ιδού εγώ, που αυτοεξουσιοδοτημένος, αξιοδοτώ την πλάση και τα φρούτα της κι επιβάλλομαι στον διπλανό αγνό ή συνένοχο, εκμεταλλευόμενος την αδυναμία διαχείρισης της ζωώδους του φύσεως.

Ιδού εγώ, ο χρηστός του προτερήματος της πτωτικής διανοίας

Ιδού εγώ, ο νυμφίος της κοινωνίας)

Τη στοχαστική του ενατένιση μπροστά στο ουράνιο φαινόμενο διακόπτει ξαφνικά το λάγνο άγγιγμα που νιώθει στον λαιμό του.

- Εσύ πρέπει να είσαι ο Alexander the Great! *Χρήστης pink69*

Την πιάνει από τη μέση χωρίς να πει κουβέντα και την φιλάει με πάθος στα κρασάτα χείλη της.

- Ναι. *Αλέξανδρος*
- Θέλεις να μπούμε λίγο μέσα; *Χρήστης pink69*
- Πάμε. *Αλέξανδρος*

Μία ώρα μετά

Λένε πως το ερωτικό στοιχείο, σε κάθε εποχή, εκδηλώνεται με διαφορετικό τρόπο. Εκατοντάδες κορμιά κινούνται μεθυσμένα. Νομίζω πως νομίζουν πως διψάνε για επαναπροσδιορισμό της έννοιας του έρωτα. Το κλαμπ στεγάζει την τελετουργία.

Χορεύουν και φιλιούνται, μάλλον γλείφονται. Τα κορμιά τους σαν ένα.

- Είσαι καυτή. *Αλέξανδρος*
- Κι εσύ. *Χρήστης pink69*
- Πάμε; *Αλέξανδρος*
- Ναι. *Χρήστης pink69*

Βγαίνοντας από το κλαμπ, μπαίνουν στο πρώτο ταξί που βρίσκουν μπροστά τους. Ο Άλεξ δίνει συντεταγμένες στον οδηγό - HOTEL . .
. Το γλείψιμο συνεχίζεται μέσα στο όχημα.

*

Λίγες ώρες μετά

Στη ρεσεψιόν του ξενοδοχείου. Αφήνει το χαρτονόμισμα. Προχωρούν προς την έξοδο.

- Πότε θα τα ξαναπούμε; *Χρήστης pink69*

- Ας το αφήσουμε στη μοίρα του ενστίκτου. *Αλέξανδρος*

Εκείνη χαμογελά.

- Θα προσπαθήσω να την προδιαγράψω. *Χρήστης pink69*
- Κάνε όπως νομίζεις. *Αλέξανδρος*

Την βάζει σε ένα ταξί και την αποχωρίζεται με ένα ξερό φιλί.

Το γραφείο του απέχει από εκεί περίπου μισή ώρα με τα πόδια.

Ανάβει τσιγάρο και παίρνει τον δρόμο.

Οι πρώτες ριπές της αυγής του ραπίζουν το πρόσωπο.

(Ιδού εγώ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Στην Αττική, το φως γεννά την παραδοξότητα της λογικής. Ωστόσο, εδώ πρόκειται για κάτι άλλο. Είναι πλεύση πάνω σε πελώριο μάτι, θαμβωμένο απ' την αλήθεια της φωτιάς. Αυτός ο τόπος, ο πιο έμπιστος προφήτης, για τον άνθρωπο που ποθεί να χαθεί και θα χαθεί μες στην απολυτότητα αυτού που τον καθιστά ζωντανό.

Πυρ

Πόση θλίψη να μην μπορείς να μελαγχολήσεις! Πόση μελαγχολία να μην έχεις τη δυνατότητα να φανταστείς την ευτυχία και να μελαγχολείς που δεν την έχεις, αφού ζεις μέσα στη μόνη πραγματικότητα, την απόλυτη αλήθεια του τίποτα της τέλει εκπύρωσης.

*

- Κοίτα τους μαλάκες ρε! Τραβήχτε ρε με δύναμη! Γαμώ τα μούσκουλά σας ρε πουσταράδες! Ολόκληρα νταγλάρια. Βάλτε δύναμη ρε!

Ε ε ό ό π! Έλααα! Αάάππ! Εδώ το 'χω! Θα το βγάλουμε τώρα. Αλλιώς δε φεύγουμε από 'δω. Αλλιώς θα μείνουμε όλοι νηστικοί!

Είσαι σκύλος. Αλλά εγώ είμαι πιο σκύλος από 'σένα. Και θα σε φάω! *Στέλιος*

Λίγα λεπτά μετά

Όόόόππ!! Σ' έβγαλα κούκλεεε!

Το τέρας της θαλάσσης υποκύπτει, τελικά. Πάλεψε. Πάλεψε με όλες του τις δυνάμεις, τις αγνές και υπέροχες δυνάμεις που το προίκισε η φύση. Υπερασπίστηκε την ύπαρξή του με σθένος ιθαγενή που μάχεται για τη γη, το βίος και τη ζωή του απέναντι στο πολιτισμένο πλάσμα, το οποίο, αυτόνομα, βάλθηκε να τον κατακτήσει και να του δώσει λίγη φώτιση από τη φώτιση που εκείνο δεξιώθηκε, βαπτίζοντας την φυσική του αναπηρία διανοητικό χάρισμα.

Ποιος ξέρει; Ίσως το γεγονός να συνέβη μόνο και μόνο για να εμπνεύσει κάποιον ζωγράφο να το κάνει πίνακα που θα κοσμήσει ένα μουσείο, κάποιον τόπο, όπου ο άνθρωπος εξιλεώνεται, θαυμάζοντας θυσίες που αποκρυσταλλώθηκαν σε αισθητικά φαινόμενα.

- Ωώώώ! Είσαι κούκλος! Κοιτάχτε τι παίδαρος είναι! Κοιτάχτε πώς αστράφτει το δυνατό κορμί του στο φως! Υπέροχο. Και όπως φαντάζομαι, στο στόμα και το στομάχι θα 'ναι ακόμα πιο υπέροχο.

Κοιτάχτε ρε! Κοιτάχτε τι αριστούργημα θα απολαύσετε! Την κάνετε λαχείο μάγκες. Αλλά το αξίζατε. Ορίστε η ανταμοιβή σας!

Πηγαίντε τώρα να αράξετε και ένας να με βοηθήσει να το πάμε στο μάγειρα να συνεννοηθούμε πώς θα το φτιάξει. Έχουμε και άφθονο ντόπιο κρασί. Θα το γλεντήσουμε απόψε. *Στέλιος*

*

Ο Στέλιος ήταν σκληρός με το πλήρωμά του, αλλά και δίκαιος. Δεν ήθελε σε καμία περίπτωση να του παίρνουν τον αέρα. Πολλές φορές, φαινόταν ότι περισσότερο το 'παιζε παρά ήταν στ' αλήθεια σκληρός άνθρωπος. Οι πιο έξυπνοι από τους ναύτες το αντιλαμβάνονταν αυτό. Φαινόταν στις λεπτομέρειες. Στον τρόπο που ενθουσιαζόταν κάποιες φορές, ακόμα και στον τρόπο με τον οποίο απευθυνόταν, κάπου κάπου, στους ναύτες του. Τάχα αυστηρά, αλλά, στο βάθος, σαν ένας στοργικός πατέρας ή δάσκαλος, που ήθελε να φοβερίσει τους γιους ή μαθητές του, ώστε να τους επιβάλλει την πειθαρχία. Μάλλον έδινε παράσταση παρά φερόταν πηγαία.

*

- Αρχηγού παρόντος, πάσα αρχή παυσάτω!

Η ζωή είναι ζούγκλα. Και στη ζούγκλα, όταν σου δίνεται η δυνατότητα να κυριαρχήσεις δεν την πετάς στα σκουπίδια. Αγώνας επιβίωσης είναι όλα. Και ρόλοι. Λάθος μας τα μάθανε στο σχολειό. Δεν υπάρχουνε καλοί και κακοί, αλλά νικητές και ηττημένοι. Όσο νικάς και ανεβαίνεις επίπεδο, παίζεις διαφορετικούς ρόλους και, μοιραία, μπαίνεις στα κουστούμια που σου ράβει ο κάθε ρόλος. Έτσι, αναγκάζεσαι να κερδίζεις πράγματα και να χάνεις άλλα.

Όσο αυξάνεται η ισχύς, αυξάνονται οι ευθύνες, αλλά και οι πειρασμοί.

Η αδικία είναι μες στο παιχνίδι. Για ν' απολαύσεις πρέπει να βλάψεις, που λέγαν κι οι παλιοί. Το θέμα είναι να μη χάσεις εντελώς την ανθρωπιά σου. Να τα 'χεις καλά με τη συνειδήσή σου, εκεί είναι η ταμπακιέρα. Αυτό το πάλεψα όσο μπορούσα και, νομίζω, κατάφερα να βγω καθαρός. Με μένανε τα 'χω καλά.

Μπορεί να σου ακούγονται μεγάλα λόγια αυτά, αλλά δεν είναι. Εντάξει, μπορεί να μην ήμουν και ιμπεράτορας, αλλά και το πόστο του καπετάνιου δεν είναι παίξε – γέλασε. Το βαπόρι είναι μια πολιτεία κι εσύ το κυβερνάς. Ύστερα, οι πειρασμοί που σου 'λεγα . . . Αν έλεγα λιγότερα «όχι», θα ακούμπαγα περισσότερο χαρτί. Για παράδειγμα, η διακίνηση πρέζας έδινε κι έπαιρνε, εκείνα τα χρόνια. Άμα έμπαινες στο κόλπο, τα φράγκα ήτανε άπειρα.

Μου είχανε προτείνει να παίξω πολλές φορές. Δε δέχτηκα ποτές.

Μια φορά, θυμάμαι, μάλιστα, στη Λατινική Αμερική, μου είπανε να μεταφέρω κάτι τόνους κόκα από 'κει στο Βορρά. Τα λεφτά, μου τα ανοίξανε μπροστά μου, θα μου τα δίνανε από τα πριν. Και τι μου είπανε, επίσης, οι αθεόφοβοι; Να διαλέξω ένα καμαροτάκι να ενοχοποιήσω, σε περίπτωση που μας πιάνανε και γινότανε γνωστό πιο πέρα. Αυτοί είχανε ακόμα και μπάτσους δικούς τους. Εμένα δε θα με πείραζε κανένας. Το μόνο που μου ζητάγανε να κάνω, ήτανε να τα φορτώσω στο βαπόρι.

Όταν τους αρνήθηκα, γίνανε λάβροι, θυμάμαι. Χα χαα!

Αλλά, τέτοια «όχι» θέλουνε αρχίδια. Με κείνο το χρυσάφι, μπορούσες να εξασφαλιστείς για μια ολόκληρη ζωή. Δύσκολο να τ' αρνηθείς. Αλλά, είναι χρυσάφι κόκκινο, να πούμε, και δεν το πήγα ποτέ μου.

Μαύρο χρήμα, βέβαια, έβγαλα αρκετό. Αλλά από εμπόριο άλλου τύπου. Κανά τσιγάρο και, σπανιότερα, αλκοόλ. Είπαμε, είναι η δίψα να φτιαχτείς. Και άμα έχεις το δάχτυλο μέσα στο μέλι, δε θα το γλύψεις;

Ύστερα, αν αδίκησα αληθινά, δεν ξέρω. Οι άνθρωποι, κάποτε, νομίζουνε ότι τους αδικείς όταν τους δείχνεις το καλό τους κι αυτό επειδή είναι ανίκανοι να δούνε παραπέρα.

Πιότερο στεναχώρεσα και φέρθηκα αυστηρά, για παραδειγματισμό.

Μια φορά, θυμάμαι χαρακτηριστικά, στην Κίνα του Μάο, ήμαστανε αραγμένοι στο λιμάνι κανα μήνα. Βγαίναμε μονάχα για να φάμε. Κι αυτό ελεγχόμενο, σε χώρους που τους είχανε διαμορφώσει ειδικά γι' αυτή τη δουλειά. Εκεί ήθελε πολλή προσοχή. Οι Κινέζοι δε θέλανε καμία ανάμιξη με τον δυτικό κόσμο και υπήρχανε πολλές απαγορεύσεις. Έτσι, έπρεπε να 'χω τα μάτια μου τετρακόσα.

Σκέψου ότι σε κάθε λιμάνι οπουδήποτε αλλού, τα ναυτάκια κάνανε την τσάρκα τους και πηδάγανε στα μπορντέλα. Γευόντουσαν το ντόπιο κρέας, να πούμε . . Χαχαα! Φυσική ανάγκη, αν μη τι άλλο.

Ο Μάο είχε καθαρίσει όλες τις κοπέλες και κατάργησε τη δουλειά αυτή.

Και που θα αδειάζανε λοιπόν τα ναυτάκια; Παράνομα, με καμιά εργαζόμενη από 'κει πέρα.

Απ' τους δικούς μου, ήταν ένας πιτσιρικάς μορφονιός από την Καλαμάτα, που γυρόφερνε μια ντόπια, που δούλευε εκεί

στην κουζίνα. Της μίλαγε, της χωνότανε και αυτή η καριολίτσα του 'κανε τα γλυκά μάτια.

Η τραγωδία ήτανε προ των πυλών. Με το που το κατάλαβα και το 'δα να συμβαίνει δυο φορές, τον έστειλα στην καμπίνα του με απόλυτη απαγόρευση εξόδων. Εκεί, με καταράστηκε ο μικρός. Και λογικό.

Συλλογίσου το βάσανο ενός εφήβου μες στην καύλα που βράζει το αίμα του, σαν το λιοντάρι στο κλουβί που του πετάνε το φαΐ.

Λοιπόν. Μια βδομάδα μετά, βγαίνοντας απ' το βαπόρι, κατευθυνόμενοι στη λέσχη για το καθιερωμένο γεύμα, μένουμε όλοι κάγκελο.

Στο κατάρτι του διπλανού караβιού, κρεμασμένος ένας νεαρός, τσίτσιδος, σαν τον ληστή ή το Χριστό, που λέμε . . .

Ήταν ένας Ιταλός. Παλικάρι σαν τα κρύα τα νερά.

Ο λόγος; Προφανής. Πήδηξε μια γλυκούλα από 'κει μέσα.

Ό,τι θα 'κανε κι ο δικός μου, δηλαδή, αν δεν τον έδενα.

Κάποιες φορές, λοιπόν, καλύτερα να γίνεσαι κακός.

Μπήκες;

*

- Ωραία νυχτιά! Στέλιος

- Ναι. Κάτι τέτοιες νύχτες της άνοιξης, σύμφωνα με την ντόπια παράδοση, βγαίνουν τα πνεύματα των φυτών και των δέντρων από την υλική φυλακή τους, αναζητώντας την επικοινωνία με τα άλλα πλάσματα και τους ανθρώπους. Γι' αυτό, κι εμείς, κάνουμε θυσίες. Ως ένδειξη σεβασμού σε αυτά και ως επιδίωξη για μια αρμονική συμβίωση μαζί τους. Έτσι, μετά το τέλος της κάθε θυσίας, αφήνουμε το ζώο στο μέρος της σφαγής και προσευχόμαστε, καλώντας τα πνεύματα να κοιτάσουν.

Και με το πέρας της τελετής, το σώμα του ζώου μένει εκεί. Μετά από καιρό, το σφάγιο δεν είναι πια εκεί, παρά μόνο τα κόκαλά του. Αυτό, δηλαδή, που εσείς λέτε αποσύνθεση, για μας σημαίνει τέρψη των πνευμάτων των φυτών και των δέντρων του δάσους. Λόγω αυτής της ευχαρίστησής τους, θα ανθίσουν και θα καρποφορήσουν και την επόμενη χρονιά.

Ο άνθρωπος επωμίζεται την ευθύνη αυτής της θυσίας, επειδή είναι ικανός να σκοτώνει, χωρίς κατ' ανάγκη να τρώει το φονευμένο υποκείμενο. Και τα πνεύματα της χλωρίδας απευθύνονται σε αυτόν για την αποκατάσταση της αδικίας, που θέλει την χλωρίδα σε μια μόνιμα παθητική θέση στη σχέση της με την πανίδα. Η θυσία, λοιπόν, αυτή, είναι αναγκαία για την ισορροπία . . .

Άρα, κι εμείς, να αφήναμε κάτι, μια που είναι η πρώτη φορά μας σε αυτό . . . *Μάυρος Τζιμ*

- Τζιμάκο αγόρι μου, κόφ' τις μαλακίες και σαβούρωσε.

Που θέλουνε και δείπνο με ξιφία οι κοκοφοίνικες και οι παπαρούνες . . .

Πρώτα πρώτα, ο ξιφίας είναι ψάρι. Άρα, με τη λογική σας, πρέπει να τονε θυσιάσουμε στα φύκια του βυθού . .
Χαχαχαχα!! Στέλιος

Ο Στέλιος γελάει με την ψυχή του και αγκαλιάζει τον νεαρό ναύτη. Το πλήρωμα είναι μαζεμένο γύρω απ' τη φωτιά, σε ένα υπαίθριο τσιμπούσι μέσα στην πυκνή και πολύχρωμη βλάστηση αυτής της γωνιάς του νοτίου ημισφαιρίου. Τρώνε, πίνουν και γελάνε ως το χάραμα.

Τότε, στον καταγάλανο ουρανό, ένα ζευγάρι χελιδόνια κάνουν την εμφάνισή τους. Είναι η τελετουργική ώρα του έρωτά τους. Ενώνονται, και, στα διαλείμματα, μοιάζουν να διηγούνται ενθύμια.

Ιστορίες από αλλοτινές διανυκτερεύσεις στο βορρά. Από περιοχές της Μεσογείου που χάσκουν στο φως της, τσιμεντένιες. Περιοχές από γκρίζο καυσαερίου, γεμάτες περίπτερα φθηνού τσιγάρου και τηλεοράσεις στις βεράντες. Περιοχές γεμάτες εκκλησίες και μικροαστούς. Ανθρώπους ακαλλιέργητους, ευκαιριακούς και κουτοπόνηρους. Ανθρώπους, κατά βάθος αθώους, φιλότιμους και συντηρητικούς. Μια μάζα που ασυνείδητα κυβερνά τον κόσμο κι ερήμην της αδικείται από την «παγκόσμια διακυβέρνηση» – τάση την οποία η ίδια προκαλεί. Άνθρωποι του μεροκάματου και του «πετρωμένο φυγείν αδύνατον», που εισπράττουν την άνοιξη από την κολόνια της συνοικιακής νεραντζιάς. Και, καμιά φορά, παρά την αβεβαιότητα και την αγωνία τους, την αγωνία του έμψυχου μα τυφλού πιονιού, ανθίζουν μαζί της, ζώντας τις μικρές – μεγάλες τους στιγμές, στιγμές με μουσική υπόκρουση ποιότητας φαστ – φουντ, σα μαθητές που την κάνουνε κοπάνα για να παίξουνε μπάλα, δημιουργώντας το διάλλειμα στη, διαλυμένη από έναν ακήρυχτο πόλεμο, ζωή τους. Γεγονός που δεν μπορούν να συλλάβουν, και που, σύμφωνα με άλλους, είναι αναγκαίο για την ισορροπία του

συστήματος, αφού μέχρι εκεί φτάνουν οι δυνατότητές μας ως ανθρωπότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Για τον καθένα υπάρχει ένας Πήγασος να τον πάει στο αστέρι του κάποτε. Στον ύπνο, στον θάνατο ή ακόμα και στην κίνηση της αγοράς, για εκείνους που τους έλαχε ο ρόλος του ενσυνείδητου ηνιόχου.

Ο παρορμητισμός της εκμεταλλεύσιμης ύλης, ο πυρετός της ιστορικότητας, ο στίβος της κοινωνικής ζωής, ωθούν τον άνθρωπο στην αγαρμποσύνη. Νομίζοντας πως χρησιμοποιεί τον Λόγο, φέρεται σαν κτήνος ανισόρροπο. Μόνο σε εκλάμπεις διαίσθησης αγγίζουν οι πολλοί την ορθή κρίση. Και αυτό γιατί τότε υπακούν στον όντως νόμο τους.

Σε ποιους άραγε να μιλά η πύρινη γλώσσα του κόσμου των ιδεών; Ωστόσο, ο έρωτας φαντάζει σα μεσάζων.

Γιατί η ψυχή δεν γνωρίζει ιδεολογίες. Σαν το ηλιοτρόπιο που φωτοσυνθέτει αγνοώντας την επιστημονική τεκμηρίωση της έννοιας της φωτοσύνθεσης.

Γιατί η ψυχή προϋπάρχει. Στον μυχό του καθενός υπάρχει ένα ηλιοτρόπιο.

*

Εκείνη είναι Άρτεμη που ντύνεται για τον κόσμο Αφροδίτη. Γενναία σα Σπαρτιάτισσα και λάγνα σαν την Πόλη. Τα χείλη της, κεκοιμημένοι οσιομάρτυρες από τριαντάφυλλο. Τα μάτια της, αποκολλημένα πετράδια από την απαστράπτουσα Ιερουσαλήμ των ιδεών τους.

*

Ο Άλεξ, με τα ακουστικά στα αυτιά, κάνει τζόκινγκ κάτω από τα γιγάντια δέντρα του μεγάλου πάρκου:

«Πρώτη ματιά στη γέννηση ενός χημικού δεσμού

Το φαινόμενο διαρκεί τόσο λίγο ώστε πολλοί επιστήμονες πίστευαν ότι δεν θα το έβλεπαν ποτέ: ερευνητές του αμερικανικού υπουργείου ενέργειας παρατήρησαν για πρώτη φορά τη μεταβατική κατάσταση δύο ατόμων προτού ενωθούν και σχηματίσουν ένα μόριο. «Αυτός είναι ο πραγματικός πυρήνας όλης της Χημείας» σχολίασε ο A . . N . ., επικεφαλής της προσπάθειας. «Είναι αυτό που θεωρούμε Ιερό Δισκοπότηρο, αφού ελέγχει τη χημική αντιδραστικότητα. Κανείς δεν πίστευε ότι θα μπορούσαμε να το παρατηρήσουμε, δεδομένου ότι τα μόρια που βρίσκονται σε αυτή τη μεταβατική κατάσταση ανά πάσα στιγμή είναι ελάχιστα», επεσήμανε ο επιστήμονας.

Διρός: Το αιώνιο ζευγάρι «ηλικίας» 6.000 ετών!

Περίπου έξι χιλιάδες χρόνια κείτονταν αγκαλιασμένοι κάτω από τη γη ένας άνδρας και μια γυναίκα. Αυτή η σπανιότατη, διπλή, αδιατάρακτη ταφή ήρθε στο φως κατά την περσινή ανασκαφική περίοδο στη θέση Ξαγκουνάκι, που βρίσκεται στον περιβάλλοντα χώρο του σπηλαίου Αλεπότρυπα Διρού, προς τα βόρεια.

Εντελώς τυχαία, η χθεσινή ανακοίνωση συνέπεσε με τις παραμονές της ημέρας των ερωτευμένων, αποδεικνύοντας έτσι πως ο έρωτας είναι τόσο παλιός όσο και οι ανθρώπινες κοινωνίες. Τουλάχιστον της νεολιθικής εποχής.»

Μια αγωνιούσα φωνή έρχεται από μακριά

- Βοήθειαααα! Με κλέβουνεεε! Αφήστε με ρε κωλόπαιδα!
Εμένα βρήκατε! Ααααα!! Βοήθειαααα! Κύριος Λευκά Γένια

Επιταχύνει, κατευθυνόμενος προς την φωνή.

Όταν φτάνει, αντικρίζει έναν άγγελο πάνω σε έναν αιμόφυρτο Άγιο Βασίλη.

Μια όμορφη γυναίκα προσπαθεί να σηκώσει έναν αιμόφυρτο ηλικιωμένο κύριο με κάτασπρα μαλλιά και γένια.

- Να 'χεις την ευχή μου κορίτσι μου! Ευτυχώς που βρέθηκες κι εσύ σε τούτο τον ερημότοπο. Ααα! Να κι ο κύριος! Είναι ο δικός σου να φανταστώ, ε;! Έλα ρε μπαγλαμά! Τι κοιτάς σα χάνος; Βάλε ένα χεράκι! Βόηθα τη μανταμίτσα σου! *Κύριος Λευκά Γένια*

Εκείνη κοιτάζει τον Αλέξανδρο με πρόσωπο έτοιμο να γελάσει, αλλά καταπιέζεται λόγω της σοβαρής περίπτωσης. Στο βλέμμα της, ωστόσο, τέμνεται το αίνιγμα της μοίρας με τον ερωτισμό του κεραυνού. Όλα αυτά, βέβαια, δυσπρόσιτα κι αιφνίδια και για την ίδια και για τον άλλον.

Ο Αλέξανδρος της κάνει νόημα να τον αφήσει σε αυτόν.

Τον σηκώνει και περνάει το ένα χέρι του αιμόφυρτου παππού πίσω από τον λαιμό του, κρατώντας το σφιχτά. Τότε, εκείνη, δίχως να χάσει καιρό, περνάει το άλλο χέρι του στον δικό της λαιμό και με το άλλο ακουμπάει, στην αρχή σαν χάδι και μετά πιο δυνατά, τον ώμο του Αλέξανδρου.

- Να 'στε καλά παιδιά μου! Σας ευχαριστώ πολύ. Να σας έχει ο Θεός καλά! Και οι δυο θεοί να σας έχουνε καλά. Και εκείνος του ουρανού και αυτός της γης. *Κύριος Λευκά Γένια*

Ο ηλικιωμένος αυτός κύριος, με το δέρμα σαν χιονισμένο λόγω λευκής τριχοφυΐας, μοιάζει να παραληρεί. Οι άλλοι δύο παραμένουν σιωπηλοί και κατευθύνονται προς το αναψυκτήριο του πάρκου, αφού, ο παππούς δε δείχνει να έχει κάτι το πολύ σοβαρό για το οποίο να χρειάζεται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Η αιμορραγία οφείλεται στη μύτη. Εκείνη τον σκουπίζει πρόχειρα με τα αντισηπτικά της μαντηλάκια. Μετά το πρώτο σοκ, όλα δείχνουν πιο ομαλά.

- Τι σας πήραν; Έλεν
- Τι να μου πάρουν οι μαλάκες, μωρέ; Την τσαντούλα μου που είχε κάτι φωτογραφίες και το πορτοφολάκι μου που 'χε κάτι ψωροδόλλαρα, όσα μου απόμειναν από τη σύνταξη του μηνός. Απλά, ήρθαν από πίσω και δεν τους είδα, με σπρώξανε κι έπεσα, αλλά δεν τους έδινα την τσάντα, την κράταγα σφιχτά. Γι' αυτό μου ρίξανε δυο μπουκέτα για να παραδοθώ και μου ανοίξανε τη μύτη. Κάτι αμούστακα ψευτοπαλικαράκια που βγαίνουνε στο σιργιάνι ψάχνοντας κανέναν κακομοίρη σαν εμένα για να βγάλουνε το ψωμί τους κι εκείνα. Σπρωγμένα από τον Θεό της γης. *Κύριος Λευκά Γένια*
- Και ποιος είναι αυτός ο τρομερός «Θεός της γης»; Έλεν
- Ααα! Μη μου πειεις; Δεν τονε γνωρίζεις; Άμα σ' αναφέρω το όνομά του θα γελάς με τον εαυτό σου που δεν τονε κατάλαβες με τη μία. Κι εγώ έτσι τον αγνοούσα επιδεικτικά για χρόνια, γι' αυτό και με τιμώρησε, καθώς φαίνεται. *Κύριος Λευκά Γένια*
- Συγγνώμη που διακόπτω την θεολογική σας κουβέντα, αλλά, απ' ότι βλέπω, το καφέ είναι κλειστό και η ώρα περνάει. Να προτείνω κάτι; Ξέρω ένα ωραίο εστιατόριο εδώ κοντά. Αντέχετε δέκα λεπτά δρόμο ακόμα; *Αλέξανδρος*
- Οουουουου!! Τώρα που βρήκα τα παιδιά μου; Και μέχ' το Μαραθώνα πάω. Και στο εστιατόριο κερνάω εγώ! *Κύριος Λευκά Γένια*
- Απ' ότι βλέπω, πάντως, παραμένετε άθεος. Χαχαα!! Έλεν

Ξεσπούν σε γέλια και οι τρεις, προχωρώντας πιασμένοι προς το ηλιοβασίλεμα.

Βγαίνοντας από το πάρκο, στη λεωφόρο, μπροστά από ένα παλάτι – τράπεζα, βρίσκεται στημένος ένας μικροπωλητής με την, σαν βγαλμένη από ντανταϊστικό τσίρκο,πραμάτεια του. Έχει ένα

κινούμενο κιόσκι που διαθέτει τα πάντα, από αναπτήρες μέχρι γυαλιά ηλίου και από κούκλες μέχρι φακούς ή ψεύτικους παπαγάλους, όλα στην πιο πλαστική και κιτς έκφανση που μπορείς να φανταστείς. Και αυτή η φανταχτερή υπερβολή – παραφωνία, σε ένα σύμπαν που διεκδικεί την ιθαγένεια της αριστοτελικής ιδιοσυγκρασίας, είναι που ελκύει δυο μικρά αδερφάκια που τρέχουν προς το μέρος του, ξεφεύγοντας από την επιτήρηση της μητέρας τους. Εκείνη τρέχει από πίσω τους. Της ζητούν να τους αγοράσει δύο πλαστικά αντικείμενα από το παρδαλό αυτό μικροπάζαρο. Εκείνη αρνείται. Αυτά επιμένουν και αρχίζουν την κλάψα.

Ο κύριος Λευκά Γένια, υποβασταζόμενος από τον Αλέξανδρο στα δεξιά του και την κοπέλα - άγγελο στ' αριστερά του, περνάει απ' το σημείο.

Τα μικρά αδερφάκια επιμένουν και αρχίζουν τις φωνές. Η μάνα νευριάζει και δίνει από ένα ξεγυρισμένο χαστούκι στο καθένα.

Ο κύριος Λευκά Γένια λέει στους δύο να τον αφήσουν και ζητά από τον Αλέξανδρο δέκα δολάρια. Πηγαίνει μπροστά στο παρδαλό κιόσκι και δίνει τα χρήματα στον μικροπωλητή, κάνοντάς του νόημα να αφήσει στα πιτσιρίκια τα παιχνίδια. Ύστερα, στρέφεται προς την τσαντισμένη μαμά, τη βουτάει με τα δυο του χέρια, της δίνει ένα φιλί στο στόμα και την αφήνει.

Εκείνη, σοκαρισμένη, μένει με το στόμα ορθάνοιχτο και τα μάτια γουρλωμένα. Πάει να φωνάξει.

Ο Αλέξανδρος της κάνει νόημα πως ο παππούς είναι τρελός, να δείξει κατανόηση.

Οι τρεις τους ξαναπαίρνουν τον δρόμο προς το εστιατόριο.

Ο ήχος του «Strangers in the night», από τη βραχνή φωνή του άστεγου κιθαρίστα, συνοδεύει την ανατολή της νύχτας, μιας νύχτας που, εδώ, δεν τη νιώθει στ' αλήθεια, όπως κανονικά θα όφειλε, η ψυχή του ανθρώπου.

OPEN

Οι τρεις τους μπαίνουν στο εστιατόριο.

- Ελπίζω να σας αρέσει. *Αλέξανδρος*
- Εμένα όλα μ' αρέσουνε, αρκεί να έχει κάτι να ρουφήξω ή να γλύψω – απαντά ο κύριος Λευκά Γένια, επιδεικνύοντας στον Αλέξανδρο την ανύπαρκτη οδοντοστοιχία του -

Οι άλλοι δύο σαστίζουν, αλλά συγκρατιούνται.

- Οου γιέςς! Μετά απ' αυτό, μπορείτε να φανταστείτε τι δουλειά έκανα; *Κύριος Λευκά Γένια*

Η παρ' ολίγον άγγελος κοιτάζει τον Αλέξανδρο που κάθεσαι απέναντί της.

- Καθηγητής οδοντιατρικής στο Πανεπιστήμιο του ***** - συνεχίζει ο παππούς-

Οι άλλοι δύο ξεσπούν σε γέλια.

- Μη γελάτε καθόλου! Μήπως θέλετε να καλέσω τον δήμαρχο της πόλεως όπου κατοικούμε να σας το επαληθεύσει; Υπήρξε μαθητής μου. -λέει βγάζοντας ένα παλιό κινητό από την τσέπη του-

Το αντρόγυνο ξανακοιτάζεται με αστεία βλέμματα απορίας.

- Παρακαλώ, έχετε αποφασίσει; *Σερβιτόρος*
- Κάτι για γλείψιμο ή για ρούφηγμα, κάτι που να μη θέλει δάγκωμα -αποκρίνεται ο παππούς ξανανοίγοντας το στόμα-
- Μια σούπα με λαχανικά και φιλοκομμένο μοσχάρι για τον κύριο, ένα ριζότο για μένα και . . η κυρία; -παίρνει αμέσως τον λόγο ο Αλέξανδρος σα να νιώθει την ευθύνη να μην ντροπιαστούν στον υπάλληλο-

- Μια σαλάτα με κοτόπουλο. Έλεν
- Και ένα μπουκάλι κόκκινο κρασί. Αλέξανδρος
- Σωστός ο νεαρός! Κύριος Λευκά Γένια
- Σας ευχαριστώ πολύ. Σερβιτόρος

Ο σερβιτόρος απομακρύνεται. Ακολουθεί σχεδόν μισό λεπτό αμήχανης σιωπής. Και πώς θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά μεταξύ τριών αδέσποτων δελφινιών που συναντήθηκαν τυχαία λόγω της επιτακτικής ανάγκης για τη διάσωση του γέριου από τα δύο νεαρά; Τα όντως δελφίνια, σε ανάλογη περίπτωση, μάλλον θα αποχωρίζονταν μετά το γεγονός. Αυτοί όμως . . .

- Πάω να πλύνω τα χέρια και να ρίξω λίγο νερό στα μούτρα μου, να φρεσκαριστώ. Να σας αφήσω και λίγο μόνους να τα πείτε. Νιώθω ότι μπήκα ανάμεσα στο ζεύγος απόψε.
Κύριος Λευκά Γένια

Με το που σηκώνεται ο παππούς από το τραπέζι, ο Αλέξανδρος καρφώνει με τα μάτια την απέναντι κρυστάλλινη παρουσία, η οποία κοιτάζει αόριστα στον χώρο, σαν απροετοίμαστη μαθήτρια που προσπαθεί να αποφύγει τον καθηγητή.

Ο Αλέξανδρος καταλαβαίνει το άγχος της και προσπαθεί να σπάσει τον πάγο χαλαρώνοντας την ένταση του βλέμματος.

- Περίεργα πράγματα αλήθεια όλα αυτά. Αλέξανδρος
- Εντάξει. Βοηθήσαμε έναν συνάνθρωπο, ως οφείλαμε. – η Έλεν προσπαθώντας να το παίξει άνετη -
- Πώς σε λένε; Αλέξανδρος
- Έλεν. Εσένα; Έλεν
- Αλέξανδρο. Αλέξανδρος

Και, αν επιτρέπεται, με τι ασχολείσαι, Έλεν; Αλέξανδρος

- Με πολλά και διάφορα. Πρωτίστως, με τις επιστήμες που αφορούν τον άνθρωπο. Έλεν

- Μμμ! Γενικό, αλλά ανθρώπινο. Χαχαα! Αλέξανδρος
- Δεν είναι αστείο! Εσύ; - η Έλεν σε μια προσπάθεια περαιτέρω ισχυροποίησης της θέσης της -
- Εμένα θα με μισήσεις, γιατί, για σένα, μάλλον ασχολούμαι με το απάνθρωπο. Αλέξανδρος
- Δηλαδή; Έλεν
- Είμαι κάτι σαν καντηλανάφτης στην εκκλησία του «θεού της γης», όπως θα 'λεγε και ο αποψινός μας φίλος. Αλέξανδρος
- Όντως απάνθρωπο. Έλεν
- Έχεις υπέροχα μάτια! Αλέξανδρος
- Γυαλίζουν απέναντι στο απάνθρωπο. Έλεν
- Τα ματόκλαδά σου λάμπουν σαν τα λούλουδα του κάμπου. Ένα τραγούδι της πατρίδας του πατέρα μου. Αλέξανδρος
- Και από πού είναι ο μπαμπάς, αν επιτρέπεται; Έλεν
- Από ένα νησί της Ελλάδας. Αλέξανδρος
- Ααα! Greece! Η χώρα των θεών . . Χαχαα! Έλεν
- Η χώρα των ανθρώπων, με τα λάθη και τα σωστά τους. Αλέξανδρος
- Πάντως, σήμερα φάνηκες πολύ ανθρώπινος, έως και πονόψυχος, θα έλεγα. Περίεργο. Χαχαα! - η Έλεν αισθάνεται πιο άνετα -
- Παρ' όλα αυτά, τα μάτια σου γυαλίζουν σαν πολύτιμα πετράδια. Αλέξανδρος
- Ωραία τα λες για απάνθρωπος, αλλά, stop it pleasee! Έλεν

Ο Κύριος Λευκά Γένια επιστρέφει.

- Και για πείτε μας την ιστορία σας! Είμαι πολύ περίεργη να μάθω πώς και τι. Μεγάλος καθηγητής Πανεπιστημίου στην οδοντιατρική. Άθεος . . Χαχαα! Έλεν
- Ούουουου! Μεγάλη ιστορία κορίτσι μου. Από πού ν' αρχίσω; Από την αρχή θ' αρχίσω. Γεννήθηκα στην Πολωνία, κατά τη διάρκεια του Καθεστώτος. Πρώτος γιος μιας εύπορης, αριστοκρατικής οικογένειας που τα 'χασε όλα. Αλλά, ο πατέρας μου, παρ' όλα αυτά, στήριξε το Καθεστώς. Ήταν, έλεγε, αναγκαιότητα, για να ισορροπήσει το πράγμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών, γιατί είχε παραγίνει το κακό. Είχε ανοίξει πολύ η ψαλίδα και οι αδικίες δίνανε και παίρνανε. Μεγάλωσα, λοιπόν, στην Κρακοβία. Αααα η Κρακοβία! Μια πλούσια, κακομαθημένη κούκλα με φίνο πρόσωπο και σώμα τόσο αέρινο όσο και ζουμερό, πάντα καλοντυμένη, παγερή μα και ερωτική. Να, κάτι σαν κι εσένα . . Χαχαα! *Κύριος Λευκά Γένια*

Ο παππούς στρέφεται στον Αλέξανδρο, του κλείνει το μάτι και συνεχίζει.

Τελειώνω το σχολείο εκεί. Χρόνια δύσκολα, με πολλές κοινωνικές αναταραχές και ανακατατάξεις. Η μητέρα μου επέμενε να φύγω από κει. Να πάω στην Αμερική. Ο πατέρας ήταν κάπως ουδέτερος. Από τη μία, του άρεσε η προοπτική του american dream για τον ελπιδοφόρο γιόκα του, αλλά, από την άλλη, δεν ήθελε να τους εγκαταλείψω. Σα να φοβόταν. Τελικά, με τούτα και με κείνα, βρέθηκα στο πανεπιστήμιο στη Νέα Υόρκη. Με το που αποβιβάστηκα εδώ, ένιωσα σα να πατάω το πόδι μου σε άλλον πλανήτη. Εδώ, άμα πάσχιζες, σου δίνονταν ευκαιρίες, σου ανοίγονταν πόρτες για σπουδαία καριέρα και για πολλά λεφτά. Αυτή η κοινωνία, ιδιαίτερα τότε, έπαιρνε το καλύτερο που μπορούσες να της δώσεις και σε αντάμειβε με τις απολαύσεις που σου γουστάρανε. Έκανες τη ζωή σου, στην ουσία. Ο θεός της γης. Εδώ είναι η έδρα του. Εμείς, εκεί,

ήμασαν μαθημένοι αλλιώς. Στην καλύτερη των περιπτώσεων, να γινόσουν δημόσιος υπάλληλος. Υπηρεσία για το κοινό καλό. Υποταγή του εγώ στο σύνολο. Έχει κι αυτό μια γεύση ηδονής, παρ' όλη την αδικία που μπορεί να κρύβει. Δεν είναι έτσι; Αλλά, επειδή είμαι γιατρός και σε διαβεβαιώνω ότι οι άνθρωποι είμαστε ζώα και, στον κόσμο των ζώων, όπως γνωρίζεις καλή μου ξανθιά ελαφίνα, το μεγάλο ζώο τρώει το μικρό και η ισχύς ζητάει την επιβεβαίωσή της. Επειδή είμαστε ζώα, λοιπόν, δεν αντέχουμε τις θυσίες, ακόμα κι αν είναι για το καλό μας, ακόμα κι αν είναι εγγύηση για τον Παράδεισο τον ίδιο. Η περίπτωση μου, βέβαια, είναι αλλιώςικη, αφού, όπως καταλαβαίνεις και από το παράδειγμα των μη δοντιών, αποτελώ ένα οξύμωρο. Θέλω να πω πως, ενώ, εδώ, μπορούσα να ακουμπάω άπειρα λεφτά, αφού, από ένα σημείο και μετά, έκανα σπουδαίο όνομα και ερχόντουσαν από την άλλη άκρη της Αμερικής για να τους γιατρέψω, εγώ, τις περισσότερες φορές, ενεργούσα σα να ήμουν στην Ανατολή. Δεν έπαιρνα λεφτά ή μου έδιναν ό,τι είχε ο καθένας ευχαρίστηση. Αλλά δε μ' ένοιαζε. Εγώ ευχαριστιόμουν από το γεγονός και μόνο της καταπράυνσης του ανθρώπινου πόνου. Κι εκτός από δυο τρία ακριβά αμάξια και τα κοσμήματα της ωραίας μου γυναικός, η οποία, στο τέλος, με παράτησε κιόλας, δε μου χρειαζόνταν γι' αλλού λεφτά. Έτσι, έβγαινα πάντα πανί με πανί. Βέβαια, αυτή η ανωτερότητα δεν έμεινε ατιμώρητη από τον θεό της γης. Επειδή δεν του έκανα τη χάρη να παίξω τον ρόλο που μου αναλογούσε, έβαλε να με φθονήσουν και να με συκοφαντήσουν. Έτσι, όταν πλησίαζα στη σύνταξη, πριν από καμιά δεκαπενταριά χρόνια δηλαδή, με σύρανε στα δικαστήρια, τάχα για φοροδιαφυγή, με ψευδή στοιχεία, ψευδομάρτυρες και τα ρέστα. Ακόμα και αυτό, όμως, το πικρό ποτήριο, το ήπια με στωικότητα. Και αυτό γιατί, ο άλλος θεός, ο εκεί πάνω, μάλλον είναι μαζί μου, γιατί

ένιωσα την αγάπη του μέσω της αγάπης τόσων και τόσων ανθρώπων – ασθενών, μαθητών και φίλων. Έτσι, παραμένω ένας αυτάρεσκος αναρχικός, ο οποίος δεν καταδέχτηκε ποτέ τη βαρβαρότητα της μετριότητας. Και αυτός είναι ο λόγος γι' αυτό που βλέπεις μπροστά σου. Και τώρα, θα με συγχωρέσεις να ρουφήξω λίγο ζουμάκι, γιατί ήδη κρύωσε. *Κύριος Λευκά Γένια*

- Ώ! Λαλαα! Πραγματικός μυθιστορηματικός ήρωας. Αυτά για μερικούς μερικούς που δουλεύουνε για τον θεό της γης, μην τυχόν και πάθει τίποτα άσχημο το καθίκι. –η Έλεν κοιτάζει τον Αλέξανδρο μισογελώντας-
- Ενδιαφέρουσα ιστορία, όντως. –λέει ο Αλέξανδρος με βλέμμα στραμμένο στα έντονα φώτα του απέναντι σινεμά, αλλά, στην πραγματικότητα, στοχαστικός-
- Και σε τι πιστεύετε; Αν πιστεύετε σε κάτι. –με μισοθεατρinίστικη, μισοαληθινή περιέργεια η Έλεν-
- Στην αγάπη, σα στιγμή κάθαρσης και το κάλλος, είτε ιδωμένο από το φως της επιστήμης, είτε από την κατάνυξη κάποιας θυσιαστικής θρησκείας –σε ένα ποιητικό σάλτο ο λευκός παππούς-
- Και ο Έλληνας του τραπεζιού; Σε τι πιστεύει; -ειρωνικά η Έλεν-
- Στην επιστήμη και μόνο. *Αλέξανδρος*
- Ααχχ η επιστήμη! Αυτή η θαλερή κυρία με το φωτεινό βλέμμα που παρατηρεί τα πάντα σαν άγρυπνη Παναγιά. Πόσο βιασμένη από την ανθρώπινη ανημπόρια! Γιατί κι εκείνοι που φτιάχνουν στο εργαστήριο ασθένειες για να εξοντώνεται κόσμος και για να κερδίζουν οι φαρμακευτικές, αυτήν χρησιμοποιούν, όπως χρησιμοποιούν την Παναγιά οι κάθε είδους σταυροφόροι. Αλλά, σου είπα κόρη μου. Τραγωδία. Λέξη που τη γνωρίζει πολύ καλά ο νεαρός κύριος, ως Έλλην. Όπως το λεν κι οι επιστήμονες, λοιπόν, τρομερός

πίθηκος ο άνθρωπος! Με τι επιδεξιότητα διαστρέφει την κάθε πνευματική έκλαμψη σε δόγμα, για να πιστέψουν οι πολλοί και να ανατραπεί η προηγούμενη, για να συνεχιστεί βίαια η Ιστορία! Και μοιάζει αυτή η μοίρα σα φυσική οδηγία! Αλλά, να μη σας πρήζω άλλο, παιδιά μου, με αυτές τις ανώφελες, θεωρητικές παρατηρήσεις. Εσείς πρέπει να παίξετε τον ρόλο μπαίνοντας στο πετσί του. Να ζήσετε! Ανεπηρέαστοι από την πικρή ρητορεία ενός ετοιμοθάνατου γέροντα που υπήρξε πάντα ανώμαλος και αυτοκαταστροφικός. *Κύριος Λευκά Γένια*

Καθ' όλη τη διάρκεια του μονολόγου αυτού του κυρίου, που φέρνει κάπως στον Αϊνστάιν, ο Αλέξανδρος έτρωγε το φαγητό του και παρατηρούσε με διάθεση ελαφρά στοχαστική.

Η Έλεν, από την άλλη, έστεκε όπως στέκουμε μπροστά σε ένα σπουδαίο έργο τέχνης.

*

Σε λίγο, θα βγουν από το εστιατόριο. Ενώ, έξω, η σελήνη μπήγει τα νύχια της σαν αγριόγατα στο νεφελώδες πέπλο του ουρανού, προσπαθώντας να το σχίσει για να δει το εκτυλισσόμενο δράμα, σε ένα πάμφωτο θέατρο όπου μοιάζει να της είναι απαγορευμένη η είσοδος.

Υποκριτή, εσύ στον οποίο θα ανατεθεί ο δευτερεύων, γι' αυτό το φιλόδοξο έργο, ρόλος του ηλικιωμένου αυτού κυρίου με τη λευκή γενειάδα, φρόντισε να μεταμορφωθείς σε ηθοποιό, αφού, το συγκεκριμένο πρόσωπο, που σου έλαχε να υποδυθείς, πέρασε στην αντίπερα όχθη. Δηλαδή, από αυτόν του αθύρματος της μοίρας, σε αυτόν του επιστάμενου υποκειμένου. Για να φέρεις, λοιπόν, εις

πέρας αυτή σου την αποστολή, καλείσαι κι εσύ να διαπράξεις μια αντίστοιχη ύβρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η επικράτεια της αργυρής ψευδαίσθησης, του μετρημένου φωτός μέσα στο άμετρο σκότος, εκείνη που λάμπει επιμένοντας δικτατορικά να δίνει ελπίδα μέσα στην καταπραϋντική άβυσσο της νυκτός, η αγαπημένη των οδοιπόρων, η Μούσα των ποιητών, η παρεμβατική μητέρα που χειραγωγεί αφ' υψηλού τον υιό της ωκεανό, επιβάλλοντάς του μια διαστρεβλωμένη έκφασή της πάνω του, όπως ο Νάρκισσος στη λίμνη και κάνοντάς τον να λυσομανάει, στην προσπάθειά του να ξεφύγει απ' τα δεσμά της, προσφέροντας ένα δυναμικό θέαμα πάνκομψης βανουσότητας, μιας ηδονικής καταστροφής – μαθηματικά βέβαιη κατάληξη κάθε παρόμοιου τραύματος.

*

- Φοβήθηκα πολλές φορές. Η φύση δε σου χαρίζεται. Όταν σεργιανάς τους ωκεανούς, εκεί καταλαβαίνεις το μεγαλείο και τη δύναμη. Ο ωκεανός, η πολύ μεγάλη θάλασσα, συνήθως, είναι γαλήνιος. Τιτάνας που κοιμάται. Το θέμα είναι μην ξυπνήσει. Πιο σπάνιο, αλλά τρομακτικό. Κάποιες στιγμές, όταν διασχίζαμε τέτοιες θάλασσες, τις νύχτες τις αφέγγαρες και πάνω φαινότανε πάναστρος ο ουρανός, έβγαινα στο κατάστρωμα και χάζεα για ώρες τ' άστρα. Τότε συνειδητοποιούσα το λίγο του ανθρώπου μπροστά στην απεραντοσύνη, στο χάος. Άναβα τσιγάρο και άραξα με τις ώρες. Πίσσα σκοτάδι το νερό και πάνω τα λαμπιόνια. Κι ένας αχός από το βάθος, ένα γλυκόπικρο αντάτζιο συντροφιά. Με αυτό το σκηνικό συνέδεσα στην κούτρα μου

τον Θεό και τη σοφία του. Εκεί καταλαβαίνεις ότι ο άνθρωπος είναι πολύ μικρός και πως λίγη αξία έχουνε οι χαζοϊστοριούλες μας, οι εγωισμοί και οι κουταμάρες. Πόσες και πόσες νύχτες δεν πέρασα φουμέρνοντας μονάχος μέσα σ' αυτή την άβυσσο! Και σε καιρούς που με βασανίζανε δύσκολες υποθέσεις της ζωής, θάνατοι δικών μου, ερωτικές σχέσεις και η απώλειά τους, και η απουσία μου, το μόνιμο σαράκι που μου 'τρωγε για χρόνια τα σωθικά, πάντα απών από τα σημαντικά της ζωής κάθε φυσιολογικού ανθρώπου. Ξέρεις τι είναι να χάνεις τον πατέρα σου και να το μαθαίνεις ένα μήνα μετά; Να γεννιέται το παιδί σου και να λείπεις; Μόνη παρηγοριά ετούτες οι αγρύπνιες, στην αγκαλιά του άπειρου ουρανού και τ' ανοιχτού πελάγου. Γιατί αυτή η μεγάλη εικόνα σε βοηθά να ξελασκάρεις. Σε μαθαίνει να μην κοιτάς μόνο το δάχτυλο σου, όσο κι αν πονάει, να πούμε. Ύστερα, ο φόβος. Μεγάλο θέμα. Ο φόβος είναι απαραίτητος. Σε κάνει ταπεινό. Σου δείχνει τα όριά σου. Ο άνθρωπος είν' αδίσταχτο πράμα. Του χρειάζεται καμιά φορά ο φόβος. Τονε νουθετεί. Η φύση και τα στοιχεία της δεν αστειεύονται. Κάνουνε τη δουλειά τους και δε σε ρωτάνε. Η φουρτούνα στη μεγάλη θάλασσα είναι αληθινό θρίλερ. Σου κόβονται τα ύπατα. Έζησα πολλές τέτοιες. Στον Ατλαντικό, στον Ειρηνικό. Αλλά, η φορά που φοβήθηκα πιο πολύ ήτανε κάτω στις Ινδίες, μια φορά, κατά την περίοδο των μουσώνων.

Χειμώνας. Νύχτα. Οι περισσότεροι από το πλήρωμα στα κρεβάτια τους. Εγώ τότε πιτσιρικάς, γύρω στα είκοσι πέντε, καμαροτάκι σε νυχτερινή υπηρεσία, έκανα τις συνηθισμένες δουλειές της βάρδιάς μου. Μέχρι το μεσονύχτι, η θάλασσα ήτανε σχετικά ήρεμη. Το βαπόρι κούναγε, αλλά σε νορμάλ πλαίσια. Καθώς πέρανε η ώρα, άρχισα να νιώθω, σιγά σιγά, ότι η θάλασσα φούσκωνε. Βγήκα στο κατάστρωμα να

δω. Στο βάθος του ορίζοντα αστραπόβροντα δίναν και παίρναν, χαλασμός Κυρίου. Ώχχ! Είπα από μέσα μου, την κάτσαμε. Είχα ακούσει και διηγήσεις παλιότερων για τον Ινδικό και τους μουσώνες του. Προσπάθησα, όμως, να μείνω ψύχραιμος. Και τι να κάνεις; Περίμενα, όπως όλοι, τις εντολές του κυβερνήτη. Οι άλλοι ξυπνούσανε λίγο λίγο. Μέσα σε ένα εικοσάλεπτο, το σκηνικό είχε αγριέψει για τα καλά. Ο αέρας γινότανε, πια, θυελλώδης. Η βροχή δυνάμωνε. Τα κύματα αρχίζανε να ψηλώνουνε. Μπαίναμε στη θύελλα. Κάναμε την προσευχή μας. Ο καθένας τη δική του, στη γλώσσα του. Όλο το πλήρωμα στο πόδι για να αντιμετωπίσει τυχόν καταστροφές. Για το επόμενο τρίωρο – τετράωρο, βιώσαμε τον απόλυτο τρόπο. Το βαπόρι πηγαινοερχότανε σαν καρυδότσουφλο ανάμεσα σε κύματα, μαύρα βουνά που το πετάγανε στα ουράνια και ύστερα το ρίχνανε ξανά κάτω, τότε με πρύμνη, τότε με πλώρη, σα να σκάει σε τσιμέντο. Όπως ήτανε αναμενόμενο, οι φθορές στο σκαρί δεν αργήσανε. Από το τόσο κοπάνημα, να σου κάτι τρύπες, με το συμπάθιο, στο κάτω μέρος! Και άρχισε να μπάζει νερά. Καταλαβαίνεις! Τότε, ιδίως ημών των νεοτέρων, μας έφτασε το σκατό στην κάλτσα. Τι θα κάναμε; Θα βουλιάζαμε. Ο καπετάνιος έδωσε διαταγή να κάνουμε μια παλιά πατέντα για να κλείσουμε τις τρύπες. Σε κάθε τρύπα μπαλώναμε με ένα μείγμα από βρεμένα παπλώματα και κουβέρτες, που βάζαμε μέσα κρέας και τις αλείφαμε με τσιμέντο για να γίνουνε στέρες. Αυτό γινότανε για κάμποσες ώρες. Όσπου ο χαλασμός, λίγο λίγο, έπαψε. Σκέψου όμως, ότι το κρέας που χαλάσαμε για τα μπαλώματα, ήτανε το φαί που προοριζότανε για τα στομάχια μας. Τουτέστιν, σώσαμε τις ζωές μας, αλλά μείναμε νηστικοί. Χαχαα! Δύσκολες καταστάσεις. Πολύ δύσκολες. Βέβαια. Η θάλασσα. Μεγάλη παιδωμή! Σπουδαίο σχολείο! Βέβαια, όταν τα ζεις, καθαριέσαι την ώρα και τη στιγμή που μπήκες σε τούτο το μαρτύριο. Όταν τα

βλέπεις όμως μετά, από απόσταση, νιώθεις ότι αυτά τα μαρτύρια σε ωριμάσανε. Το σίγουρο είναι ένα. Ότι μόνο όταν έρχεσαι αντίκρυ με την οργή της φύσης, που, στη γλώσσα του ο άνθρωπος ονομάζει καταστροφή, σου δίνεται η δυνατότητα να χαλαρώσεις λιγάκι. Να αράξεις στα κυβικά σου, που λένε, σαν ανθρωπάκι που είσαι. Μια σκατούλα απέναντι στις υπερδυνάμεις του κόσμου. Από την άλλη, να το πούμε κι αυτό, όταν τα ζεις αυτά τα ζόρικα, πεισμώνεις και βάζεις ένα χ. Λες από μέσα σου «Όχι! Δε γουστάρω να τα περάσει αυτά άλλος αγαπημένος μου!» Όταν είσαι νιός ειδικά και γυρνάς μονάχος μες στις κρύες θάλασσες και τους ανέμους και ποθείς μια αγκαλιά να σε ζεστάνει. Και βάζεις στόχο να φέρεις στον κόσμο έναν άνθρωπο για να του προσφέρεις αυτά που στερήθηκες εσύ. Μοιάζει και με ρεβάνς αυτό. Έτσι είναι. Οι θύμησες του ναυτικού είναι κι αυτές ένα πελώριο πέλαγο. Κάμωμα των εμπειριών του. Θάλασσα που πλάθεται στάλα στάλα απ' τα μεράκια του. Και σαν το γλυκό κύμα που σκάει στην ακτή, ξανάρχονται για να ντύσουνε την ακρογιαλιά κάθε συνάντησης. Ο ναυτικός συνήθως είναι νάρκισσος. Λέει και ξαναλέει τα δικά του. Βλέπει παντού το δικό του. Αυτό λόγω συσσωρευμένης μοναξιάς, αλλά και λόγω της τύφλωσης του επιτυχημένου, του αυτοδημιούργητου, να πούμε. Όταν κάνεις το κουμάντο σου με τα δικά σου φράγκα από πιτσιρικάς, και στα σαράντα, άμα είσαι φρόνιμος, εξασφαλίζεσαι μια και καλή, νομίζεις ότι έπιασες τον Πάπα απ' τ' αρχίδια που λένε . . Χαχα! Και το μόνο που ζητάς, είναι ν' αράξεις σε ένα τζάκι με χαμηλή φωτιά, στη θαλπωρή της οικογένειας και να διηγείσαι τις πλούσιες ιστορίες σου, σα βασιλιάς. Ξέρω, μοιάζει λίγο γελοίο αυτό. Αλλά έτσι γίνεται συνήθως.

Η θαλπωρή της εστίας. Πόσο πολύ μου έλειπε! Πόσο έντονα την αναζητούσα όταν στο κατάστρωμα τουρτούριζα μονάχος στις παγωμένες θάλασσες του βορρά! Ήτανε κοντά

Χριστούγεννα. Παραμονή θαρρώ. Το βαπόρι, μεταξύ νερού και πάγου, προσέγγιζε Πολωνία. Πηγαίνανε λίγοι μήνες που είχα γνωρίσει στην Αθήνα την Αλέκα, που έμελε να γίνει και η πρώτη μου γυναίκα. Εγώ πιτσιρικάς τότε, εικοσιπεντάρης. Είχαμε βρεθεί δυο τρεις φορές ερωτικά. Τρελά καφούρης με την πάρτη της. Ήμουνα, που λες, στο παγωμένο κατάστρωμα και τη σκεφτόμουνα, συνοδεία τσιγάρου. Γύρω, μαύρη σιγή. Σχεδόν συμπλήρωνα πέντε χρόνια από το πρώτο σαλπάρισμα. Άρχισα να αποκτώ μια κάποια πείρα, αλλά και να νιώθω την καταδίκη αυτής της φυλακής, νοσταλγώντας, δειλά δειλά, τη ζωή της στεριάς. Τη νύχτα εκείνη, θες λόγω παγετού, θες λόγω Χριστουγέννων, που είναι εορτή οικογενειακή, να πούμε, ήμουνα μελαγχολικός. Μελαγχολικός πιτσιρικάς φουντωμένος από καφούρα . . Χαχα! Ποθούσα τόσο πολύ την αγκαλιά της, σε ένα σπίτι ζεστό. Σκεφτόμουνα αυτό που σου πα. Να 'μαστε στο καθιστικό, εκείνη να ετοιμάζει πλούσια φαγητά κι εγώ να έχω αγκαλιά το παιδί μας και να του λέω παραμύθια και ιστορίες πλάι στο τζάκι κι έξω να πέφτει χιόνι χριστουγεννιάτικο. Ήτανε η πρώτη φορά που έβαλα στο νου μου ένα παιδί. Την κρύα εκείνη νύχτα, μάλιστα, με πήρε ο ύπνος στο κατάστρωμα, λιγωμένο από τούτα τα ονείρατα. Τα Χριστούγεννα τα περάσαμε στην Πολωνία. Εκεί, μας ανακοίνωσαν ότι θα περνούσαμε από Πειραιά για λίγες μέρες γύρω στην Πρωτοχρονιά κι έπειτα θα ετοιμαζόμασταν για Αμέρিকা. Όταν αριβάραμε στον Περαιά, εγώ έπιασα με τη μία το πρώτο ταξί να πάω να βρω τη δικιά μου. Ότι είχε μπει ο καινούριος χρόνος. Πήγα στο πατρικό της, όπου δε με ξέρανε καν, αλλά αυτή τη διεύθυνση μου είχε δώσει και που αλλού να τη βρω;! Δεν είχαμε τότε τα κινητά και τα κέρατα που έχετε εσείς τώρα. Ένα τηλέφωνο σταθερό και μια διεύθυνση. Φτάνοντας έξω απ' το σπίτι, κάπου στα Πατήσια, τη βλέπω, ευτυχώς, απ' το παράθυρο. Τη φωνάζω, της κάνω νοήματα. Με τα πολλά, με είδε. Μου

Έκανε νόημα να περιμένω και να μην κάνω φασαρία, ότι ήτανε με άλλους. Έπιασα μια γωνιά και την περίμενα. Σε κανα μισάωρο βγήκε, με αντίκρισε φανερά συγκινημένη και ήρθε στην αγκαλιά μου τρέχοντας. Την έσφιξα. Μου ψιθύρισε: «Σ' αγαπώ!». Ψιλοξαφνιάστηκα, να πούμε, δεν το περίμενα το τόσο έντονο. Ξεκινήσαμε να πάμε μια βόλτα, να τα πούμε. Τότε, μου αποκάλυψε πως ήταν έγκυος στο πρώτο μας παιδί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Το μεράκι της αυθυπαρξίας του ή το δεξιολογικό χέρι του Θεού θεσπίζουν το κάλλος αυτού του λιβαδιού με τα άνθη. Στην άκρη του, ένα πάλλευκο κτίσμα, ναός. Τερπνό έργο της ανθρώπινης δημιουργικότητας που εξυμνεί την ομορφιά της ιδέας της ή Εκείνον που της την κληροδότησε. Έργο αγνώστου καλλιτέχνη που έπραξε ατομικά, υπηρετώντας την κοινή πίστη του συνόλου, ενός αγνώστου στρατιώτη που υπάκουσε την επιταγή της αυτάρεσκης θυσίας που προστάζει να φεύγεις ανώνυμος όπως το ανυπόγραφο σύμπαν.

Γύρω τριγύρω, οι μέλισσες επιδίδονται σε ηχητικούς αυτοσχεδιασμούς. Μοιάζουν να λειτουργούν εν πλήρει συνειδήσει της ματαιότητας του αισθητικού αποτελέσματος της δράσης τους αυτής. Μοιάζουν να προσθέτουν στοχευμένα μια ρωγμή ακουστικής δυσαρμονίας στο οπτικό – εικαστικό όραμα της άνοιξης. Δυσαρμονική ακουστική ρωγμή σαν εκείνη των εγγονών του Ερμή που μέσα στο ξωκλήσι ερμηνεύουν τελετουργικά την παρτιτούρα του ανερμήνευτου της ύπαρξης. Ηχώ αύλου που αυτοσαρκαζόμενη σωπαίνει.

*

Ο Στέλιος με τη σύντροφό του και τον μικρό Αλέξανδρο κάνουν περίπατο στην ολάνθιστη φύση του νησιού.

- Πώς νιώθεις; Κοίτα τον πώς τρέχει και κυλιέται μες στα λούλουδα. *Στέλιος*

Εκείνη στέκει λίγο πιο πέρα ρεμβάζοντας. Τον πλησιάζει. Του χαϊδεύει τα μαλλιά και τον λαιμό. Κοιτάζουν και οι δύο τον Αλέξανδρο που παίζει βουτηγμένος μέσα στον ανοιξιάτικο καμβά.

- Τον αγαπάς πάρα πολύ. Κάποιες φορές, νιώθω πολύ υπεύθυνη που μου έλαχε να γίνω εγώ μητέρα αυτού του παιδιού. Και με τους άλλους δύο ήσουν και είσαι υποδειγματικός πατέρας, αλλά με τον μικρό βγάζεις πράγματα πολύ βαθιά. Μια ζεστασιά και μιαν αγάπη απύθμενη, χωρίς κανόνες. Να σου πω την αλήθεια, νιώθω πολύ τυχερή, γιατί κι εγώ σας αγαπώ και τους δύο και με αγαπάτε, αλλά, αυτό σας το δέσιμο, κάπου κάπου, με τρομάζει. *Σύζυγος*

Την αγγίζει από τον ώμο, την γυρνά κατά πρόσωπο και την φιλά στο μέτωπο. Την κοιτάζει ολοκάθαρα μέσα στα μάτια.

- Τίποτα να μη σε τρομάζει! Είσαι η μητέρα του. Ιδανική γι' αυτό το παιδί. Μπορείς να του δώσεις πολλά που δεν μπορώ εγώ. Και μας αγαπά εξίσου. Δεν είναι ότι νιώθω πιο πολλά γι' αυτόν, αλλά θέλω να εκφράσω τα όσα νιώθω σε ένα από τα παιδιά μου. Με τους άλλους έλειπα και, όταν τους έβλεπα, δεν προλάβαινα πολλά. Ό,τι κατάφερε η δόλια η μάνα τους. Που δεν τα πήγε κι άσχημα. Όταν τέλειωσα με τη θάλασσα, είχανε μεγαλώσει. Ξέρω ότι με εκτιμάνε βαθιά και μ' αγαπάνε. Αυτό φαίνεται και απ' το πώς αγκαλιάζουνε τούτον εδώ. Αλλά, όπως και να 'χει, είναι παιδιά της μάνας τους. Λογικό και δίκαιο. Αλλά, δεν είναι μόνο αυτό. Σ' αυτόν, θέλω να δώσω αυτό που δεν πήρα ποτέ εγώ απ' τους δικούς μου. Την τρυφερότητα, τη ζεστασιά, τη στοργή, την ανθρωπιά. Άλλα χρόνια, άλλοι άνθρωποι. Δεν τους αδικώ. Αλλά, η αγάπη είναι έκφραση και είναι κρίμα, όταν σου δίνεται η ευκαιρία, να μην την εκφράζεις. Όχι μόνο με τον Αλέξανδρο, αλλά και με τους δυο σας μαζί, ζω τη ζωή που

δεν έζησα μέσα στους περιορισμούς και τη σκληρότητα της οικογένειας και της δουλειάς. *Στέλιος*

- Είσαι πραγματικά ευαίσθητος. *Σύζυγος*
- Ναι, ένας ευαίσθητος αλήτης. Χαχαα! *Στέλιος*

*

Λίγες ώρες μετά, στο πατρικό σπίτι του Στέλιου. Η γιαγιά αγκαλιά με τον εγγονό.

- Μία για τον Χριστούδουλη!

Μία για την Παναγίτσα!

Μπράάβο πασάκο μου! Αχχ! Πολύ του αρέσει ο τραχανάς μου. Κοιτάχτε πώς τον κατεβάζει; *Μάνα*

- Έλα μάνα, αρκετά! Μην το παραφουσκώσεις το παιδί και σκάσει σα μπαλόνι! *Στέλιος*

- Δεν παθαίνει τίποτε βρε το μωρό! Τώρα που 'ναι μικρό πρέπει να τρώει να δυναμώσει, να γίνει άντρας δυνατός! Εσένανε τι νομίζεις σε τάζα κι έγινες παλικάρι; *Μάνα*

Ο Στέλιος φεύγει από το δωμάτιο. Μένουν οι δύο γυναίκες με το παιδί.

- Εμείς, κούκλα μου, όταν ήρθαμε να εγκατασταθούμε εδώ, διωγμένοι από την Πόλη, όλο τέτοια τρώγαμε. Σκέτα. Κανά τραχανό, καμιά μμπομπότα, και, οι πιο τυχεροί, είχαμε γάλα για τα μικρά, δυο – τρεις φορές την εβδομάδα. Τι να σου λέω κορίτσι μου; Άμα ακούσεις την ιστορία μου, θα φρίξεις. Παντού δεινά, φτώχεια και κακουχίες. Λέμε για το διωγμό και μετά, αλλά και πριν; Σάμπως στην πατρίδα μας

περνούσαμε καλύτερα με κείνα κει τ' αγρίμια έτοιμα να μας κατασπαράζουνε; Δε λέω, κι οι δυο λαοί ζούσανε αρμονικά ως ένα σημείο. Εμείς είχαμε γείτονες Τούρκους καλούς κι αγαθούς ανθρώπους, συνεννοήσιμους, με το χαμόγελο στο στόμα. Μας ανοίγανε τα σπίτια τους κι εμείς τα δικά μας. Υπήρχανε και ιστορίες ερωτικές μεταξύ Ρωμιών και Τούρκων. Αγνού έρωτα. Αγάπες αδιέξοδες, με πολύ πόνο και μαράζι. Αλλά, προς το τέλος, η κατάσταση είχε γίνει αφόρητη. Η προπαγκάντα έδινε κι έπαιρνε. Είχανε ενθουσιαστεί και οι Έλληνες από 'δω, τους είχανε γιομίσει ελπίδα, νομίσανε ότι θα ξαναπαίρνανε τη Βασιλεύουσα και τη Μικρασία κι εκείνων γυάλιζε το μάτι τους όταν φωνάζανε οι δικοί τους οι πολιτικάντηδες ότι απειλούνται. Το τι μίσος! Το τι φθόνος, τον τελευταίο καιρό! Μικροί, μεγάλοι, φωτιά και λάβρα! Μέχρι και τα πιτσιρίκια στο δρόμο, όταν μας βλέπανε έξω, εμένα και την αδερφή μου, βγάζανε το πράμα τους έξω και μας κυνηγούσανε, επειδή ήμαστανε Γιουνανοπούλες. Το τι τρέξιμο έχω ρίξει για να γλιτώσω από δαύτους; Βέβαια, να πω και την αλήθεια, να 'μαι δίκαιη, άμα δεν ήτανε ένας γείτονας Τούρκος που με είχε ερωτευτεί, μάλλον δε θα τη βγάζαμε καθαρή, μήτε εγώ, μήτε η φαμελιά μου. Εκείνος έμενε στο σπίτι το ακριβώς απεναντινό από το δικό μας. Μεγάλος, σαραντάρης. Εγώ ήμουνα κοπελίτσα, στις δροσιές μου, γύρω στα δεκαοχτώ. Κι όχι να το παινευτώ, αλλά ήμουνα σωστή κούκλα από πορσελάνη! Μη με βλέπεις έτσι τώρα, γριέτζο και μαραμένη! Θες λοιπόν να σου πω τι έγινε εκείνη τη μέρα που ξέσπασε η σφαγή και πώς τηνε γλιτώσαμε; *Μάνα*

Ο Στέλιος επιστρέφει. Ακούγοντας τη μάνα του, δεν περνά στο δωμάτιο, αλλά, κοντοστέκεται στην πόρτα να ακούσει τι λέει. Η κυρά συνεχίζει.

- Κυριακή ήτανε. Μεσημέρι. Ήμαστε όλοι οικογενειακώς στο καθιστικό, περιμέναμε να γενεί το φαγητό. Ήμαστε φτωχόσπιτο, αλλά είχαμε απόφια αρχοντιά. Ξέραμε να ζούμε και να γιορτάζουμε και με το λίγο. Η Κυριακή ιδίως, ήτανε σωστή γιορτή. Το πρωί, στην εκκλησιά, με τις αγγελικές ψαλμωδίες. Αυτή ήτανε η ψυχαγωγία μας. Έπειτα, μαζευόμασταν στο σπίτι όλοι μαζί. Οι γονείς, τα έξι παιδιά και, κάπου κάπου, και άλλοι συγγενείς. Ο πατέρας μου ήτανε καλόκαρδος άνθρωπος, μεταξωτός, όλοι τον αγαπούσανε στο σόι και στη γειτονιά. Ακόμα και τα άγρια χρόνια, το σπίτι το κράταγε ανοιχτό για όλους, όχι μόνο για το αίμα του, αλλά και για φίλους ή και γείτονες, Ρωμιούς και Τούρκους, δεν τον ένοιαζε. Πάντα έλεγε ότι η έχθρα μεταξύ των λαών είναι κόλπο πολιτικό για να κονομάνε κάποιои. Δεν είχε πάει πανεπιστήμιο, αλλά είχε διαβάσει από μόνος του πολύ. Έβρισκε χρόνο, παρ' όλη τη δουλειά που έριχνε από τα μικράτα του. Λοιπόν, που είχα μείνει; Στη μέρα που άλλαξε η ιστορία του έθνους. Τη μέρα που αρχίνισε ο ξεριζωμός. Ήμασταν στο καθιστικό και περιμέναμε το φαγητό, κουβεντιάσαμε, κάναμε χωρατά και γελούσαμε, ενώ τα κατσαρολικά μουγκρίζανε μέσα σε μυρουδιές που δίναν και παίρναν. Γιατί, δεν ξέρω κιόλας αν το 'χεις ακούσει, αλλά, μόνο εμείς της Πόλης ξέραμε τι θα πει κουζίνα και νοστιμιά. Ελληνική κουζίνα δίχως εμάς δε λογίζεται. Μέσα σ' όλη αυτή τη γιορτή, λοιπόν, ακούστηκε ξαφνικά απ' έξω μια δυνατή χάβρα και ποδοβολητά. Χαμός! Τότε, χωρίς να προφτάσουμε να βγούμε έξω να δούμε τι συμβαίνει, ακούγεται ένας δυνατός κρότος από το εσωτερικό του σπιτιού, από ένα υπνοδωμάτιο. *Μάνα*

Ο Στέλιος μπαίνει στο δωμάτιο

- Έλα ρε μάνα! Σώπα! Άρχισες πάλι την αγαπημένη σου ιστορία. Ξέχνα τα επιτέλους αυτά και μην τα αναμασάς.

Τόσα χρόνια φύγανε. Τι νόημα έχει να σκαλίζεις το ρημάδι το παρελθόν; Έλεος πια! Κοίτα τον εγγονό σου να χαρείς. Μια νέα, πιο όμορφη ζωή απ' τη δικιά σου και τη δικιά μου τον περιμένει. *Στέλιος*

- Δεν ντρέπεσαι βρε;! Να μην πω στο κορίτσι να ξέρει από πού κρατάει η σκούφια μας και τι τραβήξαμε; Άσε που έπρεπε εσύ να της τα 'χεις πει από την πρώτη κιόλας μέρα που τη γνώρισες. Είδες κορίτσι μου πώς με μαλώνει; Εγώ που μάτωσα για να τον αναθρέψω αυτόνε και τ' αδέρφια του. *Μάνα*
- Καλά, καλά, συνέχισε να πρήζεις την κοπέλα. *Στέλιος*
- Σε πρήζω κορίτσι μου; Δεν πιστεύω να σε κουράζουνε τούτα τα λόγια; *Μάνα*
- Όχι, παρακαλώ! Κάθε άλλο. Με ενδιαφέρει πολύ η ιστορία σας και, η αλήθεια είναι ότι ο Στέλιος μου είχε αναφέρει πράγματα πολύ γενικά, αλλά δε μου είχε πει λεπτομέρειες. Αυτά που μου λέτε τώρα εσείς είναι συνταρακτικά. *Σύζυγος*
- Να 'σαι καλά κόρη μου! Και στην άλλη τα 'λεγα αλλά . . . δεν πολυέδινε σημασία. Εσύ φαίνεσαι καλό κορίτσι, συνετό. *Μάνα*
- Μάνα! ο Στέλιος ψιλοαγριεμένος
- Σούς βρε! Κοίτα τη δουλειά σου εσύ! *Μάνα*

Ο Στέλιος ξαναβγαίνει από το δωμάτιο

Η κυρά συνεχίζει

- Γρήγορα, τρέξαμε στο δωμάτιο να καταλάβουμε τι συνέβη. Τι να δούμε; Το τζάμι θρυμματισμένο από μια μεγάλη κοτρόνα. Μας έπιασε τρόμος. Εξαίφνης, χτυπά η πόρτα. Ο πατέρας μου, δισταχτικός, κοιτάζει από το ματάκι να δει ποιος είναι. Ήταν ο γείτονας, ο Τούρκος, ο σαραντάρης, ο

ερωτοχτυπημένος με την αφεντιά μου. Του ανοίγει στα γρήγορα. Απ' έξω ακουγόντανε πολλή φασαρία, χάβρα η οποία γινότανε όλο και πιο έντονη, σα να πλησίαζε προς τα μας. Ο γείτονας, είχε ξάδερφο αξιωματικό στην τουρκική πολιτοφυλακή. Μάθαινε τα πράματα εκ των έσω. Είχε έρθει για να μας ειδοποιήσει πως ξεκίνησε ο διωγμός εναντίον των Ρωμιών. Και να βιαστούμε για να φύγουμε απ' το σπίτι όσο το δυνατό γρηγορότερα, αφού κινδυνεύαμε σοβαρά. Η πέτρα, μάλλον ήτανε προειδοποιητική βολή από κάποιον μισέλληνα γείτονα. Το σημαντικό, που μου έμεινε για πάντα χαραγμένο στη μνήμη, ήταν με τι αγάπη, σαν στοργικός πατέρας, αυτός αγκάλιασε τον πατέρα μου, προτείνοντάς του να μας φυγαδεύσει σπίτι του, το οποίο ήταν υπεράνω υποψίας. Ο Τούρκος τον Ρωμιό. Καταλαβαίνεις! Από τότε τον μνημονεύω στις προσευχές μου. Δεν αργήσαμε. Ο πατέρας μου μας είπε να πάμε πρώτα εμείς, τα μικρά, στο σπίτι του γείτονα. Εκείνος έμεινε να μαζέψει σε μια βαλίτσα κάποια βασικά αγαθά. Είχε καταλάβει ότι δεν θα ξανάβλεπε το σπίτι του. Τη νύχτα, όλη η οικογένειά μας ήταν μαζεμένη στου ευγενούς γείτονα. Μας είπε ότι είχαν αρχίσει να γίνονται πολύ άσχημα πράματα εναντίον των Ρωμιών, βιασμοί, εν ψυχρώ δολοφονίες, με την ανοχή των αρχών . . . Θα μας έκρυβε κάτω, σε κάτι σαν κελάρι που είχε, από φόβο μήπως ψάχνανε στο σπίτι του για ελληνικό αίμα. Μείναμε εκεί κάτω για δέκα μέρες περίπου. Ώσπου, δόθηκε η εντολή για μια μερική ανταλλαγή πληθυσμών. Όσοι τυχεροί την βγάλανε καθαρή, περάσανε στην Ελλάδα. Εμείς πήγαμε αρχικά στην Κομοτηνή, για προσωρινά. Κι έπειτα, μετά από κάποιους μήνες, εγκατασταθήκαμε, πιο οργανωμένα, στο νησί. Την Πόλη δεν την ξανάδαμε. *Μάνα*

Τότε, η γιαγιά, δακρυσμένη, αρχίζει να ψιθυρίζει κάποια λόγια στα τούρκικα, ρυθμικά, που, έπειτα, γίνονται νοσταλγικό τραγούδι της Ανατολής. Άσμα καμωμένο από αύρες του Βοσπόρου που γίνονται

αστραπιαίες προσωπογραφίες από ισχνή μαβιά ξυλομπογιά στις τροχίες των πουλιών το σούρουπο.

Οι δυο γυναίκες με τον μικρό κάθονται στο καθιστικό, γύρω από ένα βαρύ ξύλινο λαξευτό τραπέζι στο χρώμα του καφέ της Ανατολής. Όλα τα έπιπλα διακατέχονται από μια ευγενή βλοσυρότητα, ακόμα και εκείνα που φαντάζουν πιο χαρωπά, ντυμένα το λευκό τους, αριστοτεχνικά κεντημένο, ιμάτιο. Δεν αποτελούν πλάσματα του βαλερικού λόγου, όπως αυτός διατυπώνεται από τον ποιητή στον Κύριο Τεστ, αλλά υλοποιημένες εκδοχές του ακτίστου, έτσι όπως σμιλεύτηκε στο πνεύμα της παράδοσης ενός πολιτισμού, αλληλεπιδρώντας με την ιδιοσυγκρασία του λαού του. Ανάλογα πλάσματα είναι και τα εικονίσματα, όπως στέκουν μες στη γλυκιά τους μυστικότητα. Αρσενικές και θηλυκές θεότητες που ευνοούν τον θεατρικό διάλογο της πίστης του ανθρώπου, την ενδότερη συνομιλία του πεζού του εαυτού με εκείνον της ηρωικότερης ενατένισης. Έντονα πράσινα και πορφυρά, χρυσά κι ασημοστόλιστα ξεπηδούν από την αυστηρή, σκοτεινή βάση της χλωρίδας του εικονοστασίου. Το φως εισβάλλει απ' το παράθυρο τρυπώντας την κουρτίνα, επιτρέποντας στα μόρια της σκόνης να γίνουν τέχνη. Μπροστά σε μια λωρίδα φως η γιαγιά σηκώνει το νήπιο, του τραγουδά και το ταχατρίζει.

- Νταχτιρντίί, ντάχτιρντίί . . .

Η σύζυγος φοράει ένα χαμόγελο, όχι υποκριτικό, αλλά λίγο επιβεβλημένο από την ευγενή συνειδήσή της.

Η κυρά συνεχίζει

- Αυτά, που λες, κούκλα μου, χοντρικά. Και ήρθαμε εδώ στο νησί κι εγκατασταθήκαμε. Και Δόξα τω Θεώ! Εδώ οι ντόπιοι ήτανε, αρχικώς, λίγο επιφυλακτικοί, αλλά, γρήγορα, μάθαμε ο ένας τον άλλο και ζήσαμε μαζί. Σ' αυτό βοήθησε η παράδοση. Ήμασταν κοντά. Οι άλλοι, που πήγανε στην ενδοχώρα, πέρασανε μαύρα. Τους αντικρίσανε σαν ξένους, σαν εχθρούς. Τούρκους τους φωνάζανε. Τους

κυνηγούσανε. Δυο φορές κυνηγημένοι! Να σου πω εγώ ιστορίες φίλων από τη Μικρασία και την Πόλη, να φρίξεις. Το τι καχυποψία, το τι κακομεταχείριση, το τι κατατρεγμός από τους Ελλαδίτες! Δε λες τίποτα! Αλλά, μη σε πρήζω άλλο με τα δικά μου, όπως λέει και ο κανακάρης μου.
Μάνα

*

Λίγες ώρες μετά, στον κήπο όπου τα λιόδεντρα και οι λεμονιές εξαργυρώνουν τα τελευταία νομίσματα του ημερήσιου μισθού τους από τον ήλιο. Ο Στέλιος με τη γριά μητέρα του κάτω απ' τον ίσκιο μιας πελώριας κλαίουσας:

- Είναι αξιόλογο κορίτσι. Ευγενικό και προκομμένο. Αυτή η κοπέλα μάλιστα! Να σταθεί στο πλάι σου με αξιοπρέπεια. Όχι σαν την άλλη την σουρντούκο! *Μάνα*
- Μάνα! *Στέλιος*
- Εγώ για σένα τα λέω βρε! Γιατί νοιάζομαι το σπλάχνο μου. Ο αδερφός σου έφυγε. Έναν σ' έχω. Μόνες κι έρμες με τη δόλια την αδερφή σου εδώ. Κακοτύχησε κι εκείνη από άντρα. Εσύ είσαι ο δικός μας άνθρωπος. *Μάνα*

Ο Στέλιος βγάζει από την τσέπη του έναν πάκο με χαρτονομίσματα, της πιάνει την παλάμη και της τα βάζει μέσα, σφίγγοντάς την. Εκείνη τα βάζει αμέσως στη μια της τσέπη, τον πιάνει σφιχτά με τα δυο της χέρια από τον σβέρκο και τον κοιτάζει στα μάτια κοφτερά.

- Για σένα ζω εγώ! *Μάνα*

Ο Στέλιος μένει αμίλητος, την κοιτάζει για λίγο στα μάτια κι ύστερα χαμηλώνει το βλέμμα αργά.

Όλη αυτή την ώρα, η γυναίκα του, με το μωρό στην αγκαλιά, παρακολουθεί τη σκηνή από το παράθυρο που κοιτάζει στον κήπο.

Το σπίτι βρίσκεται σε ένα υπερυψωμένο σημείο του χωριού, σε έναν μικρό λόφο. Από το ίδιο παράθυρο, φαίνεται η εκκλησία, με το μεγάλο της καμπαναριό, τα χτήματα με τα λιόδεντρα, το ποτάμι και ο ορίζοντας.

Είναι άνοιξη, στον ουρανό έχει λίγα σύννεφα, αρκετά για να εκπληρωθεί μια αριστουργηματική, καλλιτεχνική έκφανση του ηλιοβασιλέματος, καθώς ο ήλιος, με τις ελάχιστες δυνάμεις που του απομένουν, αρχικά τρυπά τις νεφέλες, σκορπώντας στην πλάση νεύματα του Διός και, ύστερα, υποκύπτει, αιμοραγώντας, για να τους προσδώσει ένα φίνο περίγραμμα από πορφύρα αγριοτριαντάφυλλου, νικημένος από τη μοίρα που τον θέλει να πεθαίνει καθημερινά, κατά τόπους, έτσι ώστε, με αυτή του τη θυσία, να ζωοδοτεί άλλους.

Η καμπάνα σημαίνει τον εσπερινό.

Η κυρά βγαίνει από το σπίτι για να πάει στην εκκλησία.

Ο Στέλιος στέκει μόνος στον κήπο, αγναντεύοντας το σούρουπο με την απαστράπτουσα Εκάτη. Η σύντροφός του, τον προσεγγίζει από πίσω. Του χαϊδεύει γλυκά την πλάτη και τα μαλλιά.

- Είσαι καλά; *Σύζυγος*
- Το παρελθόν είναι θηλιά, είναι στοιχείο που σε κατατρώνει, σαράκι που σε στοιχειώνει. Δεν ξεφεύγεις. *Στέλιος*
- Θέλεις; *Σύζυγος*
- Δεν ξέρω. *Στέλιος*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Έκνομα ο αρσενόμορφος (υπό την οπτική της ανθρώπινης λογικής μερικών χιλιετηρίδων) αυτός γαλαξίας κινείται, ολοταχώς, με βίαιες διαθέσεις προς τον γειτονικό του. Σε μια σκηνή, της οποίας την αίγλη η Τέχνη μοιάζει και θα είναι εσαεί ανήμπορη να αποδώσει και η επιστήμη της αστρονομίας παρακολουθεί με δέος και συγκίνηση, σε ένα θεατρικό σανίδι εκτός μετρήσιμου χώρου και χρόνου, εκείνος, με μορφή ταυρόμορφου κύκνου σε μπλοκ πρωτόπειρου σκιτσογράφου κι εκείνη, κάτι σαν ελαφίνα ζωγραφισμένη σε σπήλαιο, ωθούνται στην αλληλεπίδραση. Οι δυο τους (ανώφελη η χρήση του γένους, η γραμματική επίσης αδυνατεί) μπαίνουν στον Έρωτα, απόλυτα αποφασισμένοι και όλο μέθη, σαν παράνομοι. Υπό την επήρεια των δυνάμεων με τις οποίες προικίστηκαν και οι οποίες καθορίζουν τη μοίρα τους, την ευλογημένη κατάρα της διελκυστίνδας καταστροφή – δημιουργία, σαν καταδικασμένοι να επιτυγχάνουν την Αρμονία, σαν επωμισμένοι την άρτια εκτέλεση της πιο βίαια φαντασμαγορικής χορογραφίας, που υπακούει στην αισθητική τέρψη του Νόμου.

*

Ξημέρωμα. Ο Αλέξανδρος ξυπνά και, όπως πάντα, πρώτη του δουλειά είναι να ανοίξει το ραδιόφωνο.

«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΕΑ

Την τακτική επιθετικής επέμβασης ακολουθεί για ακόμα μια φορά η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών μειώνοντας το επιτόκιο παρέμβασης κατά μία ποσοστιαία μονάδα από το 2% στο

1%. Η κίνηση αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί κίνηση υψηλού ρίσκου, αφού όσο τα επιτόκια πλησιάζουν το 0, ο κίνδυνος της «παγίδας ρευστότητας», δηλαδή της έλλειψης ικανότητας επηρεασμού της οικονομικής δραστηριότητας μεγεθύνεται. Όμως, όπως πολλοί έμπειροι αναλυτές εξηγούν, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα επέλεξε να κάνει αυτή την επικίνδυνη κίνηση τη δεδομένη χρονική στιγμή επειδή θεωρεί ότι θα έχει τη μεγαλύτερη θετική επίδραση στην οικονομία. Αν περίμενε για να βεβαιωθεί για την πιθανή αρνητική πορεία της οικονομικής δραστηριότητας – που είχε αρχίσει να διαφαίνεται από την κόπωση της κατανάλωσης, τότε πιθανόν η επερχόμενη μείωση στον ρυθμό αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας να είχε ήδη επηρεάσει τόσο πολύ την ψυχολογία, τις χρηματαγορές και τις προσδοκίες των επιχειρήσεων και των καταναλωτών, ώστε να ήταν αδύνατον πλέον να αντιστραφεί η επιδεινούμενη κατάσταση με μια αντίστοιχη μελλοντική μείωση στα επιτόκια. Βέβαια, όπως εξηγούν οι οικονομολόγοι, τέτοιες επεμβάσεις, γεγονός σύννηθες για την Κρατική Εξουσία, εγείρουν ερωτήματα για τον χαρακτήρα και την λειτουργία του φιλελεύθερου οικονομικού μοντέλου . . .»

Κοιτάζεται στον καθρέφτη. Αγγίζει το πρόσωπό του. Βάζει στην παλάμη του αφρό και τον απλώνει τελετουργικά σ' όλη την επικράτειά του. Με τον αφρό στο πρόσωπο, κατευθύνεται προς την κουζίνα για να φτιάξει καφέ. Βάζει νερό και φίλτρο στην καφετιέρα ενώ ο αφρός σιγοκαίει το δέρμα του. Ξαναπηγαίνει, με χαλαρό βήμα, στο μπάνιο. Παίρνει το ξυράφι με το δεξί του χέρι, το κοιτάζει στον καθρέφτη, αγγίζει ελαφρά τις λεπίδες με τον αντίχειρα του αριστερού του χεριού κι έπειτα το ακουμπά ακριβώς κάτω από τη δεξιά του φαβορίτα, αρχίζοντας το ξύρισμα. Το χειρίζεται με δεξιoteχνία και σταθερότητα, επιτρέποντας σε αυτό το, χαμηλής ακτινοβολίας, τεχνολογικό μέσο, να αποδείξει τις ικανότητές και την αποτελεσματικότητά του στο έπακρο. Ξυρίζεται απαλά και βαθιά, αντλώντας όση απόλαυση μπορεί από αυτήν την ρουτινιάρικη ανάγκη.

Επίμονος χτύπος τηλεφώνου.

Δεν μπαίνει στον κόπο να διακόψει το ξύρισμα για να το σηκώσει.

Μήνυμα στον τηλεφωνητή: «Άλεξ Καλημέρα! Τα άκουσες τα μαντάτα έτσι; Ξαναμπλέκονται στα πόδια μας. Οι μπάσταρδοι! Το παίζουν και φιλελεύθεροι. Και την πίττα ολόκληρη και το σκύλο χορτάτο! Μας χάλασαν τα σχέδια οι πούστηδες! Άντε, τα λέμε αργότερα.»

Ο Αλέξανδρος, με το ξυράφι στο χέρι και με τον λίγο αφρό που του έχει μείνει στο αριστερό μέρος του προσώπου του, φιλογελάει.

Τελειώνει το ξύρισμα. Απλώνει λίγο after shave στο πρόσωπό του. Κοιτάζεται στον καθρέφτη για μια τελευταία φορά και πηγαίνει προς τον καφέ του που είναι έτοιμος εδώ και λίγα λεπτά.

Το διαμέρισμα είναι μικρό, κοντά στα πενήντα τετραγωνικά. Είναι το ίδιο που είχε από τότε που ήρθε για πρώτη φορά στην πόλη, σαν φοιτητής. Αυτό που τον ενδιέφερε περισσότερο ήταν να έχει τα βασικά και να είναι επιπλωμένο, για να μην ασχολείται με αγορά επίπλων και είδη σπιτιού. Από μικρό, τον άφηναν παντελώς αδιάφορο όλα αυτά, αν και ήξερε να εκτιμά το καλό γούστο. Το μόνο πράγμα στο οποίο έδωσε μεγάλη βαρύτητα εκείνη την πρώτη φορά που αναζήτησε σπίτι εδώ ήταν η θέα στον ουρανό, να βρίσκεται δηλαδή το σπίτι σε κάποιο σημείο όπου τίποτα να μην του κρύβει το άνοιγμα, τον ορίζοντα. Και το διαμέρισμα αυτό, του εκπλήρωσε αυτή του τη μοναδική επιθυμία, αφού, βρίσκεται στον εικοστό πέμπτο όροφο ενός κτηρίου, δίπλα στο οποίο, δεν υπάρχει άλλο ψηλότερο. Δίπλα, έχει ένα γήπεδο και μετά από κάποιες εκατοντάδες μέτρα είναι το πάρκο. Παραπάνω, ξέχασα να αναφέρω πως δεν ήθελε με τίποτα τις μετακομίσεις και για έναν άλλο σημαντικό λόγο. Λόγω του επαγγέλματος της μητέρας του. Εκείνη είναι διπλωμάτης και σε κάθε διορισμό της, ανά τρία – τέσσερα χρόνια, οι τρεις τους, μαμά, μπαμπάς, Αλέξανδρος, ήταν υποχρεωμένοι να αλλάζουν τόπο διαμονής, συχνά άλλαζαν και ήπειρο. Ο Αλέξανδρος έχει ζήσει παντού, εκτός της Ανταρκτικής και της Ωκεανίας.

Με μια κούπα χλιαρό καφέ στο χέρι, χαζεύει τον ορίζοντα του φθινοπώρου.

*

Θα ήθελα να ήμουν άξιος να σας εμφυσήσω την ιδέα να μην εκτιμάτε περισσότερο ένα τέτοιο φαινόμενο σαν τον ουρανό λόγω της περιγραφής του από έναν ποιητή ή της αναπαράστασής του από έναν εικαστικό ή επειδή είναι η κατοικία του Θεού, αλλά γι' αυτό που είναι και μόνο. Γι' αυτό, εδώ διαλέγω να μην πω τι βλέπει ο πρωταγωνιστής μας από το μεγάλο παράθυρο του διαμερίσματός του. Με αυτή μου τη στάση, θέλω να πετύχω, επίσης, και το αιώνιο ζητούμενο, της ηρωοποίησης της προσωπικής φαντασίας ή, καλύτερα, οπτικής του καθενός από εσάς, πάνω στο θέμα «φθινοπωρινός ουρανός». Άρα, όπως είπαμε. Αρχικά φανταστείτε τον όπως θέλετε (ή μπορείτε) ή, αν τυχόν, διαβάζετε αυτές τις αράδες και είναι φθινόπωρο, μπορείτε απλά, να τον αντικρίσετε, με μια απλή κίνηση του αυχένα σας. Αλλά, όπως επίσης είπαμε, δώστε του την ευκαιρία να έχει αξία από μόνος του και όχι επειδή τον φανταστήκατε ή τον παρομοιάζετε με κάτι την ώρα που τον κοιτάζετε. Αυτοθυσιαστείτε, λοιπόν, για να νιώσει κι εκείνος, ο αφ' υψηλού, την αυταξία που του πρέπει.

*

Πίνει στα γρήγορα με τρεις – τέσσερις ρουφιξιές τον καφέ του και πάει στο υπνοδωμάτιο να ντυθεί. Βγάζει από την ντουλάπα ένα μαύρο κουστούμι, ένα λευκό πουκάμισο και μια γραβάτα. Φοράει,

αρχικά, το παντελόνι και μετά το πουκάμισο. Κοιτάζει τη γραβάτα. Την παίρνει, τη βάζει γύρω από το λαιμό και ξεκινάει να τη δένει. Κοιτάζεται στον καθρέφτη της ντουλάπας. Τη βγάζει και την πετάει στο κρεβάτι. Φοράει το σακάκι, παίρνει τον χαρτοφύλακα με τα απαραίτητα και φεύγει.

Βγαίνει στην πολύβουη λεωφόρο. Μία από τις κεντρικές αρτηρίες της πόλης. Είναι ασύλληπτο. Όταν είναι πάνω, στο διαμέρισμά του, βρίσκεται σε άλλον κόσμο, σαν σε άλλο ατμοσφαιρικό στρώμα. Εκεί πάνω, είναι πολύ ήρεμα και χαλαρά. Εκεί, η μοναξιά απολαμβάνει τις ανέσεις που τις πρέπει. Όμως, το διαμέρισμα του εικοστού πέμπτου ορόφου είναι εντελώς αποκομμένο από την πραγματικότητα που επικρατεί στο επίπεδο του δρόμου. Η κεντρική αυτή αρτηρία εικονοποιεί την ουσία ενός ολόκληρου πολιτισμικού οικοδομήματος, του οποίου η πρωτεύουσα είναι εδώ. Οικοδομήματος που βασίστηκε στην υπερπραγματικότητα του ιδιότυπου πρωτογονισμού στον οποίον οδηγεί ο άμετρος πολιτισμός, θεσπίζοντας μια ζωντανή μυθολογία, προσφέροντας ενέργεια και δίνοντας την ευκαιρία στον άνθρωπο να σπείρει νέες ιδέες. Πολιτισμός που αποτελεί, πλέον, καρικατούρα του εαυτού του αφού πούλησε παντού μια φθηνή εκδοχή του και, πλέον, δεν αναγνωρίζεται ούτε από τα ίδια του τα μάτια. Σύγχρονος πολιτισμός, ανάγκη να προχωρήσει η ανθρωπότητα στο νέο, αποσυντιθέμενη. Η Ρώμη εάλω εκ των έσω.

Βαδίζει βιαστικά στο μεγάλο πεζοδρόμιο. Άπειροι άνθρωποι. Εαυτοί πακεταρισμένοι κατ' εντολήν κοινωνικής αναγκαιότητας. Ψυχές που μετατρέπονται σε ψυχολογίες του συρμού κι έτσι γίνονται ευκολότερα διαχειρίσιμες.

Σε μια μεριά, μια παρέα νεαρών μαύρων ακούει σύγχρονη ραπ. Κάνουν πως τσακώνονται, αστειευόμενοι. Πιο πέρα, τρεις όμορφες, ξανθές γυναίκες με πανομοιότυπα σώματα, ένδυση και ύφος, κοιτάζουν, με θρησκευτική ευλάβεια, τις βιτρίνες. Μυριάδες τεχνοκρατίζοντες τύποι με κουστούμι και καριερίστες δεσποινίδες με

κομπά ταγέρ περνούν, με ιλιγγιώδη ταχύτητα, δεξιά κι αριστερά σαν σφαίρες από ριβόλβερ. Ταξί, λιμουζίνες, μηχανές, αδιάκοπη ροή, επίμονος μηχανοκίνητος βόμβος. Το φυσικό φως πασχίζει να κάνει αισθητή την παρουσία του ανταγωνιζόμενο τον τεχνητό φωτισμό των ταμπλό και των διαφημίσεων που κυριεύει τις αισθήσεις.

Σε πολλούς αρέσει το πλήθος. Η συνύπαρξη με τους άλλους μέσα στη μάζα αποτελεί έκφανση ηδονής. Κάτι αντίστοιχο με τη συσσώρευση πλούτου. Αυτός, αν και ειδικεύεται στη συσσώρευση, απεχθάνεται αυτή την ακούσια αλληλεπίδραση με τους πολλούς. Εκ φύσεως, μάλλον, αντιτιθέμενος στον ρόλο του αντικειμένου. Περπατά, σχεδόν τη μισή λεωφόρο, περίπου είκοσι λεπτά, και στρίβει δεξιά για να βρει το διάσημο ξενοδοχείο.

Μπροστά από αυτό το παλάτι, στην καρδιά του άστεως, βρίσκονται σταθμευμένες τέσσερις πελώριες λιμουζίνες σε σειρά, η μία πίσω από την άλλη. Στις δύο μπροστινές πόρτες της καθεμίας και από ένας μαυροφορεμένος κομάντο. Στην κεντρική πύλη του παλατιού, ίστανται ευθυτενείς κι ευγενικοί δύο ψηλοί, μεσήλικες κύριοι, με περιποιημένο μoustάκι, καπέλο και βυσσινί κουστούμι με χρυσά μανικετόκουμπα. Ο Αλέξανδρος ρίχνει μια πρόχειρη ματιά στο τελετουργικό αυτό σκηνικό, χαιρετά τους υποδοχείς και, με δυο δρασκελιές, μπαίνει στο κτήριο.

Μια γνώριμη εκνευριστική φωνή τον καλεί

- Hey Mister . . . os! Alexander! Τι κάνεις αγόρι μου; Πώς είσαι; Έμαθα προχωράτε με γρήγορα βήματα το project. Απ' ότι μου είπε το boss είσαι ο κεντρικός μοχλός του εγχειρήματος! Αυτό είναι καταπληκτικό! Mr . . . on

Ο Αλέξανδρος φορά το συμπαθητικό προσωπείο, αυτό που βγάζει από την γκαρνταρόμπα του σε τέτοιες περιστάσεις.

- Γεια σας κύριε . . . on! Χαίρομαι που σας ξαναβλέπω! Ναι. Προχωράμε σταθερά. Είναι πολλές παράμετροι να

ρυθμιστούν ακόμα, αλλά είμαστε σε καλό δρόμο. Σε διάστημα μερικών εβδομάδων ή ενός μηνός, λογικά, θα είμαστε έτοιμοι για την παρουσίαση του κύριου μέρους της εργασίας και θα απευθυνθούμε στους καλύτερους πελάτες μας για μια πρώτη ενδελεχή ενημέρωση πάνω σε αυτό το εντελώς νέο πράγμα. Όπως γνωρίζετε καλά, συμπεριλαμβάνεστε σε αυτούς τους εκλεκτούς. Χαχαα! Αλέξανδρος

- Περίφημα! That's good! Μπράβο! Εδώ είναι η κάρτα μου. Όποτε θελήσεις πάρε με τηλέφωνο. Θα χαρώ πολύ να περάσεις και από το σπίτι να σου κάνω το τραπέζι. Να γνωρίσεις την γυναίκα και τα παιδιά μου. *Mr . . . on*
- Σας ευχαριστώ πολύ. Έγινε. Θα το κανονίσουμε. Αλέξανδρος
- Καλή συνέχεια my boy! *Mr . . . on*
- Thanks! Αλέξανδρος

Ο Mr . . . on είναι ένας από τους μεγαλύτερους επενδυτές της Νέας Υόρκης και από τους καλύτερους πελάτες του γραφείου όπου εργάζεται ο Αλέξανδρος. Τύπος μη αυτοδημιούργητος. Γόνος μεγαλογαιοκτημόνων από τις κεντρικές πολιτείες των ΗΠΑ, με αμύθητη περιουσία. Τύπος πιο ξύπνιος απ' ό,τι δείχνει το ανάλαφρο στυλ του, ο οποίος διαχειρίζεται, με αρκετή μαεστρία και πονηριά, τα λεφτά των προγόνων του, με μόνο στόχο να τα πολλαπλασιάζει.

Ο Αλέξανδρος προχωρά προς την αίθουσα συνεδριάσεων επιταχύνοντας. Για να αποφύγει αντίστοιχες ανιαρές συναντήσεις, δεν κοιτάει γύρω.

Αφού διασχίζει όλο το υπερπολυτελές σαλόνι του μοντέρνου ανακτόρου, φτάνει μπροστά στην αίθουσα. Κοντοστέκεται στην είσοδο. Μόνο η μία πόρτα είναι ανοιχτή. Μπροστά της, ένας άντρας και μια γυναίκα τον καλωσορίζουν και του ζητούν τα στοιχεία του. Τους δείχνει την κάρτα του και μπαίνει. Μπαίνοντας, βλέπει ίσια απέναντι τον κεντρικό ομιλητή κι έχει μπροστά του όλο το

ακροατήριο καθισμένο πλάτη. Η αίθουσα είναι τεραστίων διαστάσεων, με ιδανική θερμοκρασία και φίνο φωτισμό. Στέκεται όρθιος, λίγο δεξιά από την είσοδο. Ψάχνει κάθισμα. Διστάζει να περπατήσει αν δε βρει πρώτα πού θα κάτσει. Νιώθει δύο χέρια να του κάνουν νόημα από μακριά. Είναι ο Νικ. Κολλητός του από τα φοιτητικά χρόνια. Του δείχνει μια θέση δίπλα του και τον καλεί να πάει γρήγορα.

Οι δυο τους αρχίζουν ψιθυριστά μια κουβεντούλα.

- Τι γίνεται αδερφέ; Έχασα πολλά σημαντικά; *Ειρωνικά ο Αλέξανδρος*
- Είμαστε στο πεδίο του μάρκετινγκ ιδεών. Ξέρεις . . . *Με ελαφρύ μειδίαμα ο Νικ*
- Ναι, ξέρω. Επιστημονικά πράγματα. *Αστειευόμενος ο Αλέξανδρος*
- Άργησες, όμως, αδερφέ. Ήθελε να σε συστήσει σε διάφορους. *Νικ*
- Γι' αυτό ακριβώς άργησα. *Αλέξανδρος*
- Το ξέρω, αλλά δε νομίζεις πως είναι ρίσκο; *Νικ*
- No comment. *Μειδιώντας ο Αλέξανδρος*
- Έχεις πολλούς χαιρετισμούς από τη Νίνα. Σε προσκαλεί σπίτι για φαγητό. Πότε είσαι διαθέσιμος; *Νικ*
- Καλοσύνη της. Αλλά, αν είναι να θέλει να μου πασάρει πάλι κανένα αστροπελέκι φιλενάδα της για παντρολόγημα, να μου λείπει. Τη βγάζω και με Mac. *Αλέξανδρος*
- Είσαι πολύ κακό παιδί. Πότε θα νοικοκυρευτείς εσύ αλητόπαιδο; *Νικ*
- Ζηλεύεις τον φίλο σου που είναι ελεύθερος σκοπευτής. Θες να με καλουπώσεις. Cornflakes family. Ωραίος φίλος! *Αλέξανδρος*
- Χαχαα! Κι όμως, θα σου κάνει καλό. *Νικ*

- Θα γίνει κι αυτό σύντομα. Το δαισθάνομαι. Ππφφφφ
Αλέξανδρος
- Σσσστ! Ένας διπλανός ακροατής.

Ο Νικ κοκκινίζει και ζητά συγγνώμη.

- Ποποο! Ρόμπα γίναμε. Καταλάβανε ότι δεν προσέχουμε καθόλου. *Νικ*

Ο Αλέξανδρος τον κοιτάει έντονα για πέντε έξι δευτερόλεπτα. Τον πιάνει απαλά από τον σβέρκο.

- Πώς φαίνεται ότι ήσουν καθολικό παπαδάκι πιτσιρικάς!
Αλέξανδρος

Γελούν και οι δύο.

Η φωνή του κεντρικού ομιλητή, κυρίου _

«Στόχος μας, λοιπόν, είναι η δημιουργία και η προώθηση στην αγορά, προϊόντων των οποίων η λειτουργία, καθώς και η αποδοτικότητα, θα επηρεάζονται όσο το δυνατόν λιγότερο από εξωγενείς παράγοντες όπως ο κρατικός παρεμβατισμός. Γιατί, το απώτερο ζητούμενο είναι μια ελεύθερη αγορά, της οποίας η λειτουργία θα μένει απρόσβλητη από τις επιδιώξεις της εκάστοτε ρυθμιστικής εξουσίας, μιας αγοράς που θα αυτορυθμίζεται, πλάσμα πιστό της λογικής των προπατόρων μας, οι οποίοι εμπνεύστηκαν και εισηγήθηκαν τον φιλελεύθερο χαρακτήρα της παγκόσμιας οικονομίας. Οι επενδυτές μπορούν να δρουν αυτόνομα. Το νέο τεχνολογικό πλαίσιο μας ευνοεί. Το μέλλον μας ανήκει.»

Χειροκρότημα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Άνθρωποι φύλλα στον άνεμο της ειμαρμένης. Άνθρωποι αδέσποτα στους δρόμους της οικουμένης. Άνθρωποι φλεγόμενα δάση για ψυχές ελάφια. Άνθρωποι σκιάχτρα σε δύσβατα χωράφια. Άνθρωποι μέλη στον ιερό χορό της Σίβα. Άνθρωποι μισθοφόροι στο στρατό του Αννίβα. Άνθρωποι ψέματα φωνητικού αλφαβήτου. Άνθρωποι σύμβολα στα λόγια του προφήτου. Άνθρωποι κρυμμένα θησαυροφυλάκια. Άνθρωποι δειλοί και άνθρωποι μαλάκια. Άνθρωποι ηλεκτροφόρα χελιδόνια που φωτίζουνε τη λεωφόρο της ψυχής σου. Άνθρωποι που δοκιμάζουν καθημερινά τα όρια της αντοχής σου. Άνθρωποι εκτεθειμένα βρέφη σε άγρια πλημμύρα. Άνθρωποι κατά πώς το επέτρεψε η βούληση και το θέλησε η μοίρα. Άνθρωποι θολά πρόσωπα ιμπρεσιονιστή ζωγράφου. Άνθρωποι ασύλληπτοι για την έκταση της παραγράφου.

Το άγουρο φεγγάρι του Ιούνη κρύβεται πίσω από τον ευκάλυπτο όπως το παιδί πίσω απ' το φουστάνι της μητέρας του, ντροπαλό για τα μάτια των περαστικών που το χαζεύουν περνώντας βιαστικοί ή σουλατσάροντας ανέμελοι στο λιμάνι.

*

Το καράβι, πριν λίγο, έριξε άγκυρα και ο Στέλιος κατέβηκε βιαστικός για να τηλεφωνήσει στη γυναίκα του.

- Ναι, αγάπη μου. Θα μείνουμε εδώ για καμιά βδομάδα κι έπειτα θα σαλπάρουμε για τις θάλασσές μας. Σε τρεις εβδομάδες, το πολύ, θα είμαστε αγκαλιά. Μην ανησυχείς! Να προσέχεις τον εαυτό σου και το παιδί που κουβαλάς μέσα σου. Πώς είσαι; Πονάς; *Στέλιος*

-
.....

- Μη στεναχωριέσαι! Σε παρακαλώ. Θα τα καταφέρουμε. Να 'σαι σίγουρη! Σε φιλώ και σου στέλνω όλη μου την αγάπη.
Στέλιος

Πριν προλάβουν να ολοκληρώσουν την τελευταία τους φράση, οι μονάδες τελειώνουν. Ο Στέλιος ακουμπά αργά το ακουστικό. Ράκος. Με υγρά μάτια, στέκεται καμπουριαστός μέσα στον θάλαμο για ένα, δυο λεπτά. Τα δυο του χέρια ακουμπισμένα στο τηλέφωνο.

Βγαίνει από τον τηλεφωνικό θάλαμο. Λίγα μέτρα πιο πέρα, τον περιμένει ο φίλος του.

- Πάμε! Στέλιος
- Τι έγινε; Δε μου φαίνεσαι καλά. Φίλος
- Πώς να 'μαι καλά αδερφέ; Εκείνη πονάει κι εγώ λείπω. Αναθεματισμένη δουλειά! Την επομένη, θα τηνε πάρω παρέα στο βαπόρι. Δεν είναι πράμα αυτό τώρα. Στέλιος
- Ναι Στέλιο. Αυτό να κάνεις. Αλλά, πονάει, είπες; Φίλος
- Όχι τίποτα τρομερό. Ξέρεις τώρα. Νορμάλ πόννοι της γέννας. Πιότερο που το περνάει μόνη την πονάει. Στέλιος
- Λογικό. Αλλά, σύντομα θα 'στε παρέα. Όλα καλά θα πάνε. Έλα! Φίλος

Ο Στέλιος τον χτυπά ελαφρά στην πλάτη, σα να τον ευχαριστεί για τα καταπραυντικά του λόγια. Κοιτάζει γύρω, την περιοχή.

- Άχαρο μέρος, ε; Ελπίζω να βρούμε κάτι καλό να γεμίσουμε το στομάχι μας. Στέλιος
- Ναι. Δε γίνεται. Κάτι θα βρίσκεται. Πάμε. Φίλος

Περπατούν στην παραλιακή οδό, παράλληλα με τη θάλασσα που ηρεμεί στο άγγιγμα της σελήνης. Λιμάνι του νότου. Πρώην ευρωπαϊκή αποικία. Ζέστη. Η υγρασία τους τσακίζει. Λογιών λογιών άνθρωποι πάνε κι έρχονται. Οι περισσότεροι ντυμένοι φθηνά, ρακένδυτοι ως και ημίγυμνοι. Η κίνηση έχει κάτι από παζάρι, αν και δε βρισκόμαστε στην Ανατολή. Ιδρώτας, φθηνά αρώματα, σκουπίδια, μπλεγμένα με την οσμή του νυσταγμένου πελάγου. Προχειροφτιαγμένα μαγαζιά με πλαστικά αξεσουάρ, ψεύτικα χρυσαφικά και έντονα φώτα από φώσφορο. Βαθιά μελαγχολία, κρυμμένη πρόχειρα, πίσω από χαρούμενους ήχους και νευρώδη σώματα, ψημένα από τον τροπικό ήλιο, που λικνίζονται. Εκείνοι προχωρούν.

- Αυτά τα μαγαζιά, εδώ, είναι όλα της πλάκας. Θα μας βρει καμιά γαστρεντερίτιδα και θα ψαχνόμαστε. Θυμάσαι τι μας έλεγε ο άλλος πέρυσι! Εδώ από μέσα, στα στενά, έχει κάτι ρέστοραν πιο άξια λόγου. *Στέλιος*
- Έγινε αφεντικό. Εγώ σ' ακολουθώ. Αλλά, να κάτσουμε κάπου, γιατί πεθαίνω της πείνας και αρχίζω να ζαλίζομαι. *Φίλος*

Προχωρούν λίγα μέτρα ακόμα και στρίβουν σε ένα στενό. Ελάχιστος φωτισμός. Κακοτράχαλο έδαφος. Παλιά άσφαλτος, βαλμένη όπως όπως. Έντονη μυρουδιά ουρίας. Στο δεξί πεζοδρόμιο, δύο κοπέλες, μάλλον ανήλικες, στημένες μπροστά από ένα ετοιμόρροπο σπίτι ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής του 18^{ου}.

- Baby! Baby! You want me; Cheap sex! Only . . dollars for you. Oh you are very handsome. Ohh!

Επιταχύνουν το βήμα τους και τις προσπερνούν χωρίς καν να τις κοιτάξουν στα μάτια. Στο βάθος του δρόμου, φωτίζουν δυο, τρεις ταμπέλες, σαν από ταβέρνες.

- Πώς τα είδες τα κορίτσια; *Στέλιος*

- Ωραία, αλλά πολύ πιτσιρίκια. Και με τέτοια πείνα που 'χω εγώ τώρα, όποια και να μου φέρεις . . . *Φίλος*
- Ποιος ξέρει ποιο λαμόγιο κονομάει από τα κορμάκια τους. Εδώ υπάρχουνε ορισμένα από τα μεγαλύτερα κυκλώματα ανήλικης πορνείας στον ντουινιά. Κάποιοι βγάζουνε και τις κόρες τους ή τις αδερφές τους στο κλαρί. *Στέλιος*
- Πφφ! Θλιβερά πράματα. *Φίλος*

Ξάφνου, καμιά εκατοστή μέτρα πριν τις ταβέρνες, ξεπροβάλει, από ένα κάθετο στενό, μια παρέα νεαρών. Ο Στέλιος λέει στον φίλο του να μην τους κοιτάξει καθόλου και να προχωρήσει σα να μη συμβαίνει τίποτα. Η συμμορία αποτελείται από πέντε εφήβους, με αθλητική αμφίεση και χρυσαφικά στο λαιμό και στα χέρια. Αφού έστριψαν, κατευθύνονται αμέσως προς τους δύο ναύτες, οι οποίοι συνεχίζουν το βήμα τους ευθεία, σα να μη συμβαίνει τίποτα. Οι πέντε νέοι σταματούν ακριβώς μπροστά τους. Τους κλείνουν το δρόμο.

- *Americans; Americans; Με σπαστά αγγλικά*
- Μην τους μιλάς! *Στέλιος*
- *Fuck of bastard! Ο πιο γεροδεμένος από τη συμμορία στον Στέλιο*
- Πάρτε το μπούλο ρε μαλακισμένα μην έχουμε άλλα βραδιάτικα! *Στέλιος*
- *Hey you! What did he say? Ένας άλλος απ' την παρέα κολλώντας το πρόσωπό του σε αυτό του φίλου του Στέλιου*

Αυτός δεν απαντάει. Ο άλλος τον σπρώχνει με δύναμη και ο ναύτης πέφτει κάτω. Αμέσως ο Στέλιος βγάζει από την κωλότσεπη τον σουγιά και μπαίνει μπροστά από τον πεσμένο του σύντροφο.

- Έλα! Ήσυχτοι τώρα μάγκες! *Στέλιος*

Η παρέα τους περικυκλώνει. Τρεις από αυτούς, βγάζουνε αλυσίδες. Ο ένας προσπαθεί να μαστιγώσει τον Στέλιο από μακριά, με τη

μεταλλική αλυσίδα. Ο Στέλιος τη βουτάει, τον φέρνει κοντά του, του χαρακώνει τον ώμο και τον σπρώχνει προς τα πίσω. Ο νεαρός ουρλιάζει και πέφτει κάτω αιμόφυρτος. Οι άλλοι μουδιάζουν και μαζεύονται γύρω του. Ο κύκλος σπάει. Ο φίλος του Στέλιου σηκώνεται γρήγορα και τρέχει. Ο Στέλιος πάει να κάνει το ίδιο, αλλά, πριν προλάβει, δέχεται ένα ισχυρό χτύπημα με το μεταλλικό αντικείμενο στο κεφάλι. Ψιλοζαλίζεται. Τότε, ο δυνατός της παρέας τον πιάνει κεφαλοκλείδωμα. Ο Στέλιος του μπήγει τον σουγιά με δύναμη στην κοιλιά. Αυτός, αμέσως, τον αφήνει και πέφτει κάτω σπαρταρώντας. Ο Στέλιος το βάζει αμέσως στα πόδια ακολουθώντας τον σύντροφό του.

*

- Το ξέρω. Μπορεί και να τον έστειλα στον αγύριστο. Ένας απ' τους δύο έπρεπε να επιβιώσει. Έτσι είναι. Το μόνο που με στεναχωράει σε τέτοιες φάσεις είναι που την πλερώνουνε κάτι φτωχαδάκια σαν κι αυτόν και σαν κι εμέναε στην τελική. Ενώ υπαίτιοι είναι άλλοι. Που δεν πλερώνουνε ποτέ. Η πρέζα και η πορνεία δίνουνε και παίρνουνε σε τέτοιες χώρες. Είναι κοινωνίες που βιομηχανοποιήθηκαν απότομα και βίαια αυτές. Ανάγκη να κινηθεί το σύστημα. Φθηνά εργατικά χέρια. Άνοιγμα νέων αγορών. Κατανάλωση. Αλλά, εκεί οι άνθρωποι είχανε άλλη κουλτούρα. Άλλοι πολιτισμοί. Άλλος τρόπος ζωής. Πολλοί, ζούσανε σε φυλές, μέσα στη φύση, μέχρι να τους κατασφάξουνε οι Σπανιόλοι και οι Πορτογαλέζοι. Ύστερα, όσους μείνανε, τους ξεριζώσανε σταδιακά από τις κοινότητές τους και τους βάλανε σε πόλεις. Τους φυλακίσανε. Χωρίς, όμως, αυτοί να έχουνε την κουλτούρα την «ευρωπαϊκή», να πούμε, του αστικού πολιτισμού. Όσο τους είχανε αποικία, τους εκμεταλλευόντουσαν, αρπάζοντας όλον τον φυσικό τους πλούτο και τους είχανε εργάτες για ένα ξεροκόμματο – σκλάβους. Αυτό γινότανε για αιώνες. Οι

άσπροι είχανε τη διοίκηση και τούτοι δω δουλεύανε σα ζώα. Ύστερα, με τις επαναστάσεις που αρχίσανε σιγά σιγά να λευτερώνονται οι χώρες αυτές, οι πονηροί βρήκανε άλλο τρόπο να τους εξουσιάζουνε, έμμεσο. Επειδή είχανε καταλάβει τη νοοτροπία τους, να πούμε έτσι, την υπακοή τους σε έναν φύλαρχο. Γιατί, ξέρεις, αυτά δεν ξεγράφονται από το μυαλό του ανθρώπου από τη μια μέρα στην άλλη. Είναι ριζωμένα βαθιά. Πρέπει να περάσουνε εκατοντάδες χρόνια και αν ... Είχανε, λοιπόν, ντόπιους τοποτηρητές. Τάτσι μίτσι κότσι με τον αρχηγό που οι άλλοι, από κάτω, πίνουνε νερό στο όνομά του. Ενίοτε και με τον επίσημο κυβερνήτη, αφού, στο μεταξύ, ο κόσμος άλλαζε και φέρανε κι εδώ, τάχα, τη δημοκρατία. Αλλά, δεν είχανε μόνο έναν δικό τους, για να μην τους ξεφεύγει ο έλεγχος. Έτσι, κάθε φορά που κάποιος αποδεικνυότανε πιο τίμιος και ήθελε να βοηθήσει το λαό, παίρνανε το μέρος του άλλου, τονε λασπολογούσανε και του στήνανε μικροπολέμους, σαν εμφυλίου, μέσα στο ίδιο του το κράτος, αφού τάζανε στον τάχα αντιεξουσιαστή – φύλαρχο – τοποτηρητή, το μοίρασμα των κερδών από τις δουλειές που θα κάνανε μαζί στην περιοχή άμα κέρδιζε τη μάχη. Ακόμα ακόμα και από την πρέζα και από τις κοπελιές είναι πολύ πιθανό να κερδίζει κανένα από αυτά τα λαμόγια με τα κυριλέ κουστούμια που συνεργάζεται με τον ντόπιο φύλαρχο – εγκληματία. Κι εγώ πήγα κι έφαγα τον πιτσιρίκο, να πούμε, που δεν έχει υποψιαστεί τίποτα απ’ όλα αυτά. Άμοιρος ευθυνών. Καταλαβαίνεις το σκάρτο του πράγματος;

Πιάνει αργά το πακέτο από το τραπέζι με το αριστερό του χέρι και με το δεξί, βγάζει ένα τσιγάρο. Αργά αργά, το βάζει στο στόμα, κοιτάζοντας το κενό. Το κρατάει για λίγη ώρα ανάμεσα στα χείλη του σβηστό. Μετά από λίγο, παίρνει τον αναπτήρα και το ανάβει.

- Έτσι έχει το πράμα όταν έχουμε να κάνουμε με δυνατούς και αδύναμους. Γιατί, εμάς πόσες φορές μας διχάσανε και

μας φορέσανε δικτατορίες ή τάχα απελευθερωτές; Κι εμείς, σαν αφελείς, τα καταπίνουμε αμάσητα. Η δύναμη δεν είναι μόνο στα όπλα. Είναι πιότερο στην πονηριά. Όπως στη φύση, το αιλουροειδές παρατηρεί το θήραμά του προσεχτικά. Τις κινήσεις, τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία του και διαβάζει, στην ουσία, τη σκέψη του, ώστε να το πετύχει σε στιγμή αδυναμίας, να το κυνηγήσει και να έχει περισσότερες πιθανότητες να το ξεσκίσει για να το φάει, έτσι και οι ισχυροί – πονηροί διαβάζουν τη σκέψη των άλλων, των αφελών – αδυνάμων, τους μελετούν, τα χαρακτηριστικά, τον τρόπο σκέψης, τα πάθη και τα συναισθήματά τους, ώστε να τους στήσουνε, το πιο αποτελεσματικό, να πούμε, δόκανο για να τους εγκλωβίσουν και να τους εκμεταλλευτούνε, να τους πιούνε το αίμα. Βέβαια! Η παρατήρηση, η μελέτη από απόσταση, ο ψυχρός υπολογισμός, ευχή και κατάρα του ανθρώπου, του πονηρού. Εκείνη την περίοδο διάβαζα τους Αρχαίους Έλληνες και τους Αιγύπτιους. Είχαμε έναν Αιγύπτιο μάγιστρα στο βαπόρι που ‘μουνα τότε και μου δάνειζε κανα βιβλιαράκι. Εκείνος, Αλεξανδρινός, φιλέλληνας, άριστος ελληνομαθής και τα ρέστα. Τα βιβλία στα ελληνικά, όλα. Εγώ, από το αλφαβητάρι, την προπαίδεια και το αναγνωστικό, άλλα βιβλία δεν είχα πιάσει στα χέρια μου . . Χαχα! Στην αρχή, κλώτσαγα. Αλλά, με την κουβέντα, με άνοιξε και με τράβηξε. Τότε, κατάλαβα ότι είναι ωραίο να βλέπεις την εμπειρία της ζωής αναλυμένη μέσα στις σελίδες των σοφών, να το πούμε έτσι. Μέχρι τότε, νόμιζα ότι η φιλοσοφία ήτανε παπαρολογίες, να πούμε. Όταν ξεκίνησα να διαβάζω, κατάλαβα ότι ήμουνα μπαγλαμάς και αχρείος και ότι αυτά είναι πράγματα που πάνε κατ’ ευθείαν στην ταμπακίερα. Δε σου κρύβω ότι κάποια κείμενα τα συνέδεσα με τις εμπειρίες μου και κουμπώνανε και τα ‘χα και γνώμονα και τα συμβουλευόμουνα σε δύσκολες στιγμές. Φερ’ ειπείν, αυτό που λέγαμε προ ολίγου, για την πονηριά και την

παρατήρηση, που η άλλη όψη της, βέβαια, είναι η εξυπνάδα, εξαρτάται από τον στόχο που θέλεις να πετύχεις. Διαβάζοντας στους Βίους Παράλληλους του Πλουτάρχου τον βίο του Σόλωνα του Αθηναίου και τον πανούργο τρόπο που κατάφερε να πείσει τα λαμόγια τους συμπατριώτες του για τη δημοκρατία, πασάροντάς τους ένα πολίτευμα που κούμπωνε στο ζόρικο χαρακτήρα τους, αφού τους είχε πρώτα παρατηρήσει και μελετήσει βαθιά και ήξερε τι τζερεμέδες είναι. Χαχαα! Είναι τρομερό! Χαχαα! Η γνώση. Μεγάλο πράμα! Σε πάει αλλού. Γι' αυτό και τον μικρό τον είχα μέσα στα βιβλία από τα βρεφικά του χρόνια. Ήξερε, διάβαζε από πολύ πιτσιρίκι. Ύστερα, σχολεία ιδιωτικά και καθηγητές κατ' οίκον, όπου κι αν πηγαίναμε. Ξέρεις, μιλάει άπταιστα πέντε γλώσσες το τσογλάνι! Ήθελα να 'ναι καλλιεργημένος, να γίνει σοφός, να πάρει τις σωστές επιλογές. Και φυσικά, να ζήσει σε άλλα περιβάλλοντα. Να μη λερώνει τα χέρια του μέσα στον κάματο και την πίεση, όπως έκανα εγώ από έφηβος, ανεμοδαρμένος μέσα στη ρουφιάνα τη θάλασσα.

*

Συνεχίζει να καπνίζει αργά και τελετουργικά. Το παλιό καφενείο, μισογεμάτο. Έξω, φιλόβροχο. Φθινόπωρο. Βραδιάζει. Στον χλωμό φωτισμό, τα πρώτα φύλλα αρχίζουν να πέφτουν από τα δέντρα της γειτονιάς. Οι θαμώνες, άλλοι αργόσχολοι μεσήλικες, άλλοι συνταξιούχοι, κουβεντιάζουν έντονα σε διαλόγους χωρίς ειρμό. Περισσότερο αντλούν από την ενέργεια του γεγονότος ότι συνυπάρχουν σε αυτόν τον χώρο, που είναι γι' αυτούς κάτι σαν εκκλησία, παρά τους νοιάζουν αυτά που λένε. Το καφενείο είναι μια μικρή ζούγκλα αρσενικών θηλαστικών, ένας στίβος που δίνει στους ανθρώπους αυτούς την ευκαιρία της εκτόνωσης μέσω της

αναμέτρησης, του ανταγωνισμού με το όμοιό τους, σε ένα πλαίσιο ικανοποίησης που προκύπτει από την υποτιθέμενη επικράτηση απέναντι στον άλλον, τον συνομιλήτή. Στην πραγματικότητα, κανείς δεν κερδίζει. Αλλά, έχει και μια παράξενη ευγένεια αυτή η ψευδαίσθηση. Σήμερα, το κύριο θέμα που πυροδοτεί τη συγκεκριμένη διαδικασία είναι ένα σημαντικό πολιτικό γεγονός που θα γίνει ιστορία. Διαδικασία, για πολλούς περιττή, που έχει νόημα ακριβώς γιατί είναι περιττή. Αφού εδώ, το νόημα δεν έχει νόημα γιατί η ουσία δε βρίσκεται στον λόγο, αλλά στην ενέργεια. Σε αυτήν την παρακμιακή γωνιά, εκτυλίσσεται μια λυτρωτική παντομίμα, ερήμην της συνείδησης των πρωταγωνιστών. Και ο χρόνος και ο λόγος θλίβονται, γιατί ηττώνται από την ατμόσφαιρα αυτού του θιάσου που καπνίζει σαρκάζοντας, μέσα στην άγνοιά του, την τελλολογία, κλείνοντας το μάτι στη ματαιότητα του να υπάρχουν.

Έξω από το καφενείο, στην πλατεία με τα σαράντα δέντρα, τα παιδιά παίζουν μπάλα. Σιγά σιγά, ακούγονται οι φωνές των γονιών που τα καλούν σπίτι. Τα σχολεία έχουν ανοίξει, αλλά ο καιρός ευνοεί ακόμη τησχόλη. Εκτός από το καφενείο, περιμετρικά της πλατείας, υπάρχουν, ακόμα, μια ψησταριά, ένα ζαχαροπλαστείο, ένα εστιατόριο κι ένα κατάστημα με ψιλικά. Η αρχιτεκτονική των σπιτιών, γύρω τριγύρω, ανάμικτη. Νεοκλασικά άλλοτε ακμαία και σπιτία αίγλης άλλων δεκαετιών, καταπιεσμένα ανάμεσα σε τσιμεντένια πολυώροφα οικοδομήματα της πρόχειρης αστικοποίησης. Καχύποπτες φωνές που μιλούν τη γλώσσα σπαστά, τη γλώσσα μιας χώρας που δεν ξέρουν αν τη νιώθουν δική τους, ίσως αυτό να συμβαίνει εντός τους, αλλά να αρνούνται να το εκφράσουν ανοιχτά λόγω του άλλου, του ντόπιου που παίζει πάντα τον ρόλο του όπως του τον υπέδειξε το ένστικτο. Η καμπάνα της μεγάλης εκκλησίας τέμνει την εμμονική ψευδαίσθηση της διάρκειας, κατατεμαχίζει τον χρόνο, σε έναν χώρο που, παρ' όλη την τυποποίηση, την οποία προστάζει ο ολοκληρωτικός χαρακτήρας του πολιτισμού στον οποίο έχει μοιραία και αυτός εισέλθει, υπάρχουν, ακόμα, πρόσωπα. Άρα, ο έρωτας και ο θάνατος έχουν, ακόμα, πιθανότητες επιβίωσης. Οι οθόνες, από τα

ανοιχτά παράθυρα, εμμένουν, σταθερά, στην υπενθύμιση του πολέμου, δηλαδή της στιγμής που οφείλει να γίνει προς μετάδοση πληροφορία, σαν προσευχή που οφείλει να εισακουστεί από τον Θεό. Εκείνη την ώρα, ένα ζευγάρι εφήβων φτάνει και κάθεται στο παγκάκι της πλατείας. Συνομιλούν κοιτάζοντας ο ένας τα μάτια του άλλου τόσο έντονα, κάτω από τον χλωμό φωτισμό. Ντρέπονται, γεμάτοι από άγουρη ηδονή. Σε λίγο, θα δώσουν το πρώτο τους φιλί.

Η παραπάνω σκηνή είναι πιστή αντιγραφή και μεταγραφή σε φωνητικό αλφάβητο μιας παραγράφου από το ημερολόγιο του νυχτολούλουδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Ο μενεξεδής λόφος, το πέλαγο που ριγεί, οι λεύκες και οι λευκές και φούξια δάφνες που δροσίζονται, ο ήλιος που πέφτει, είναι οι συνομιλητές στον πλατωνικό διάλογο που συγγράφεται από την πένα της στιγμής που έφυγε κιόλας. Η όμορφη αυτή φαινομενολογία με την ελκυστική της αύρα αποτελούν αδιαμφισβήτητα ένα πανίσχυρο δέλεαρ για τις αισθήσεις του ανθρώπου που τη νιώθει. Ναι, η ευφρόσυνη στιγμή είναι το γλυκό νέκταρ που καταπίνουμε λαίμαργα μα ποτέ δεν χορταίνουμε. Από τη μία, αυτή η ηδονή μπορεί να ειδωθεί και ως εκτίμηση της αξίας του κάλλους αυτού του τόσο αιώνιου όσο και ακαριαίου έργου. Από την άλλη όμως, όταν γεύεσαι τόσο έντονα και θλίβεσαι όταν χάνεις αυτή τη γεύση, δεν είναι σα να χρησιμοποιείς το φαινόμενο ως προϊόν εγωιστικής τέρψης; Όταν αγαπάς πραγματικά μια γυναίκα, δεν χαίρεσαι εξίσου όταν κάνεις έρωτα μαζί της αλλά και όταν ξέρεις ότι βαδίζει αέρινη σε κάποιο δρόμο μακριά σου;

*

Η Σαμάνθα με τον Αντρέα βαδίζουν ρεμβάζοντας και συζητώντας στο παραθαλάσσιο τοπίο.

- Στην πρώτη τους συνάντηση, πάντως, εκείνος ήταν αισχρός. Είχαν δώσει ραντεβού στην πλατεία με το μεγάλο ρολόι την ώρα που σουρούπωνε. Είχαν γνωριστεί περίπου έναν μήνα πριν, με τον απρόσμενο τρόπο που ξέρεις. Μέχρι την ημέρα αυτής της δεύτερης, οργανωμένης συνάντησης, μίλησαν μόνο δύο ή τρεις φορές μέσω διαδικτύου, με δική του πρωτοβουλία. Εκείνη, επιφυλακτική, κρατούσε αμυντική

στάση, αν και είχε μείνει γοητευμένη την πρώτη φορά και ήθελε πολύ να τον ξαναδεί. Θυμάμαι, χαρακτηριστικά, που το συζητήσαμε, την επομένη της απρόσμενης γνωριμίας. Και μου το δήλωσε ρητά ότι, παρ' ότι ένιωσε κάτι έντονο διαισθητικά, όταν τον πρωτοαντίκρισε και παρά τη θετική εντύπωση που της έκανε, δεν θα του έστελνε ποτέ αυτή πρώτη για να συναντηθούν. Θα περίμενε την πρώτη κίνηση από εκείνον. Πριν έναν χρόνο περίπου από τότε, είχε βγει από μια σχέση, τη μοναδική της ζωής της μέχρι τότε. Ήταν βαθιά απογοητευμένη. Και πάντα συγχυσμένη λόγω του, ριζικής φύσεως, ζητήματος της ζωής της. Τη σχέση με τον πατέρα – άντρα. Ως εκ τούτου, κατέπνιγε οποιονδήποτε ενθουσιασμό από την ανάγκη της να προστατευθεί. Ώσπου, έφτασε η ώρα του πρώτου ραντεβού. Είχε φοβερό άγχος, σχεδόν ανεξήγητο για τον κοινό νου, σα να βρισκόταν μπροστά σε ένα κομβικό συμβάν της ζωής της. Τα έκρυψε όλα, όμως, πίσω από την εκθαμβωτική της εμφάνιση, το κρυστάλλινο βλέμμα και την παιχνιδιάρικη διάθεση που άγγιζε την πρόκληση, δίνοντας μία αίσθηση ανεμελιάς. Είχε φτάσει πριν από αυτόν. Θεέ μου! Τι τρομακτικό! Φορούσε μια πάνκομψη όσο και λιτή μαύρη τουαλέτα, συνοδευόμενη από δύο χρυσαφικά. Ένα ζευγάρι διακριτικά χρυσά σκουλαρίκια στο σχήμα του σαλιγκαριού και ένα λεπτό ρολόι στο αριστερό της χέρι. Κρατούσε μία τσάντα, επίσης μαύρη, με έναν ανεπαίσθητο μοβ τόνο στη σφραγίδα της. Είχε τα μαλλιά της πιασμένα πίσω και με αυτόν τον τρόπο αναδεικνύονταν ο αριστοκρατικός της λαιμός και ο εκλεκτός της αυχένas, η λεπτότητα του οποίου αγγίζει τα όρια του εύθραυστου. Μακιγιάζ με φειδώ, όσο χρειαζόταν για να ισορροπήσει η τάση για επίδειξη του ωραίου με την αυθυπαρξία του. Το ταξί την άφησε στο σημείο που είχαν δώσει ραντεβού, με πέντε λεπτά καθυστέρηση. Όταν βγήκε, στο μεταίχμιο της δύσης με το βράδυ, περπατώντας στο φως της πόλης που άλλαζε αποχρώσεις, ήταν κύκνος με

σώμα από έβανο που μπαίνει στη λίμνη, καθώς ανάβει το πρώτο άστρο στον μισοσβησμένο ουρανό. Έκλεισε την πόρτα του αυτοκινήτου πίσω της. Περιπάτησε ορισμένα μέτρα και στάθηκε ακριβώς μπροστά από το ρολόι. Έριξε μια ματιά στο δικό της ρολόι και περίμενε αγναντεύοντας τους περαστικούς. Μόνο τα μάτια της κοιτούσαν προς τα έξω. Ο νους και η ψυχή της ήταν αφοσιωμένα στη «μεγάλη συνάντηση». Συνέχισε να περιμένει, σχεδόν ακίνητη, περίπου για ένα τέταρτο. Είχε αρχίσει να απελπίζεται. Όταν τον είδε να καταφθάνει με γρήγορο βηματισμό από το βάθος. Όταν εκείνος κατάλαβε πως η ξανθιά οπτασία τον περίμενε και τον είδε να έρχεται, επιτάχυνε. Ήταν ντυμένος το καθημερινό του μαύρο κουστούμι, προφανώς ερχόταν από τη δουλειά. Λευκό πουκάμισο χωρίς γραβάτα. Ανέμελο μαλλί. Στο αριστερό του χέρι, κρατούσε τον χαρτοφύλακά του και στο δεξί, ένα μπουκέτο κόκκινα τριαντάφυλλα. Κινούνταν σα να πήγαινε να επιτελέσει κάτι τετριμμένο. Όταν πλησίασε πια κοντά, λίγα δευτερόλεπτα πριν μιλήσουν, εκείνη χαμογέλασε κοιτάζοντάς τον. Ήταν ξενισμένη, αλλά θεώρησε πως το όλο στυλ του είχε αυθεντικότητα και γούστο. Σκέφτηκε πως ήταν ανθρώπινο το να θέλει να τη δει έστω και Παρασκευή, μετά τη δουλειά. Φτάνοντας μπροστά της, πριν εκείνη προλάβει να ολοκληρώσει τη φράση του καλωσορίσματος, χωρίς καν να της μιλήσει, της έδωσε απότομα τα λουλούδια και κατεύθυνε γρήγορα το κεφάλι του στον λαιμό της, αφήνοντάς του ένα παθιασμένο, υποτιθέεται, φιλί. Εκείνη εξεπλάγη αρνητικά. Τραβήχτηκε πίσω. – *Σαμάνθα*

*

Ο Αλέξανδρος την καλησπερίζει χαμογελαστός και με μια δόση ειρωνείας: - Γεια σου γλυκιά μου!

- Δεν είμαι ούτε γλυκιά, ούτε σου! *Η Έλεν νευρική και ξενερωμένη*
- Σωστά. Όχι ακόμα, τουλάχιστον. Χαχαα! *Ο Αλέξανδρος σαρκαστικά.*
- Καλά, κατάλαβα. Ας το καλύτερα. Η Έλεν του δίνει τα λουλούδια και κάνει πίσω για να φύγει.

Εκείνος γελά, όντας σίγουρος, από μέσα του, πως πρόκειται για βίτσιο από μέρους της. Εκείνη παίρνει κανονικά τον δρόμο προς την άκρη της πλατείας, όπου βρίσκεται η πιάτσα των ταξί.

Εκείνος τρέχει από πίσω της: - Στάσου! Καλά, πλάκα μου κάνεις τώρα;

Εκείνη δεν απαντά. Προχωράει, σταθερά, προς τον προορισμό της. Εκείνος την φτάνει. Πετάει τα λουλούδια κάτω και, με το δεξί του χέρι, την πιάνει με δύναμη από το μπράτσο. Εκείνη δεν γυρίζει καν να τον κοιτάξει. Τραβάει απότομα το χέρι της.

- Σε παρακαλώ τώρα! Μπροστά στον κόσμο . . . *Αλέξανδρος*
- Όταν κάνεις τις γελοιότητές σου, δε σε νοιάζει ο κόσμος. Άσε με να φύγω! *Έλεν*
- Ήθελα πολύ να βρεθούμε σήμερα! *Αλέξανδρος*
- Κι εγώ ήθελα να βρεθούμε, όχι ντε και καλά να γλειφτούμε όμως! *Έλεν*

Εκείνος ζαφνιασμένος, σα να μην είχε ξανακούσει κάτι τέτοιο.

- Εντάξει. Συγγνώμη! Έχεις δίκιο. Υπερβολικός ενθουσιασμός. *Αλέξανδρος*
- Υπερβολικός κομπλεξισμός, ψευτοαντρίλα και ανασφάλεια. *Η Έλεν, συνεχίζοντας το νευρικό της περπάτημα*
- Τα παραλέτε κυρία μου, αλλά έστω. *Αλέξανδρος*
- Αχχ Θεέ μου! Όσο πάει γίνεται και χειρότερο. *Έλεν*

- Μη φύγεις, σε παρακαλώ! Είμαι μαλάκας, το παραδέχομαι.
Αλέξανδρος
- Η Έλεν επιταχύνει: - Είσαι μαλάκας, αλλά εγώ δεν είμαι πουτάνα και φεύγω.

Εκείνος, τότε, εγκαταλείπει την προσπάθεια, σασιτισμένος. Η αλήθεια είναι ότι, ίσως, δεν έφταιγε τόσο. Ίσως να είχε συνηθίσει. Ίσως να νόμιζε ότι αυτή είναι η αρμόζουσα συμπεριφορά για τέτοιες περιστάσεις. Ίσως να έκανε πάντα αυτό και να του έπιανε. Ρόλος που συνήθισε να παίζει. Θα αποχωρίζονταν και, λογικά, δεν θα ξαναβρίσκονταν. Παρ' όλα αυτά, υπήρχε κάτι μεταξύ τους ανεξήγητα οικείο. Που το αντιλήφθηκαν και οι δύο με την πρώτη.

Είχε νυχτώσει. Εκείνη είχε φτάσει λίγα μέτρα πριν τα ταξί. Εκείνος έμεινε πίσω να την κοιτάζει. Σαν παιδί που, αναπάντεχα, χάνει κάτι πολύτιμο που, χωρίς σκέψη, θεωρούσε δικό του. Ενδόμυχα, είχε αντιληφθεί ότι δεν επρόκειτο για μια εφήμερη συνάντηση εκτόνωσης σαν αυτές που συνήθιζε. Όμως, ήταν ανίκανος να φερθεί διαφορετικά. Δεν ήξερε πώς. Αυτιστικός. Εκείνη μπήκε στο ταξί, δίχως να ξαναγυρίσει το βλέμμα της. Εκείνος απογοητευμένος. Το παιχνίδι είχε χαθεί. Πίστευε πως δεν θα την ξανάβλεπε. Στεκόταν στην πλατεία όρθιος και σκεπτικός, κοιτάζοντας τα πεταμένα τριαντάφυλλα που είχε πάρει για εκείνη. Μετά από κάμποση ώρα, έβγαλε το κινητό του από την τσέπη. Είχε δύο νέα μηνύματα, από αυτά τα γνώριμα που τον προσκαλούσαν σε μια ροζ συνάντηση για την αποψινή νύχτα. Πέταξε το κινητό κάτω με ορμή και άρχισε να βαδίζει προς άγνωστη κατεύθυνση. Είχε αρχίσει να βρέχει, όπως στον εγκέφαλο του Ερίκ Σατί την ώρα της σύνθεσης.

*

- Εκείνη, μου τηλεφώνησε την ίδια νύχτα για να μου εξιστορήσει το γεγονός. Η πρώτη φορά που το άκουσα. Και το λέω αυτό διότι τη συγκεκριμένη ιστορία την έχω ακούσει, επανειλημμένα, και από τους δύο. Δεν ήταν τόσο στενοχωρημένη, όσο προβληματισμένη. Σαν μαθηματικός μπροστά σε μια δυσεπίλυτη εξίσωση. Εντάξει, τον έβρισε, όπως θα έκανε κάθε ανθρώπινος οργανισμός. Αλλά, εκτός των στιγμιαίων αυτών υποκειμενικών εκρήξεων, στο βάθος τον συμπονούσε, γιατί έβλεπε στο πρόσωπό του το θύμα ενός πολιτισμικού προτύπου, το οξύ του οποίου, είχε περάσει σαν από ενδοφλέβια ένεση, βαθιά στα κύτταρα του ανθρώπου, αποτρέποντάς τον από το να εκφράζει ελεύθερα την αλήθεια της ψυχής του. Και αυτό σε ένα φιλελεύθερο πλαίσιο ευδαιμονίας και τάχα ηδονής. Ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως μου το αποκάλεσε, χαρακτηριστικά, εκείνη τη νύχτα. Τι σοφή κοπέλα! Δεν τον στοχοποίησε απορρίπτοντάς τον, όπως, άνετα, θα μπορούσε να πράξει, σκεπτόμενη εγωιστικά, αλλά, θα τον δίκαιζε με τον καιρό, για να του δώσει να καταλάβει. Είχε κατανοήσει ότι εκείνος ο ψευτόμαγκας, γιάπης, μαλάκας, ήταν ένα θύμα, μια ακόμα βιασμένη ψυχή, ανίκανη να δει την πραγματική της αξία και τις αληθινές της ανάγκες. Ψυχή, «δίχως την επίγνωση των φτερών της», όπως, χαρακτηριστικά, μου τόνισε. Και τι διαίσθηση! Είχε νιώσει πως επρόκειτο για ένα πρόσωπο σημαντικό για τη ζωή της. Και το έβαλε στοίχημα με τον εαυτό της να ανατρέψει αυτήν την παρηκμασμένη πραγματικότητα. Δώρο στον εαυτό της και σε έναν άνθρωπο που ένιωσε πως την ενδιαφέρει. Που της έδειξε, ασυνείδητα, ότι θα άξιζε τον κόπο. Είχε πάρει την απόφαση να τον ξαναδεί και να προσπαθήσει. Παράδοξο, ε; Και toλμηρό!

Από την επόμενη, κιάλας, μέρα, άρχισε να ψάχνει στοιχεία γι' αυτόν. Τόπο εργασίας, διεύθυνση, βιογραφικό, κλπ. Στο διαδίκτυο, κάθε φορά που πατούσε το όνομά του, έπεφτε

πάνω σε επιστημονικά του άρθρα. Δεν ήταν δύσκολο να βρει που δουλεύει. Για την ηλικία του, ήταν αρκετά διάσημος στον κύκλο που δραστηριοποιούνταν. Τον είχε, κάθε μέρα, στο μυαλό της. Άφησε, όμως, να περάσει κάποιο διάστημα. Ώσπου, μετά από περίπου δύο μήνες . . .

*

Απόγευμα προς βράδυ. Στον συννεφιασμένο ουρανό, μια ρωγμή με θαμπό χρώμα από το αδύναμο φως που πέφτει πάνω σε αίμα από απαγχονισμένα κυκλάμινα. Εκείνος περπατάει, αργά, προς το σπίτι, μετά τη δουλειά. Στην είσοδο, κοιτάζει, ως συνήθως, το γραμματοκιβώτιό του. Γράμμα από ανώνυμο αποστολέα. Το ανοίγει. Γραμμένο με μελάνι.

«Αντιλαμβάνομαι την φυλακή σου. Δε σε συγχωρώ, αλλά θέλω να σε ξαναδώ. Αν νιώθεις κι εσύ το ίδιο, μπορούμε να συναντηθούμε την Κυριακή . . . »

Σαστίζει, καταλαβαίνοντας πως πρόκειται για εκείνη. Δεν το περίμενε ποτέ, μέσα στο πλαίσιο της μονότονης γραμμικότητας που είχε βαφτίσει πραγματισμό και όπου είχε μάθει να επιβιώνει, να συμβεί κάτι τέτοιο. Την θεωρούσε τελειωμένη υπόθεση. Γι' αυτό και δεν επεδίωξε να επικοινωνήσει, ξανά, μαζί της, μετά το συμβάν. Και βέβαια ήθελε πολύ να την ξαναδεί. Είχε διαισθανθεί κι εκείνος, από την πρώτη στιγμή, πως επρόκειτο για κάτι ξεχωριστό, αλλά, συνειδητά ή ασυνειδητά, δεν συνήθιζε να μπαίνει σε καταστάσεις, στις οποίες δεν είχε τον έλεγχο στα χέρια του. Θα ήταν γι' αυτόν μια δοκιμασία πρωτόγνωρη και αμφίρροπη.

Από την ώρα που έλαβε το γράμμα μέχρι τη μέρα της συνάντησης, ήταν συγχυσμένος, αλλά προσπαθούσε να μην το σκέφτεται. Δεν ήξερε τι περίμενε εκείνη από αυτόν ως τρόπο συμπεριφοράς για να ικανοποιηθεί. Αγνοούσε το πώς όριζε εκείνη το να είναι κανείς

πηγαίος. Ήταν πολύ επιφυλακτικός, έως και αγχωμένος. Έμπαινε σε αχαρτογράφητα ύδατα.

*

Έφτασαν περίπου την ίδια ώρα στο ορισμένο σημείο της συνάντησης. Κάπως αμήχανοι και τυπικοί, αρχικά.

- Καλησπέρα! *Αλέξανδρος*
- Γεια σου! *Με μια αυστηρή νότα στη φωνή η Έλεν*
- Ήθελα να σου . . . *Αλέξανδρος*

Εκείνη του βάζει την παλάμη της στα χείλη του φιμώνοντάς τον. Τον κοιτάζει έντονα στα μάτια. Αληθινά και βαθιά.

Λίγη ώρα αργότερα, στο εστιατόριο. Ο πάγος έχει σπάσει. Κουβεντιάζουν σε φιλικό κλίμα.

- Μετά, βρεθήκαμε στον Λίβανο. Στη Βυρηττό. Πόλη αριστοκρατική, με σπουδαία δείγματα πολιτισμού. Αλλά, με τρομακτικές ανισότητες. Λεωφόροι από Rolls Royce και ρακοσυλλέκτες. Ήταν ασυνήθιστο και αξιοπερίεργο θέαμα για έναν έφηβο που μόλις άρχιζε να αντιλαμβάνεται πώς λειτουργούν η κοινωνία, η οικονομία, η πολιτική, να αντικρίζει, κάθε μέρα, σκηνές ακραίας φτώχειας λίγα τετράγωνα μακριά από την μεζονέτα όπου ζούσε με την οικογένειά του, στον γυάλινο κόσμο της πρεσβείας και του περιβάλλοντός της. Κι έτσι, άρχισα να αμφιβάλλω και να βλέπω με άλλο μάτι πολλά πράγματα. *Αλέξανδρος*
- Και μεγαλώνοντας, γιατί επέλεξες να ζεις μέσα στο ψέμα; *Έλεν*

- Δεν ξέρω τι εννοείς. Αλλά δεν επέλεξα τίποτα. Και λίγο με νοιάζουνε τα φράγκα και η χλιδή. Νομίζω δεν έχεις καταλάβει απόλυτα . . . *Αλέξανδρος*
- Ναι, αλλά σου έχει επιβληθεί, ασυνείδητα, ένας τρόπος ζωής και συμπεριφοράς, έστω και αν πρεσβεύεις μια αντιστάρ εκδοχή του. Έστω κι αν δεν είσαι ο τυπικός, φλεγματικός χαρτογιακάς. Κι έχεις μάθει να κρύβεσαι επιδέξια μέσα σε κάτι που το λες αυθεντικότητα και που, όντως, μπορεί να είναι και συμπαθητικό, κάποιες φορές. *Έλεν*
- Τι θέλεις να βγάλεις από όλα αυτά; *Αλέξανδρος*
- Τον άνθρωπο που απουσιάζει. *Έλεν*

Κάθονται απέναντι, σε ένα τραπέζι για δύο. Πάει να την φιλήσει. Προσεγγίζει τα χείλη του στα δικά της. Εκείνη μένει ακίνητη και αυστηρή, με υγρά μάτια, ενώ τα χείλη του ακουμπούν τα δικά της, σα δυο βάρκες στ' ανοιχτά άγνωστου πελάγου.

Μισή ώρα αργότερα

- Είναι πολύ περίεργο όλο αυτό. Θέλω πολύ να σε βλέπω. Και δε θέλω να σε απογοητεύσω ξανά. *Αλέξανδρος*
- Έχουμε δρόμο ακόμα. Άλλωστε, ποιος σας είπε κύριε ότι θα υπάρξει ξανά; Χαχα! *Η Έλεν, προσπαθώντας να αλαφρύνει λίγο την ατμόσφαιρα*
- Εσύ δε μου μιλάς όμως για την δική σου οικογένεια. Μιλώ μόνο εγώ. Νιώθω σα να με ανακρίνουν. *Ο Αλέξανδρος με μια νότα παράπικρου στο αστείο του ύψος*

*

- Το δεύτερο ραντεβού ήταν, ομολογουμένως, πιο επιτυχημένο. Εκείνος, εντελώς διαφορετικός, συγκρατημένος, σα βρεγμένος γάτος, ήθελε να αποφύγει οτιδήποτε θα μπορούσε να της φανεί χοντροκομμένο. Την είχε φοβηθεί το μάτι του. Τον κέρδισε. Και, μέσα του, το πάθος φούντωνε.

Από εκείνο το δεύτερο ραντεβού κι έπειτα, επικοινωνούσαν πιο συχνά, άναρχα μέσα στην εβδομάδα, είτε στο chat κάποιου μέσου κοινωνικής δικτύωσης, είτε μέσω τηλεφώνου. Σε κάθε επικοινωνία τους, εκείνη ήταν αυστηρή, αλλά και ανάλαφρη, κάποιες φορές. Εκείνος ήταν προσεκτικός και, ολίγον τι, μπερδεμένος. Ήθελαν πολύ ο ένας τον άλλον. Ήταν ερωτευμένοι. Αλλά, δεν επέτρεπαν στο ηφαίστειο του πάθους να εκραγεί. Σα να δοκιμάζονταν, βασανιστές του ίδιου τους του εαυτού, συνένοχοι σιωπηρά, σε μια συνθήκη τήρησης του μέτρου. Δέκα μέρες μετά από τη δεύτερή τους συνάντηση, την «επιτυχημένη», κανόνισαν να βρεθούν ξανά. Θα πήγαιναν στο θέατρο. Του πρότεινε εκείνη να παρακολουθήσουν μια γνωστή παράσταση, έργο του μοντέρνου θεάτρου, στην οποία έπαιζαν, μάλιστα, και δύο γνωστοί της ηθοποιοί. Εκείνος δε συνήθιζε να πηγαίνει στο θέατρο, είχε να πάει από τα φοιτητικά του χρόνια, αν και, γενικότερα, εκτιμούσε την Τέχνη και λόγω παραστάσεων από την οικογένεια. *Σαμάνθα*

*

Μετά το τέλος της παράστασης. Περπατώντας αργά στον χειμωνιάτικο δρόμο της πόλης.

- Εσύ που θα έριχνες με το πιστόλι; *Αλέξανδρος*
- Πυροβολώ καθημερινά για να νιώθω ζωντανή. *Έλεν*

- Αυτούς που φοβάσαι; *Αλέξανδρος*
- Αυτούς που φοβούνται. *Έλεν*
- Τι φοβούνται; *Αλέξανδρος*
- Ασυνείδητα. Τους εαυτούς τους. Γι' αυτό προτιμούν να κάνουν πως αγνοούν. *Έλεν*
- Όπως εγώ; *Αλέξανδρος*
- Εσύ είσαι καθαρός και ανθρώπινος σαν τον θάνατο, γι' αυτό προτιμάς να μη σε βλέπεις. *Έλεν*
- Πώς μιλάς με τέτοια σιγουριά; *Αλέξανδρος*
- Δε μιλώ. Βλέπω. Εσύ τι βλέπεις; *Έλεν*
- Ότι είσαι ο μόνος άνθρωπος που δε μου ζητάς κάτι κι έτσι νιώθω πιο βαρύς, γιατί μου τα ζητάς όλα. Δηλαδή . . . *Αλέξανδρος*
- Την αλήθεια; Δεν ξέρω αν υπάρχει αυτό. Υπάρχει μια στάση σώματος κι ένα πρόσωπο – ζωγραφιά συνεχώς εν τω γεννάσθαι απέναντί μου, που υποκινούνται από μια ψυχή. Αυτά διαβάζω. *Έλεν*
- Διαβάζεις αυτά που θες. *Αλέξανδρος*
- Αυτά που μου λες. *Έλεν*
- Είσαι μόνη; Γι' αυτό φοβάσαι; *Αλέξανδρος*
- Θέλω να είσαι αλήθεια και παρών. Μπορείς; *Έλεν*
- Δεν ξέρω. Αλλά θα προσπαθήσω να το κάνω κι ας φθαρώ. *Αλέξανδρος*
- Και αν θαφτώ; *Έλεν*
- Θα πεθαίνω για να σε κρατώ. *Αλέξανδρος*
- Για πρώτη φορά στη ζωή μου νομίζω πως επικοινωνώ. *Έλεν*
- Ίσως ακουστεί σαν ψέμα, αλλά . . . *Αλέξανδρος*

- Σ' αγαπώ! Έλεν
- Κι εγώ! Αλέξανδρος

Εκείνη τη φορά, κοιτάχτηκαν πιο εσωτερικά από ποτέ. Έβαλε τα χέρια του στα μαλλιά της, τρυφερά. Τα χάιδεψε. Εκείνη άγγιξε τα χείλη του. Απόσταγμα γνώσης και ιερή αμηχανία. Στέκονταν στο πεζοδρόμιο. Ακούμπησαν, αργά, ο ένας τα χείλη του άλλου. Ντυμένοι τα μακριά τους παλτά, μέσα στην παγερή πόλη από τεχνητό φως και χνώτα εξατμίσεων.

*

«Σαν τη γλυκιά ηδονή που δοκιμάζεις όταν κοιτάς το μέλι να χύνεται με αρμονική λαγνεία στο γιαούρτι, ή όταν απολαμβάνεις τη μυρουδιά της βενζίνης, ή στην ευχαρίστηση της γυναίκας όταν της προσφέρεις τα αγαπημένα της άνθη ή όταν η πρώτη σελίδα κάποιου σπουδαίου έργου ενός υποτιθέμενου προγόνου σαν τον Πλάτωνα ανοίγεται μπροστά σου, έτσι ένιωσα όταν γίναμε ένα για πρώτη φορά, αγγίζοντας το σώμα και κοιτάζοντάς την στα μάτια.» Αλέξανδρος

*

- Απ' ότι μου είπε εκείνη, πάντως, συμπεριφερόταν σαν πρωτάρης. Λογικά, επειδή δεν ήθελε να φανεί απότομος κάνοντας ό,τι και στις τις άλλες του περιπτώσεις. Ήταν αστείος. Έμπειρος εραστής που διστάζει να πράξει για να μη φανεί ζωώδης . . Χαχαα! Ωσπου, εκείνη δεν άντεξε και για να τον πειράξει κι άλλο: «Καλά, δεν έχεις ξαναπάει με γυναίκα; Χαχαα!»

Φαντάζεσαι την κατάσταση του κακομοιρούλη του Άλεξ;
Σαμάνθα

- Ωω! Ναι. Δύσκολη περίπτωση για έναν άντρα αυτή.
Αντρέας

Εγώ δεν είχα ποτέ τέτοιο πρόβλημα μαζί σου. *Αντρέας*

- Κάτσε ήσυχος εσύ! *Σαμάνθα*
- Πιστεύεις ότι τον άλλαξε η φίλη σου, δηλαδή; *Αντρέας*
- Ναι. Τον βοήθησε πολύ. Εξελίχθηκαν μαζί. Αγαπιούνται και επικοινωνούν βαθιά. Ο ένας είχε ανάγκη τον άλλον. Και αυτό δημιούργησε μια τρομερή έλξη που μετουσιώθηκε σε αρμονική σχέση. Με πολλή δουλειά και από τους δύο, βέβαια. Ιδιαίτερα από τη μεριά της Έλεν. *Σαμάνθα*
- Και με τις συμβουλές της φίλης της; *Αντρέας*
- Ενίστε, ναι. Αλλά η Έλεν είναι αρκετά αυτόνομη. Και έχει τρομερό ένστικτο και νου, που την οδηγούν σε ορθές πρακτικές. Δεν ξέρω αν οι συμβουλές οι δικές μου ή της βιβλιοθήκης της έπαιξαν, εντέλει, και τόσο ρόλο σε όλα αυτά που έχει καταφέρει. Την θαυμάζω! *Σαμάνθα*
- Εγώ τους ξέρω λίγο, αλλά έχω καταλάβει ότι είναι δεμένοι. Τώρα που μου αποκάλυψες την ιστορία τους, καταλαβαίνω περισσότερα. Ο Άλεξ, πάντως, μου δίνει την εντύπωση πως μιλάει λίγο και σκέφτεται πολύ. Και είναι ανθρώπινος, παρά τα όσα του προσάπτουν κάποιοι. *Αντρέας*
- Το πιο λαμπρό τεκμήριο αυτής της ανθρωπιάς που αναφέρεις είναι η αγάπη της Έλεν. *Σαμάνθα*
- Όντως. *Αντρέας*
- Σε λίγο θα έρθουν. Το ραντεβού μας είναι σε μια ταβέρνα, εδώ πιο κάτω, αν θυμάμαι καλά. *Σαμάνθα*

Η Σαμάνθα και ο Αντρέας συνεχίζουν να προχωρούν αργά, πιασμένοι χέρι χέρι στο τοπίο.

Κίτρινο στην αγκαλιά του πορτοκαλί πλάι στο γαλάζιο της αφασικής θάλασσας. Κήποι των εσπερίδων δίπλα στην επικράτεια του πράου Ποσειδώνα. Η φύση ζήλεψε τον τρόπο που ένα παιδί χειρίζεται τις τέμπερες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Θρησκείες, έθνη κι άνθρωποι. Υλικές και άυλες μορφές που υπηρετούν πιστά το ένστικτο της αυτοσυντήρησης. Καθεμιά τους, έκφανση της αλήθειας του παντός. Καθεμιά τους, αφήγηση που της επιτρέπει να καταξιώνεται στον εαυτό της. Αυτάρεσκη εσχατολογία, το τέλος της οποίας συμπίπτει με το τέλος του παντός.

Μόνη στιγμή ακμής εκείνου του άσημου θάμνου στον παράδρομο της εθνικής οδού, η στιγμή που τον επισημαίνει ο ήλιος της άνοιξης.

Οι διαβάτες περνούν ανυποψίαστοι ενώ το μέτρο θάλλει στον αιθέρα του Απρίλη.

*

Κάθεται σταυροπόδι, σ' ένα καφενείο, αντίκρυ στο πέλαγο. Πάνω στο μικρό τραπέζι, το τσιγάρο αργοσβήνει στο τασάκι, ο καφές αναθυμιάζει στο λευκό φλιτζάνι, η ευωδιά του μπερδεύεται με τη μυρωδιά της φρέσκιας εφημερίδας που κρατάει στα χέρια του. Διαβάζει φωναχτά.

«Είναι «ο άνθρωπος που έσωσε τον κόσμο». Αυτός είναι και ο τίτλος της ταινίας που βγήκε αυτές τις ημέρες στους αμερικανικούς κινηματογράφους και περιγράφει την τρομακτική ιστορία της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 1983 – όταν ο Στάνισλαφ Πετρόφ πήρε μια απόφαση η οποία, για πολλούς, απέτρεψε έναν πυρηνικό πόλεμο. Εκείνη τη νύχτα είχε χτυπήσει ο συναγερμός. Προειδοποιούσε για την εκτόξευση αμερικανικών διηπειρωτικών βαλλιστικών πυραύλων. Ο 44χρονος αντισυνταγματάρχης έπρεπε να αποφασίσει, και μάλιστα

γρήγορα, εάν η επίθεση προς τη Σοβιετική Ένωση ήταν πραγματική. «Κατάλαβα ότι έπρεπε να πάρω την απόφαση και ήμουν διχασμένος» αφηγείται σήμερα. Παρά τα στοιχεία που έφθαναν από το σύστημα των δορυφόρων έγκαιρης προειδοποίησης που είχαν οι Σοβιετικοί πάνω από τις ΗΠΑ, ο Πετρόφ αποφάσισε να τον θεωρήσει λάθος συναγερμό. Εάν είχε καταλήξει σε άλλο συμπέρασμα, η σοβιετική ηγεσία θα μπορούσε να έχει απαντήσει με πυρηνικό χτύπημα προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. . . . Στην ταινία ο Πετρόφ περιγράφει ότι δεν ήθελε να είναι υπεύθυνος για την έναρξη του πυρηνικού πολέμου. «Συγγνώμη, αλλά εκείνη τη στιγμή δεν μπορούσα να το σκεφτώ αυτό» λέει ο ίδιος σήμερα. «Έπρεπε να αποφασίσω εάν τα στοιχεία του κομπιούτερ ήταν σωστά». Μέσα σε μερικά λεπτά από τον πρώτο συναγερμό σήμανε και δεύτερος υποδεικνύοντας και άλλη εκτόξευση πυραύλου. Συνολικά εκείνο το βράδυ το σύστημα έδειξε ότι πέντε πύραυλοι είχαν εκτοξευθεί. Ο Πετρόφ ανέφερε στον διοικητή του ότι το σύστημα έδινε λανθασμένα στοιχεία. Δεν ήταν καθόλου σίγουρος, αλλά βασιζόταν στο ότι τα σοβιετικά ραντάρ εδάφους – που εντόπιζαν τους πυραύλους μετά την εκτόξευση, αλλά ήταν πιο αξιόπιστα – δεν επιβεβαίωναν τις εκτοξεύσεις. Ο λάθος συναγερμός, όπως αποκαλύφθηκε αργότερα, είχε προκληθεί από δυσλειτουργίες του δορυφόρου ο οποίος μπέρδευσε την αντανάκλαση του ήλιου στα σύννεφα με εκτόξευση πυραύλου.»

Τελειώνοντας την ανάγνωση, πίνει μια τζούρα καφέ και χαμογελάει αναλογιζόμενος.

- Το πιο ζόρικο στη βιωτή είναι το ότι πρέπει να δρας κι ως γνωρίζεις πως όλα είναι μάταια. Να προχωράς φορτωμένος τούτο το βαρύ ζυγό. Και στην όποια δράση σου, να μην υπερβάλεις, έχοντας πάντα στο πίσω μέρος του μυαλού τις συνέπειες της όποιας υπερβολής. Να προσπαθείς να βλάψεις, όσο το δυνατό λιγότερο. Να κυνηγάς με πάθος το μέτρο, την αυτοσυγκράτηση, όπως θα 'λεγε και ο φίλος μου

ο Ομάρ, καλή του ώρα. Ξέρεις τι βασανιστήριο είν' αυτό; Σ' οποιοδήποτε κεφάλαιο της ζωής, είτε μιλάμε για δουλειά, είτε για σχέσεις, ισχύει αυτός ο νόμος.

Ρουφάει μια τζούρα από το μισοτελειωμένο τσιγάρο.

Με την πρώτη μου γυναίκα τελειώσαμε πολύ άσχημα. Αν και την αγάπησα πολύ. Και εξακολουθώ. Έρωτας τρελός στις αρχές. Νέοι και τρελαμένοι και οι δυο. Και η απόσταση αυτό το φούντωνε. Μετά, ήρθε το πρώτο παιδί. Το ανάστησε μόνη της. Εγώ θαλασσοδερνόμουν. Τους πήρα δυο φορές μαζί στο βαπόρι, αλλά δεν έβγαινε. Ο μικρός χρειαζότανε μια σταθερότητα. Το σπίτι του. Ύστερα, χρειάστηκε να πάει στο σχολειό. Καταλαβαίνεις . . . Εγώ, όλα εκείνα τα χρόνια, ήμουν ο επισκέπτης. Οι δύο πρώτοι γιοί μου μεγαλώσανε έτσι. Εκείνη τους τα πρόσφερε όλα. Και, δόξα τω Θεώ, βγήκανε καλά παιδιά. Και το οφείλουνε σε 'κείνη. Ήτανε μάνα και πατέρας, να πούμε . . . Φαντάζεσαι τι βάρος είναι για μια γυναίκα τούτο; Να μην της μένει χρόνος για τίποτα άλλο. Προσωπική ζωή μηδέν. Και μιλάμε για γυναίκα άλφα άλφα, άγαλμα από φίλντισι, να πούμε. Να της τα τρώει όλα η φροντίδα των παιδιών. Και ο πατέρας, για το σπίτι, να είναι μόνο λεφτά και απουσία. Τους αγαπούσα πολύ. Μου άρεσε που είχα οικογένεια, αλλά, νιός όντας, δεν είχα λογαριάσει όλες αυτές τις δυσκολίες. Τυφλωμένοι κι οι δυο από το πάθος. Έμεινε κι έγκυος. Αυτό ήτανε. Από κει και πέρα, η ζωή προχώρησε με αυτόματο πιλότο. Από τον ερχομό του πρώτου παιδιού και μετά, άρχισα να νιώθω πιο υπεύθυνος, να πούμε. Ήμουν κάτι παραπάνω από αντράκι. Πατέρας. Μολαταύτα, το τσιλιμπούρδισμα, στα διάφορα λιμάνια, δεν το 'κοψα μαχαίρι. Τους πρώτους μήνες μετά την αναγγελία, ο νους μου ήτανε όλο εκεί. Είπα από μέσα μου, μέχρι εδώ. Τέλος οι γυναίκες. Όμως, οι πειρασμοί είναι πολλοί. Και άμα

κάνεις μήνες να πας σπίτι σου να δεις τη δικιά σου, καταλαβαίνεις . . . Έτσι, μου συνέβαινε κάτι παράλογο, θα πούνε μερικοί. Ενώ το κορμί μου ήταν εδώ κι εκεί, η καρδιά μου ανήκε μόνο στην κυρά μου. Όσο ανέβαινα αξιώματα, όμως, τόσο περισσότερο ο διάλογος με δοκίμαζε. Όταν μιλάω για γυναίκες, δεν εννοώ μόνο πουτάνες. Μας πλησιάζανε διάφορες, όπου κατεβαίναμε, σε μπαρ και δεξιώσεις και μας κουιόντουσαν. Και πώς αρέσει σε ορισμένες να πλασάρονται σαν αντικείμενα ηδονής! Προκλητικά και ωραία πλάσματα. Δύσκολο για έναν άντρα που βράζει το αίμα του ν' αντισταθεί. Δεν τιθασεύονται εύκολα οι ριμάδες οι ορμές. Μπορούνε να σε καταστρέψουνε. Και όταν όλοι οι γύρω είναι λεύτεροι και γυρεύουνε την ηδονή, δύσκολο να μη σε πάρει και σένα η μπάλα, να πούμε. Έτσι, ενώ ήξερα ότι πίσω είχα γυναίκα και παιδί, συνέχιζα να πηγαίνω και με άλλες, δεξιά κι αριστερά, σ' όποιο σημείο του ορίζοντα μας βγάζανε οι ανάγκες της δουλειάς. Ένιωθα ένοχος. Είχα αμαρτία. Το ήξερα. Γι' αυτό και, μετά από κάθε τέτοια πράξη, έσκυβα το κεφάλι. Εκείνη βέβαια, γυναίκα γαρ, τα φανταζόταν αυτά. Χαχα! Αν και δεν είχε ομολογηθεί ποτέ τίποτα. Δε ρώτησε, όμως, ποτέ τίποτα, για να μη με φέρει σε δύσκολη θέση. Τα αντιμετώπιζε με σιωπή, σα να κατανοούσε, σα να τα θεωρούσε λογικά και να τα δικαιολογούσε. Ένιωθε, όμως, και ότι η καρδιά μου ήτανε δοσμένη σ' αυτήν. Κι έτσι, νομίζω, αυτό την ησύχαζε και δεν ανησυχούσε πολύ. Πάντως, όπως και να το δεις, με τα σημερινά δεδομένα, η κατάσταση ήτανε σκάρτη, να πούμε. Αλλά, καταφέραμε να τη διαχειριστούμε, χάρη σ' εκείνη περισσότερο, που θυσιαζότανε, βάζοντας στην άκρη το εγώ της. Κι εδώ φτάνουμε στο ερώτημα το καίριο. Εγώ γιατί δεν ήμουνα άξιος να κάνω το ίδιο όταν εκείνη μου ομολόγησε με απόλυτη ειλικρίνεια ότι πήγε με άλλον;

Ήταν χειμώνας. Μόλις είχα φτάσει σπίτι. Έλειπα κανα δίμηνο. Στο Βορρά. Είχα μεγαλώσει. Καπετάνιος πια. Σε λίγα χρόνια, θα έβγαινα στη σύνταξη. Μου φαινόταν απίστευτο. Πώς περάσανε τα χρόνια; Τα πιτσιρίκια είχαν μεγαλώσει, πηγαίνανε στο γυμνάσιο, σωστά αντράκια, να πούμε. Μπαίνοντας στο σπίτι, τους είδα λίγο, μιλήσαμε, τους χαρτζιλίκωσα και βγήκανε βόλτα. Είχαν αρχίσει να βγαίνουνε, να πηγαίνουνε σινεμά και τα λοιπά. Ο μεγάλος, στα δεκατέσσερα, είχε αρχίσει να φλερτάρει κιόλας. Εκείνη φαινόταν, εξ' αρχής, σκεπτική, μελαγχολική. Χάρηκε που με είδε, αλλά ήτανε μαζεμένη. Όταν τα μαγκάκια φύγανε, μείναμε δυο μας. Στο σαλόνι του σπιτιού, δίπλα στο τζάκι. Το αγαπημένο μου σημείο για έρωτα. Πλάι στη θέρμη της εστίας. Μου χάιδεψε τα μαλλιά, που είχαν αρχίσει να γκριζάρουνε. Τη φίλησα. Ήτανε μαγκωμένη όμως. Το 'νιωθα. Τι ρώτησα τι έχει. Έμεινε σιωπηλή, για ένα – δυο λεπτά. Βούρκωσε. Την ξαναρώτησα, ακουμπώντας την στους ώμους. Άρχισα να καταλαβαίνω. Ωσπου, μου το είπε. Τον τελευταίο μήνα, είχε βρεθεί, ορισμένες φορές, με έναν άλλον άντρα. Μου μίλησε αργά, με φωνή τρεμάμενη, φοβισμένη. Φαινόταν ότι δεν ήθελε να μου το κρύψει. Έμοιαζε ταπεινωμένη. Είχε ενοχές. Έκλαιγε και φοβόταν. Σα να ήξερε τι θα επακολουθούσε. Εγώ, όταν τ' άκουσα, θόλωσα για τα καλά. Δεν ήξερα πώς να το διαχειριστώ. Άρχισα να την χτυπάω. Είχα βγει εκτός ελέγχου. Την χτύπησα αλύπητα. Της είπα ότι με πρόδωσε και ότι δεν ήθελα να την ξαναδώ στα μάτια μου. Εκείνη κυλιόταν στο πάτωμα, κλαίγοντας με λυγμούς. Ήτανε σοκαρισμένη. Την άφησα εκεί, πήρα τη βαλίτσα κι έφυγα απ' το σπίτι αμέσως.

Ακόμα ντρέπομαι. Φέρθηκα όπως θα φερόταν ο οποιοσδήποτε κρετίνος. Βάρεσα έναν άνθρωπο, και δη, τη γυναίκα που αγαπούσα πολύ. Γιατί τον θεώρησα άτιμο απέναντί μου. Τη θεωρούσα κάτι δικό μου που μου έφυγε. Τα

ήθη της εποχής; Ο σκληρός μου χαρακτήρας; Δεν ξέρω τι μ' οδήγησε σ' αυτόν τον παραλογισμό. Αλλά, τότε θεωρούσα ότι έτσι ήταν. Ότι έτσι συνέβαινε σε τέτοιες περιπτώσεις. Σαν τυφλωμένο κτήνος. Δεν έμεινα, όμως, εκεί γιατί, βέβαια, συνέχιζα να την αγαπώ και να τη συλλογιέμαι. Αυτήν, τα παιδιά . . . Της όφειλα πολλά. Ήταν η οικογένειά μου. Δεν μπορούσα να τους αφήσω έτσι, ακόμα κι αν πίστευα ότι αυτό που μου 'κανε ήτανε πράμα άτιμο. Αυτή η κατάσταση με ταλάνισε. Με ταλάνισε για πολύ καιρό. Πέρασα πολλές ώρες μόνος και σκεπτικός. Αγάπη, μίσος, εγωισμός, πείσμα, όλα βουίζανε μες στο κεφάλι μου, μερόνυχτα και μερόνυχτα. Στο μόνο άτομο που το συζήτησα ήταν ο Ομάρ. Ο Αιγύπτιος σοφός με προβλημάτισε περισσότερο. Με έφερε προ των ευθυνών μου.

*

- Συγγνώμη κύριε Στέλιο, αλλά εσύ με πόσες έχεις πάει όσον καιρό είσατε παντρεμένοι; *Ομάρ*
- Άλλο εγώ. *Στέλιος*
- Ένα σώμα που διψάει έχει κι αυτή όπως κι εσύ. Αλλά, αυτή σε συγχωρεί από μέσα της. Και το ξέρεις. Εσύ όμως; Δε γίνεται, γιατί είσαι ο δυνατός που θίχτηκε. Ο άντρας! Δεν είναι έτσι; Ελπίζω να έρθει μια εποχή που όλες αυτές οι διακρίσεις θα λάβουν τέλος. Αν ο άνθρωπος δεν μπορέσει να δει και να αγαπήσει τον άλλον, ανεξάρτητα από αυτόν τον ίδιο ή από αυτά που παίρνει από τον άλλον αυτός ο ίδιος, θα παραμείνει εσαεί ενταφιασμένος στο εγωτικό του φέρετρο. Το ξέρω πως την αγαπάς. Και πως είναι κίόλας αυτή σου η αγάπη που σε ώθησε σε αυτήν την απεχθή πράξη. Αλλά αυτό που πρέπει να καταλάβεις είναι ότι αυτή η αγάπη είναι ένα είδος αγάπης που αφορά ένα πρότυπο πολιτισμού και κοινωνίας. Βασίζεται στην κτητικότητα και τη

φυλακή του εγώ. Στοιχεία που αγγίζουν όλα τα στάδια της ανθρώπινης ζωής και δράσης. Όταν καταφέρουμε να τα υπερβούμε, θα εξελιχθούμε ως ανθρωπότητα. Ξερίζωσε από την ψυχή σου αυτά τα άκαρπα δέντρα και άσε την ελεύθερη να φτερουγίσει. Τότε θα είναι πιο εύκολο να συγχωρήσεις και θα νιώσεις τι πάει να πει πραγματική αγάπη. Κάτι για το οποίο είσαι ικανός. Ουσία που ενυπάρχει σε 'σένα. Ο τρόπος είναι ο ασυμβίβαστος διάλογος. Πρώτα με 'σένα και ύστερα με εκείνη. *Ομάρ*

Καθώς μιλούσε, τα χέρια του κινούνταν με γλυκύτητα και αποφασιστική μειλιχιότητα Ανατολής. Σα βάρκες στο Νείλο, ντυμένες το φως που αποστήθισε και διαλαλεί το νόημα της ερήμου.

- Δεν ξέρω άμα μπορώ. Είμαστε αλλιώς μαθημένοι, παλιόφιλε. *Στέλιος*
- Κατανοητό. Αλλά, αφού αντιλήφθηκες το λάθος σου, είναι αμαρτία να μην το διορθώσεις. Πρωτίστως για σένα τον ίδιο. Δε βοηθάς τον εαυτό σου έτσι. Δεν εξελίσσεσαι. *Ομάρ*
- Αυτά που λες, πρώτη φορά τα ακούω από στόμα ανθρώπου. Και, όσο μπορώ, τα καταλαβαίνω. Εγώ είμαι ένα αμόρφωτο παλιόσκυλο. Μεγάλωσα μέσα στον κάματο του νησιού και στο δρόμο της πόλης, ζωή σκληρή που με έφτιαξε ανάλογα με τα μέτρα και τις αξίες της. *Στέλιος*
- Το ξέρω. Αλλά μη νομίζεις ότι είναι τόσο θέμα περιβάλλοντος. Ο εγωισμός και οι διάφορες εκφάνσεις του, με προεξέχουσα την τάση για κυριαρχία, είναι γνώρισμα του είδους μας, τυπωμένη στο γενετικό μας υλικό. Όλων μας. Είναι ο φόβος απέναντι στον θάνατο. Και η ανάγκη που σε κάνει να θες να καταφέρεις να κατακτήσεις κάτι όσο ζεις, για να νιώσεις ότι πέτυχες μια νίκη απέναντι στο αναπότρεπτο τέλος. Είναι η ανθρώπινη ροπή που ορίζει, όχι μόνο τις σχέσεις των ανθρώπων, αλλά ολόκληρο τον πολιτισμό του. Η αιμοσταγής ιστορία του είναι η εγωιστική του στάμπα στο

δέρμα της οικουμένης, την οποία χάραξε για να μείνει ανεξίτηλος στη μνήμη της. Όμως, είναι η μερική αλήθεια του παράξενου είδους μας. Αυτή που προκύπτει σχεδόν αυτόματα, ακαλλιέργητα. Είναι η δίψα του ενός μέρους της ψυχής. Εκεί, όμως, υπάρχει και ένα άλλο μέρος που απαιτείται κόπος για την καλλιέργειά του, αλλά, όταν αυτή συμβαίνει, δίνει τα πιο λαμπρά άνθη. Είναι η άλλη οδός που, αν την περπατήσει κανείς με θάρρος και μαεστρία, αποδεσμεύει το ανθρώπινο πλάσμα από τη βαρβαρότητα, οδηγώντας το στο φωτεινό ξέφωτο της ελευθερίας. *Ομάρ*

- Αν και δεν είμαι μαθημένος σε τέτοιες γλώσσες, νομίζω σε πιάνω, μέσες άκρες. Αλλά πες μου χρυσόστομε, ποιος μπορεί να δει τόσο βαθιά μέσα του; *Στέλιος*
- Υπάρχει μέσα στον καθένα μια τάση ανεξερεύνητη που περιμένει να διαχυθεί σαν φως. Μια ανεξιχνίαστη ανάγκη να συνταχθείς με αυτό που σε υπερβαίνει και, ταυτόχρονα, αποτελείς μέρος του και το περιέχεις. Είναι και νους και αισθήσεις και ψυχή. Μέτρο και μοίρασμα. Έκσταση χωρίς εκμηδένιση της προσωπικότητας. Ηδονή δίχως ενοχή. Έρωτας ανέμελος από πάθη αυτισμού. Ισορροπία που σε λειαίνει, για να δοθεί η ευχέρεια στο φως να εκτιμήσει την αρετή του της διαφάνειας. Το δικό σου μέρος στην αδιανόητη αρμονία του παντός. Κάτι που οι θρησκείες το υπονοούν, η καθεμία με τον τρόπο της, αλλά αμαυρώνεται από την ανάγκη της πολιτικής τους ιδιότητας. Κάτι που η επιστήμη το παρατηρεί αποστασιοποιημένα, διαχωρίζοντάς το από την ανθρώπινη λύτρωση. Σε αυτό πιστεύω. *Ομάρ*
- Ποιος είσαι μάγιστρα; Και τι γυρεύεις στων βαποριών το βούρκο; *Στέλιος*
- Ήμουν λέκτορας της φιλοσοφικής σχολής στο Πανεπιστήμιο του Καΐρου. Εκδιώχθηκα από το καθεστώς για τις «αλλόκοτες» ιδέες μου σαν αιρετικός. Καρφωτή. Με

απειλές. Αποφάσισα να μπαρκάρω. Η ζωή και το νόημα, άλλωστε, είναι παντού. *Ομάρ*

Ο Στέλιος, τόση ώρα, είναι σαν σε παραίσηση. Όπως όταν συναντάμε στο υποσυνείδητο μια εξωτική θεότητα. Ή σαν μέσα στο όνειρο του μουσουργού, στου οποίου το έργο συγχωνεύονται ο μυστικισμός αρχαίων μύθων με την πραγματικότητα του διαγαλαξιακού ταξιδιού στη σύγχρονη σκέψη, γι' αυτό και αρεσκόταν στο να δημιουργεί πορτραίτα πιθανοτήτων σε ψηφιακές επιφάνειες με νότες από ιώδεις ψηφίδες.

*

Βγάζει τα μαύρα του γυαλιά

- Είναι δύσκολο να δεις την καμπούρα σου. Δυσκολότερο, όταν τη δεις, να παραδεχτείς ότι είσαι καμπούρης. Αν το παραδεχτείς, τότε είναι πιο εύκολο να ισιώσεις και έγκλημα να μην το προσπαθήσεις. Εγώ, μετά από τα λόγια του σοφού, περισσότερο, ξανάδα την κυρά. Και της ζήτησα συγγνώμη. Αλλά δεν έσμιξα ξανά μαζί της. Χωρίσαμε. Κουβεντιάσαμε, όμως, λογικά. Πήγαινα συχνά στο σπίτι. Έβλεπα τα αγόρια. Τους έπαιρνα μαζί, καμιά φορά, για βόλτα. Ανθρώπινα πράγματα. Κι εκείνη με συγχώρεσε. Και, ακόμα και τώρα, έχουμε καλές σχέσεις. Απόδειξη η σχέση της με τον μικρό. Να δεις πώς τον αγαπάει! *Στέλιος*

Τον μάγειρα δεν τον συνάντησα ξανά από τότε. Να τον αλλάξανε βαπτόρι; Να 'παθε κάτι; Δεν ξέρω. Έμαθα πολλά από 'κείνον. Άνθρωπος γλυκά μυστήριο. Και, για τα λίγα χρόνια που σαλπάρουμε μαζί, ήτανε σαν πνευματικός μου, να πούμε. Δεν είχα ξανανταμώσει τέτοιο άνθρωπο. Σαν από άλλο κόσμο. Σα να μην υπήρχε, παρά μόνο στη φαντασία μου. Ένα παράξενο πράμα. Χρειαζόμαστε, όμως, τέτοιους ανθρώπους – αγγέλους, να το πούμε, εμείς οι

τυφλοί. Να μας ανοίγουνε τα μάτια. Αν και δεν τον καταλάβαινα απόλυτα, ένιωθα εκείνα που μου 'λεγε. Μετά από κάθε φορά που μιλούσαμε, ένιωθα καλύτερος. Με τάζε με γνώση. Αλλά, με μάθαινε και πώς να τη χωνεύω. Αυτό είναι το πιο σπουδαίο. Εκεί είναι η ταμπακιέρα. Γιατί, μπορεί η άγνοια να είναι επικίνδυνη, αλλά και η γνώση είναι δόκοπτο μαχαίρι. Έτσι έλεγε εκείνος. Ο πνευματικός μου . . . Χαχαα!

Χαμογελάει. Με μια ανταύγεια νοσταλγίας στο καθάριο του βλέμμα.

- Αυτή η ιστορία, λοιπόν, με την πρώτη μου γυναίκα και τη συναναστροφή του σοφού μάγειρα, με άλλαξε. Μεγάλωνα κιόλας. Σιγά σιγά, καταλαγιάζανε τα πάθη. Όταν σταμάτησα και απ' τα βαπτόρια και βγήκα στη σύνταξη, όμως, ναι μεν ένιωθα, από τη μια ανακουφισμένος στην ιδέα ότι θα μου δινότανε, για πρώτη φορά στη ζωή μου, η ευκαιρία να ξεκουραστώ, να ζήσω άνετα και με μπόλοικο χαρτί στην τσέπη, ταυτόχρονα, όμως, ένιωθα μόνος. Είχα την ανάγκη να κάνω πράγματα για να ρεφάρω. Και για την ανθρώπινη ζωή που δεν έζησα, και για τη σχέση με την πρώτη μου γυναίκα που χάλασα, και για να χαρώ ένα παιδί, να το ζήσω, κάτι που δεν κατάφερα με τα δύο πρώτα. Τώρα ήταν η ευκαιρία. Ήμουν αώριμος, αλλά όχι γέρος. Λίγο πάνω απ' τα σαράντα πέντε. Ένιωθα έτοιμος να αρπάξω όσα μπορούσα κι εγώ απ' τη ζωή πριν τη δύση μου, να πούμε. Εγωιστικό κι ανθρώπινο, όπως θα 'λεγε κι ο σοφός. Χαχαα!

Η ώρα περνά. Δροσίζει απότομα. Ο υπάλληλος του μαγαζιού μαζεύει σιγά σιγά τις καρέκλες. Ο Στέλιος σηκώνεται. Αφήνει ένα χαρτονόμισμα στο τραπέζι. Παίρνει το σακάκι του. Το βάζει στον ώμο. Και αποχωρεί με βήμα αργό. Δείχνει την πλάτη του στο πέλαγο.

Τα κύματα αργοσβήνουνε στη φυλακή του φλοίσβου. Ο ήλιος αιμορραγεί στην αγκαλιά της θάλασσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Κυριακή πρωί. Κοντά Χριστούγεννα. Χιονίζει. Αγκαλιασμένοι στο κρεβάτι. Πάνε λίγοι μήνες από τότε που μπήκαν στο καινούριο τους διαμέρισμα. Και οι δύο ήθελαν πολύ να συνεχίσουν μαζί.

Ο Αλέξανδρος την κρατάει τρυφερά στην αγκαλιά του.

- Σε θυμάμαι να λες ότι αυτό που κάνεις στο γραφείο είναι η δουλειά των ονείρων σου. Έλεν
- Είναι. Αλέξανδρος
- Γιατί αυτή η μεταστροφή; Δεν πιστεύω να είμαι εγώ η αιτία . . . Έλεν
- Δεν έχει να κάνει με σένα, σε καμία περίπτωση. Και είναι, απλά, μια σκέψη που μου ήρθε τον τελευταίο καιρό. Εννοείται πως η δουλειά μου με γεμίζει. Το αντικείμενό μου, αυτό καθ' εαυτό, είναι κάτι μαγικό. Αλλά μπορώ να το κάνω και αλλού. Αλέξανδρος
- Θέλεις να πεις ότι σε κούρασε το Big Apple δηλαδή; Έλεν
- Ίσως. Ό,τι αυτό συνεπάγεται σε κάποιους τομείς. Νομίζω πως, σιγά σιγά, κλείνει ένας κύκλος για μένα. Αλέξανδρος
- Νιώθεις ότι θες να αλλάξεις; Έλεν
- Έχω αλλάξει. Αλλά, ούτε μ' αυτό έχει να κάνει. Άκουσε να δεις, Έλεν. Από μικρός, είχα ως στόχο να κάνω αυτό που κάνω τώρα με επιτυχία. Κατάφερα περισσότερα από όσα φανταζόμουν. Με πολύ κόπο και πείσμα. Ο σκοπός μου ποτέ δεν ήταν τα λεφτά για τα λεφτά, όσο κι αν δεν το πιστεύουν οι περισσότεροι. Είμαι επιστήμονας. Αυτό που

κάνω το θεωρούσα πάντα και εξακολουθώ να το θεωρώ λειτούργημα. Το σύστημα χρειάζεται ρύθμιση για να κινείται πιο αρμονικά. Ξέρεις τι ποσά κυκλοφορούν εκεί έξω και τι βρόμικα μυαλά τα κατέχουν; Ξέρεις πόσες καταστροφές έχουν αποφευχθεί από το έργο ανθρώπων σαν κι εμένα; *Αλέξανδρος*

- Δεν γνωρίζω τον χώρο σου, σχεδόν καθόλου. Ό,τι ακούω από 'σενά και ό,τι άκουγα δεξιά κι αριστερά, πριν σε γνωρίσω. Νομίζω, όμως, ότι είσαι στην ακμή σου αυτή τη στιγμή. Έχεις καθιερωθεί. Σε εκτιμούν και σε σέβονται όλοι εδώ, πια. Αν είναι η πίεση που θες να αποφύγεις, θα είμαι εγώ εδώ και θα σε στηρίζω. *Έλεν*
- Ο Κύριος_ μου πρότεινε να αναλάβω αποκλειστικά τη διεύθυνση του γραφείου και να λάβω ένα σημαντικό μερίδιο της προεδρίας του ομίλου. Μετά το τελευταίο επίτευγμά μας, η φήμη μας έχει εκτιναχθεί. Αυτή τη στιγμή ηγούμαστε στον χώρο. Κι επειδή εγώ έχω τη μεγαλύτερη συνεισφορά σε αυτήν την υπόθεση, σαν τεχνικός, θέλει να με προωθήσει στη θέση του αρχηγού, παραχωρώντας μου τη θέση του. Στην ουσία, όμως, πιστεύω πως θέλει να αποφύγει κάτι. Έχει μεγαλώσει κιόλας . . . Εμένα, όμως, ο ρόλος μου δεν είναι αυτός. Του προσέφερα και με το παραπάνω, δουλεύοντας νυχθημερόν γι' αυτόν. Αλλά, αυτό δεν μπορώ να το κάνω. Δεν είναι για μένα. Δεν είμαι αυτό. *Αλέξανδρος*
- Φοβάσαι; *Έλεν*
- Έλεν, μην επιμένεις. Θέλω, απλά, να σκεφτείς αυτό που σου είπα. *Αλέξανδρος*

Σωπαίνουν. Τον κοιτάζει στα μάτια. Ακουμπά το αριστερό χέρι, το δεξί ημισφαίριο του κρανίου και του προσώπου της στο στήθος του. Εκείνος κοιτάζει προς το παράθυρο. Χιονίζει σταθερά. Μια ηλιαχτίδα δραπετεύει από την αμείλικτη φυλακή του νεφελώδους οικοδομήματος. Βέλος ανυπάκουου τοξότη, η ενέργεια του οποίου

μπορεί να αποτελέσει αφορμή για σύρραξη. Λιγνή βολή φωτός που διασαλεύει την τάξη του ήρεμου σκότους.

*

Η ώρα περνά. Εκείνοι συνεχίζουν να μιλούν.

- Ναι. Και είναι χαρακτηριστικό πως όταν άρχιζαν να αλλάζουν οι στόλοι, να αντικαθίστανται τα παλαιότερα πλοία με νεότερα, με πιο σύγχρονα συστήματα που απαιτούσαν λιγότερη χειρωνακτική εργασία και περισσότερη τεχνική γνώση και διανοητικό έλεγχο, άρχισε να δυσανασχετεί με τη δουλειά του. *Αλέξανδρος*
- Είχε συνηθίσει διαφορετικά. Λογικό. *Έλεν*
- Πάντα, όμως, έλεγε, με σθένος, ότι έπρεπε να αλλάζουν τα «βαπόρια». Κατηγορούσε τα σαπιοκάραβα που ήτανε «πνίχτρες» και τους «εφοπλιστάδες» που «δεν βάζανε το χέρι τους στην τσέπη να ανανεώσουν το στόλο, μπας και δουν οι ναύτες άσπρη μέρα.» *Αλέξανδρος*
- Δηλαδή, λες ότι του άρεσε να βασανίζεται; *Έλεν*
- Όχι ακριβώς. Απλά, όταν ήρθε το νέο τεχνολογικό πλαίσιο και τα συστήματα εκσυγχρονίστηκαν, μεγάλος πια κι έμπειρος καπετάνιος, ενώ θα έπρεπε να είναι χαρούμενος κι αισιόδοξος, έδειχνε φανερά συγκρατημένος έως και ανήσυχος, θα έλεγα. Και το προεξέτεινε και σε άλλους τομείς της κοινωνίας και της ζωής. «Πώς θα τα βγάλουμε πέρα οι άνθρωποι με τις μηχανές;» «Θα γίνουνε μονόπατοι, τεχνολογικοί», «η ζωή θα χάσει το στοιχείο που την κάνει νόστιμη, τον κίνδυνο, το ρίσκο», «ο άντρας που δεν ξέρει να δουλεύει με τα χέρια δεν είν' άντρας, δε νιώθει», «θέλει να νιώσεις στο πετσί σου και κακουχία και πόνο για να μάθεις να

γίνεις άνθρωπος» και λοιπά και λοιπά ... Μολαταύτα, εμένα φρόντισε να μου εξασφαλίσει μια άνετη ζωή. Αυτός ήταν και ο διακαής του πόθος. Να μην τραβήξω τα ίδια με αυτόν που θαλασσοδεχνόταν μες στις άγριες θάλασσες. Δεν ήθελε να προβληματίζομαι για τίποτα. Να κοιτάζω μόνο τα διαβάσματα και τις σπουδές μου. Σκληραγώγηση μηδέν. Ούτε λάμπα δεν είχα αλλάξει ποτέ . . Χαχα! Και, αν δεν είχα και αυτή τη λόξα και το μεράκι με τους αριθμούς από μικρός, θα μπορούσα, άνετα, αυτή τη στιγμή, να είμαι ένας τύπος που τρώει την περιουσία του πατέρα του, κάτι που εκείνος, βέβαια, δεν ήθελε καν να του περνάει από το μυαλό γιατί ήθελε να πετύχω και να γίνω μεγάλος και τρανός στον χώρο που θα διάλεγα αφού μου παρείχε όλα τα απαραίτητα εφόδια για να προχωρήσω. *Αλέξανδρος*

- Τώρα τι λέει; Του μιλάς για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζεις; Για τον χώρο σου και τις κακοτοπιές του; *Έλεν*
- Χαχα! Ναι. Με ρωτάει, κάποιες φορές. Πώς τα πάω εγώ, προσωπικά, στο γραφείο, αν είμαι ικανοποιημένος με τη δουλειά και λοιπά. Εκτός από αυτά που αφορούν, αποκλειστικά, τη σταδιοδρομία του γιου του, για τον οποίο νιώθει απεριόριστη περηφάνια, μου κάνει ερωτήσεις και για τον χώρο της αγοράς, γενικότερα. Ξέρεις, ερωτήσεις ενός αδαούς που νομίζει πως κατέχει πράγματα επειδή έχει πέντε δραχμές σε μετοχές στο χρηματιστήριο. Προφανώς και δεν τον αποπαίρνω. Του εξηγώ κάποια πράγματα, γενικά και στοιχειώδη, για τη λειτουργία του συστήματος. Για τις δυσκολίες και τους κινδύνους του. Αλλά, και για τον φόρτο που αντιμετωπίζω, προσωπικά, καθημερινά, λόγω των αναγκών της δουλειάς. Πάντα, βέβαια, τον αντιμετωπίζω με χαμόγελο, με θετική διάθεση, να μη νιώσει ότι είμαι προβληματισμένος. Δε θέλω να του στερήσω την ευτυχία του να νιώθει ότι πέτυχα και ότι είναι ο κύριος μέτοχος σε αυτήν την επιτυχία. Παρ' όλα αυτά, αντιλαμβάνεται ότι και αυτός ο

χώρος είναι σκληρός. « Όπως τα βλέπω, όλο φουρτούνες είστε κι εσείς». «Κι εσείς σε μια θάλασσα προσπαθείτε να τη βγάλετε καθαρή και να τα φέρετε βόλτα. Την άλλη θάλασσα». Έτσι λέει. Χαχαα! Αλέξανδρος

- Πιστεύεις ότι είναι πλήρης; Έλεν
- Και ναι και όχι. Χαίρεται που με βλέπει να πετυχαίνω, αλλά, από την άλλη, όπως σου είπα, μάλλον έχουν αρθεί οι ψευδαισθήσεις του περί ασυνοφρύωτης ζωής, άνετης και λοιπά. Θα μου πεις, μπορεί να χαίρεται που δεν επιβεβαιώθηκε ένα από τα βασικά του πιστεύω, ότι στο μέλλον «η ζωή θα χάσει το στοιχείο που την κάνει νόστιμη, τον κίνδυνο, το ρίσκο». Βέβαια, αυτός το έλεγε για άλλο λόγο, αλλά και μέσα στον κόσμο του τεχνολογικού ντετερμινισμού υπάρχει κίνδυνος και ρίσκο. Η ίδια η φύση αυτού του εγχειρήματος και η σκέψη ότι ο κόσμος μπορεί να κινείται έτσι, αποτελούν κίνδυνο και ρίσκο για την ανθρωπότητα και μπορεί να μας οδηγήσουν σε επικίνδυνες ατραπούς, αν συνεχίσουμε με τον ίδιο τρόπο ύπαρξης. Αλέξανδρος
- Όλα αυτά δεν είμαι εγώ που θα έπρεπε να τα λέω; Έλεν
- Με υποτιμάς. Αλέξανδρος
- Μάλλον εσύ με αποτιμάς λάθος αν νομίζεις ότι πάντα σου μιλά σοβαρά, θέλοντας να αποδεικνύω πόσο μονολιθικός, τεχνοκράτης είσαι; Ή μήπως έχεις τη μύγα; E baby; Χαχαα! Έλεν

Κάθονται στο τραπέζι της κουζίνας, ο ένας απέναντι από τον άλλο. Μετά από αυτά τα λόγια, εκείνος σηκώνεται, αμέσως, από την καρέκλα του, πηγαίνει προς το μέρος της, την σιμπάζει απανωτές φορές, στην κοιλίτσα και τα μαγουλάκια της. Εκείνη διπλώνεται. Την σηκώνει, την παίρνει αγκαλιά όπως κάνουν οι στοργικοί μπαμπάδες με τα άτακτα παιδιά και την πηγαίνει στον μεγάλο καναπέ.

Αγγίζονται. Φιλιούνται με πάθος. Σα να 'ναι η πρώτη τους φορά. Όλους αυτούς τους μήνες που γνωρίζονται, κάνουν έρωτα σα να 'ναι η πρώτη και η τελευταία φορά. Σα να μη θέλουν να χάσουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν κάτι ο ένας μέσα στον άλλον. Όπως οι τοξικομανείς την ημέρα που ο διανομέας περνάει από την περιοχή τους ή όπως οι πιστοί την ώρα της χάριτος.

*

Απόγευμα. Η χιονόπτωση έχει σταματήσει. Στον ουρανό, ένα παχύ στρώμα σκοτεινά λευκό.

- Πάντα θα υπάρχει κάτι που θα μένει ανεξερεύνητο μεταξύ μας. Μάλλον, καλύτερα, απροσδιόριστο παρά ανεξερεύνητο. Έλεν
- Έτσι είναι, μάλλον. Αλέξανδρος
- Ωστόσο, η παρουσία και η ύπαρξη είναι πιο σημαντικές από την απόλυτη γνώση του υπάρχοντος. Εγώ, τον πατέρα μου δεν τον γνώρισα ποτέ στ' αλήθεια. Αλλά, δε με νοιάζει τόσο αυτό. Με νοιάζει, περισσότερο, που δεν υπήρχε στο πλάι μας. Μόνιμο κενό και ερωτηματικά. Όσο ζούσε, είχε κάτι απόκοσμο και μυστηριακό, μέσα στην έμφυτη ή αστική του ευγένεια. Αβυσσαλέα, υπαρξιακά ερωτηματικά τον βασάνιζαν. Ως σύζυγος και ως πατέρας ήταν αρκετά τυπικός και καλοσυνάτος. Στην πραγματικότητα, όμως, δεν ήταν εκεί. Το διαισθανόμουν έντονα αυτό, από πολύ μικρή. Ήταν κλειστός, στον κόσμο το δικό του. Δεν ένιωσα ποτέ το άγγιγμά του. Μόνο το βαρίδι της απουσίας. Και δεν τον είδα ούτε νεκρό. Όταν συνέβη το γεγονός, ήμουν εκδρομή με το κολλέγιο. Δε με ενημέρωσαν αμέσως. Το έμαθα όταν γύρισα. Λίγες μέρες μετά. Αφού τον έκαψαν, όπως είχε ζητήσει από τα νεανικά του, κιάλας, χρόνια. Όλα αυτά, δεν είναι καθόλου εύκολα διαχειρίσιμα, όπως καταλαβαίνεις,

παρά τις φιλότιμες προσπάθειες της αγαπημένης μου μάμμου. Η παρουσία επηρεάζει. Η απουσία στιγματίζει. Έλεν

- Πρώτη φορά αναφέρεσαι τόσο ανοιχτά σε αυτά. Μοιάζεις να νίκησες, όμως. Αλέξανδρος
- Δεν είσαι ο οποιοσδήποτε για μένα, πια. Γι' αυτό. Νίκη! Ως έναν βαθμό, ναι. Παλεύω, όμως, ακόμα και πάντα. Γι' αυτό και, κάθε φορά, σε κάθε μου σχέση, εστιάζω στην αλήθεια του άλλου, την βαθιά και κλειδωμένη του πραγματικότητα. Αυτή που δεν έζησα με εκείνον. Έλεν
- Αλήθεια! Βαριά λέξη. Κάποιες φορές, σκέφτομαι πως δεν είναι άλλο από αυτό που ζούμε απaráλλαχτο, ως έχει. Αλέξανδρος
- Κάποιες φορές, μου δίνεις την εντύπωση ήρωα που αποφεύγει να δει την τραγικότητα. Έλεν
- Ήρωας. Χαχα! Πρώτη φορά μου το λένε αυτό. Αλέξανδρος
- «Όλοι είμαστε ήρωες. Είτε το θέλουμε είτε όχι.» Αυτό έλεγε, συχνά, ο εκλιπών. «Ο Λόγος τέμνει τον Κόσμο, για να οριοθετήσει το πεδίο το οποίο αποκαλεί πραγματικότητα. Ο Μύθος ανατέμνει την πραγματικότητα, προσδίδοντάς της, ξανά, τις ποιητικές διαστάσεις του ανεξερεύνητου Κόσμου. Οι δύο αυτοί πόλοι αλληλεπιδρούν αλληλοαναιρούμενοι». Άλλο ένα από τα συνηθισμένα του αποφθέγματα. Ήταν ψυχίατρος. Αστέρι στη δουλειά του. Την αγαπούσε πολύ. Κάποιες φορές, αναλάμβανε και συμβουλευτικό ρόλο σε δίκες δύσκολων υποθέσεων που σχετίζονταν με ψυχιατρικές περιπτώσεις.

«Οτιδήποτε συμβαίνει μπορεί να δικαιολογηθεί, αν λάβουμε ως βασικό αξίωμα της ύπαρξης ότι το κάθε ον είναι διαμορφωμένο κάπως και οδηγείται σε πράξεις ανάλογες αυτής του της διαμόρφωσης. Σαν οποιοδήποτε άλλο πλάσμα της χλωρίδας ή της πανίδας που επωμίζεται μια

συγκεκριμένη λειτουργία, έτσι και ο άνθρωπος. Το τραγικό είναι ότι στο πλαίσιο της ανθρώπινης κοινωνίας, ο παραβαίνων και ο εγκληματίας πρέπει να τιμωρούνται, παρ' όλο που, τις περισσότερες φορές, σαν περιπτώσεις, είναι διαφαινόμενο ότι θα οδηγούνταν σε τέτοιες πράξεις. Οι έννοιες της ηθικής, όμως, της δικαιοσύνης και του νόμου, στο μέτρο των κοινωνιών του ανθρώπου, αποτελούν, επίσης, πλάσματα μιας διαμόρφωσης που, ριζικά, μπορεί να φαντάζει παράδοξη, αλλά οφείλουμε να τη σεβόμαστε και να την υπηρετούμε με ευλάβεια γιατί ταυτίζεται με μια ιδιαίτερα δυσερμήνευτη εκδοχή της κοσμικής ποίησης που εκφράζεται μέσω του γένους μας.»

Αυτήν την παράγραφο την βρήκα σε ένα πρόχειρο σημειωματάριο στο συρτάρι του γραφείου του. Έλεν

- Λόγος και Μύθος! Πο ποο! Σε καμία περίπτωση δε θα ακουγόταν ή θα γραφόταν, ποτέ, κάτι τέτοιο, από τον κυρ Στέλιο. Χαχαα! Αλέξανδρος
- Προτιμότερο. Έλεν
- Κάποιες φορές σκέφτομαι πως θα ήθελα να έχω έναν πιο καλλιεργημένο πατέρα, αν και ο Στέλιος είναι πολύ προκομμένος κι έξυπνος άνθρωπος. Αλέξανδρος
- Κάποιες φορές, όμως, του μοιάζεις πολύ. Πάντως, αυτός, δε νομίζω να ήθελε διαφορετικά τον γιο του. Πρέπει να είσαι ο γιος των ονείρων του. Χαχαα! Έλεν
- Μην ξεχνάς ότι έχει και άλλους δύο. Αλέξανδρος
- Εσύ είσαι ο δικός του. Έλεν
- Ο γιος της στεριανής περιόδου της ζωής του, για την ακρίβεια. Αλλά, ακόμα και σ' αυτήν την περίοδο που νόμιζε και ήθελε να αράξει κάπου, δεν απέφυγε τις περιπλανήσεις. Αν το 'χει η μοίρα σου . . . Αλέξανδρος

- Ναι, είναι από τους Έλληνες που δικαιολογούν την καταγωγή της σύλληψης του μύθου του Οδυσσέα. Χαχαα! Να 'ναι καλά ο άνθρωπος! Έλεν

Ο Αλέξανδρος, καθ' όλη τη διάρκεια του παραπάνω διαλόγου, προσπαθεί να είναι άνετος. Ωστόσο, νιώθει άβολα. Δεν γνωρίζει πώς να διαχειριστεί τις βαρύνουσες, ψυχικά, πληροφορίες που προσλαμβάνει από τα λεγόμενα της Έλεν για τον πατέρα της. Από τη μια θλίβεται και, από την άλλη, νιώθει περαιτέρω την ευθύνη της προστασίας. Δε δείχνει, όμως, τίποτα από όλα αυτά.

*

Λίγη ώρα μετά

- Λέω να πάρω την πρωτοβουλία να σου μαγειρέψω σπαγγέτι απόψε. Όπως μου την έμαθε ένας Ιταλός στο αγαπημένο μου εστιατόριο, κοντά στο γραφείο. Αλέξανδρος
- Με εκπλήσσεις. Go on baby! Έλεν

Έχει κιόλας βραδιάσει. Στον δρόμο του προς την κουζίνα τον διακόπτει ο χτύπος του τηλεφώνου.

- Αυτός, λογικά, είναι ο μυθολογικός μας ήρωας. Χαχαα! Πάντα απ' το τηλέφωνο. Κλασικός! Αλέξανδρος

Ο Αλέξανδρος το σηκώνει

- Ναι. Αλέξανδρος
- Έλα, αγόρι μου. Τι κάνεις; Στέλιος

- Έχουμε την κουβέντα σου με την Έλεν και, επειδή μας άνοιξες την όρεξη, θα φάμε μακαρόνια. *Αλέξανδρος*
- Μακαρόνια την ταΐξεις την κοπέλα, ρε! Τι διάολο! Φοιτητές είστε; Βγάλ' τη σε κάνα ρέστοραν κυριλέ, με γκουρμέ πιάτα, με πιάνο και τα καθέκαστα. Κυριακή βράδυ. Ντροπή! *Στέλιος*
- Χαχαα! Είσαι απίστευτος. *Αλέξανδρος*

Ο Αλέξανδρος έχει βάλει την κλήση σε ανοιχτή ακρόαση. Η Έλεν γελάει κι αυτή με την καρδιά της. Η απλότητα του Στέλιου κάνει το προβλέψιμο απολαυστικό.

- Τι κάνεις εσύ; *Αλέξανδρος*
- Καλά, μωρέ. Εδώ. Πήγα για μπάνιο το μεσημέρι. Είχε τέτοιο κύμα! Μόνος μου κολυμπούσα και πήγα μέσα μέσα. Απόλαυση! Μέχρι που ήρθε το λιμενικό και μου έκανε παρατήρηση. Δεν ξέρουνε τούτοι δω ρε! *Στέλιος*
- Καλά, καλά. Κάνε τέτοια, λες και είσαι παλικαράκι! Και μετά να τρέχεις στους καρδιολόγους. Δεν έχεις μυαλό στο κεφάλι σου εσύ! *Αλέξανδρος*
- Έλα ρε! Ίδιος η μάνα σουου. Σώπα, να πούμε! Τα βρωμόσκυλα δεν παθαίνουνε τίποτα, ούτε της στεριάς, ούτε της θαλάσσης ...Χαχαα! *Στέλιος*
- Καλά, καλά. Συνέχισε τα ίδια! *Αλέξανδρος*
- Αλλά, έγινε και κάτι άσχημο προχτές, στην πατρίδα. *Στέλιος*
- Τι έγινε ρε πατέρα; *Αλέξανδρος*
- Τον Δημήτρη, τον γιό του φίλου μου του Γιώργη από τα βαπόρια. *Στέλιος*
- Ναι. *Αλέξανδρος*

- Τονε πιάσανε, κάπου στον Περαιά, για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, διακίνηση ναρκωτικών και τα ρέστα. *Στέλιος*
- Άντε ρε! Τι λες; Εγώ τον είχα αφήσει στο πανεπιστήμιο αυτόν. Θυμάμαι, είχε κάτι πάρε δώσε με κόμματα εκεί. *Αλέξανδρος*
- Ναι. Αυτός, φαίνεται, ιδιαίτερα μετά τον θάνατο του πατέρα του, μπήκε χοντρά στα κυκλώματα. *Στέλιος*
- Πο ποο! Τον Δημήτρη. Για φαντάσου! Θυμάμαι κάτι καλοκαίρια, στο σπίτι τους στις Σπέτσες, που παίζαμε γυμνόστηθα, με ένα σορτσάκι, όλη μέρα. Απίστευτο. Ξέρεις λεπτομέρειες; Ποιος σου τα είπε εσένα; *Αλέξανδρος*
- Μου τηλεφώνησε η μάνα του η Κατίνα, έντρομη. Με τρεμάμενη φωνή. Έμοιαζε να μην ξέρει τίποτα απ' όλα αυτά. Ούτε που είχε ψιλιαστεί τίποτα. Στον κόσμο της η φουκαριάρα . . . *Στέλιος*

Η Έλεν παρακολουθεί με προβληματισμένο ύφος. Στον μαύρο ουρανό, ένα πεφταστέρι συμβάλει με φαντασμαγορικό τρόπο στην κατανόηση του αποτρόπαιου χαρακτήρα της πτώσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Σε κάθε στιγμή του ανθρώπινου βίου συναιρείται η μοίρα με την ελεύθερη βούληση, όπως σε κάθε μουσική στιγμή το χάρισμα με τη σκληρή εργασία.

Ήχοι πυθαγόρειας καθαρότητας σε γειτονιές από φθινό σεξ, ναρκωτικά και άδοξο θάνατο. Στο ταβάνι, το μπαλέτο των άστρων. Ο ερωτικός χορός των πλανητών. Ο ευσεβής πόθος του ανθρώπινου τέλους. Το ουράνιο στερέωμα και η αρμονία του, ένταση και κάλλος απαγκιστρωμένα από οποιοδήποτε πάθος. Καθαρότητα που μόνο ο θάνατος και η αγάπη μπορούν να επιφυλάξουν ή ίσως και η απόγνωση στο πρόσωπο του παιδιού που ψάχνει στα σκουπίδια. Ο Μότσαρτ στο Μεταξουργείο.

*

Φθινόπωρο. Σε έναν τυχαίο δρόμο της πόλης, δύο άντρες περπατούν.

- Εγώ, Στέλιο, το αποφάσισα. Θα μείνω εδώ. Θέλω τον τόπο μου, τη γη μου, τον ήλιο και τη γλώσσα μου. Και όλα αυτά, επίσης, για τα παιδιά μου. Ο Μάικ μου πρότεινε να κάνουμε δουλειές στην Αμερική. Με εκτιμάει πολύ και είπε ότι θα ήθελε να συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε και μετά τα βαπόρια. Τον πάω, αν και έχει το μυαλό του όλο στο κέρδος και, καμιά φορά, είναι και παρτάκιας. Αλλά έτσι έμαθε εκεί πέρα που ζει τόσα χρόνια. Αυτοί, από τον πάτο γίνανε βασιλιάδες και θέλουνε να συνεχίσουνε να μαζεύουνε μέχρι την άλλη τη ζωή. Χαχα! Είναι καλόψυχος άντρας, πάντως. Εντάξει. Δεν είναι αυτός ο λόγος, όμως, που δε θέλω να

πάω. Με κουράσανε τα ταξίδια και το έξω, ρε Στελάρια. Θέλω να πατήσω τη γη μου και να τη ζήσω. Με τα καλά και τ' άσχημα της. Δε με νοιάζει. Έτσι κι αλλιώς, την περιουσιούλα μου την έκανα. Την οικογένεια την εξασφάλισα, να πούμε. Ύστερα, έχω και το άλλο το σαράκι ρε φίλε, που μου τρώει τα σωθικά. Δε στο χω πει. Ο αδερφός μου. Είχε κάτι πόνους για καιρό. Δε πήγαινε στο γιατρό όμως. Πεισματοάρης από κούνια. Ε! Πριν από κανά μήνα, τον έπιασε τόσο έντονα, τον έκοψε στα δύο, μαχαίρι. Τονε ξάπλωσε στο κρεβάτι. Πήρε η δόλια η γυναίκα του το νοσοκομειακό και τονε πήγανε, άρον άρον, στο νοσοκομείο. Έκανε τις απαραίτητες εξετάσεις. Του βρήκανε καρκίνο στο συκώτι, σε προχωρημένο στάδιο. Άρχισε αμέσως τις θεραπείες, αλλά είναι πολύ δύσκολη περίπτωση. Δεν ξέρω πόσος χρόνος του μένει. Γάμησέ τα! Και η έρμη η Τασία; Τώρα έχουνε πέσει όλα πάνω της. Η φροντίδα του, το περίπτερο . . .

Τους βοηθάω. Και, τελειώνοντας με τα βαπτόρια, θέλω να είμαι στο πλάι τους περισσότερο. Δεν τον έζησα όσο ήμαστε νέοι. Ας του κρατήσω το χέρι τώρα, λίγο πριν το τέλος.
Γιώργης

Κοντοστέκονται για λίγο. Ο Στέλιος σιωπηλός. Τον ακουμπάει, παρηγορητικά, στην πλάτη, σα χάδι. Ο Γιώργης είναι βουρκωμένος. Τα χλωμά φύλλα στον δρόμο και τα μισόγυμνα δέντρα στο κίτρινο φως της πόλης, τα αναρριχητικά στις, σα βαμμένες από μπαγιάτικο καφέ, οικοδομές και οι κοιμώμενες νεραντζιές. Ο ουρανός, μισός άστρα, μισός συννεφιασμένος. Ο πόνος και η ανθρωπιτιά, καθαρά και σκέτα, στέκουν σα βράχοι ασάλευτοι στο αγέρι του χινόπωρου.

Ξαναρχίζουν το βήμα. Ο Γιώργης συνεχίζει

- Ήμαστε από φτωχικό σπίτι. Οι γονείς μου κι εμένα πρόσφυγες, όπως οι δικοί σου. Ήρθανε κι εγκαταστάθηκαν εδώ, μετά την καταστροφή. Η μάνα μου έχασε το πρώτο της παιδί πάνω στη γέννα. Ύστερα έκανε τον αδερφό μου και μετά εμένα. Ο πατέρας μου πολέμησε στο αλβανικό μέτωπο. Γύρισε ανάπηρος. Του δώσανε ένα περίπτερο σε μια γωνιά της πόλης. Χρόνια παιδικά μες στη στέρηση και την ανέχεια, όπως ο περισσότερος λαϊκός κόσμος τότε. Με τον μεγάλο, όμως, ήμασταν μια γροθιά. Μεγαλώσαμε μοναχοί μας. Η μάνα μας έκανε διάφορες δουλειές, καθαρίστρια και άλλα τέτοια, για ένα ξεροκόμματο. Για το γάλα και το ψωμί μας. Μάθαμε να ζούμε δυο μας, από μικροί. Και αυτό μας έδεσε για τα καλά. Θυμάμαι, χαρακτηριστικά, όταν παίζαμε μπάλα στην αλάνα, στη γειτονιά, ξέρεις τώρα, με τόπι από κουρέλια, ξυπόλυτοι στο χώμα και, καμιά φορά, τύχαινε να με πειράξει κανένας ή να με χτυπήσει πάνω στο παιχνίδι. Έμπαινε, πάντα, ο αδερφός μου μπροστά και καθάριζε. Ήτανε τσαμπουκάς από μικρός. Και, όταν πείσμωνε, γινότανε μουλάρι. Μεγαλώνοντας, ανάλαβε το περίπτερο. Ο πατέρας είχε βαρύνει πολύ, δεν μπορούσε άλλο. Από τα δεκατέσσερα – δεκαπέντε του, λοιπόν, ξημεροβραδιαζότανε εκεί. Στο περίπτερο, στην άκρη της πλατείας, μπροστά στην πιάτσα των ταξί. Είχε αποφασίσει ότι θα κράταγε το περίπτερο. Έτσι, εγώ, μεγαλώνοντας, έφυγα για τα βαπτόρια. Και τότε αραιώσαμε. Του τηλεφωνούσα, και, όταν ερχόμουνα εδώ, τον έβλεπα. Έδειχνε αρκετά χαρούμενος απ' τη ζωή του. Μετά, παντρεύτηκε την Τασία. Ήτανε γειτόνισσα στο περίπτερο. Γνωριζόντουσαν από πιτσιρίκια. Τη στέλνανε οι δικοί της, κάθε τόσο, για τσιγάρα κι εφημερίδες. Χαχα! Ε! Μεγαλώνοντας και οι δύο, ερωτευτήκανε και παντρευτήκανε. Χαχα! Κάνανε δυο παιδιά. Η ζωή του ήτανε το ακριβώς αντίθετο από τη δική μου, που η θάλασσα με πήγαινε εδώ κι εκεί. Σκέψου πως, για δεκαετίες, έκλεινε

δεκαπεντάωρα στο περίπτερο! Είχε, όμως, δύο ελαττώματα, πάθη. Τσιγάρο και ποτό. Πολύ. Και όλη μέρα εκεί μέσα . . . Καταλαβαίνεις. Για να περάσει η ώρα, μαζί με τ' άλλα τα ναυάγια της γειτονιάς, του 'δινανε και καταλάβαινε. Ωστόσο, δήλωνε πάντα χαρούμενος και γεμάτος από τη δουλειά του. Ξέρεις, το περίπτερο είναι θεσμός. Ο περιπτεράς είναι ωτακουστής, να πούμε, σειсмоγράφος της κοινωνίας και, άμα λάχει και ψυχολόγος. Χαχα! Του πήγαινε του Γιάννου η δουλειά. Πραγματικά. Είχε τον τρόπο του με τους ανθρώπους. Πλούτιζε από την κουβέντα με τον καθένα. Δεν αγαπούσε τα φράγκα. Γι' αυτό και ποτέ δεν έκανε, αν και, στις καλές περιόδους, θα μπορούσε. Έμενε πάντα πανί με πανί. Όταν είχε χαρτί στην τσέπη, σπάνιο να μην κεράσει την παρέα, και μη φανταστείς μόνο φίλους καρδιακούς. Έτσι, δυο φορές να σε έβλεπε και να του γουστάριζε η παρέα σου, δε σε άφηνε να πληρώσεις. Από την άλλη, ήτανε και ψυχοπονιάρης. Στήριζε τον άγνωστο φουκαρά που δεν είχε να φάει, τον άστεγο . . . Είχα γελάσει με την καρδιά μου μια φορά, όταν μου περιέγραφε το χαμό που γινότανε τότε που πρωτόρθανε τα κρουασάν στην Ελλάδα. Οι έχοντες, τα αγοράζανε δυο δυο. Εκείνος, όμως, για να μην του τελειώνουνε, έβαζε στην άκρη, κάθε τόσο, για να δίνει στα φτωχαδάκια, τους αστέγους και τους ναρκομανείς. Σημειωτέον, ήτανε η ίδια περίοδος, πάνω κάτω, που θέριζε και η πρέζα στην Αθήνα. Μαζευόντουσαν, λοιπόν, όλοι οι αδέσποτοι, μαζί και τα αδέσποτα της περιοχής, κάθε βραδάκι, για συσσίπιο με κρουασάν σοκολάτα . . . Χαχα! Εκείνο που τον γέμιζε περισσότερο ήταν η εφήμερη κουβέντα της πιάτσας. Η αλήθεια των πρόχειρων διαλόγων της καθημερινότητας. Εκεί. Μεσ στη τσιγαρίλα και τα καυσάερια. Την έβρισκε να μιλάει με τους ανθρώπους. Ήτανε καλός ακροατής. Του λέγανε από τα γκομενικά τους μέχρι και για πολιτικά. Τα τελευταία, είχανε την τιμητική τους κάθε πρωί. Μαζί με τον καφέ και τον φρέσκο τύπο. Ο

Γιάννος, αν και δεν ανήκε πουθενά, σε κανένα κόμμα, ήτανε βαθιά πολιτικοποιημένο άτομο. «Η κοινωνική δικαιοσύνη δεν έχει χρώμα» τον θυμάμαι να λέει, συχνά πυκνά, με εκείνη τη βραχνή φωνή που έβγαине από τα έγκατα του ηφαιστείου της ψυχής του. Πάντα στο πλευρό του ανυπεράσπιστου. Αλλά χωρίς λαϊκισμούς. Ήτανε αυστηρός. Έλεγε πως το πιο εύκολο είναι να κάνεις πολιτική πατώντας στον εύκολο συναισθηματισμό ή στον πόνο του άλλου. Δεν προσχώρησε ποτέ πουθενά. Αλλά ήτανε πολύ ενημερωμένος για τα πάντα. Μη σου πω, καμιά φορά προφήτευε κιάλας, ποιος θα βγει, κατά πού πάει η κοινωνία και λοιπά. Διάβαζε όλες τις εφημερίδες, αλλά, επειδή του 'κοβε, καταλάβαινε πολλά από την κουβέντα με τον κόσμο. Σφυγμομετρούσε. Αυτό του άρεσε να κάνει πιο πολύ. Μιλάμε για πολλή εμπειρία, όμως! Σκέψου πως στο περίπτερο καθότανε από τότε που ο γέρος μας πλησίαζε στη σύνταξη. Και πιο πριν. Ο Γιάννος έζησε εκεί μέσα περί το μισό αιώνα. Τι να κρύβει αντιφρονούντες την περίοδο της χούντας που τους κυνηγάγανε! Τι διαδηλώσεις, ξύλο και τα ρέστα έχουνε δει τα μάτια του, τον καιρό της Νομικής και του Πολυτεχνείου! Ύστερα, στη μεταπολίτευση, έζησε όλες τις φάσεις της κοινωνίας. Παρατηρούσε τον τρόπο ζωής, τη νοοτροπία που άλλαζε. Τα τελευταία χρόνια, μάλιστα, ήτανε ιδιαίτερα απαισιόδοξος με την τροπή που έβλεπε να παίρνουνε τα πράματα. «Αδερφέ, έχουμε γίνει άλλοι» μου 'λεγε, «χάνουμε, ολοένα, την ανθρωπιά και τις αξίες μας». Και βλέπεις, δεν είχε κι άδικο. Εγώ, λοιπόν, για την Ελλάδα, από 'κείνον ενημερωνόμουνα πάντα. Δεν άκουγα νέα, ούτε διάβαζα. Μου τα 'λεγε όλα χαρτί και καλαμάρι. Καιμίλαγε πολύ όμορφα, για το δημοτικό που 'χε τελειώσει. Τι να σου κάνουνε τα δημοσιογραφάκια; Εκείνος τα 'νιωνε όλα στο πετσί του. Τα ζούσε, εκ των έσω. Παρατηρώντας, φουμέρνοντας και κουβεντιάζοντας, μέσα σε 'κείνο το κουτί στην άκρη της πλατείας. *Γιώργης*

Ο Γιώργης βαριανασαίνει. Επιβραδύνει το βήμα του. Κοιτάζει γύρω, την περιοχή. Πλησιάζουν σε μια από τις κεντρικές αρτηρίες της πρωτεύουσας. Κοντά στο κέντρο της αρχαίας πόλης-κράτους. Έχει αεράκι. Δεν κάνει πολύ κρύο. Τη νύχτα, ο τόπος γίνεται άλλος. Κανένα από τα αξιόλογα έργα, υλικά ή άυλα, που πήγασαν από εδώ, δε βασίστηκε στο σκοτάδι. Αυτό, ίσως, να είναι και κατάρρα. Υπάρχει μια μονομέρεια του φωτός, μια εμμονή του να κυριαρχεί πάνω στις υποστάσεις. Η νύχτα, τα σύννεφα, μοιάζουν με παρενθέσεις, για να ξανάρθει η διαφάνεια. Ωστόσο, αυτή η ένταση του φωτός είναι βασανιστική, γιατί δεν οδηγεί πάντα στην απόλυτη χαύνωση. Από τη μία, καλεί το ον στη βίωση του φωτεινού παροξυσμού, από την άλλη, όμως, του βάζει τον σπόρο της αναζήτησης του μέτρου. Τι γλυκό βάσανο η επαγρύπνηση στην αγκαλιά του εύκρατου αιθέρα!

Στέκονται στο πεζοδρόμιο, μπροστά στη λεωφόρο. Περιμένουν να ανάψει το πράσινο φανάρι για να περάσουν. Ο Στέλιος βγάζει από την τσέπη του σακακιού το πακέτο. Σκουντάει τον Γιώργη, ο οποίος κοιτάζει τα αυτοκίνητα που περνούν, συλλογισμένος. Παίρνει ένα τσιγάρο. Το βάζει στο στόμα. Ο Στέλιος του το ανάβει με ένα σπίρτο. Περνούν απέναντι. Κι οι δυο καπνίζουντας.

- Εδώ πιο πάνω υπήρχε ένα κεντράκι με μπουζούκια. Υπόγειο. Ο «Μάκης». Είχε μεζέ. Και καλό κρασί, παραγωγής του. Καμιά φορά, ερχόμουνα, πιτσιρίκος. Όταν έμενα μόνος στον Περαιά. Και μετά, μέχρι να γνωρίσω την πρώτη μου γυναίκα. Εδώ έμαθα να χορεύω. Ζείμπέκικο και χασάπικο. *Στέλιος*
- Ποοο! Τι μου θύμισες τώρα! Χασάπικο. Θυμάσαι τι χαμός γινότανε όταν κατεβαίναμε Αμέρικα και Καναδά και χορεύαμε στις ταβέρνες χασάπικο; *Γιώργης*
- Χαχαα! Αν θυμάμαι, λέει! Με τις λυσσάρες από κάτω. Που μας γδύνανε με τα μάτια τους. Τι τρέλα κι αυτή! Εκείνες νομίζανε πως βλέπανε αρχαία αγάλματα. Ξέρεις. Τέτοιες συνδέσεις κάνανε στο μυαλό τους. *Στέλιος*

- Εντάξει, ρε Στελάρα. Δεν είχανε κι άδικο. Ήμαστανε κι αγάλματα τότε, να πούμε. Δεν είναι έτσι; Χαχαα! *Γιώργης*

Ο Γιώργης, μες στη στενοχώρια του, βρίσκει κουράγιο για καλαμπούρι. Συνεχίζουν να περπατούν στο πεζοδρόμιο, παράλληλα στη μεγάλη λεωφόρο που βουίζει νυχθημερόν, στην κοιλιά της αρχαίας πόλης-κράτους.

*

Ένα παλιό, φωτογραφικό άλμπουμ ζωντανεύει:

Το άγουρο φως ξεπροβάλλει, αγγίζοντας με αγαρμποσύνη το πλήθος. Κομποί κύριοι, κοπέλες με ψάθινα καπέλα και φανταχτερά φορέματα, νεαροί με λευκά t-shirt. Φωνές. Λιμάνι του βορρά. Στην αντίπερα όχθη του Ωκεανού. Τα νερά, σχετικά ήρεμα. Το μεγάλο καράβι πλησιάζει. Δυο νεαρές κοπέλες τρέχουν, χώνονται στο πλήθος σπρώχνοντας για να περάσουν μπροστά μπροστά.

- Θα τον δεις. Είναι κούκλος. Αααα! Δεν το πιστεύω ότι θα τον ξαναδώ!
- Πόσος καιρός πέρασε;
- Πάνε πέντε μήνες. Και, πριν ένα μήνα, περίπου, έλαβα ένα γράμμα. Ήταν αυτός. Μου είπε ότι θα ξανάρθουνε στον Καναδά. Τρελάθηκα!
- Μήπως είσαι πολύ ενθουσιώδης;
- Θα του πω να σου γνωρίσει τον φίλο του. Να δεις κι εσύ! Δε θα γλιτώσεις. Χαχαα!
- Σε λίγο θα κατέβουν.

Η Λεόνα είναι μια πανέμορφη μιγάδα. Ψηλή, με κορμί γαζέλας. Μελαμψή, με καταπράσινα μάτια σαν από λικέρ μέντας. Χείλη σαρκώδη. Μακριά, μαύρα, ολόσια μαλλιά. Πρόσωπο με λεπτά χαρακτηριστικά δεσποινίδος από πίνακα του Ρενουάρ, βουτηγμένα

σε σοκολάτα γάλακτος. Μόλις πέρυσι τελείωσε το σχολείο κι έπιασε δουλειά στην ελληνική ταβέρνα της πόλης.

*

Μία ώρα αργότερα.

Ο Στέλιος είναι στην καμπίνα. Κάνει μπάνιο. Ετοιμάζεται για να βγει έξω.

Κάποιοι του χτυπά την πόρτα της καμπίνας επίμονα.

- Περιμένετε λίγο! Έρχομαι. *Στέλιος*

Βγαίνει από το μπάνιο. Παίρνει στα γρήγορα μια πετσέτα. Σκουπίζεται πρόχειρα στο σώμα και τα μαλλιά. Φοράει ένα παντελόνι. Πάει προς την πόρτα.

- Ποιος είναι; *Στέλιος*

- Στελιοοοοοοος! It's me. Λεόνα!

Ο Στέλιος ξαφνιάζεται ελαφρώς. Δεν το περίμενε ότι θα πήγαινε μέχρι το πλοίο να τον βρει. Είχαν κανονίσει για το βράδυ, στην ταβέρνα. Ανοίγει την πόρτα. Εκείνη, βλέποντάς τον, κολλάει αμέσως το πρόσωπό της στο δικό του. Τα χείλη της στα χείλη του. Την πιάνει σφιχτά από τη μέση και την βάζει μέσα. Κλείνει την πόρτα της καμπίνας. Δε μιλούν. Αγκαλιάζονται και φιλιούνται με πάθος. Πέφτουν στο κρεβάτι. Εκείνη είναι πολύ ερεθισμένη. Μπήγει τα νύχια της στην πλάτη του. Τον χαράσσει ενώ εκείνος τη γδύνει, ακουμπώντας τα ερεθισμένα μέρη του κορμιού της.

Μισή ώρα αργότερα

Ξαπλωμένοι στο κρεβάτι. Εκείνη του χαϊδεύει τα μαλλιά

- Στέλιοος! Μωρό μου! Χάρηκα τόσο που βρεθήκαμε ξανά! Νόμιζα πως θα μου έμενες μόνο σαν ανάμνηση. *Λεόνα*

- Κι εγώ. Με αυτή τη δουλειά δεν ξέρεις ποτέ, όμως. Πότε εδώ, πότε 'κει . . . *Στέλιος*
- Θα μείνετε για καιρό, όπως μου είπες, ε; Θέλεις να γνωρίσεις και τους γονείς μου; Στη μητέρα μου έχω μιλήσει για 'σένα. *Λεόνα*
- Λεόνα, μήπως υπερβάλεις; Αφού ξέρεις την κατάσταση. *Στέλιος*
- Δε θέλεις, δηλαδή, να μείνεις εδώ, μαζί μου για πάντα; Χαχαα! *Λεόνα*
- Τρελοκόριτσο! Χαχαα! *Στέλιος*
- Παλιάνθρωπε! Χαχαα! *Λεόνα*
- Τι ώρα πιάνεις δουλειά απόψε; Λέμε να έρθουμε μεγάλη παρέα. Θα μας έχεις τραπέζια; *Στέλιος*
- Ό,τι θέλει Στέλιος μου! Θα είναι και η ξαδέρφη μου με φίλες. *Λεόνα*
- Μάλιστα. Κατάλαβα . . . Και είναι όλες τους αστέρια σαν κι εσένα; *Στέλιος*
- Ναι. Είναι Ινδιάνες. Αυτό τα λέει όλα. *Λεόνα*

Η Λεόνα σηκώνεται. Πηγαίνει στο μπάνιο. Ο Στέλιος μένει στο κρεβάτι, σκεπτικός. Ανάβει τσιγάρο. «*Ινδιάνες!*» Η Λεόνα του είχε αναφέρει, επιγραμματικά, την ιστορία των προγόνων της. Τον τρόπο πρόσμιξης του γηγενούς στοιχείου με τον λευκό κατακτητή. Η ίδια αποτελεί καρπό αυτής της σχέσης. Παρ' όλες τις γλωσσικές δυσκολίες, τα σπαστά αγγλικά του Στέλιου, τα λεξιλογικά κενά του, η επικοινωνία μεταξύ τους είναι ουσιαστική. Υπάρχει μια ιδιαίτερη ενέργεια που ξεπερνά τα στενά διανοητικά όρια που τοποθετούμε συχνά τον Λόγο. Ενέργεια, στην οποία εμπεριέχονται οι αισθήσεις της όρασης, της αφής, της ακοής, της όσφρησης. Σαν εκείνη την ενέργεια που μυεί τον άνθρωπο στο μυστήριο του Κόσμου μέσω της αισθησιακής επαφής του πρώτου με τα φαινόμενά του δεύτερου. Σαν εκείνη την αρχή που ωθεί στην αλχημική σύλληψη του Μύθου.

Η άγαρμπη, για τα συνήθη δεδομένα, επικοινωνία τους, έχει κάτι από την προέκταση του Λόγου στις αρχέγονες κοσμικές του διαστάσεις. Σαν συνουσία ηρώων από διαφορετικά μυθολογικά συστήματα.

*

Βράδυ. Στον τόπο όπου το βιομηχανικό δαιμόνιο βρήκε πρόσφορο έδαφος, εκμεταλλευόμενο τον άπλετο χώρο. Πόλεις του νέου πολιτισμού σα μανιτάρια μέσα σε αχανείς εκτάσεις ανέγγιχτης φύσης. Πόλεις κολάζ από ανθρώπους άλλων πολιτισμικών καταβολών που συζούν με γνώμονα την αυστηρή, γραφειοκρατική θέσμιση. Μαρτυρίες της ιστορικότητας που αρχίζει να αντιλαμβάνεται το τέλος της ενσυνείδητης ζωής της.

Ελληνική ταβέρνα. Μυρωδιές από τηγανιτά. Τέλια και πενιές από μπουζούκι. Χρησιμοποιώντας υλικά από την ανατολή για να ηχοποιήσεις το ύφος του αιθέρα της πιο ανατολικής Δύσης. Χασάπικος χορός. Τρεις χορευτές. Σώμα στεγνό. Λευκό πουκάμισο. Μαύρο παντελόνι. Δωρικοί κύκνοι.

- Ώπααα! Λεόνα
- Χαχαα! Είναι καταπληκτικοί. Πρώτη φορά βλέπω κάτι τέτοιο.
- Εγώ σου τα 'λεγα. Έλληνες. Στέλιος! Να έρθουμε να κάτσουμε μαζί σας; Λεόνα
- Αμέ. Στέλιος
- Από εδώ, η ξαδέρφη μου η Μάγγου. Κι εδώ η φίλη μου η Μπρίντυ. Λεόνα
- Γιώργος, Κώστας, Στέλιος.
- Nice to meet you guys.

- Τι θα πιούν τα κορίτσια; *Στέλιος*

- Ρετσίνα και ούζοο!

- Θα τα φέρω εγώ. *Λεόνα*

- Έρχομαι μαζί σου.

Τούτοι 'δώ είναι πεινασμένοι λύκοι. Ελπίζω να το 'χουνε στο νου τους οι κοπέλες, έτσι; Πες τους μην πιούνε πολύ! *Στέλιος*

- Είναι σαν κι εσένα; Καλοί λύκοι; Χαχαα! *Λεόνα*

- Καλάα! Εγώ σου τα 'πα. *Στέλιος*

- Η ξαδέρφη μου ψάχνει για γαμπρό. Όπως και η Μπρίττυ. *Λεόνα*

- Είστε τρελές. *Στέλιος*

Η βραδιά συνεχίζεται, μέσα στην ευθυμία της μουσικής και του ποτιού. Νεαρά πρόσωπα με χαμόγελα της μέθης κοσμούν το κάδρο της στιγμής.

Ο Στέλιος και η Λεόνα ορμούν ο ένας στον άλλον, κάθε τόσο. Τα πρόσωπα, τα σώματά τους, αντικείμενα αναλώσιμα στον όλεθρο του πάθους. Κάπου κάπου, κοιτάζουν, γελώντας, τους άλλους τέσσερις που έγιναν, κιόλας, ζευγάρια.

Συχνά, ο ναύτης παίζει αυτόν τον ρόλο όταν πατάει στεριά. Του παραδομένου στο εφήμερο πάθος. Ανήμπορος να δραπτετεύσει από την αδυσώπητη μοίρα της θάλασσας. Και, όταν μιλώ για παίγνια και ρόλους, εννοώ την αενάως σχεδιαζόμενη πραγματικότητα της σχέσης του καθενός με τον Κόσμο.

Η νύχτα προχωράει. Ο ναύτης σηκώνεται, κατευθυνόμενος προς τους οργανοπαίχτες. Στέκεται μπροστά από τα δύο μπουζούκια και τον τραγουδιστή. Τους ψιθυρίζει. Ζεϊμπέκικος. Αέρινος μέσα στη βαρύτητα των βημάτων του. Γη κι ουρανός. Μάτια κλειστά. Στροφή

στη στροφή, περιδιάβαση κύκλων της μοίρας, για ένα σώμα που εντέλλεται την ανάγκη της ψυχής για απολύτρωση. Χορευτής, ο στιγμιαίος δραπέτης.

Η κοπέλα σηκώνεται από το τραπέζι. Κάθεται κάτω στηριζόμενη στα γόνατα. Χτυπά τις δύο παλάμες της στον βασικό ρυθμό του ήχου και των βημάτων. Έκθαμβη μπροστά σε ένα θέαμα για το οποίο είχε ακούσει, αλλά αντικρίζει για πρώτη φορά σπαρταριστό μπροστά της.

Η νύχτα προχωρά στον ρυθμό τους.

*

- Από κείνο το σημείο και πέρα, είχα, για πολύ καιρό, κενό μνήμης. *Γιώργης*
- Εμένα, σε κάποια δόση, σας πήρε το μάτι μου να την κάνετε από το μαγαζί αγκαλιά, μες στα μέλια. *Στέλιος*
- Όσπου, μετά από κάμποσους μήνες, έλαβα ένα γράμμα στον Πειραιά. Φαντάσου! Της είχα δώσει και τη διεύθυνσή μου. Το γράμμα έλεγε: «Περίμενα πολύ καιρό να επικοινωνήσεις μαζί μου. Ήλπιζα πως θα ξαναρχόσασταν από εδώ, να βρεθούμε ξανά, να στο ανακοινώσω. Έμεινα έγκυος. Και, πριν λίγες μέρες, το έριξα. Και αρρώστησα βαριά. Δεν ξέρω που είσαι, τι κάνεις και άμα είσαι καλά. Αυτό που έκανες, όμως, ήταν μεγάλο λάθος . . .»

Έπαθα την πλάκα μου. Τράβαγα τα μαλλιά μου. Εκείνη ήτανε πολύ ξεπεταμένη κι εγώ σχετικά νέος. Αλλά δεν έπρεπε να παραδοθώ έτσι στη μέθη και την καύλα της στιγμής. Δεν της απάντησα ποτέ, ούτε, όπως θυμάσαι, μας ξανάβγαλε προς τα κει η θάλασσα. Όμως, το 'χα, για χρόνια, κρίμα στο λαιμό μου. Κάπου κάπου, συλλογιέμαι μήπως τ' άσχημα που μου συμβαίνουνε στη ζωή, είναι για

να πατσίσουνε εκείνη μου την αμαρτία. Και φοβάμαι.
Γιώργης

Δύο άντρες βαδίζουν πλάι και πάνω στα λείψανα της αρχαίας πόλης-κράτους.

Η νύχτα φεύγει στον ρυθμό των βημάτων τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Ποιο σχέδιο θέλει πού και πού να καίγονται Παλμύρες; Γυναίκες τόσο ζωντανές μέσα στον νεκρό κόσμο. Γυναίκες τόσο ελεύθερες μες σε φυλακισμένους. Αστέρια τόσο λαμπερά μέσα στο μαύρο σύμπαν. Γιατί ο μύθος του μέλλοντος να 'ναι για όλους ένας; Και στη στροφή της εποχής δε γλιτώνει κανένας; Στον νου του ανθρώπου τι θα πει διακύβευμα γυρεύω. Μιλώ για ντετερμινισμό μα σίγουρα λαθεύω. Τι γόνιμο να βρίσκεται μες στην καταστροφή; Που φτάνουν να τη θεωρούν ανάγκη κάποιοι σοφοί;

*

Λαύρα μεσημεριού. Καλιφόρνια. Silicon Valley. Μέσα στην άλλη πραγματικότητα των εγκαταστάσεων. Ο Αλέξανδρος με τον Κύριο_ στο κέντρο φυσικομαθηματικών ερευνών.

- Εδώ είναι η νέα έκδοση του προγράμματος. Τα μοντέλα, η γλώσσα προγραμματισμού, τα στοιχεία που θέλετε . . . Είναι ένα σχεδόν ολοκληρωμένο σύστημα, σχεδιασμένο ειδικά για το δικό σας εγχείρημα, για το νέο προϊόν. Αυτό είναι η βάση της εργασίας μας, όσο πιο κοντά στις απαιτήσεις της λογικής του προϊόντος. Σύμφωνα με όσα έχουμε πει με τον Άλεξ στις συνομιλίες μας τους τελευταίους μήνες. Τώρα, θα χρειαστεί ακόμα στενότερη συνεργασία για τη συγκεκριμενοποίηση των όρων, τους καθορισμούς, την παραμετροποίηση και άλλα τεχνικά ζητήματα δομής και λειτουργίας, που πρέπει να πατήσουν πάνω στο

περιβάλλον αυτού του νέου προγράμματος. *Υπεύθυνος του
ερευνητικού κέντρου*

Ο Αλέξανδρος κοιτάζει τις οθόνες σκεπτικός

- Άλεξ, θα χρειαστεί να μείνεις εδώ για μερικές εβδομάδες
λοιπόν. Εντάξει; Είσαι ο καθ' ύλην αρμόδιος για όλο αυτό.
Βασίζομαι σε 'σένα. *Κύριος_*

Ο Αλέξανδρος γνέφει καταφατικά

- Έχεις ξαναεπισκεφθεί στο παρελθόν αυτό το μέρος;
Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου
- Ναι. Μια φορά. Αλλά, περαστικός. Ένας καλός μου φίλος
έκανε τις σπουδές του στο πολυτεχνείο της πολιτείας.
Αλέξανδρος
- Είναι σπουδαία εμπειρία. Ιδιαίτερα για έναν άνθρωπο των
θετικών επιστημών. Όπως ξέρετε, εδώ κυοφορείται, εν
πολλοίς, το μέλλον. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Περπατάμε στην κοιλιά της Ιστορίας! Χαχα! *Κύριος_*
- Περάστε από εδώ. Θα σας ξεναγήσω στα διάφορα
εργαστήρια. Και ύστερα θα πάμε στο campus για φαγητό
και . . . *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

*

Τρεις εβδομάδες αργότερα. Απόγευμα. Μετά την εργασία. Ο
Αλέξανδρος με τον υπεύθυνο περπατούν σε ένα προαύλιο, κάτω
από τη γκρίζα απέραντη επιφάνεια του ουρανού της Δυτικής Όχθης.

- Πλησιάζουμε στην τελική μορφή. Το αποτέλεσμα θα είναι
κάτι πραγματικά επαναστατικό για τον χώρο σας. Είμαι
πολύ ικανοποιημένος με τη συνεργασία μας.

Προσαρμόζεσαι εύκολα, εργάζεσαι με προσήλωση και δείχνεις σα να έχεις πολλή εμπειρία για την ηλικία σου. Και εγώ και το σύνολο της ομάδας είμαστε πολύ ευχαριστημένοι. Αλήθεια, Άλεξ, γιατί δε διάλεξες, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών σου, να δουλέψεις σαν ερευνητής, εδώ ή αλλού; Ανήκεις σε αυτού του τύπου τα μυαλά. Μεταξύ μας, δε βαριέσαι όλους αυτούς τους τύπους που συναναστρέφεται, σχεδόν καθημερινά, εκεί έξω; Και γενικά, δε βαριέσαι το έξω; *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

- Το έξω! Χχμμ! Εκεί είναι η πραγματική ζωή και η αλήθεια. Δηλαδή, αυτό που θεωρώ εγώ ζωή. *Αλέξανδρος*
- Είναι τόσο κουραστική η κοινωνία! Ανόητη. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Από πότε ζεις εδώ; Πώς το επέλεξες; *Αλέξανδρος*
- Χμμ! Από τα δεκαοχτώ μου. Και διανύω την τρίτη δεκαετία, πια. Αυτό με επέλεξε. Πολύ απλά, είμαι αυτό. Είμαι αυτό που γίνεται εδώ. Δε θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Μου φαίνονται δίχως νόημα όλα εκείνα που εννόησες πριν, όταν μίλησες για αλήθεια και ζωή. Όχι, Άλεξ. Η αλήθεια είναι εδώ. Η σύλληψη της ανθρώπινης διάνοιας και η εκτέλεσή της. Μαγεία και πραγματικότητα μαζί. Χωρίς περιοριστικούς όρους. Δίχως όρια. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Εν μέρει, συμφωνώ. Τελευταία, όμως, στοχάζομαι το μέτρο. *Αλέξανδρος*
- Αυτή η λέξη υπάρχει για να επαναπροσδιορίζεται συνεχώς. Αλλιώς, πέφτουμε σε ηθικισμούς. Δεν υπάρχει σωστό και λάθος. Υπάρχει πρωτότυπη σκέψη και αποτελεσματική υλοποίησή της, που μας ωθούν μπροστά. Υπάρχει πρόοδος. Και εξέλιξη. Επανατοποθέτηση του ανθρώπου πάνω σε νέα θεμέλια, λόγω των επιτευγμάτων αυτού του μοναδικού δαιμονίου που λέγεται σκέψη. Ναι, ξέρω καλά τον αντίλογο . .

. οι κοινωνίες και κατά πόσο είναι σε θέση να διαχειριστούν τα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα. Στιγμιαία λυπάμαι για τα αποτελέσματα της ανθρώπινης ανωριμότητας, αλλά, από την άλλη, γνωρίζω καλά ότι η καταστροφή είναι μέσα στο παιχνίδι της ζωής. Όσον αφορά εμάς, κάνουμε πάντα το χρέος μας. Πιστοί στη φύση μας, η οποία μας ορίζει να υπηρετούμε σαν στρατιώτες την επιστήμη, την ανθρωπότητα. Και δε δέχομαι από κανέναν να το αμφισβητήσει αυτό.
Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου

- Πιστός υπηρέτης της ανθρωπότητας ενώ η ζωή του ανθρώπου δεν έχει νόημα. Αντίφαση. Όχι; *Αλέξανδρος*
- Είμαι σίγουρος ότι σκέφτεσαι με τον ίδιο τρόπο. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

Ο Αλέξανδρος δεν απαντά. Τον κοιτάζει με βλέμμα που θα μπορούσε κανείς να πει πως εκπέμπει νόημα διπλό.

Συνεχίζουν τη βόλτα τους στο κέντρο, περνώντας μπροστά από κτήρια – πλάσματα επιστημονικής φαντασίας.

Ο υπεύθυνος επιταχύνει το βήμα του, σα να θέλει να του δείξει κάτι.

Ο Αλέξανδρος τον ακολουθεί.

- Μεγάλωσα σε εύπορο περιβάλλον. Η μητέρα μου ήταν από την Ουάσινγκτον. Ασκούσε το επάγγελμα του δικηγόρου. Ο πατέρας μου είναι Καναδός, από το Τορόντο. Εκεί γνωρίστηκαν. Εκεί γεννήθηκα. Αλλά, από εκεί φύγαμε νωρίς. Όταν ήμουν τριών. Μεγάλωσα στην Ανατολή. Στο Σικάγο. Οι γονείς μου, αν και εύποροι, ήταν αρκετά προσηλωμένοι στην οικογένειά τους. Έχω άλλον έναν αδερφό. Λίγο μικρότερο. Ο πατέρας μου ήταν καλλιτεχνική φύση. Χαρισματικός εικαστικός και έγραφε και ποίηση. Πνεύμα ανήσυχο σε όλα τα επίπεδα. Ιδιαίτερα σε ζητήματα επιστήμης και τεχνολογίας, εκτός από την τέχνη. Ως καλλιτέχνης, δηλαδή, ενορατικός ειδικός με επίγνωση των αλλαγών στην αισθητηριακή αντίληψη, μου είπε, κάποτε,

πριν πολλά χρόνια: «Μια μορφή τέχνης που θα έχει νόημα στο μέλλον, θα είναι η εξύμνηση του έρωτα του Ανθρώπου-Θεού με το τέκνο του. Όπως συνέβαινε και στον χριστιανικό Μεσαίωνα με την τέχνη που εξυμνούσε τη σχέση του Θεού με τον Άνθρωπο, έτσι θα υμνείται, σε λίγο, ο έρωτας του ανθρώπου με το ψηφιακό πλάσμα που θα κτίσει καθ' εικόνα και ομοίωσή του. Η γενιά η δική σου, εσύ ο ίδιος θα λάβεις μέρος σε αυτό το γεγονός.» *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

Στρίβουν αριστερά, κάνουν λίγα μέτρα και μπαίνουν σε ένα κτήριο. Ανεβαίνουν, με τις ηλεκτρικές σκάλες, στον πρώτο όροφο. Ο υπεύθυνος βγάζει από την τσέπη του τα κλειδιά. Ανοίγει την πόρτα ενός εργαστηρίου. Μπαίνουν μέσα.

Όπως στεκόμαστε μπροστά σε ένα άγαλμα, στέκονται μπροστά από έναν υπολογιστή, όχι και τόσο σύγχρονο.

- Αυτό, ας πούμε, είναι το καμάρι αυτού του εργαστηρίου. Ο τρόπος λειτουργίας του οργανισμού αυτού έφερε την επανάσταση στο στοχαστικό περιβάλλον των computers, προσεγγίζοντας, σε μεγάλο βαθμό, την ανθρώπινη εγκεφαλική λειτουργία. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήθηκε και εξακολουθεί να χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα στην τεχνητή νοημοσύνη. Είναι σα να φτιάξαμε άνθρωπο τότε. Ήταν όταν είχα πρωτοπεράσει την πύλη αυτού εδώ του ναού. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Ναι. Το έχω ακουστά. *Αλέξανδρος*
- Αγαπητέ μου Άλεξ. Νομίζω πως εμείς οι δύο καταλαβαινόμαστε. Σε παρατηρώ, κάποιες φορές, και διακρίνω στο ύφος σου ανταύγειες ενδιασμού γι' αυτό που τελείται εδώ. Που είναι, στην τελική, και αυτό στο οποίο είσαι δοσμένος. Να μην αμφιβάλεις καθόλου όμως! Η ανάλυση της ζωής, μέσω της πιο υπέροχης γλώσσας, είναι ζωή. Είναι ηδονή να ζεις μέσα σε αυτή την ανακάλυψη. Δε δονείται

μόνο ο εγκέφαλος. Όχι. Δονείται και η ψυχή. Σα να σε καλεί κάτι μυθικό να κατανοήσεις, να βρεις μέσα στην πραγματικότητα την αλήθεια και να την αναπαραστήσεις με την πιστότητα που της πρέπει. Αυτό δε σε καθιστά λιγότερο άνθρωπο. Είναι μια μορφή ερωτικού πάθους. Μια έκφανση ηδονής. Καθώς και αυτή, ως ανάγκη της ψυχής, περνάει από τον εγκέφαλο. Η ανθρώπινη σύλληψη εφάπτεται στον κοσμικό νόμο. Κι ας είναι φυλακή αυτή η ελευθερία. Και αν είναι δαιμόνιο, γιατί να μην το ακολουθήσουμε, διαλέγοντας τον δρόμο μιας εγωπαθούς αντιδραστικότητας; *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

- Νιώθεις φυλακισμένος; *Αλέξανδρος*
- Είμαι άνθρωπος. Ακόμα και ως φωτεινός δρων της πλάσης, είμαι και θα είμαι εμπαιζόμενος. Το γνωρίζω. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Παίζεις το παιχνίδι; *Αλέξανδρος*
- Είμαι το παιχνίδι. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Το δημιουργείς. *Αλέξανδρος*
- Το παιχνίδι δημιουργεί ένα άλλο παιχνίδι που βασίζεται στο πρώτο. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Η αλήθεια είναι παιχνίδι; *Αλέξανδρος*
- Και αρχή και τέλος. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Έχεις σκεφτεί τη ζωή σου αλλιώς; *Αλέξανδρος*
- Δεν υπάρχει εκτός. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Το άλλο παιχνίδι δεν είναι εκτός; Αυτό που φτιάχνουμε δεν είναι εκτός; *Αλέξανδρος*
- Μην ενοχοποιείσαι. Και μην αυταπατάσαι. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Δεν ξέρω αν μπορώ. Δεν ξέρω αν σε πιστεύω. *Αλέξανδρος*

- Θα βρεις τις απαντήσεις μέσα σου. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

Ο Υπεύθυνος κοιτάζει τον Αλέξανδρο με ένα διαπεραστικό βλέμμα, μέσα από τα γυαλιά με τον λεπτό, ασημί σκελετό. Αρχικά, θα τον κατέτασσε κανείς στην κατηγορία εκείνων των αδίστακτων αυτιστικών που βλέπουν παντού αριθμητικά σύνολα κι εξισώσεις και ορμούν, στο πλαίσιο αυτής της ιδιότυπης τυφλότητας, προς την επίλυση των μυστηρίων του σύμπαντος κόσμου, αδιαφορώντας για τη ζωή έξω από αυτή τη διαδικασία ή για τις συνέπειές της. Εξετάζοντάς τον πιο προσεκτικά, όμως, και ακούγοντας τα λεγόμενά του, διαπιστώνεις ότι πρόκειται περί προσώπου με καθαρή όραση και επίγνωση της θέσης του. Δεν είναι οργανισμός σβηστός ούτε κλειστό σύστημα. Ο φιλόσοφος συμμετέχει στο δράμα της φύσης του με την πρώτη ανάλυση του φαινομένου της ζωής.

Συνεχίζει

- Ούτε αισιοδοξία, ούτε απαισιοδοξία. Πάλι του νέου με το παλιό. Πάντα. Απλά, έτυχε να εκπροσωπούμε το νέο. Μια καινούρια ελευθερία θα επέλθει. Η ώρα της αποκεντρωμένης πληροφορίας έφτασε. Το παλαιό κέντρο, όμως, του οποίου η ισορροπία, τώρα, διασαλεύεται, θα προσπαθήσει, με νύχια και με δόντια, να πετύχει έναν κακοήθη όγκο και να καταστρέψει ολόκληρο τον οργανισμό. Αυτός θα πληγεί, αλλά, μάλλον θα καταφέρει να αντισταθεί και να προχωρήσει. Όπως πάντα, με απώλειες. Η νέα εποχή είναι εδώ. Είναι πλάσμα μας κι είμαστε πλάσματά της. Η θέση η δική μας, του δημιουργού, δεν είναι η άμεση παρέμβαση στη μοίρα των έργων μας, στη ζωή μετά τη γέννησή τους. Οι παρεμβατικοί γονείς είναι κακοί γονείς. Δεν είναι έτσι; *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

- Μα, δεν βλέπεις ότι δουλεύουμε κατά παραγγελίαν; Ότι εργαζόμαστε για να χρησιμοποιήσουν άλλοι τα έργα μας για ιδιοτελείς σκοπούς; *Αλέξανδρος*
- Οι μεγάλοι ζωγράφοι του Μεσαίωνα ή της Αναγέννησης, ζωγράφιζαν πορτραίτα βασιλιάδων κι ευγενών κατά παραγγελίαν, όπως το λες, πλήρως υποταγμένοι. Κάποια από τα έργα τους αυτά, όμως, άνοιξαν νέους δρόμους στην Τέχνη και αποτελούν, ακόμα και σήμερα, έργα πρότυπα που εμπνέουν. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

Η γη με το νερό παλεύουν μέσα στον Αλέξανδρο. Νιώθει, όμως, και ευχαρίστηση που έχει απέναντί του τον ιδιαίτερο δαίμονα.

Και ο ιδιαίτερος δαίμων συνεχίζει.

- Δες στον τομέα σου! Αυτό που κάνουμε. Είναι ανεπανάληπτο! Ένα μεγάλο βήμα για την πραγμάτωση της πολυπόθητης ελευθερίας του επενδυτή. Του δίνεται η δυνατότητα να κινηθεί, ανεξάρτητος από τις σκοπιμότητες των διαφόρων κέντρων. Σε μια συνθήκη αναρχίας και ρευστότητας, πιστή στα πρότυπα λειτουργίας της φύσης. Κτίζουμε το ευγενές χάος. Και μπορεί να θεωρώ αισχρούς τους περισσότερους λεφτάδες, αλλά, άλλο τόσο και περισσότερο αισχρές είναι, στη συνείδησή μου, οι κάθε είδους κεντρικές εξουσίες, ρυθμιστικές αρχές και εκείνοι που τις αποτελούν. *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*
- Μα, γίνεται χωρίς αυτές; *Αλέξανδρος*
- Έχει να κάνει με το είδος προτύπου εξουσίας, ομορφιάς και ασχήμιας, δικαίου και αδικού, στο οποίο είμαστε συνηθισμένοι. Πάντως, εσύ εργάζεσαι για λογαριασμό της ανατροπής, άρα, κατά κάποιον τρόπο, το πιστεύεις. Χαχα! *Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου*

Συνεχίζουν να βαδίζουν αργά, συζητώντας. Διασχίζουν ένα κομμάτι της χλωρίδας του campus. Δέντρα και φυτά, ομοιόμορφα βαλμένα στον χώρο. Φύση, κομμένη και ραμμένη για να συνοδεύει τη λειτουργία της ανθρώπινης σκέψης στον ναό της. Βραδιάζει. Το σκοτάδι σβήνει τους ποικιλόχρωμους κήπους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Κύματα, κριτές απευκταίου ονείρου. Όπλα αδιευκρίνιστης μήνιος. Ανακριτές πλοίων. Κατήγοροι της τεχνικής για υποκρισία. Επικριτές της γαλήνης. Θηρευτικοί κύνες του αδιάκριτου ανέμου. Πλάσματα θυσιασμένα για χάρη της ευθυκρισίας της καταστροφής. Μέσα στη χάλκινη παράκρουσή σας, την ώρα που ο ήλιος σας παρατά δίχως απόκριση καμιά.

*

«Σ' ένα βράχο φαγωμένο από κύμα αγριωπό, βάλθηκα να περιμένω την ψυχή μου για να βρω.»

Καθισμένος στην φυσική προκυμαία, την πλασμένη από κακοτράχαλη πέτρα. Τα σγουρά μαλλιά χτυπιόνται βίαια από τον αέρα που λυσομανά. Τα μάτια κλείνουν ελαφρά για να προστατευθούν, κοιτάζοντας τότε το άνοιγμα τότε το λευκό χαρτί. Τα γενειοφόρα ζυγωματικά – κυματοθραύστες της συγκίνησης. Κρατάει σφιχτά το μολύβι στα βαριά του δάχτυλα. Το χαρτί, ακουμπισμένο στο πόδι.

«Αγαπημένη μου,

- *Πάνε δέκα μέρες που είμαστε σταματημένοι εδώ. Δεν είναι δυνατό να σαλπάρουμε. Απαγορεύεται, γιατί ξανάρχισαν οι εχθροπραξίες και είναι επικίνδυνο. Είναι εμπόλεμη ζώνη. Παράξενος τόπος και δύσκολος. Τη μέρα, ο ήλιος καίει. Σκάει ο τζίζικας. Και έχει και πολύ υγρασία. Από τ' απόγευμα, όμως, κι ύστερα, βγαίνει ένας κρύος αέρας που*

τσακίζει κόκαλα. Τούτες τις μέρες ειδικά, έχει πολλά μποφόρ, αλλά ευτυχώς είμαστε σε ακινησία, όπως σου είπα. Τυχεροί μες στην ατυχία μας. Πότε θα ξεκινήσουμε ξανά, άγνωστο. Απ' ότι λένε, παίζονται χοντρά συμφέροντα για τον έλεγχο της περιοχής. Και οι μεγάλοι έχουνε μπει για τα καλά στο παιχνίδι.

Είσαι συνέχεια στο μυαλό μου. Ήθελα να 'ρθω να σε βρω όσο πιο γρήγορα γίνεται. Αλλά, αυτά έχει η θάλασσα. Τουλάχιστον, ας φτάσει όσο το δυνατό γρηγορότερα τούτο το γράμμα. Το κρατώ και είναι σα ν' αγγίζω το κορμί σου.

Μην ανησυχείς! Όλα θα πάνε καλά. Να προσέχεις τον εαυτό σου!»

*

Την επόμενη μέρα

Μπροστά τους, απλώνεται η επικράτεια της χρυσόμαλλης ύπαρξης. Σώμα καμωμένο από όλες τις αποχρώσεις του σταριού και του μετάλλου, λαξευμένο από τον άνεμο, εκτεθειμένο στην τρυφερότητα και τη βία του. Πελώριος κόλπος θηλυκού χρυσάνθεμου. Η πιο κοντινή συγγενής της αστραπής, στην χοϊκή της εκδοχή. Όπως όταν το φως χτυπάει το ρολόι κάποιου συνεπιβάτη στο λεωφορείο και τυγχάνει, την ίδια στιγμή, να το κοιτάξεις και τυφλώνεσαι. Εκθαμβωτική επιφάνεια, πλασμένη κατά τις επιταγές της αρχιτεκτονικής του κυκλοθυμικού τίποτα. Όσο κι αν φαντάζει οξύμωρη φαντασιοκοπία, κάτι τέτοιο θα υπονοούσε ο Βάγκνερ όταν συνέθετε πάνω στο μοτίβο του παρατεταμένου τερματικού σταδίου του τρομερού φωτός που δεν φτάνει ποτέ στο τέλος του. Η έρημος είναι η τρισδιάστατη εικόνα του αρχέτυπου φωτός.

Η πολιτεία κείται δίπλα στην έρημο. Το καράβι τους, έχει αράξει εδώ αναγκαστικά, λόγω του πολέμου που συνεχίζεται στην αντίπερα όχθη, λίγα μίλια μακριά. Οι ναύτες είναι μαζεμένοι μπροστά στην οθόνη και παρακολουθούν τα νέα. Το σπίτι που τους παραχώρησαν, βρίσκεται λίγο έξω από το κέντρο της πόλης.

- Τρομερό πράμα, όμως, αυτό, ρε παιδιά! Να παρακολουθούμε ζωντανά τον πόλεμο, όπως θα βλέπαμε μπάλα.
- Ναι. Εξελισσόμαστε σαν είδος οι άνθρωποι, αλλά μας μένουνε κάποια κουσούρια ακόμα να διορθώσουμε. Χαχαα!
- Γάμησέ τα. Πάντως, σε τούτη την περίπτωση, του τη στήσανε για τα καλά τη δουλειά αυτουνού. Μα καλά, νόμιζε ότι θα τους την έβγαине; Και τώρα σέρνει ολόκληρο λαό στον όλεθρο.
- Μη νομίζεις, είναι πωρωμένοι με την πάρτη του. Και στην κόλαση μαζί του. Ξέρω εγώ από δαύτους.
- Σώπα ρε! Τους έμαθε έτσι ο δικτάτορας. Κάθε λαός έχει και το κουμπί του. Το πατάς και τονε κάνεις σκυλάκι, να πούμε.
- Ε μην τα ισοπεδώνουμε όλα αρχηγέ! Κάποιοι έχουνε τον φανατισμό στο αίμα τους. Δες τη θρησκεία τους και θα καταλάβεις!
- Έχει δίκιο. Αυτό είναι χαρακτηριστικό γνώρισμά τους, να πούμε. Φανατίζονται εύκολα άμα τους θίξεις κάποια συγκεκριμένα πράγματα.
- Γιατί ρε παιδιά, εμείς δε φανατιζόμαστε; Όλοι οι λαοί ίδιοι δεν είναι; Τι αίματα και κουραφέξαλα μου λέτε τώρα;
- Μην επιμένεις. Είμαστε διαφορετικοί. Κάθε φυλή έχει και τα δικά της.

Η κουβέντα συνεχίζεται στο ίδιο μοτίβο για κάμποση ώρα. Ώσπου, οι δύο σηκώνονται.

- Καλά όλα αυτά μάγκες, αλλά μας έχει κόψει λόρδα. Πριν νυχτώσει, λέω να βγούμε έξω να φέρουμε τίποτα φαγώσιμα. Μη χαλάμε τα του καραβιού, γιατί, στο τέλος, θα ξεμείνουμε στ' ανοιχτά και θα γελάει ο κόσμος. *Στέλιος*
- Έγινε. Έρχομαι μαζί σου. *Ναύτης*

*

Λίγα λεπτά μετά. Ο Στέλιος με έναν από τους ναύτες βγαίνουν έξω, προς αναζήτηση τροφής.

- Που λες, όλες τούτες οι χώρες έχουνε την αίσθηση των δικών μας των πανηγυριών. Κάπου τη βρίσκω. Μ' αρέσει. Παζάρια και τα ρέστα . . . έχουνε το γούστο τους, να πούμε. Αλλά, από ένα σημείο κι έπειτα, με κουράζει αυτό το συνεχόμενο αλισβερίσι. *Στέλιος*
- Έχεις δίκιο. Και παρατήρησε! Το ενενήντα τοις εκατό των περαστικών άντρες. *Ναύτης*
- Ή φασκιωμένα θηλυκά. Κρίμας! Ξέρεις τι γκομενάρες είναι πολλές από δαύτες; Παππα! Τι να σου λέω ...; *Στέλιος*
- Ναι, ε; Και για να 'χουμε καλό ρώτημα, πού τις είδες εσύ ξεσκέπαστες, ρε λαμόγιο και σου φανήκανε γκομενάρες; Χαχαα! *Ναύτης*
- Άσε ρε πιτσιρικά! Σταμάτα κανά ταξί και κόψε τις αδιάκριτες ερωτήσεις, να πούμε. Χαχαα! *Στέλιος*

Ο Στέλιος, παρά τη στενοχώρια του, κάνει καλαμπούρι. Περπατούν στην άκρη του δρόμου και αρχίζουν το οτοστόπ.

Η ζέστη είναι αφόρητη. Είναι μεσημέρι. Δεν έχει ιδιαίτερη κίνηση. Γρήγορα, φαίνεται ένα ταξί να έρχεται από το βάθος.

- 'Ελα! Καν' του νόημα! Ταρίφας είναι. Θα μας πάρει. *Στέλιος*

*

Μέσα στο ταξί. Ο Στέλιος στο μπροστινό κάθισμα. Ο άλλος, πίσω, στριμωγμένος, με μια μάνα και τη μικρή κόρη της. Ο οδηγός με τον συνοδηγό μιλούν.

- Ααα! Ελλάδα είχα πάει μια φορά να δω κάτι συγγενείς μου που ήτανε εκεί. Δουλεύανε εκεί. Τώρα είναι Γαλλία. *Ταξιτζής*
- Σου άρεσε η Ελλάδα; *Στέλιος*
- Πολύ ωραία! Πολύ! Φαγητό. Μουσική. Χορός. Θάλασσα. Ωραίες γυναίκες . . Χαχα! *Ταξιτζής*
- Που ήταν οι συγγενείς σου; *Στέλιος*
- Θεσσαλονίκη. *Ταξιτζής*
- Έχεις δίκιο. Ωραίο φαγητό και γυναίκες. Συμφωνώ μαζί σου. Χαχα! *Στέλιος*
- Χαχα! *Ταξιτζής*
- Τώρα τι γίνεται απέναντι; Πώς τη βλέπεις τη δουλειά; *Στέλιος*
- Αυτοί τον είχανε δικό τους τον αρχηγό. Συνεργαζόντουσαν. Και όπλα του πουλάγανε και όλα. Ήταν υπό έλεγχο. Τώρα τελευταία, αποφάσισε να ξεμυτίσει. Δεν ξέρω πώς το αποφάσισε. Οικονομικοί λόγοι. Ήθελε τα πετρέλαια των γειτόνων. Άλλωστε, τους θεωρούσε πάντα επαρχία του. Τώρα, πώς και δεν υπολόγισε ότι θα στραφούν οι μεγάλοι εναντίον

του; Αυτό είναι περίεργο. Κι εμείς δεν τα ξέρουμε και όλα. Ό,τι ακούμε στην πιάτσα. *Ταξιτζής*

- Ναι. Κι εγώ αυτά ήξερα. Πάντως, θα τονε διαλύσουνε. Έχουνε επιστρατεύσει πολλές δυνάμεις. Θα τους φάνε. *Στέλιος*
- Ναι, ναι. Είναι φρόνιμο για έναν ηγέτη να είναι μετριοπαθής και καλός διπλωμάτης. Να τα 'χει καλά με τους μεγάλους. Άμα κάνει τα δικά του, παίρνει στο λαιμό του πολλούς δικούς του, αθώους. Ας τους δίνει δύναμη ο Αλλάχ! *Ταξιτζής*

Συνεχίζουν να μιλούν σε πολύ φιλικό και οικείο κλίμα. Ξαφνικά, το κοριτσάκι αρχίζει να γκρινιάζει. Σα να μη νιώθει καλά στην υγεία του και να παραπονιέται. Η μητέρα το ρωτάει τι έχει. Ζητάει από τον οδηγό να σταματήσουν κάπου να κάνει εμετό. Αυτός γίνεται έξαλλος.

- Δε θα μου πεις εσύ τι θα κάνω κι αν θα σταματήσω. Και, αν τολμήσει το μούλικο να μου λερώσει το αμάξι, θα σας σπάσω στο ξύλο και τις δύο. Ακούς εκεί! *Ταξιτζής*
- Σας παρακαλώ! Σταματήστε κάπου! Δεν είναι καλά η μικρή. Θα κάνει εμετό από στιγμή σε στιγμή. *Μητέρα*
- Ας τολμήσει! Και θα τη βάλω και αυτήν κι εσένα να το φάτε. Θα το γλείψετε το αμάξι αν το βρωμίσετε. Βρώμες και οι δύο. Τ' ακούτε! *Ταξιτζής*

Μιλούν στη γλώσσα τους. Οι δύο ναύτες δεν καταλαβαίνουν ακριβώς τι συμβαίνει. Κοιτάζονται στα μάτια, φανερά προβληματισμένοι. Το κορίτσι κάνει εμετό. Αμέσως, ο οδηγός γυρνάει πίσω και, με το δεξί του χέρι, ρίχνει από ένα χαστούκι στη μικρή και στη μητέρα της.

- Κωλόππραμα! Γαμώ τη μάνα σου! Γαμώ! *Ταξιτζής*

- Αδερφέ. Ηρέμησε! Μικρό παιδί είναι. *Στέλιος*
- Έλληνα, εσύ κοίτα τη δουλειά σου! *Ταξιτζής*

Προχωράει λίγο και, εκατό μέτρα πιο κάτω, ακινητοποιεί το αμάξι απότομα, τραβώντας χειρόφρενο.

- Εσείς μέινετε εδώ! *ο οδηγός απευθυνόμενος στους δύο ναυτικούς*

Εσείς βγείτε αμέσως έξω! ο οδηγός στη μάνα και το κοριτσάκι

Ο οδηγός, η μάνα και το μικρό κορίτσι βγαίνουν έξω. Στον αυτοκινητόδρομο. Ο οδηγός χτυπάει, ξανά, τη μητέρα στο πρόσωπο. Το κορίτσι ξερνάει κλαίγοντας με λυγμούς. Η μητέρα μένει αμίλητη και ψυχρή. Σα να δέχεται περήφανα τη μοίρα της. Ο οδηγός ξαναμπάνει στο ταξί, παίρνει τη βρομισμένη, από τον εμετό της μικρής, ταπετσαρία, βγαίνει έξω και την πετάει στη μάνα και το παιδί.

- Ανάθεμά σας βρόμες! Θα μέινετε εδώ. Τιμωρία! Κάποιος γκαντέμης σαν κι εμένα θα βρεθεί να σας μαζέψει. *Ταξιτζής*

Ο οδηγός ξαναμπάνει στο αυτοκίνητο.

- Χίλια συγγνώμη, παιδιά! Χίλια συγγνώμη για αυτή τη βρωμοκατάσταση! Άτιμα θηλυκά! Ααχχ! *Ταξιτζής*

Οι δύο ναύτες δεν πιστεύουν στ' αυτιά και στα μάτια τους. Ο οδηγός έδρασε τόσο αποφασιστικά και αστραπιαία, σαν αυστηρός και ανένδοτος τηρητής κάποιου νόμου. Μένουν σιωπηλοί. Εκείνος συνεχίζει.

- Όπως μου είπατε, θέλετε να πάτε στην πόλη να ψάξετε για τρόφιμα και ποτά. Ε, λοιπόν, θα σας κάνω το τραπέζι για να ξεπλύνω τη ντροπή για τούτο που σας έτυχε μέσα στο αμάξι μου. Για να μη διαδώσετε και ασχήμιες για τον λαό μας. *Ταξιτζής*

Οι δύο άντρες συνεχίζουν να κάθονται σα να μην κατανοούν. Ο συνοδηγός παίρνει τον λόγο.

- Μα τι είν' αυτά που λέτε; Δεν είναι ανάγκη. Δεν έγινε και τίποτα φοβερό. Ευχαριστούμε πολύ, αλλά δεν είναι ανάγκη. Άλλωστε, περιμένουν και άλλοι στο καράβι, να τους πάμε τρόφιμα και να φάμε όλοι μαζί. *Στέλιος*
- Έλληνα! Τώρα θα νιώσεις τι σημαίνει αραβική φιλοξενία. Εσείς, θα φάτε σπίτι μου. Και θα σας δώσω και μπόλικά καλούδια να τα πάτε στους αδερφούς σας. Όχι νηστικοί δε θα μείνουνε, αλλά θα σκάσουνε απ' το πολύ φαί! Χαχαα! Λίγη υπομονή ακόμα. Σε λίγο φτάνουμε. *Ταξιτζής*

Περνούν από περιοχές, σχεδόν γυμνές από χλωρίδα. Μικροί λόφοι με χαμηλή βλάστηση, σκόρπιοι εδώ κι εκεί, στην απόχρωση της ώχρας και της βιολέτας. Μπροστά τους, απλώνεται η πόλη, σαν καλλιγραφία από πένα σίιτη ιερέα. Ελάχιστα φωτισμένη. Τα περισσότερα κτήρια είναι κοντά, λιτά και ανοιχτά. Ανάμεσά τους, ορισμένες μεγάλες πολυκατοικίες σαν εργατικές εστίες. Η κυκλοφορία στις οδούς άναρχη και θορυβώδης. Πεζοί, ποδήλατα, μηχανές, τρίκυκλα, αυτοκίνητα, ανάμεικτα, το ένα πλάι στο άλλο. Παρ' όλα αυτά, μέσα σε όλη αυτή την αταξία, συνεννοούνται. Έχει έναν ιδιαίτερο εσωτερικό ειρμό αυτό το ρυπαρό χάος. Γυναίκες καλυμμένες με μπούρκες, με τα παιδιά στο χέρι, άντρες με λευκά, λινά παντελόνια και αέρινα πουκάμισα. Βλέμματα παιγνιώδη και βλέμματα δυσερμήνευτα. Πνεύμα μελαγχολικού μυστηρίου. Νόημα βαρύ, που αρνείται τελετουργικά τον κόσμο και συλλαμβάνεται μόνο από τη λατρεία ή το δόσιμο στον Θεό. Μεθυστικό πνεύμα απόγνωσης που, διαπερνώντας την ύλη, την παρασύρει στην απάρνηση της ύπαρξής της, κάνοντάς τη να πιστέψει πως είναι μια μορφή πεπτωκυίας αντιύλης που οφείλει να υπομένει την αποστολή της μέχρι την απολύτρωση. Το πνεύμα καλύπτει τα πάντα σαν πέπλο, σαν άρωμα βαρύ, γυναίκας που επιτρέπεται μόνο να την προσκυνάς ή να την τραγουδάς και να την ψέλνεις σαν ιμάμη και

χότζας. Όταν η φυσιογνωμία και το ύφος του άπιαστου πνεύματος μεταφράζονται σε ρυθμό και ήχο, μέσω της προσπάθειας του ανήμπορου ανθρώπου. Αυστηρή χαρμολύπη και παράδοση ανθρωπιά. Παραλογισμός από βαναυσότητα και γλυκύτητα. Ψυχή βασανιζόμενη, άυλο θέαμα, ενσταλαγμένο σ' όλο το γύρω, η αίγλη του οποίου φανερώνεται σε χρώματα κι αρώματα.

*

Σε χέρια – συνώνυμα της προσφοράς, μια μεγάλη πιατέλα με αχνιστό κους κους κινείται προς το τραπέζι. Αυτό, είναι ντυμένο με ένα λευκό τραπεζομάνηλο, κεντημένο με σκηνές της φύσης ή του Ιερού Βιβλίου, από ζώα, φυτά και ανθρώπους. Το τραπέζι είναι γεμάτο. Κοτόπουλο από το κοτέτσι, φρέσκα λαχανικά από τον μπαξέ και κους κους με την ιδιαίτερη ευωδιαστή σάλτσα του.

Τα παιδιά παίζουν στον κήπο όπου ο οικοδεσπότης ξεναγεί τους φιλοξενούμενούς του. Έχει δροσίσει αισθητά. Το κρύο αεράκι, ραπίζοντας τα πρόσωπά τους, φέρνει μια έντονη αίσθηση, κάτι μεταξύ νοσταλγίας για την απομακρυσμένη αγάπη και θρήνου για την ουτοπία της ειρήνης. Ο πόλεμος απέναντι άρχει.

- Μπορείτε να ορίσετε. Το τραπέζι είναι έτοιμο. *Φατιμά (σύζυγος του ταξιτζή)*
- Ελάτε, ελάτε κι εσείς βρε ζουζούνια! *Ο Ταρίκ (ταξιτζής) στα παιδιά του, βουτώντας και τα δύο και παίρνοντάς τα αγκαλιά, όλος θέρμη και στοργή. Δίνει ένα φιλί στον καθένα. – Θα πάμε για φαγάκι τώρα; Πεινάμε;*
- Ναιαιαι! *τα δυο μωρά με ένα στόμα, ακουμπώντας στους δυνατούς ώμους του πατέρα τους*

- Ελπίζω να το πέτυχες. Όπως πάντα! *Ο Ταρίκ με τα δυο παιδιά στους ώμους απευθυνόμενος χαμογελαστά στη γυναίκα του*

Εκείνη τον κοιτάζει φευγαλέα, με ένα διακριτικό όσο και διαπεραστικό βλέμμα δυο σκούρων ματιών που λάμπουν, όπως λάμπει μια θάλασσα από πετρέλαιο, ανταποκρινόμενη, με μετρημένη γλυκύτητα, στην προσταγή του έναστρου ουρανού και, στιγμιαία, χαμογελά, δίνοντας την ευκαιρία στα δύο ροδοκόκκινα μήλα της να εκφραστούν, καταμαρτυρώντας τον τρόπο με τον οποίο ο πόνος μπορεί να υπερβαίνεται από την ομορφιά. Μένει σιωπηλή. Κινείται γύρω από το τραπέζι, σαν σε λιτανεία, με μια ταπεινότητα άπιαστου ερωτισμού στις κινήσεις της.

Ο Ταρίκ, με ένα νεύμα ευγενείας, καλεί τους δύο φιλοξενούμενους να καθίσουν πρώτοι. Έπειτα, περνά μπροστά από τη γυναίκα του, χαϊδεύοντάς την, ελαφρά, στην πλάτη και κάθεται στην κεφαλή του τραπεζιού. Ύστερα, κάθεται κι εκείνη με τα παιδιά.

Η τετραμελής οικογένεια, μέσα σε κλίμα ιερό, κάνει την ευχαριστήρια δέηση στον Κύριο για την τροφή που Εκείνος τους χάρισε. Οι δύο ναύτες παρακολουθούν την τελετή. Στη συνέχεια, ο οικοδεσπότης πιάνει ένα ποτήρι νερό και καλεί τους υπολοίπους να πιούν εις υγείαν του Θεού, που τους αξίωσε να κάνουν αυτήν την τυχαία γνωριμία. Το ποτήρι είναι από γαλαζοπράσινο υαλί με πολύ λεπτό σκάλισμα σε σχήμα ανθέων, ενός πορφυρού κι ενός καναρινί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Ο ήλιος, διαβάζοντας το εντός του γραμμένο νόημα, το διασπείρει στο τοπίο, υπεύθυνος, καθώς είναι, για τη διάνθισή του. Υψώνεται αργά και σταθερά. Είναι αυτό που έχουμε συνηθίσει να ονομάζουμε, χρησιμοποιώντας αρσενικό γένος, πατέρας ή δάσκαλος, καθώς φωτίζει, φαινομενικά ανεξάρτητος, τη δεσμευμένη πλάση. Είναι, όμως, και στοργική όσο και βάνουση μητέρα, αφού αγκαλιάζει τα τέκνα του με θέρμη, θρέφοντάς τα με φως για να τα κρατήσει στη ζωή. Στοργικός επειδή τα θρέφει και τα ανατρέφει, βάνουσος και μαρτυρικός γιατί τα μεγαλώνει σαν για να είναι εξαρτημένα εσαεί από αυτόν και να τον κοιτούν κατάματα. Μαρτυρικός και βάνουσος γιατί είναι εκείνος που ορίζει, κάθε τόσο, το ολοκαύτωμά τους. Γενεσιουργός και παιδοκτόνος, ο ήλιος απλώνει τη χρυσή του μπέρτα στην παραθαλάσσια επαρχία, καλύπτοντας με φως φυτά, ζώα κι ανθρώπους. Θυσιασμένος και θυσιαστής, ο ήλιος θηλάζει τα κείμενα του κόσμου, πνίγοντάς τα με φως. Διόνυσος και Απόλλων, ο ήλιος μεθά τα πράγματα της πλάσης του, που χορεύουν τυφλωμένα στους ρυθμούς του, απλά και μόνο αποστέλλοντας τις ακτίνες του για να τους διδάξουν το νόημα που εγγράφεται στο γενετικό του υλικό και που εκείνα υποχρεούνται να αποστηθίσουν.

*

Το πρωϊνό φως αγκαλιάζει το δωμάτιο του ξενοδοχείου. Ο ήχος από το ξυπνητήρι του smartphone τον ξυπνά. Το κοιτάζει με κουρασμένα μάτια. Μπαίνει αμέσως στο διαδίκτυο για να κλείσει το ταξί που θα τον πάει στο αεροδρόμιο. Τεντώνεται και ξαναπέφτει στο κρεβάτι. Οι τελευταίες μέρες του ήταν ιδιαίτερα κουραστικές. Το ταξίδι από τις

Η.Π.Α. στην Ευρώπη για την προώθηση του νέου project ήταν αναγκαίο. Το υπερατλαντικό ταξίδι, η απότομη αλλαγή κλίματος, οι παρουσιάσεις, η συνεχής, επιτακτική επικοινωνία με αγνώστους, πολλές φορές σε διαφορετικές γλώσσες, τον εξουθένωσαν. Γεγονός απόλυτα φυσιολογικό για έναν άνθρωπο σαν τον Αλέξανδρο που, παρ' ότι γοητεύει τους γύρω του και δημιουργεί σχεδόν σε κάθε του επαφή μια συνθήκη θερμής και οικειότητας, έχει μάθει να λειτουργεί σαν ψυχρός επιστήμων εργαστηρίου και όχι σαν πλασιέ.

Σηκώνεται. Πηγαίνει στην τουαλέτα. Κάνει ένα γρήγορο ντους, ντύνεται, φτιάχνει βιαστικά τη βαλίτσα του και βγαίνει σχεδόν τρέχοντας από το δωμάτιο. Δίνει την κάρτα στη ρεσεψιόν και βγαίνει στον δρόμο. Το ξενοδοχείο ανήκει σε μία από τις γνωστές διεθνείς αλυσίδες και βρίσκεται λίγο έξω από την πόλη, σε μια περιοχή βιομηχανική.

Μόνος στην κεντρική οδό, οδεύει προς το ορισμένο σημείο συνάντησης με το ταξί. Κοιτάζει το ρολόι του που αστράφτει στο φως της Μεσογείου.

Το ταξί φτάνει ακριβώς στην ώρα του. Είναι μια σύγχρονη λιμουζίνα, γερμανικής κατασκευής. Το πορτ-μπαγκάζ ανοίγει αυτόματα ενώ ο οδηγός βγαίνει για να βοηθήσει τον Αλέξανδρο με τη βαλίτσα του. Τυπικά χαμογελαστός ο οδηγός τον πλησιάζει. Του δίνει το χέρι του.

- Καλημέρα σας! *Οδηγός ταξί*
- Καλημέρα σας! *Αλέξανδρος*
- Να την πάρω παρακαλώ; *Ο οδηγός, δείχνοντας την βαλίτσα.*
- Όχι, εντάξει, δεν είναι πολύ βαριά, θα την βάλω εγώ. Σας ευχαριστώ! *Αλέξανδρος*
- Καλώς. *Οδηγός ταξί*

Ο Αλέξανδρος βάζει την βαλίτσα στο πορτ-μπαγκάζ, το οποίο κλείνει αυτόματα και μπαίνει στο όχημα, στη θέση του συνοδηγού.

Όπως συμβαίνει παντού και πάντα με τους οδηγούς ταξί, η κουβέντα δεν άργησε να ξεκινήσει.

- Η μόνη μας ελπίδα, αδερφέ, για σωτηρία, έτσι όπως έχουνε τα πράγματα αυτή τη στιγμή, είναι αυτό το κόμμα. Γιατί, δεν υπάρχει ούτε πολιτική ούτε τίποτα. Είναι ξέφραγο αμπέλι. Όποιος θέλει από δαύτους έρχεται εδώ, αράζει, τρώει, πίνει, κάνει και τρία – τέσσερα παιδιά, και τον πληρώνουμε κι από πάνω. Από το πορτοφόλι μας. Από τους φόρους τους δικούς σου και τους δικούς μου, που υποχρεωτικά πληρώνουμε σα νομοταγείς πολίτες για να έχουμε κράτος πρόνοιας. Για ποιους όμως; Ξέρεις; Γι' αυτούς, φίλε. Για να πηδάνε τις δικές τους και να σπέρνουνε κουτσούβελα δεξιά κι αριστερά. Και εμείς! Το πολιτισμένο μας κράτος, μας λέει ότι πρέπει να μεριμνά γι' αυτές τις φτωχές οικογένειες. Και να τους δίνει επιδόματα για να ζήσουνε αρμονικά στην κοινωνία μας. Γιατί, έχουνε δικαιώματα και αυτοί. Τα ίδια με εμάς. Και να τους αντιμετωπίζουμε ως ίσο προς ίσο. Αχ! Τις κακόμοιρες τις φτωχές οικογένειες! Που άμα πεις τίποτα για το Θεό τους, σε σφάζουνε με τη μία στο γόνατο. Ξέρεις πώς το δουλεύουνε το μαχαίρι τα καλόπαιδα από κει κάτω; Δε σου λέω τίποτα. Ξέρεις πόσους δικούς μας έχουνε φάει και δεν το λένε στα μέσα, για να μην διαταράξουν την κοινωνική γαλήνη; Κοινωνική γαλήνη και κουραφέξαλα. Μ' αυτά και μ' αυτά η κοινωνία βράζει σαν καζάνι αδερφέ. Δεν πάει άλλο. Έχει φτάσει ο κόμπος στο χτένι. Ή θα μας φάνε ή θα τους φάμε. Και, όσο οι από πάνω δε βλέπουνε το πρόβλημα ως έχει και δεν το παραδέχονται, να λάβουνε σοβαρά μέτρα, θα ανάβουνε κι άλλες εστίες. Η οικονομική κρίση οξύνεται. Δεν είμαστε όπως παλιότερα. Πολλοί δικοί μας μένουν άνεργοι. Δε γίνεται να ανεχόμαστε να πληρώνουμε αυτούς τους βρομιάρηδες, από πάνω. Που μας παίρνουνε και τις δουλειές, πολλές φορές, γιατί είναι ζώα που αρκούνται και

στα λίγα, καθώς λένε, αρκεί να τα ευλογάει ο Θεός τους. Όχι! Πάει πολύ φίλε. Θα σου δώσω ένα παράδειγμα. Το όνομά σου; *Οδηγός ταξί*

- Αλέξανδρος. *Αλέξανδρος*
- Νικολά. Χάρηκα. Και τι δουλειά κάνεις Αλέξανδρε; Αν επιτρέπεται. *Οδηγός ταξί*
- Είμαι κάτι σαν χρηματιστηριακός σύμβουλος, ας πούμε. *Αλέξανδρος*
- Α! Πολύ ωραία. Καλά την έχεις εσύ. Έχει πολλή δουλειά, φαντάζομαι. *Οδηγός ταξί*
- Ναι. Κάτι γίνεται. *Αλέξανδρος*
- Δύσκολος χώρος. Αγχωτικός και με πολλές ευθύνες, φαντάζομαι. Ε; Παιίζονται πολλά φράγκα και συμφέροντα. Από όσα διαβάζω . . . *Οδηγός ταξί*
- Καλά διαβάζεις. *Αλέξανδρος*
- Και έχει παραγίνει το κακό, ρε παιδί μου. Υπάρχουνε πολλά λεφτά εκεί έξω, αλλά ο πολύς ο κόσμος, τώρα τελευταία, όλο και πιο δύσκολα τη βγάζει, ακόμα και σε κοινωνίες όπως η δική μας, που δεν είχανε πρόβλημα εδώ και πολλές δεκαετίες. Ζούσαμε αρκετά καλά. Ξέρεις . . . Μετά, εδώ, γίναμε και πολλοί. Έρχονται αυτοί, όπως λέγαμε, νομίζοντας πως θα βρουν χρυσάφι. Μας παίρνουνε και τις δουλειές. Και γίνεται μπορντέλο η φάση. Θέλει μεγαλύτερη αυστηρότητα από το κράτος. Δε γίνεται να είμαστε τόσο ανεκτικοί. Έχουμε κι εμείς κρίση. Αλήθεια, πώς τα βλέπεις τα πράγματα με την κρίση; Εσύ θα τα ξέρεις και καλύτερα. Εκ των έσω. *Οδηγός ταξί*

Ο Αλέξανδρος, στο άνετο πίσω κάθισμα του μεγάλου αυτοκινήτου, όσο του μιλάει ο οδηγός, κοιτάζει στη μικρή οθόνη την κίνηση των δεικτών και, παράλληλα, ρίχνει ματιές έξω, στη μεσογειακή φύση.

Είναι αρχές καλοκαιριού. Λίγο πριν το μεσημέρι. Ο ήλιος, στο χρυσό του τέθριππο, συνεχίζει την ανάβαση και με το υπέρλαμπρης διαφάνειας μαστίγιό του με τις απειράριθμες αχτίδες, γίνεται ολοένα και πιο ωμά εξουσιαστικός. Κάποιες από τις καυτές αχτίδες του, πέφτουν πάνω στις πέτρες, σκορπώντας τους ανταύγειες ασημί μες στο μαρτύριό τους. Η χλωρίδα βαπτίζεται και αυτή στο φως με τη σειρά της. Είναι σκληρό για μια γυναίκα εν πλήρει ωριμότητα να στέκει γυμνή και απόλυτα εκτεθειμένη. Ο ήλιος ανεβαίνει, οι αχτίδες του πέφτουν όλο και πιο κατακόρυφα πάνω στο κορμί της, απογυμνώνοντάς το, φανερώνοντας κάθε λεπτομέρεια της καλλονής. Τα χρώματα των ανθέων και των φυτών, το ύφος της, οι διαδρομές του κορμιού της, τα όργανα της λειτουργίας της, το κάθε κύτταρό της, υψώνονται απογυμνωμένα στο ιδεατό της διάφανης εκζήτησης. Κι εκείνη υπομένει το μαρτύριο αυτής της ανύψωσης. Μα, είναι ο ήλιος που ενεργεί εντελώς αυθαίρετα ή κι εκείνη έχει τις ευθύνες μιας κάποιας αποπλάνησης; Εκείνος συνεχίζει να ανεβαίνει χύνοντας ορμητικά τον πόσιμο χρυσό του στην πλάση.

Ο Αλέξανδρος κοιτάζει προσεχτικά την οθόνη ενώ οι ηλιαχτίδες την χτυπούν και τον τυφλώνουν. Η πορεία των χρηματιστηριακών δεικτών βασίζεται στην εγκεφαλική λειτουργία της αυτοκρατορίας που παρουσιάζεται ως φίλη της ελευθερίας του ατόμου, και είναι όντως, φίλη και μητριά του ατόμου – καταναλωτή, εκείνη που στραγγάλισε με τον πιο ύπουλο τρόπο τη μητέρα βασίλισσα, προσποιούμενη δημοκρατική ευαισθησία στα πόνια. Αυτά τα συνηθισμένα γραφήματα, οι απεικονίσεις, αποτελούν την καλλιτεχνική της έκφραση. Είναι η ένδοξη οροσειρά που αυτοσχεδιάζει αναδημιουργούμενη κάθε μέρα, σκορπώντας ρίγη συγκίνησης και ηδονής σε πλήθη συνδημιουργών, συνεργατών, συνδιαχειριστών και συντρόφων συνενόχων.

*

- Δε λέω, και εμείς από την πλευρά μας, έχουμε σημαντικό μερίδιο ευθύνης. Ξέραμε ότι πολλοί από τους μεγαλοεργολάβους, τους επιχειρηματίες, αλλά και οι πιο κάτω, οι μικροϊδιώτες, παίρνανε από δαύτους με το σωρό στις δουλειές τους, για να τους πληρώνουνε πολύ λιγότερο, να μην τους κολλάνε ένσημα, τα γνωστά – ξέρεις . . . Τα ξέραμε πολύ καλά όλα αυτά. Αλλά σωπαίναμε. Και εκείνοι, βλέποντας ότι υπάρχει ψωμί, ερχόντουσαν, ερχόντουσαν. Περνούσαμε καλά τις προηγούμενες δεκαετίες. Δε μας ένοιαζε και τόσο. Τώρα που 'ρθανε τα σκούρα όμως, μας πειράζει πολύ. Η οργή φαίνεται παντού. Πρέπει να υπάρξει εκκαθάριση και δικαιοσύνη. Να πάρει ο καθένας αυτό που του αξίζει. *Οδηγός ταξί*

Ο Αλέξανδρος συνεχίζει να είναι απορροφημένος στην οθόνη του. Τον ακούει κάνοντας πως συμφωνεί. Και κάπου κάπου κοιτάζει κι έξω.

Η κάθετη στιγμή πλησιάζει. Δέσμες δέσμες, κοπάδια ηλιαχτίδες, όπως οι μέλισσες στα λουλούδια, επιτίθενται στη θάλασσα. Το γαλάζιο και διάφανο ρευστό πηγαиноέρχεται, δύσκολο να το στοχεύσεις εκεί ακριβώς που θέλεις. Μυριάδες ηλιαχτίδες εφορμούν πάνω του, το ηλεκτρίζουν. Ο τόπος γεμίζει ασημένια κέρματα. Αμέτρητα ασημένια κέρματα που γλιστρούν στην ποδιά της θαλάσσης.

Μεσημέρι. Ο ήλιος μπήγει την πύρινη λόγχη του στην καρδιά της. Εκείνη φτάνει στο ακραίο επίπεδο ερωτικής έντασης, την έκσταση του θανάτου. Αποπνευματοποιείται.

Ο Αλέξανδρος ρίχνει μια ματιά στο φαινόμενο και ξανακοιτάζει την κίνηση των δεικτών στην οθόνη.

Όλα έχουν τη δική τους μετοχή στο υλιστικομεταφυσικό τεκταινόμενο.

Το αυτοκίνητο πορεύεται μέσα στο φως. Ο οδηγός κοιτάζει από τον καθρέφτη στο πίσω κάθισμα. Ο Αλέξανδρος εξακολουθεί να είναι απορροφημένος στην οθόνη του.

- Φίλε, δε σου ολοκλήρωσα τι έγινε με τη γυναίκα μου, για να καταλάβεις τι χαμός γίνεται με δαύτους. Αλλά, δε θέλω και να σε ενοχλώ. *Οδηγός ταξί*
- Όχι, παρακαλώ... *Αλέξανδρος*
- Πριν από μερικά χρόνια, την είχαν προσλάβει σε μία ιδιωτική εταιρεία για γραμματειακή υποστήριξη. Ήταν άνεργη για καιρό. Έμενε σπίτι με τα παιδιά. Ωσπου, τα παιδιά σιγά σιγά μεγάλωσαν και αυτή είχε βαρεθεί τη ζωή της στο σπίτι. Καταλαβαίνεις . . . Τον πρώτο καιρό, τον πρώτο χρόνο, ήταν όλα πολύ καλά. Η εταιρεία πήγαινε καλά. Είχε αρκετά κέρδη. Το καθημερινό κλίμα στο γραφείο ήταν πολύ θετικό. Οι συνάδελφοι φιλικοί. Η Φρανσουάζ ερχόταν σπίτι πολύ χαρούμενη. Έβγαζε έναν ικανοποιητικό μισθό. Ξεκούραζε κι εμένα, που δεν αναγκάζομαι να είμαι μέρα νύχτα στο τιμόνι για να τα βγάλουμε πέρα. Κάπου στα μισά της δεύτερης χρονιάς της στο γραφείο, επειδή ήταν πολύ εργατική, πάντα ορεξάτη και φιλική, της πρότεινε ο γενικός διευθυντής να γίνει ιδιαιτέρα του. Θυμάμαι χαρακτηριστικά την ημέρα που της το ανακοίνωσε και εκείνη δέχτηκε, ότι με περίμενε στο κρεβάτι του υπνοδωματίου μας, με κομψά, σέξυ εσώρουχα, και είχε βάλει στο μαξιλάρι μου ένα κουτί όμορφα αμπαλισμένο. Σα να με προκαλούσε, να δώσω μάχη για να κερδίσω το έπαθλό μου, δηλαδή. Χαχα! Είχαμε μεγαλώσει, φτάναμε στα πενήντα και οι δυο. Σχεδόν τριάντα χρόνια γνωριμίας. Αλλά, η επιτυχία της αυτή στη δουλειά, την ανανέωσε. Της έδωσε όρεξη για ζωή, για έρωτα. Ξέρεις, είναι τα πράγματα της καθημερινότητας που αλλάζουν, βελτιώνονται από την καλή ψυχολογία. Και το θετικό περιβάλλον στην εργασία βοηθάει πολύ σε αυτό. Ωσπου, πέρασε έτσι όλη η δεύτερη χρονιά.

Στη δουλειά της πήγαινε πολύ καλά. Ο διευθυντής ήταν πολύ ευχαριστημένος από αυτήν. Η σχέση μας είχε ξανανιώσει. Μέχρι που είχαμε ξαναρχίσει να πηγαίνουμε ταξιδάκια όποτε βρίσκαμε ευκαιρία. Τα παιδιά ήταν μεγάλα. Φοιτητές. Έκαναν τη ζωή τους. Και εμείς ζούσαμε μαζί μια δεύτερη νιότη. Κάποια στιγμή, κατά τη διάρκεια της τρίτης της σεζόν στη δουλειά, ενώ η εταιρία πήγαινε με χίλια, είχε μπει και στο χρηματιστήριο, ο γενικός διευθυντής, αυτός που την είχε πάρει για ιδιαιτέρα του, της ανακοινώνει ότι θα φύγει γιατί άνοιξαν γραφείο στη Νέα Υόρκη και θα έπρεπε να ρίξει το βάρος εκεί. Είχαν σαλπάρει για τα καλά στ' ανοιχτά. Δυο τρεις, νεαροί σχετικά, την άνοιξαν. Άξια παιδιά και καθαρά, με επιχειρηματικό δαιμόνιο. Όταν άνοιξαν, όμως, οι δουλειές, χρειάστηκε να πάρουν και άλλους για τα διευθυντικά πόστα, άτομα με εμπειρία και ικανά, αλλά, αναγκαστικά, άγνωστα σε εκείνους, εκτός, δηλαδή, του αρχικού πυρήνα της εταιρείας. Η Φρανσουάζ θα έμενε εκεί. Σταθερή στη θέση της. Δεξί χέρι του νέου διευθυντή. Ο καινούριος, λοιπόν, δεν άργησε να έρθει. Ήταν ένας μεσήλικας με πλούσια προϋπηρεσία. Ξέρεις! Από αυτούς τους μισθοφόρους αξιωματούχους. Η σύζυγος, λοιπόν, επέμενε να του κάνουμε το τραπέζι στο σπίτι, τότε, στις αρχές, για να συσφίξουμε τις σχέσεις. Τότε τον είδα για πρώτη φορά. Έδειχνε καλός. Χαμογελούσε. Αλλά, εμένα κάτι δε μου άρεσε από την πρώτη στιγμή σε αυτόν τον άνθρωπο. Είχε κάτι πλαστό πάνω του. Και με τον καιρό, δυστυχώς επιβεβαιώθηκα. Με το πέρασ κάποιων μηνών, η Φρανσουάζ άρχισε να έρχεται στο σπίτι ανόρεχτη. Δεν είχε ιδιαίτερη διάθεση. Είχε νεύρα, εντάσεις. Το κλίμα στη δουλειά είχε αλλάξει. Ο καινούριος διευθυντής ήταν υπερβολικά αυστηρός χωρίς να υπάρχει λόγος. Της μιλούσε άσχημα. Την υπερφόρτωνε με διάφορες δουλειές που δεν ήταν του δικού της πόστου. Εκείνη, σε κάποια φάση, πήρε τηλέφωνο στη Νέα Υόρκη, να ενημερώσει τον παλιό της

διευθυντή για την άσχημη κατάσταση. Ο καινούριος το κατάλαβε. Το γεγονός του έδωσε την ευκαιρία να γίνει ξανά έξω φρενών μαζί της. Όσπου, την απείλησε με απόλυση. Η ζωή της είχε αλλάξει. Καμία σχέση με τα πρώτα χαρούμενα χρόνια. Βέβαια, όπως αποδείχτηκε αργότερα, ο κύριος αυτός δεν τα έκανε αυτά χωρίς λόγο, ή, απλά και μόνο επειδή ήτανε στριμμένος. Είχε μπλέξει με μία αλλοδαπή που του 'ψηνε το ψάρι στα χείλη. Ήθελε να τη βάλει στη δουλειά, στη θέση της γυναίκας μου. Και το πέτυχε. Της Φρανσουάζ, της είχε γίνει ο βίος αβίωτος. Κατάφερε να αντέξει όλον αυτόν τον καθημερινό πόλεμο νεύρων για ένα χρόνο περίπου. Αλλά, τελικά, μετά από διάφορα και συνεχόμενα περιστατικά και αφού είχε βάλει και τη λεγάμενη, την πονηρή, τη δικιά του, σε μία θέση γραμματέως που ο ίδιος δημιούργησε, η Φρανσουάζ δεν άντεξε άλλο. Υπέβαλε την παραίτησή της. Τα μούντζωσε όλα κι έφυγε. Ότι είχε αρχίσει και η κρίση. Τα πράγματα για εμάς γίνανε δύσκολα. Πιο δύσκολα από πριν. Όσο για την εταιρεία, δεν πήγαινε καλά. Και μια μέρα, διαβάσαμε στις εφημερίδες ότι ο διευθύνων σύμβουλος, αυτός ο αλήτης που έφτασε τη γυναίκα μου στο αμήν, βρέθηκε σκοτωμένος στο κρεβάτι του διαμερίσματός του. Η γκόμενα, εκείνη η σκρόφα, η δικιά του, που πήρε μετά και τη θέση της γυναίκας μου, ανήκε σε μια σπείρα που την είχανε στήσει κάτι βρωμιάρηδες από κει κάτω. Βρίσκανε κορόιδα, φραγκάτους ψευτογυναϊκάδες σαν κι εκείνον τον κουτοπόνηρο φουκαρά και τους εκμεταλλεύονταν μέχρι εσχάτων. Είχε γίνει σάλος τότε. Και, σταδιακά, άρχισαν να εξαρθρώνονται ένα σωρό τέτοιες σπείρες, εγκληματικές οργανώσεις, δηλαδή, που παρασιπούσαν πίνοντας το αίμα σκάρτων, αλλά και σωστών σαν και τη γυναίκα μου. Αυτά έχει η ανεκτικότητα και το «άνοιγμα σε άλλες κουλτούρες». Ποιες κουλτούρες, ρε φίλε; Αυτοί θέλουνε να ζούνε εις βάρος των άλλων. Αυτοί έτσι είναι μαθημένοι. Κάνουνε την πονηριά επάγγελμα και αράζουνε. Γεμάτοι τέτοιους είμαστε αδερφέ!

Ξέχασέ το. Και, όσο αυξάνεται η φτώχεια, τέτοια φαινόμενα θα γίνονται πιο συχνά. *Οδηγός ταξί*

- Η εταιρεία, στη Νέα Υόρκη, στο χρηματιστήριο; Τι έγινε; *Αλέξανδρος*
- Αυτοί ανοιχτήκανε πολύ. Έμαθα, τις προάλλες, ότι τους τη στήσανε κάτι τσακάλια εκεί πέρα. Χάσανε πολλά λεφτά. Νομίζω κήρυξαν πτώχευση. Απέλυσαν ένα σωρό εργαζομένους. Τους χρωστούσαν και τέτοια. Δεν ξέρω ακριβώς, όμως, πώς και τι. Δεν τα ξέρω και καλά εγώ αυτά. Αυτό με τα χρηματιστήρια και τις τιμές πάντα με μπέρδευαν. Μέχρι και οι πιστωτικές οι κάρτες με ενοχλούνε. Όλα αέρας είναι. Το ξέρω, είναι η δουλειά σου. Και να με συγχωρείς. Αλλά χρειαζόμαστε και λίγο στέρεο, ρε φίλε. Γη. Να νιώθουμε ασφαλείς. Να ξέρουμε τι μας γίνεται. Καταλαβαίνεις; Γι' αυτό, σου λέω. Δεν υπάρχει άλλη λύση. Μόνο αυτό το κόμμα μπορεί να φέρει λίγη σταθερότητα με στέρεες λύσεις. Τα λέει καλά. Και να σου πω και κάτι. Η πολλή δημοκρατία, οι ισότητες και οι ελευθερίες δεν κάνουνε και πολύ καλό, φίλε. Οι άνθρωποι θέλουνε, κάπου κάπου, μαστίγιο. Και πειθαρχία επιβεβλημένη. Εγώ έτσι βλέπω. Άμα δίνεις πολλά δικαιώματα, χάνεις τη μπάλα. Ο ένας εκμεταλλεύεται τον άλλο. Γίνονται όλοι αρχηγοί. Άρα τι χρειαζόμαστε; Ένα αυστηρό κεφάλι. *Οδηγός ταξί*

Ο Αλέξανδρος ακούει και, ταυτόχρονα, ψιλοχαζεύει τις τιμές στην οθόνη του. Έξω, ο ήλιος συνεχίζει να παρακινεί τη θάλασσα στο ρίγος του ασημένιου της οργασμού.

- Ναι. Σε καταλαβαίνω. Χρειάζεται ξερό κεφάλι. *Αλέξανδρος*
- Ξερό κεφάλι. Χαχα! Με παρεξήγησες, αδερφέ. Ισχυρή αρχή. Στέρεια πράγματα εννοώ. Έναν σωστό εξουσιαστή. Σαν τους παλιούς φεουδάρχες. *Οδηγός ταξί*
- Σε φοβίζει η θάλασσα; Έχεις φανταστεί, ας πούμε, ποτέ τον εαυτό σου καπετάνιο; *Αλέξανδρος*

- Μ' αρέσει η θάλασσα. Ναι. Κολυμπάω. Αλλά, καπετάνιος, όχι. Οδηγός στη στεριά. Καλύτερα. Χαχα! Άλλωστε, άμα το πάρουμε και από την άλλη, όπως βλέπεις, τα ταξίδια τα μακρινά δια της θαλάσσιας οδού, δε μας βγήκανε και σε καλό σαν έθνος. *Οδηγός ταξί*
- Χαχα! Όντως. Έχει ρίσκο το αλλού. Είναι ρευστό. *Αλέξανδρος*
- Ακριβώς, αδερφέ! Γενικά, στη ζωή, ο άνθρωπος όλο ζητάει παραπάνω. Επικίνδυνα πράγματα. Που να μπλέκεσαι τώρα; Καλύτερα σκύλος στο μαντρί σου. Φρουρός πιστός της περιοχής που σου ορίστηκε. Με πιάνεις; *Οδηγός ταξί*
- Ναι, ναι. Βέβαια. Μάλλον έχεις δίκιο. Αλλά, δε φοβάσαι για την εξέλιξη των πραγμάτων με όλο αυτό; *Αλέξανδρος*
- Εδώ που φτάσαμε δεν έχει άλλη λύση. Πρέπει να είμαστε σκληροί και έτοιμοι για όλα. Η σύγκρουση, καμιά φορά στη ζωή, είναι αναγκαία και υγιής. Πάντα έτσι ήταν, άλλωστε, τώρα θ' αλλάξουμε; *Οδηγός ταξί*

Ο Αλέξανδρος κάνει πως συγκατανεύει.

- Σε λίγο φτάνουμε. Πάντως, χάρηκα πολύ που τα είπαμε. *Οδηγός ταξί*
- Να 'σαι καλά! Εύχομαι όλα να σου πάνε καλά. Και για σένα και για τους δικούς σου ανθρώπους. *Αλέξανδρος*

Το ταξί φεύγει στο απομεσήμερο.

Αν η λήψη είναι πλαϊνή, από την πλαγιά στα αριστερά του δρόμου, βλέπεις την αριστερή πλευρά του κίτρινου αυτοκινήτου, με τα προφίλ των δύο ηρώων να κινούνται σαν σε έγχρωμο βουβό κινηματογράφο. Στο φόντο, το σκηνικό παραμένει θαμπό, με τους οργανισμούς της θαλάσσης που εξακολουθεί να ρουφά το φως, διψασμένη για μετουσίωση. Μονίμως εξαρτημένη από το άγγιγμα

του ηλίου για να υπερβεί την έγχρωμη (στα μάτια του ανθρώπου)
φύση της και να ανέλθει στο ύψος της ιδέας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Η μεγάλη λεωφόρος είναι ο κεντρικός ποταμός που φεύγει ορμητικά για να χυθεί στη θάλασσα. Ο μεγάλος ποταμός δημιουργεί στα δεξιά και στ' αριστερά του το εύφορο έδαφος για να καλλιεργηθεί η οικονομική δραστηριότητα. Δεξιά και αριστερά από τη μεγάλη λεωφόρο, ανάμεσα στα πελώρια κτήρια, υψώνονται λεύκες που ζουν σε πείσμα του νοσηρού αιθέρα, αντλώντας δύναμη από την ελπίδα που δίνει πάντα ο ουρανός. Ο ουρανός. Ο μέγας κληρικός. Ο πνευματικός των πουλιών και ο μεταφραστής της φυσικής λειτουργίας σε ποίημα. Ουρανός. Ο μόνιμα δραπέτης. Πλάνη! Ο ουρανός είναι ο μόνιμος κάτοικος της ανάγκης να άγεται το, εικαστικό για τους καλλιτεχνίζοντες, μεταφυσικό για τους πιστούς, υψηλό για τους ιδεαλιστές, δράμα στην εμφάνεια. Είναι το πεδίο που αφομοιώνει, σαν παιδί που απορροφά το κάθε τι και ύστερα το εκθέτει. Δεν πρόκειται περί απλής μιμήσεως, αλλά αυτή η λειτουργία του άυλου πατέρα, εδράζεται σε μια λογική εσωτερικής ανάθεσης στο αφομοιωμένο από τον άλλον, όπου άλλος βάλε τους λογής λογής δρώντες, από τον ήλιο, τη σελήνη, τ' άστρα και τα σύννεφα ως τον άνθρωπο, του πρωταγωνιστικού ρόλου του είμαι στο έργο του ποιείν. Είναι το αενάως κινούμενο σκηνικό φόντο, για εκείνους, βέβαια, που βλέπουν και λίγο πέρα από τις μικροπρέπειες της ιστορικότητας. Τα κτήρια στα δεξιά και τ' αριστερά της κεντρικής αρτηρίας που συνδέει το γήινο με το υγρό στοιχείο χάσκουν στο φειδωλό φως της δύσης. Είναι αρχές Δεκέμβρη. Οι στολισμοί έχουν τεθεί σε λειτουργία. Οι μεγάλες τράπεζες, οι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι, τα στριπτιζάδικα και τα πανεπιστήμια, είναι σε κλίμα έντασης για να υποδεχθούν το χριστουγεννιάτικο πνεύμα. Χαχα! Ωραία το είπα αυτό. Τελικά, παρά τα λεγόμενα εκείνων που λένε πως το χιούμορ μου είναι χοντροκομμένο, κάποιες φορές με βρίσκω πολύ φίνο. Στην πραγματικότητα, αυτά τα μεγάλα κτήρια, δεξιά και

αριστερά από τη λεωφόρο, όπου τα αυτοκίνητα και οι μηχανές κινούνται με ταχύτητα αιμοσφαιρίων ολυμπιονίκη, δεν της ταίριαξαν ποτέ. Τουλάχιστον εμένα δε μ' αρέσουν. Έχουνε νόημα μόνο για τον μικροαστό που κάθεται δίπλα από τον πολιτικό ή τον μεγιστάνα σε κάποια δεξίωση για να μπει στο ίδιο κάδρο με εκείνον. Και σε αυτή τη θέση βάζουν και την ίδια την πόλη. Τουλάχιστον αυτή είναι η άποψη των ρομαντικών (Προσοχή! Δεν είπα αντικαπιταλιστών).

Παίρνεις την πρώτη κάθετη οδό και μπαίνεις σταδιακά στη συνοικία. Τα πόδια σου είναι τα πινέλα με τα οποία σχεδιάζεις το έργο, στον καμβά της μνήμης, με μπογιές απ' την παλέτα της ψυχής. Νυχτώνει. Μπαίνοντας στη συνοικία, μια ελιά φωτοσυνθέτει κάτω από τη μεγάλη λάμπα της εταιρείας ηλεκτρισμού. Όταν εισέρχεται κανείς σε αυτήν και σε αντίστοιχες περιοχές που φυτρώνουν στους παραποτάμους άλλων μεγάλων αρτηριών της πόλης, νιώθει πως μπαίνει σε ένα δωμάτιο με τζάκι. Η συνοικία, των μικρών ιστοριών και των παθών του ανθρώπου εστιά. Η ελιά, σε σκούρο πράσινο που τείνει στο μαύρο, φωτοσυνθέτει μπερδεύοντας το τεχνητό φως με το ηλιόφως, σαν την κόρη που αφήνεται στα χάρδια ενός εφήβου, του οποίου τα χέρια περνά για του πατρός της. Δίπλα της, ένα πρακτορείο τυχερών παιχνιδιών με οθόνες, στους τοίχους, που δείχνουν ποδόσφαιρο. Βλέμματα ανδρών προσηλωμένα πότε εκεί, πότε στα κουπόνια τους και άφθονο τσιγάρο στην ατμόσφαιρα. Στ' αριστερά του πρακτορείου, ένα σκλαβοπάζαρο με μήλα, αχλάδια και πορτοκάλια, που ήρθαν από κάποια επαρχία για να πουληθούν στο μανάβικο της γειτονιάς. Δεξιά από το πρακτορείο τυχερών παιχνιδιών υπάρχει μια ψησταριά. Το τζάμι θαμπώνεται από τον αχνιστό γύρο. Τα παιδιά που γυρνούν από το φροντιστήριο, με βλέμμα αδημονίας, κοιτάζουν τον τεχνίτη που τυλίγει τα σουβλάκια τους. Σε ένα τραπέζι στο μέσα μέρος του μαγαζιού, δυο εργάτες ανατολικής καταγωγής καλαμπουρίζουν και γελάνε φωναχτά πίνοντας κρασί. Η πορεία, αυτοβιογραφούμενη, έχει σχεδιάσει μερικώς το έργο. Είναι από ανοιχτό μπортνό η ενέργεια που εκπέμπει αυτός ο τόπος και οι άνθρωποι του. Άνθρωποι ψεύδη, που δεν γίνονται ποτέ οι ήρωες των δικών τους ξεχωριστών παραμυθιών. Κοπέλες με μακριά κόμη βαμμένη

ξανθό πλατινέ και νύχια κόκκινα. Μεσήλικες γυναίκες και άντρες, κουκουλωμένοι με πανωφόρια φθηνού υφάσματος σε μελαγχολικά χρώματα της γης. Περιλήψεις ανθρώπων, που δεν ανακάλυψαν ποτέ την παρτιτούρα της ύπαρξής τους. Ανάξιοι συνθέτες μιας μουσικής μονότονης που πρέπει να αρέσει στον άλλον, στον καθένα. Όστε να ενδιαφερθεί και να κυλιστεί μαζί τους στο παιχνίδι της ζούγκλας. Όλα μοιάζουν λάθος. Αλλά χωρίς αυτό το λάθος δε θα έγγραφα αυτό το τραγούδι – πίνακα. Δε θα με έσπρωχνε ο εγωισμός μου να εφεύρω, ανακαλύπτοντας τα κρυμμένα πλήκτρα. Ένα κοινότοπο λάθος απλωμένο παντού. Όπως στα κύτταρα του κοινωνικού όντος που, ό,τι κι αν κάνει, στο τέλος διαμορφώνει συστήματα σε σχήμα πυραμίδας. Η αύρα της ανθρωπίνης και αστείας αυτής κοινωνίας, που έχει ταλέντο στην αυθαιρεσία και την κακογουστιά, ενώ εύκολα συγχωρεί, γιατί έχει το λάθος εύκολο, έχει κάτι από κλόουν σε παιδική εορτή, τον οποίο οι κηδεμόνες έχουν φλομώνει στο τσιγάρο. Σε αγκαλιάζουν εύκολα εδώ και θέλουν να σε κάνουν να γελάσεις. Ίσως και για να φανούν στον εαυτό τους ευφυείς στην κωμωδία. Περνώ μπροστά από τα τρία καταστήματα. Απέναντι υπάρχει μια μικρή πλατεία με λίγη πρασινάδα, στην άκρη της ένα περίπτερο λαδί με κόκκινη τέντα σαν καπέλο. Η εκκλησία είναι στο βάθος, στο τέλος του δρόμου. Είναι πελώρια και στρογγυλή σαν τούρτα, εντελώς αντικαλλιτεχνική. Ο οίκος της ενοχής που λειτουργεί ως πυροκροτητής όλων των δεινών της κοινωνίας, κατά τους ιδεολόγους. Μια ξεθωριασμένη ποίηση ενός κοινωνικού ασυνειδήτου που επιμένει, ή, ο δροσάτος δυόσμος στα χέρια της γιαγιάς, μια Κυριακή που εορτάζει. Δεν έχει και τόση σημασία. Το μέγαρο είναι του Θεού, αλλά ο Θεός είναι άστεγος. Εκεί και παντού. Μοναχός και πολυσχέμων, ακριβής και ρευστός, αυστηρός και ελεήμων, αδιευκρίνιστος και διαυγής. Πνευματικός και απειρινόητος. Άθεος, άμετρος, απροσπέλαστος. Σαν τον ουρανό. Ανοιχτός στη μετάφραση του όντος που τον σχεδιάζει κάθε στιγμή με τα ίδια τα χνάρια της πορείας του και τα χρώματα της ψυχής που επιβεβλημένα του εχαρίσθη.

Κάθεται σκεπτικός σε ένα από τα εξωτερικά τραπέζια του συνοικιακού καφενείου.

- Εκείνος ήθελε να κάνει τη μεγάλη ζωή, να πούμε. Ήτανε πάντα της υπερβολής. Από τότε που τονε πρωτογνώρισα. Στο δεύτερο βαπόρι. Με το πιωτό, με τις γυναίκες. Φαί δεν έτρωγε πολύ. Ήθελε να 'ναι φίνος για να τονε γουστάρουνε οι γκόμενες, να πούμε. Χαχαα! Ήθελε τα φράγκα. Αλλά, στο βάθος, όπως το βλέπω τώρα, δεν ήτανε τα φράγκα. Αυτός, είχε πολλά απωθημένα και ανασφάλειες. Και ήθελε να πιαστεί από κάπου για να νιώσει γεμάτος. Και πώς νιώθουμε γεμάτοι; Όταν κυριαρχούμε. Όταν εξουσιάζουμε τους άλλους. Μια φορά, από τις σπάνιες που μου ανοίχτηκε, μου εξιστόρησε πράγματα από τα παιδικά του χρόνια, και τότε το 'πιασα. Δεν είχε πάρει αγάπη από το σπίτι. Ο πατέρας του, ένας μέθυσος, τονε βάραγε από τα μικράτα του, τονε μείωνε συνέχεια μπροστά σε τρίτους. Πρέπει να 'χανε τον τρόπο τους, απ' ότι κατάλαβα από όσα μου 'λεγε. Στην πόλη μεγάλωσε. Πρέπει, πάνω κάτω, να 'μαστανε ίδια φουρνιά. Η πλάκα είναι ότι εγώ θαρρούσα ότι στο άστυ, η ζωή ήτανε αλλιώςτικη, πιο βελούδινη, να πούμε. Πλάνη οικτρά! Το ίδιο σκληρά ήτανε κι εδώ. Είναι σε τι περιβάλλον θα πέσεις. Από τι ανθρώπους θα βγεις. Ό,τι σου λάχει είναι, στην τελική. Και αναλόγως πορεύεσαι. Άμα είσαι λίγο αδύναμος, την πάτησες. Προπαντώς εκείνα τα χρόνια. Τώρα κάπως έχει αλλάξει το πράμα. Υπάρχουνε οι ψυχολόγοι, οι γονείς ασχολούνται περισσότερο με τα παιδιά τους. Έτσι μου φαίνεται. Ό,τι και να λέμε, τα πράγματα δεν είναι εκ πρώτης όψεως τόσο βάρβαρα. Γι' αυτό και δε σμιλεύονται άνθρωποι με χαλύβδινες ψυχές. Τέλος πάντων. Αυτή η κουβέντα δεν τελειώνει ποτέ. Οι εποχές και οι άνθρωποι αλλάζουνε.

Λοιπόν, εκείνος ήθελε να μεγαλοπιαστεί. Πήγαινε απόκοντα στους μεγαλοεφοπλιστάδες. Τους έγλειφε μπας και του πετάξουνε κανά κοκαλάκι να γλείψει. Χαχαα! Ως επιμένων, τα κατάφερε. Έγινε δεξί χέρι ενός από τους μεγάλους της εποχής. Όταν λέμε δεξί χέρι, σωστό τσιράκι, μη φανταστείς . . . Τον είχε διορίσει ο έτσι, στο βαπόρι, επιβλέποντα. Όχι καπετάνιο. Γιατί, καλά καλά, δεν είχε τελειώσει τη σχολή. Κάτι μεταξύ του καπετάνιου και των από κάτω. Ουσιαστικά, έδινε κανονικό ραπόρτο για ό,τι γινότανε στον ιδιοκτήτη. Και βέβαια, επενέβαινε και στη δουλειά του καπετάνιου. Όταν με προσλάβανε στο συγκεκριμένο καράβι, ήμουνα σχετικά νέος για κυβερνήτης. Αλλά δεν ψάρωνα. Είχα όρεξη για δουλειά. Ήθελα, όμως, να έχω πλήρη εποπτεία και τον πρώτο λόγο πάντα. Να κάνω εγώ όλο το κουμάντο. Να μη μπαίνουνε στα πόδια μου. Όπως πρέπει, άλλωστε, στη δουλειά αυτή. Εκείνος, όμως, ως δάκτυλος και φίλος, όπως πίστευε, του ιδιοκτήτη, ήθελε να διοικεί. Δεν αργήσαμε να μαλώσουμε. Δε θυμάμαι ακριβώς την αφορμή. Για ένα φορτίο, μια παράνομη μπίζνα που ήθελε να κάνει το αφεντικό. Κρυφά από 'μένα, μάλλον. Και τον είχε βάλει να με πιέσει. Κάτι τέτοιο. Δεν έχει σημασία όμως. Σημασία έχει να καταλάβεις το ποιόν του ανθρώπου και πώς αυτό το ποιόν, η φτιαξιά του η εσωτερική, τον οδήγησε στην τραγωδία. Επειδή δεν μπόρεσε να τους περάσει όμως, βγάλανε βρόμα ότι τάχα έκανα εγώ παράνομες δουλειές με το βαπόρι για να βγάζω φράγκα, κρυφά από τον μεγάλο. Είχα κανα πεντάμηνο που δούλευα για τον συγκεκριμένο πλοιοκτήτη. Εγώ ανυποψίαστος, απλά δε μου άρεσε η συνολικότερη συμπεριφορά του τύπου που έκανε το τσιράκι και μπλεκότανε στα πόδια μου. Με καλεί μια μέρα στα κεντρικά γραφεία, κάτω στο λιμάνι και μου δείχνει το χαρτί της απόλυσής μου. Εγώ, εμβρόντητος. Άρχισα να ζητάω εξηγήσεις. Από τον ιδιοκτήτη. Αυτό και αυτό... «Και μου είπανε μέσα από το βαπόρι ότι κάνεις τούτο και τ' άλλο στα

κρυφά και τα ρέστα . . .» Εγώ είχα γίνει έξαλλος. Με άπειρα νεύρα. Που να κρατηθείς ψύχραιμος; Νέος καπετάνιος. Να σου ρίχνουνε κάτι που δεν έχεις κάνει για να σε βγάλουνε απ' τη μέση. Στα ξεκάρφωτα. Τα λαμόγια. Και δε μ' ένοιαζε μόνο για τη θέση σε κείνο το βαπόρι, αλλά έτρεμα μην αμαυρωθεί γενικά η φήμη μου και δε μπορώ να βρω δουλειά πουθενά. Ξέρεις τώρα. Αυτοί όλοι είναι ένα κύκλωμα. Στα καλά καθούμενα και εντελώς αθώος, βρήκα το μπελά μου, να πούμε. Που λες, όταν έβγαινα, τρελαμένος, από το γραφείο, με το χαρτί της απόλυσης στα χέρια, πέφτω πάνω στον λεγάμενο. Τον σπιούννο. Την οχιά. Ήτανε έξω από το γραφείο, προφανώς, και άκουγε. Όταν είδα τα μούτρα του, τα κατάλαβα όλα. Ήτανε όλο συνεννοημένο από τα πριν. Μεταξύ τους. Και θα 'χανε πλερώσει και δυο τρεις ναύτες να πούνε τα δικά τους. Από τις χειρότερες μέρες της ζωής μου. Μες στην τσαντίλα. Χωρίς δουλειά. Και με τη γυναίκα έγκυο στο δεύτερο παιδί. Θυμάμαι πήγα σπίτι κλαίγοντας από τα νεύρα μου. Ευτυχώς εκείνη ήτανε ψύχραιμη και δεν άρχισε τις υστερίες. Με αγκάλιασε αμέσως. Χωρίς καν να με ρωτήσει τι συμβαίνει. Καλή της ώρα! Το επόμενο διάστημα, έψαξα για δουλειά. Ευτυχώς με ξέρανε δυο – τρεις άνθρωποι και δεν άργησαν να με προσλάβουν σε άλλη εταιρεία. Έτσι, ανέλαβα το τρίτο μου βαπόρι σαν κυβερνήτης. Ξέρεις, ήτανε πιο άναρχα τα πράγματα τότε. Στο μιλητό. Μέτραγε η φήμη σου. Άμα σε ξέρανε και είχανε καλή άποψη για 'σένα οι άλλοι. Ήτανε, να πούμε, τα πράγματα, στην κλίμακα του ανθρώπου και όχι του αυτοματισμού, του συστήματος. Με ό,τι αυτό συνεπάγεται, θετικό ή αρνητικό, βέβαια. Έτσι, ξανάπιασα δουλειά και τα πράγματα μπήκανε ξανά στη θέση τους. Εκείνον, έκανα πολλά χρόνια να τονε ξαναδώ μετά το σκηνικό στο γραφείο. Ούτε που το 'θελα. Ούτε ζωγραφιστό. Μισητό πρόσωπο. Αλλά, πως τα φέρνει έτσι η πουτάνα η ζωή, καμιά φορά . . . Και όλα μπαίνουνε στη θέση τους με έναν τρόπο αδιανόητο για μας τους κοινούς θνητούς. Μετά

από χρόνια, ενώ έκανα την τσάρκα μου στον Περαιά, με ένα φίλο απ' τα παλιά, τονε τρακάρω. Φάτσα φόρα. Δεν ήθελα να τονε χαιρετήσω, αλλά ήρθαμε μούρη με μούρη και δε γινότανε αλλιώς. Ήτανε αδυνατισμένος, απεριποίητος και γενικά σα λέτσος. Περιέργως, ήτανε ιδιαίτερα διαχυτικός απέναντί μου. Με αγκάλιασε, με φίλησε. «Στέλιο μου, τι κάνεις;» «Που βρίσκεσαι;» και τα ρέστα. . . Εγώ ξαφνιάστηκα. Τι να 'θελε το παλιοτόμαρο; Ώσπου, είπαμε κάτι τυπικά και μου πρότεινε να βρεθούμε, να τα πούμε οι δυο μας. Έμοιαζε να το θέλει πολύ. Τι να κάνω κι εγώ. Δεν πολυκρατάω και κακίες. Είχανε φύγει και τόσα χρόνια. Περασμένα ξεχασμένα. Εντάξει του λέω. Του 'δωσα και το τηλέφωνό μου και του 'πα να με πάρει να κανονίσουμε. Εκείνος με κάλεσε άμεσα. Την επομένη, νομίζω. Σα να το 'χε έντονη ανάγκη. Ήμουνα ξαφνιασμένος, αλλά διατηρούσα και τις επιφυλάξεις μου. Κράταγα μια πισινή, να πούμε, γιατί που να ξέρεις τι θα σου ζητήσει ένα πονηρό πρόσωπο που σου 'χει δώσει τόσο αρνητικά δείγματα γραφής στο παρελθόν. Πήγαμε σ' ένα ταβερνάκι κάτω στην Πειραιϊκή, που έφερνε καλό ψάρι. Συναντηθήκαμε απ' έξω. Αμήχανοι κι οι δυο. Εγώ, σχετικά ψυχρός και τυπικός. Εκείνος, σα βρεγμένη γάτα. Καθίσαμε. Παραγγείλαμε. Και, σιγά σιγά, άρχισε να μου ξεφουρνίζει όλα όσα είχε μέσα του. Άρχισε με μια συγγνώμη για 'κεινο το περιστατικό και τη στάση του τότε, με την απόλυσή μου. Και ορμώμενος απ' αυτό, άρχισε να ξεδιπλώνει το κουβάρι ολόκληρης της ζωής του. Από τα μικράτα και τη σκληρή οικογενειακή ζωή που τονε στιγμάτισε, μέχρι τις εξαρτήσεις του απ' το πιστό και από τα φράγκα. Μου αποκάλυψε, επίσης, ότι τελευταία είχε μπλεχτεί και με διακίνηση μεταναστών, από Τουρκία μεριά. Και ότι είχε μπλεξίματα με την αστυνομία. Ότι τον προδύσανε οι μεγάλοι που θεωρούσε δικούς του και τέτοια. Όλα αυτά, με φανερή αίσθηση ενοχής και ανάγκη μετανοίας που ζητούσε έντονα να εκφραστεί. Να λυτρωθεί. Να τα πει κάποιου. Εγώ

δεν έλεγα πολλά. Πιότερο άκουγα. Γι' αυτό με ήθελε άλλωστε. Για να τα πει σε κάποιον που θεωρούσε καθαρό, που ο ίδιος τον είχε αδικήσει, όπως μου είχε χαρακτηριστακά. Γύρευε συγχώρεση ο φουκαράς. Ήτανε άσχημα μπλεγμένους. Και μόνους. Κι όλα τα 'ριχνε στον σκάρτο και αδύναμο χαρακτήρα του. Κι εγώ, σκεφτόμουνα από μέσα μου, τι σου είναι η ζωή; Τόσα χρόνια μετά, να βρίσκομαι απέναντι σε ένα συντετριμμένο πρόσωπο, μισητό για 'μένα, που μου αποκαλυπτόταν βουρκωμένο, απευθυνόμενο σε 'μένα, έναν σχεδόν άσχετο, για λύτρωση από τα δεινά του. Μια ακόμα φορά μου είχε ανοιχτεί, κατά την περίοδο της «συνεργασίας» μας και μου 'χει πει για τα παιδικά του χρόνια και είχα κάτι πιάσει, αλλά μέσες άκρες. Τώρα ήτανε κατάθεση ψυχής, να πούμε. Κατάθεση ψυχής σε κάποιον που κάποτε αδίκησε. Ήτανε μαλακωμένος. Αλλά, ένιωσα πως φοβότανε. Και ανησυχούσε με ερωτήματα εσωτερικά και φοβότανε για το τομάρι του. Μου το είπε εμμέσως, άλλωστε, όταν μου μίλησε για τα μπλεξίματά του με το κύκλωμα των διακινητών, τους μπάτσους και τα ρέστα. Στην τελική, σκέφτηκα, δεν ήμουνα εγώ αδικημένος πραγματικά, αλλά κάτι τύποι σαν και αυτόν, έρμαια της ελεεινής τους μοίρας, που πορεύονται με έναν αδύναμο χαρακτήρα, σαν άοπλοι στον πόλεμο. Να 'σου πω, κάνοντας αυτές τις σκέψεις, μετά την αποκαλυπτική εκείνη συνάντησή με τον άλλοτε τσίρακα, τονε λυπήθηκα. Όχι ότι θα τον έκανα και κολλητό, αλλά ήθελα να τονε βλέπω που και που. Δεν είχε και κανέναν απ' ό,τι έλεγε. Τον είδα καμιά δεκαριά ακόμα φορές, μέσα στην επόμενη χρονιά, από την πρώτη εκείνη συνάντηση στην ταβέρνα. Όλο και πιο αδυνατισμένο. Όλο και πιο κουρέλι. Μέχρι που, την πρωτελευταία φορά, μου ζήτησε και δανεικά. Του παίρνανε το σπίπι, λέει, και το μόνο του έσοδο ήτανε ένα ενοίκιο, από 'να διαμέρισμα που το 'χανε από μισό με μία από τις γυναίκες του. Τον έχωνε δεξιά και αριστερά τότε – τα «καλά

χρόνια». Καταλαβαίνεις . . . Του 'δωσα κάποια φράγκα. Την τελευταία φορά που τον είδα, ένα ναυάγιο, με γένια, ακούρευτος. Μου δήλωσε ανοιχτά ότι τον απειλούν. Για τη ζωή του. Είχε ανοίξει μια υπόθεση τότε με παράνομη διακίνηση μεταναστών. Πριν από καμιά δεκαετία, δεν ξέρω άμα θυμάσαι . . . Είχε γίνει σάλος. Τραγικές ιστορίες, με φόνους, πνιγμούς και τα ρέστα, τότε με τον δεύτερο πόλεμο σε εκείνα τα μέρη, στα πετρέλαια . . . Εκείνος ήξερε πράματα πολλά, είχε άλλωστε και δικό του βαπόρι, ήτανε πολύ μέσα στα κόλπα. Αλλά τονε κάνανε στην άκρη οι πιο καπάτσοι για να κονομάνε μονάχα εκείνοι. Πολλά λεφτά στη μέση. Καταλαβαίνεις . . . Και ο καφερός αυτός, ήτανε πάντα κουτοπόνηρος και δεν έβλεπε στο βάθος του ορίζοντα, είχε μείνει χωρίς πλάτες. Είχε κάνει και φυλάκα, αλλά τον αφήσανε επειδή ήξερε πολλά και τα ξέρασε στη δικαιοσύνη. Η μόνη του δύναμη και κατάρα ταυτόχρονα, ήτανε αυτά που ήξερε για όλο το σύστημα των εγκληματιών αυτών. Τη στερνή φορά που ειδωθήκαμε, λοιπόν, έτρεμε από το φόβο του. Μου τα 'πε όλα αυτά. Κάπου έχανε τα λόγια του, έπινε κιόλας πολύ. Του έδωσα κάτι φράγκα. Και τον άφησα εκεί. Μετά από λίγο καιρό, πληροφορήθηκα το θάνατό του, απ' τις εφημερίδες, συμπτωματικά, όταν ξαναβρέθηκα Ελλάδα. Μιλάγανε για αυτοκτονία, αλλά, τα γνωστά, καταλαβαίνεις . . . Τονε καθαρίσανε με συνοπτικές διαδικασίες, όπως το φοβόταν. *Στέλιος*

Συνοφρυώνεται. Μια αύρα από τη μνήμη της πονεμένης μοίρας του απολεσθέντος προσώπου του διαπερνά το δικό του χαραγμένο πρόσωπο. Κοιτάζει τον κατά τόπους νεφελώδη ορίζοντα. Στοχαστικά. Βάζει ένα τσιγάρο μεταξύ των χειλιών του. Το κρατά για λίγο εκεί σβηστό. Με το δεξί του χέρι, αργά, ψάχνει στην τσέπη του σακακιού του. Βρίσκει ένα κουτί σπίρτα. Το ανάβει. Φουμάρει λίγες τζούρες. Το βλέμμα του χαμένο στο άπειρο.

- Εκείνο που μου 'κανε εντύπωση σε τούτη την ιστορία, ήτανε η ανάγκη να με ξανάβρει και να μου τα πει εκείνος ο άνθρωπος, ένας παλιός γνώριμος, με τον οποίο δεν είχαμε πολλά πολλά, ένας, κατ' ουσίαν, άγνωστος άνθρωπος. Να τα πει αυτά σε κάποιονε. Σε 'μένα. Ναι! Ανάγκη για λύτρωση, να πούμε . . . Τι περίεργο πράμα ο άνθρωπος! Κι ο άλλος, ο Θεός, έχει τον τρόπο του να σε κάνει από αγρίμι αρνί και τ' ανάποδο. Το θέμα είναι ότι σου 'ρχονται όλα τόσο απότομα και δεν παίρνεις χαμπάρι από τα πριν. Πολύ σπάνια. Μόνο ν' αγαπήσεις μπορείς, για να πεις ότι έκανες κάτι σε τούτη τη ζωή. Για να 'χεις ευκαιρία ν' αγαπηθείς. Εκεί είν' η ουσία. Ειδαλλιώς, κανείς δε γλιτώνει.

Εδώ πιο κάτω είναι ο τάφος του. Κάθε που με βγάζει ο δρόμος κατά 'δω, πάω τον επισκέπτομαι κι αφήνω κανα λουλουδάκι. Ποτέ δε βρίσκω αλλωνών. Μόνο τα δικά μου τα παλιότερα, σκελετωμένα. Κανείς δεν τονε θυμάται, φαίνεται. Κανείς δε συχώρεσε την αδύναμη ψυχή αυτού του ανθρώπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Ο έρωτας λείπει. Όχι η ελευθερία όπως την όρισε η άβγαλτη διάνοιά σου. Ακούς; Ο έρωτας κι ο ίλιγγός του. Το σεληνόφως ανατέμνει την οντολογική κατάφαση της νεραντζιάς. Η φιγούρα του έφηβου κυπαρισσιού διαγράφεται στο μισοσκότεινο σκηνικό απέναντι από φθηνά λαμπιόνια που βάζουν τα δυνατά τους για να ανασύρουν από τις ψυχές λίγη αισιοδοξία.

Ο έρωτας και ο κίνδυνός του. Ακούς; Σε μια πόλη – μέθη που σου ανήκει και της ανήκεις. Δρόμοι στολισμένοι, φωτισμένες λεωφόροι, προσπερνάς σα να μη θες να προσπεράσεις για να μη γίνει το τώρα μνήμη. Η μνήμη είναι πάντα. Το τώρα όμως ήταν. Και θα ξαναγίνει μέσα στη μνήμη. Με το μεράκι που σμιλεύει ο τεχνίτης την ύλη, αλλά χωρίς επαφή. Άυλα. Υλιστικά άυλα, όπως ο κόσμος ο τωρινός και μέλλον, έτσι όπως τον θέλησε ο Κόσμος μέσα στο πλαίσιο της συγκεκριμένης φάσης της κυκλοθυμίας του. Υλιστικά άυλα, βουλιμικά και εγωιστικά σαν το νεαρό, αρσενικό περιστέρι που εισβάλλει με βία στον κόσμο της μνηστής του. Εγωιστής, γι' αυτό ερωτευμένος, γι' αυτό αυτοκαταστροφικός, σέρνοντας τον βάρβαρο της έκστασης χορό ως την αυτοθυσία των αστερισμών που σβήνουν, την αυγή. Αστερισμός και μύστης στην καλλιτεχνική έκφανση του στυγνού νομοθετήματος που μας ορίζει, που ορίζει το παν. Και που εμείς μόνο να το παρακολουθούμε μπορούμε, με μέσα που εκείνο μας κληροδότησε. Με βλέμματα πολλών ειδών. Φέρνοντας κοντά την απειλή. Συνειδητοποιώντας το ωραίο. Βλέμματα που καθορίζουν στιγμές. Στιγμές που καθορίζουν υπάρξεις. Υπάρξεις στον υποχρεωτικό χορό του είναι. Ρίγος αρπακτικού σαν εντοπίζει το θήραμά του. Ένταση ορχιδέας σαν αντικρίζει την αυγή. Βλέμμα που θεάται το βλέμμα. Ωραίο που ξυπνά τον έρωτα. Έρωτας που

ξεχνά την απειλή. Βλέμμα που λησμονεί ότι θεάται το βλέμμα.
Έρωτας που λησμονεί τον έρωτα.

*

Το δωμάτιο είναι σκοτεινό. Μόνο φως τ' άστρα του ημισυννεφιασμένου ουρανού και η λιγνή σελήνη. Ο ψίθυρος βγαίνει από δύο χείλη που κολλάνε στο αυτί σαν τον ναυαγό που κρατιέται σφιχτά, κολλάει στο βράχο, μέσα στην τρικυμία που διαδραματίζεται υπό το φως του ατάραχου (φαινομενικά) αστέρινου στερεώματος. Ο ψίθυρος αυτός, λοιπόν, θα μπορούσε να ακουστεί και σαν την κραυγή του ναυαγού.

- Άγγιξέ με πιο σφιχτά!

Πιάνει με τα χέρια του τα δικά της. Βάζει τα δάχτυλά του ανάμεσα στα δικά της. Δύο εσταυρωμένοι που ενώθηκαν, αν τους παρατηρήσει κανείς από το ταβάνι, όπως θα μπορούσε μια περαστική αράχνη, που όμως δεν υπάρχει στον χώρο. Τα χείλη τους κολλούν. Το στόμα της μπαίνει μέσα στο δικό του. Με ισχύ απόγνωσης. Σα να θέλει να τον ανακαλύψει ή να τον πνίξει. Τον τυλίγει με τα πόδια της, αρχικά ελαφρά, σαν αιθέριο πέπλο, έπειτα τον σφίγγει στον κορμό του σαν φονικός όφης. Του ζητά να μπει μέσα της. Είναι ερεθισμένη και παντοδύναμη. Του επιβάλλει τη δική του ενέργεια, σαν τον ρήτορα του οποίου η δεινότητα σου επιβάλλει να τον ακούσεις. Εκείνη όμως δεν έχει τίποτα το ρητορικό. Είναι ενέργεια που λογοποιείται ασυνεχώς μεταξύ σιωπής και ψιθύρου. Εκατέρωθεν δίψα. Εκατέρωθεν αυτοακύρωση μέσα στην πραγμάτωση της προφητείας του σπινθήρα. Της έννοιας του καιόμενου σταχυού στην κόκκινη πνοή του Αυγούστου. Έφτιαξαν το ηλεκτρομαγνητικό τους πεδίο ή εισέβαλαν στο ηλεκτρομαγνητικό πεδίο της συγκεκριμένης σκηνης για να μου δώσουν την ευκαιρία να ξεφύγω από την αδράνεια του Αντέρωτα μιας τυπικής βραδιάς σε μια επαρχία που χειμωνιάζει. Όντας ρόλοι και ήρωες που κάνουν έρωτα, γίνονται αντικειμενοποιημένα υποκείμενα για την τέρψη εκείνου που

κοιτάζει ή διαβάζει. Δύο διακριτά σώματα και πρόσωπα κάνουν έρωτα, ενώνονται εις σάρκαν μίαν ή δύο έρωτες διασταυρώνονται προς επίρρωσιν του επιχειρήματος του πύρινου πατρός που τους έπλασε από τα σπλάχνα του. Εκείνος, παρ' όλη τη σεξουαλική του εμπειρία, διστάζει ενώ τα ερεθισμένα του άκρα βρίσκονται εν πλήρει διαστολή, οι φλέβες του φουσκωμένες, τώρα όπως και πάντα σε αντίστοιχες καταστάσεις έχει μία ενδόμυχη συστολή, αποκύημα ενός πνεύματος παιδικού. Το ασάλινο μόριό του εισβάλει στον υγρό της κόλπο. Φιλιούνται με δύναμη, τα στόματά τους ενώνονται, με ανοιχτά μάτια, το βλέμμα του ενός χάνεται μες στο βλέμμα του άλλου, υποψία σεληνόφωτος σε μια θάλασσα από πίσσα. Η αντικειμενική όραση ποτέ δεν λείπει στο σκοτεινό δωμάτιο. Η δράση θα υφίστατο αν δεν την παρακολουθούσε κανείς;

*

Η ώρα περνά. Κανείς δε νοιάζεται γι' αυτήν. Ο Αλέξανδρος και η Έλεν παραμένουν στο κρεβάτι. Εκείνη ανάβει τσιγάρο. Το καπνίζει αργά, έχοντάς το στα δάχτυλα της παλάμης του δεξιού της χεριού. Ακουμπά στον αριστερό της αγκώνα. Ελαφρώς ανασηκωμένη. Στραμμένη προς τη μεριά του. Τον κοιτάζει στα μάτια.

Εκείνος είναι ξαπλωμένος ανάσκελα. Κοιτάζει πότε το ταβάνι πότε εκείνη.

Για λίγα λεπτά μένουν σιωπηλοί.

- Είμαι πολύ ερωτευμένη μαζί σου! Έλεν

Εκείνος κοιτάζοντάς την, μένει σιωπηλός.

Στιγμές σιωπής ντυμένες μουσικά από λεπτές χορδές σεληνόφωτος.

- Είσαι εδώ; Έλεν
- Πιστεύεις πως σου οφείλω μια απάντηση; Ο Αλέξανδρος, *χιουμοριστικά*

- ΙΙΙΙΙΙΙΙ!!! Είσαι μεγάλος αλήτης! *Η Έλεν, χιουμοριστικά, ακουμπώντας του με την καύτρα του τσιγάρου τον ώμο.*

Εκείνος, αμέσως, της πιάνει το χέρι στο οποίο κρατά το τσιγάρο και την ακινητοποιεί.

- Τώρα; Τι έχεις να πεις; *Αλέξανδρος*
- Ότι παραμένεις ένα φοβισμένο παιδί. *Η Έλεν, μεταξύ σοβαρού και αστείου*
- Κακό κορίτσι! Πολύ κακό! *Αλέξανδρος*
- Γιατί θες να κάνεις τις κουβέντες συνεχώς ανάλαφρες; *Η Έλεν, με ύφος πιο σοβαρό*
- Βλέπεις να συμβαίνει κάτι τέτοιο; *Αλέξανδρος*
- Ναι. Σχεδόν πάντα. Και το ξέρεις! *Έλεν*
- Εννοείται πως κι εγώ είμαι ερωτευμένος μαζί σου. *Αλέξανδρος*
- Το ξέρω, αλλά δεν είναι αυτό, Άλεξ. *Η Έλεν, με μια ανταύγεια απόγνωση*
- Τι έγινε τώρα; Τι έχεις; *Αλέξανδρος*
- Δεν είμαι εγώ που έχω κάτι. Απλά, έχω κάνει άπειρες απόπειρες καιρό τώρα και νιώθω ότι τις αποκρούεις επιμελώς. *Έλεν*
- Δε νομίζω. *Αλέξανδρος*

- Εντάξει. Η αλήθεια είναι ότι είμαι πιεσμένος το τελευταίο διάστημα. Αρκετά. *Αλέξανδρος*
- Γιατί δε μου μιλάς; *Έλεν*
- Γιατί δεν έχω μάθει, *Έλεν*. *Αλέξανδρος*
- Με μένα δεν είσαι φυλακισμένος, όμως. Συναντηθήκαμε για να μάθουμε μαζί. Έτσι δεν είναι; *Έλεν*

Της γνώφει καταφατικά με το κεφάλι. Εκείνη του ακουμπά με το δεξί της χέρι τον θώρακα, στοργικά.

- Γλυκέ μου. Μίλησέ μου! *Η Έλεν ψιθυριστά*
- Ξέρεις, η επιτυχία σε φιμώνει. Όταν όλα γίνονται όπως έπρεπε να γίνουν για σένα, δεν έχεις περιθώρια για παράπονα. *Αλέξανδρος*
- Δεν είναι παράπονο η κριτική ματιά στη ζωή, Άλεξ. *Έλεν*
- Όλα ήταν σχεδιασμένα για να συμβεί αυτό που συμβαίνει τώρα στη ζωή μου. Και το ήθελα κι εγώ. Δε λέω. Ήταν η κλίση μου. Όλο αυτό είμαι εγώ και δεν είμαι. Δεν ξέρω αν καταλαβαίνεις. Μιλώ ασυνάρτητα, νομίζω. Ντρέπομαι, *Έλεν*. *Αλέξανδρος*
- Είσαι αξιολάτρευτος. Και σκλαβωμένος. Και το ξέρεις. Απλά, δεν έχεις μάθει να εκφράζεσαι. «Άντρας σωστός!» Αυτό δεν είναι; *Έλεν*
- Είναι σα να έγιναν όλα για να ζήσω την άλλη ζωή που δεν έζησε εκείνος. Αυτή η πορεία, μέχρι στιγμής, δε λέω, μου έχει χαρίσει και στιγμές ευτυχίας, αλλά τώρα τα πράγματα αλλάζουν. Στη δουλειά, το παιχνίδι ανεβαίνει σε άλλα επίπεδα. Και είναι το μεταξύ μας, μάλλον, που με κάνει πιο σκεπτικό ως προς όλα αυτά που συμβαίνουν εκεί. Είσαι τόσο διαφορετική από αυτόν τον κόσμο. *Αλέξανδρος*
- Είσαι σκλάβος της ανθρωπιάς του, μιας ανθρωπιάς που ήθελε να σε κάνει ευτυχισμένο μέσω της επιτυχίας σε κάτι

που σου πήγαινε. Στον τομέα που σου ταίριαζε. Έτσι δεν είναι; Έλεν

- Ακριβώς. Αλέξανδρος
- Με νιώθεις σα ρίσκο; Έλεν
- Σε νιώθω σαν απελευθέρωση. Αλέξανδρος
- Έχει όμως και κάποιο ρίσκο αυτό, ε; Έλεν
- Ίσως. Αλέξανδρος
- Να φύγουμε από εδώ. Θέλεις; Έλεν
- Μωρό μου, σε παρακαλώ! Ευτυχώς ή δυστυχώς, είναι το έργο της ζωής μου αυτό που τρέχουμε τώρα στη δουλειά. Ό,τι κι αν είναι, μπορώ να το διαχειριστώ. Μην ανησυχείς για μένα. Σε παρακαλώ! Αλέξανδρος
- Κάποια στιγμή, πρέπει να φύγουμε από εδώ. Να συνεχίσουμε και εσύ και εγώ κάπου αλλού. Σε μια άλλη γη. Πιο ανέμελοι. Εδώ τρέχει η ιστορία. Και, όσο γοητευτικό και αν είναι, άλλο τόσο σε πνίγει. Και χωρίς να τον κατηγορείς τον θαλασσόλυκο, μπορείς να μιλάς για τη σχέση σας, το παρελθόν. Σε μένα. Θα σου κάνει καλό. Έλεν
- Εντάξει κακό κορίτσι. Χαχα! Αλέξανδρος
- Εντάξει ευαίσθητε και πονηρούλη πρίγκηπα. Χαχα! Έλεν

Κουλουριάζονται ξανά στο μεγάλο κρεβάτι. Γίνονται ένα. Προϊόν λόγου τούτη η παρόρμηση. Τα λαμπρόνια του ουράνιου στερεώματος κοιτάζουν, σαν τον μισάνοιχτο πολυέλαιο στη δεξίωση, μια ώρα περασμένη.

Μισή ώρα αργότερα

Η Έλεν είναι στην κουζίνα. Ο Άλεξ στον καθρέφτη του μπάνιου. Κοιτάζει το πρόσωπό του. Απορημένος. Ύστερα από λίγο, βγαίνει από το μπάνιο, κοιτάζει λίγο στην κουζίνα, για να σιγουρευτεί πως η Έλεν δεν κοιτάει και κατευθύνεται προς την ντουλάπα του υπνοδωματίου. Την ανοίγει. Πιάνει ένα από τα πανωφόρια του. Βάζει το χέρι του στην εσωτερική του τσέπη. Σαν κλέφτης της ίδιας του της περιουσίας. Βρίσκει το μικρό πορτοφόλι. Το ανοίγει. Ελέγχει αν το μικροσκοπικό αντικείμενο – μάτι είναι εκεί. Το πιάνει. Το κοιτάζει. Τον κοιτάζει και αυτό. Κοιτάζει και ακούει αυτό το μικροσκοπικό αντικείμενο που έχει σήμα ματιού.

- Μωρό μου! Είναι έτοιμα τα τοστάκια. Έλα πριν κρυώσουν. Έλεν
- Ναι. Έρχομαι αμέσως. *Αλέξανδρος*

Τα ξαναβάζει γρήγορα μέσα στην τσέπη και αφήνει το πανωφόρι στην ντουλάπα. Κατευθύνεται προς την κουζίνα. Εκείνη κάθεται όρθια μπροστά στον νεροχύτη. Την αγκαλιάζει από πίσω όπως το παιδί τη μητέρα του. Κολλάει το κεφάλι του στο δικό της. Τρίβεται πάνω στις κουρτίνες από ανοιχτόχρωμο μέλι, που είναι τα μαλλιά της. Ύστερα κάθονται και οι δύο στο τραπέζι της κουζίνας για να σιμπήσουν.

- Μμμ! Τι έχουμε εδώ; Πάντως, από μυρουδιά είναι υπέροχο! *Αλέξανδρος*
- Εύκολη συνταγή της μάμμου για δύσκολες ώρες ... Χαχαα! Έλεν
- Πάντως, πέρα απ ' την πλάκα, σε έχει καθορίσει γαστρονομικά η μάμμου ... Χαχαα! Η δική μου δεν το πολυέχει με την κουζίνα. Δεν την ενδιαφέρει ιδιαίτερα. *Αλέξανδρος*

- Go on! Μίλησέ μου για εκείνη. Αυτός ο captain με τις περιπέτειές του έχει μονοπωλήσει τις κουβέντες μας. Έλεν
- Ευγενής και καλλιεργημένη. Πάντα διακριτική η παρουσία της. Αλέξανδρος
- Έτσι φαίνεται. Μάλλον γι' αυτό δεν αναφέρεσαι συχνά σε αυτήν. Έλεν
- Δεν το έχω σκεφτεί. Αλλά, ναι. Έχεις δίκιο. Ο καπετάνιος έχει μονοπωλήσει τις κουβέντες μας. Χαχα! Αλέξανδρος
- Λόγω του διακριτικού της χαρακτήρα; Έλεν
- Κοίταξε. Τρέφω βαθύ σεβασμό και αγάπη για εκείνη. Και της αναγνωρίζω πως τα κατάφερε περίφημα στη ζωή της. Και στην επαγγελματική της σταδιοδρομία και σα στήριγμα σε έναν όχι και τόσο εύκολο άνθρωπο. Του έδωσε ισορροπία. Ήταν πάντα ο κυματοθραύστης. Η αλήθεια είναι, όμως, πως δεν την έζησα πολύ. Από μωρό, ήμουν στο σπίτι με τον πατέρα μου. Είχε συνταξιοδοτηθεί, όπως όλοι οι καπετάνιοι, από μεσήλικας. Εκείνος με τάζε, με έπλενε, με ντάντευε. Εκείνη έφευγε από το πρωί. Πήγαινε στη δουλειά της, στην εκάστοτε πρεσβεία. Και γυρνούσε τα απογεύματα. Ως εκ τούτου, δε μαγείρευε ούτε έπλενε σχεδόν ποτέ. Μόνο γλυκά έφτιαχνε. Συνήθως τις γιορτές και τις αργίες, όταν είχε χρόνο. Σε καθημερινή βάση, όλα – μαγειρική και πλυσίματα τα έκανε εκείνος. Του άρεσε πολύ. Ήτανε νοικοκύρης. Είχε τάξη. Είχε μάθει από τη ζωή του στα καράβια. Τώρα που το σκέφτομαι, λοιπόν, ήταν σα να επέλεξε μια γυναίκα νεότερη του για να λείπει εκείνη από το σπίτι και να είναι αυτός εκεί, μόνιμα. Στην εστία. Κυρά και κύρης του σπιτιού. Χαχα! Αλέξανδρος
- Αυτό που δεν έζησε από παιδί, ε; Έλεν
- Φαντάζει συνωμοσιολογία, αλλά ναι. Κάπως έτσι είναι. Ύστερα, και από το σπίτι του στο νησί δεν πήρε και πολλή

αγάπη. Τον εκμεταλλεύονταν από μικρό η μάνα και η αδερφή του, όπως λέει συχνά πυκνά. Το μόνιμο παράπονό του. Ήτανε και άλλο το περιβάλλον και άλλες οι συνθήκες τότε, βέβαια. Δεν ένιωσε στοργή. Και ήθελε να δώσει, να δώσει σε κάποιον. Αυτά που δεν πήρε. Μάλλον για να διορθώσει το κακό. Ε! Αυτός ο κάποιος είμαι εγώ. Χαχα! Αλέξανδρος

- Είσαι τυχερός. Εγώ δεν είχα πατέρα. Ποτέ. Και η μητέρα μου προσπάθησε να μου τα προσφέρει όλα. Αλλά, το κενό είναι δυσαναπλήρωτο. Άσε που η οικογένειά του και γενικότερα το περιβάλλον το δικό του δεν την πήγαιναν. Δεν ήταν ακριβώς της κλάσης τους. Πφφ! Ωστόσο, τον αγάπησε. Όπως κι εκείνος. Με τον βουβό του τρόπο. Τουλάχιστον, έτσι ισχυρίζεται εκείνη. Παρ' όλα αυτά που περνούσε, παρέμενε σταθερή και γλυκύτατη. Βράχος. Ένας γλυκός βράχος. Δε θα ξεχάσω ποτέ την περιγραφή μιας καλής, οικογενειακής φίλης όσον αφορά την εικόνα και τη στάση της μητέρας μου την ημέρα της κηδείας του πατέρα:

«Τα χέρια της, ακουμπισμένα στο μέτωπό του, όταν τον είχαν στο φέρετρο, στο σπίτι, λίγο πριν την κηδεία. Με όλους τους γελοίους μεγαλοαστούς γύρω να κλαίνε υποκριτικά και να τη σχολιάζουν. Κι εκείνη εκεί. Ευθυτενής. Στο δωρικό της μαράζι δοσμένη. Με τα μελαγχολικά της μάτια, φειδωλώς δακρυσμένα. Λαμπρή μέσα στη λύπη της. Σαν ηρωίδα μυθολογική.» Έλεν

- Και εσύ είσαι τυχερή, λοιπόν. Αλέξανδρος
- Ναι. Την είχα και την έχω πάντα σαν παράδειγμα. Αλλά, δεν αρκεί. Έλεν
- Γιατί πήγε στην Αυστραλία; Αλέξανδρος
- Γιατί δεν άντεχε άλλο εδώ. Δεν τη σήκωνε το κλίμα. Η Νέα Υόρκη είναι η φυλακή της επικαιρότητας. Σαν την καρδιά

στον ανθρώπινο οργανισμό. Το πιο δύσκολο μέρος. Δεν το νιώθεις; Έλεν

- Ήταν όνειρό του να μείνει εδώ ο επιτυχημένος του γιός. Μάλιστα, όταν μπήκα στο πανεπιστήμιο ήθελε να μου αγοράσει και σπίτι. Χαχαα! Τον απέτρεψε η μάνα μου, λέγοντάς του ότι δε χρειάζεται να βιαζόμαστε με τόσο σοβαρές επενδύσεις. Δύσκολη πόλη, ναι. Αλλά και γοητευτική. Όταν ήρθα για πρώτη φορά, μικρός, γύρω στα δέκα, και με τους δυο μου γονείς για ταξίδι, μου έδινε την αίσθηση ενός τεράστιου παιχνιδιού. Κάτι μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας. Είχα ενθουσιαστεί. Δεν ήθελα να φύγω. Μου φαίνονταν όλα τόσο παράξενα και φανταχτερά. Η παιδική μου περιέργεια ερεθιζόταν μονίμως από τα χρώματα, τις διαφημίσεις, τα φώτα, τη βουή. Ένα τεράστιο κουκλοθέατρο. Τελευταία, αρχίζω να διαπιστώνω ότι είχα δίκιο. Πρόκειται για ένα πελώριο παιχνίδι που εκτυλίσσεται εδώ. Με τον πιο εμφαιτικό και φαντασμαγορικό τρόπο. Όλα ρέουν, φαίνονται, δηλώνονται και χάνονται. Αγοράζονται και πωλούνται. Όλα είναι προϊόντα, αντικείμενα, μεταξύ λατρείας, ηδονής και μηδενός. Είναι σκληρή, αλλά και ελκρινής αυτή η άλλη πραγματικότητα που πρεσβεύει αυτός ο τόπος – παιχνίδι για τον άνθρωπο. Κάπου μου αρέσει. Κάπου με κουράζει. Και κάπου μου ταιριάζει, βέβαια. Αλέξανδρος
- Εγώ, πάλι, νιώθω φυλακισμένη σε αυτό το φρενήρες παίγνιο. Είναι, βέβαια, και τα βιώματα. Γεννήθηκα και μεγάλωσα εδώ. Έλεν
- Αλλά, ναι, Έλεν. Κάποια στιγμή θα ήθελα να φύγω από εδώ. Αλέξανδρος
- Το ξέρω γλυκέ μου Άλεξ. Χρειάζεσαι ανάσες. Και στο μέλλον θα χρειάζεσαι περισσότερες. Έλεν

- Αλλά όχι τώρα. Τώρα είναι το κόλπο γκρόσσο μου. Ίσως και γι' αυτό να φαίνομαι πιο πιεσμένος από παλιότερα. *Αλέξανδρος*

- Μπορεί. Αλλά, είναι καλό, στο μάκρος της ζωής του, κανείς, να δοκιμάζει και άλλα πράγματα. Για να βλέπει και τον εαυτό του αλλιώς.

Θέλω να βάλω μουσική τώρα. Να χορέψουμε. Μα, δεν ακούς μουσική! Ούτε χορεύεις! Είναι αδιανόητο. Τρομακτικό! *Έλεν*

- Τέτοια ώρα! Είσαι εντελώς τρελή! *Αλέξανδρος*

Εκείνη πηγαίνει με γοργό και χοροπηδηχτό βήμα προς το στερεοφωνικό. Παίρνει ένα cd με χορευτική μουσική και το βάζει να παίζει. Η αλέγκρα και ανάλαφρη μουσική τη διαπερνά. Κουνιέται σαν καλώδιο, μέσα στην έκσταση της εμπλοκής του με τον ηλεκτρισμό. Χορεύει και ταυτόχρονα γδύνεται. Μένει ολόγυμνη. Σηκώνει τα χέρια της δείχνοντας προς το μέρος του. Εκείνος την κοιτάζει και γελά. Τον καλεί.

- Έλα! Έλα λοιπόν στην φυλακή της απελευθέρωσής σου, αλύγιστε πρίγκιπα της άλλης θάλασσας! Έλα! *Έλεν*

Την ίδια στιγμή που, κάτω στο δρόμο, ανατέμνει, με τη βοήθεια της υποδεικτικής ρομφαίας του, ένα σκόρπιο αποτοσίγαρο κι ένα πεταμένο γαρύφαλλο, για να ερευνήσει το μυστήριο εκείνο που τα θέλησε ζεύγος την ύστατη ώρα του χαμού τους, το πρώτο φως της αυγής εισβάλει στη σκηνή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

Το αστέρι της νύχτας το χέρι σα νυστέρι επεμβαίνει στον ουρανό και στα μάτια μιαν άλλη όραση προσφέρει.

Μυρίζει πιπέρι καγιέν και ουρία. Κάτω από το φύλλωμα της πικροδάφνης, η γάτα τρώει μια ζωντανή ακρίδα. Πλατεία πεταμένη στην άκρη της πόλης. Άστεγος τόπος. Θερινό ανάκτορο από ουρία, πικροδάφνη και άρρωστα πεύκα. Στην άκρη το σκοτεινό θέατρο. Κατάμεστο από φαντάσματα που κρυώνουν άλλα μένουν εκεί. Πιστοί θεατές. Η παράσταση, σου κόβει την ανάσα. Το σκηνικό λιτό. Μια ετοιμόρροπη πολυκατοικία δοσμένη στο κυανό ηλεκτρικό. Πολυάριθμος θίασος. Υποκριτές. Μεγάλα διαστήματα νεκρής φύσης. Και πάλι υποκριτές. Φιγούρες του Σίλε μετρούν στα δάχτυλά τους την ειρωνεία της τραγωδίας και ύστερα απομακρύνονται σα σκιές του Κεσσανλή Παύση Μαύρες νότες του Σούμπερτ που ενσαρκώθηκαν και παρελαύνουν σαν πρόσωπα-πρόσωπα του Ροθκό. Κάνει κύο. Ο αχός του δρόμου παρατείνει την υπόκρουση σε αυτόν τον ξέσκεπο οίκο όπου εορτάζεται τελετουργικά η δυστυχία. Κάνει κύο. Ο αχός του δρόμου συνεχίζει. Μαύρες νότες του Σούμπερτ Πρόσωπα απρόσωπα Κενό Σκιές του Κεσσανλή Νεκρή φύση Μια γάτα τρώει τη ζωντανή ακρίδα των ονείρων του άστεγου τόπου.

*

Στο τσιμεντένιο ανάκλιντρο ένα ζευγάρι συνομιλεί κρατώντας εφημερίδες

- Με σένα, εγώ είμαι ξεγραμμένη. Τέρμα! Τελείωσε! Πάω εγώ. Δεν υπάρχω. Τελείωσα!
- Χιχιχι!! Την είδα την κόρη σου την άλλη φορά. Την πήρε ο άλλος. Την πληρώνει κιόλας;
- Σκάσε διάολε! Σατανά! Σκάσε. Έφαγα τα χρόνια μου ρε να σε ξεσκατίζω. Κι αυτό είν' το ευχαριστώ;! Όπως το βλέπω τώρα, εσύ τον έφαγες τον πατέρα σου. Εσύ τον έστειλες στον αγύριστο τον άνθρωπο μια ώρα αρχύτερα. Σατανά!

- Α! Δίνουνε δώρο και δισκάκια. Κοίτα. Ωωω! Ω μον αμούρ εκουτέ μουά!
- Σκάσε κερατά! Σκάσε! Δε σ' αντέχω. Μην ξαναπείς τίποτα για το κορίτσι! Θα σε στείλω στον αγύριστο.
- Ναι μωρέ το κορίτσι. Το καημένο! Τέτοια της έμαθα εγώ να κάνει; Ωωω μον αμούρ εκουτέ μουά λα λα λα λα λα λα λα λα
- Θα σε σκίσω σαν τη γάτα ρε ρετάλι, τ' ακούς;! Αφού με προειδοποίησε η δόλια η μάνα μου όταν σε είδε, να μη σε πάρω. Δεν την άκουσα η ηλίθια. Δεν την άκουσα η μαλακισμένη!
- Έλα τώρα καημένη. Μ' ένα σώβρακο σε πήρα. Έλα! Αφού ταιριάζουμε.
- Σκάσε παλιόπραμα! Σκάσε αλήτη! Μη σ' ακούω. Σκάσε!
- Ωωω μον αμούρ εκουτέ μουά! Λα λα λα λα λα λα λα. Δεν ταιριάζουμε; Αφού ταιριάζουμε. Δωσ μου ένα φιλάκι τώρα.
- Τι να σε κάνω ρε παλιοτόμαρο; Ε; Τι να σε κάνω; Έναν σ' έχω.

Φιλί

- Ω μον αμούρ έ κού τέ μουάά!

*

Μεσάνυχτα. Κρύο. Στο σκοτεινό στενό δίπλα από το παράλογο θέατρο, μία ομάδα οργισμένων κάνει την περιπολία της. Έχουν σκεπασμένα τα πρόσωπά τους. Διακρίνονται μόνο τα μάτια και το μέτωπο. Σα να ψάχνουν κάτι πολύτιμο μέσα στην άβυσσο της νυκτός.

Μεταξύ δύο ερειπωμένων και αραχνιασμένων νεοκλασικών, βρίσκεται ο φούρνος της γειτονιάς. Κατευθύνονται προς τα εκεί. Ο μπροστινός, το πρωτοπαλίκaro, χτυπά την πόρτα δυνατά. Περιμένουν λίγο. Δεν ανοίγει ούτε αποκρίνεται κανείς. Ξαναχτυπάει πολλές φορές, με μανία.

- Άνοιξε! Το ξέρουμε ότι είσαι μέσα και ότι δεν είσαι μόνος σου! Άνοιξε γιατί θα στο κάνουμε καλοκαιρινό το μπουρδέλο σου! *Πρωτοπαλίκaro*

Περιμένουν λίγο, μήπως λάβουν κάποια απάντηση. Σιωπή.

- Έτσι είσαι ρε πουσταρά; Τώρα θα δεις! *Πρωτοπαλίκaro*

Η πόρτα είναι τζαμένια. Το πρωτοπαλίκaro της τραβάει μια κλωτσιά με τις μαύρες αρβύλες του και την θρυμματίζει. Ο κρότος φτάνει ως το παράλογο θέατρο και αποσυντονίζει τους θεατές και τους υποκριτές της παραστάσεως.

- Ελάτε μάγκες! Κάντε το λίμπα το μπουρδέλο του ρουφιάνου! *Με δυνατή και βραχνή φωνή το πρωτοπαλίκaro*

Οι υπόλοιποι συμμορίτες, περίπου δέκα στον αριθμό, μπαίνουν μέσα στον φούρνο και τον λεηλατούν. Σπάνε τα ράφια, πετάνε κάτω τα προϊόντα, σπάνε την ταμειακή μηχανή. Ώσπου, μια φωνή γεμάτη αγανάκτηση και φόβο ακούγεται από το βάθος, σαν από το υπόγειο.

- Εντάξει. Σταματήστε. Σας παρακαλώ! Έρχομαι. Σταματήστε! *Φούρναρης*
- Έλα γρήγορα έξω μωρή ποντικομαμή! *Πρωτοπαλίκaro*

Ο φούρναρης, ένας μικροκαμωμένος φαλακρός κύριος με γυαλιά, ανεβαίνει γρήγορα τα σκαλιά και ανοίγει την πόρτα που βρίσκεται στο πίσω μέρος του κτηρίου, εκεί που είναι και ο φούρνος. Βρίσκεται μόνος μπροστά τους. Τρέμει από τον φόβο του. Το πρωτοπαλίκaro κατευθύνεται προς το μέρος του και κάθεται ακριβώς μπροστά του, σε απόσταση αναπνοής.

- Παιδιά, κόψτε εδώ έναν ήρωα! Χαχα! *Πρωτοπαλίκaro*

Ο φούρναρης στέκεται εκεί. Αμίλητος. Το πρωτοπαλίκarlo, με το δεξί του χέρι, τον αρπάζει από τον γακά του καρό του πουκαμίσου, με δύναμη.

- Λέγε μωρή λινάτσα! Εκεί κάτω τους έχεις ε; *Πρωτοπαλίκarlo*

Ο φούρναρης δεν απαντά. Χαμηλώνει το βλέμμα. Το πρωτοπαλίκarlo, με μια απότομη, βίαιη κίνηση τον πετάει κάτω.

- Πάμε παίδες! Έχουμε κάτι ποντίκια να μαζέψουμε. Όχι τίποτα άλλο. Να ξεβρομίσουμε λίγο και τη γωνιά αυτού του φουκαρά εδώ. Χαχα! *Πρωτοπαλίκarlo*

Η ομάδα κατευθύνεται με φόρα προς το υπόγειο από όπου βγήκε ο φούρναρης.

- Ε! Εσύ μπαστάρδι! Μη διανοηθείς να κάνεις καμιά περιέργη κίνηση! Άλλωστε και οι εδώ γύρω μπάτσοι, δικοί μας είναι. *Το πρωτοπαλίκarlo στον φούρναρη που μένει κατάχαμα με τα χέρια στο πρόσωπό του, σα να θέλει να τον καταπιεί η γη από την συμφορά που τον βρήκε.*

Εσύ Πετράν, κάτσε μαζί του εδώ! Οι άλλοι ελάτε μαζί μου κάτω. *Πρωτοπαλίκarlo*

Κατεβαίνουν με φόρα τις σκάλες ενώ ακούγονται διακριτικά τα πρώτα βρεφικά κλάματα. Φτάνοντας στο υπόγειο, το πρωτοπαλίκarlo με τους άλλους αντικρίζουν τους πρόσφυγες. Είναι τρεις οικογένειες με τα μικρά τους. Τους κοιτούν με ακραία δισταλμένες τις κόρες των ματιών και με τρεμάμενα σώματα από το κρύο και τον φόβο.

- Βρε, βρε, βρεε! Ολόκληρο χωριό από βρωμιάρηδες μάζεψε ο πουσταράς! Τι να του κάνεις τώρα; Να τονε βάλεις στο φούρνο μέσα και να τονε ψήσεις μαζί με δαύτους; Γαμώ τη .
..! *Πρωτοπαλίκarlo*

Το πρωτοπαλίκarlo κατευθύνεται με ορμή εναντίον των προσφύγων που κουνιάζουν σε μια γωνιά του υπογείου σα νεογνά σπιουργία μέσα στις κουβέρτες. Με μια απότομη κίνηση, αρπάζει ένα νήπιο

από την αγκαλιά της μητέρας του, η οποία του δαγκώνει, αντανάκλαστικά, το χέρι. Της ρίχνει ένα χαστούκι και την τινάζει ολόκληρη. Ένας από τους άντρες, πιθανότατα ο άντρας της, σηκώνεται και τον σπρώχνει με όση δύναμη έχει. Δύο «σύντροφοι» του πρωτοπαλίκਾਰου έρχονται από πίσω και τον περιλαμβάνουν με σιδηρογροθιές. Το πρωτοπαλίκaro κρατάει το νήπιο. Η βαριά του παλάμη σκεπάζει το παιδικό πρόσωπο και δεν αφήνει τις κραυγές να ακουστούν, ενώ τα δάκρυα του μικρού, του πλημμυρίζουν το χέρι.

Οι δύο γεροδεμένοι νεαροί άντρες με τις σιδηρογροθιές έχουν ρίξει τον αλλοδαπό άντρα κάτω αιμόφυρτο και τον πατάνε. Τα υπόλοιπα παιδιά κλαίνε και οι μητέρες τους κλείνουν πεισματικά τα μάτια για να μη βλέπουν τη σκληρή σκηνή. Οι δύο άλλοι άντρες μένουν ακίνητοι, τρέμοντας από τον φόβο τους.

- Μήτσο, ας κάνουμε λίγο γρήγορα. Είναι ερημιά, αλλά μπορεί να πλακώσει κόσμος. Αργοπορούμε. *Ακούγεται η φωνή του άλλου «συντρόφου» που έμεινε στο μπροστινό μέρος του καταστήματος με τον φούρναρη*
- Εντάξει. Ερχόμαστε.

Παιδιά, πάρτε τους όλους και πάμε. Κι εσείς, σκουπίστε αυτό το βρώμικο ρετάλι που είναι μες στα αίματα. Άμα δεν μπορεί να περπατήσει, πάρτε το στις πλάτες σας.
Πρωτοπαλίκaro

Οι συμμορίτες σηκώνουν τους πρόσφυγες με τη βία. Τα παιδιά συνεχίζουν να κλαίνε στις αγκαλιές των manάδων τους. Ανεβαίνουν τις σκάλες. Περνούν στο μπροστινό μέρος του φούρνου που είναι γυαλιά καρφιά. Ο φούρναρης δακρυσμένος.

- Μα που τους πάτε τώρα αυτούς τους ανθρώπους;
Φούρναρης
- Εσύ βρωμόπουστα, ρουφιάνε βγάλε το σκασμό!
Πρωτοπαλίκaro

Του ρίχνει ένα χαστούκι με το ένα χέρι και τον σωριάζει ενώ με το άλλο κρατάει το πρόσωπο του νηπίου.

- Αυτά τα λυκάκια τα βλέπεις; Όταν θα μας κλέβουνε και θα μας βιάζουνε τις κόρες, έλα τότε να μου πεις! *Το πρωτοπαλίκαρα στον φούρναρη δείχνοντάς του τα μικρά*

Τα μέλη της συμμορίας μαζί με τους πρόσφυγες βγαίνουν από το κτήριο. Διασχίζουν γρήγορα τον σκοτεινό δρόμο. Όλοι μαζί. Και χάνονται στα στενά δρομάκια, από όπου τα αστέρια μόνο μέσα από τα χαλάσματα των ερειπωμένων νεοκλασικών μπορούν να ακούσουν τα κλάματα των ανήλικων μαρτύρων. Το πρωτοπαλίκαρα, μέσα στο σκοτάδι, αφήνει το νήπιο να τρέξει στη μάνα του. Στη μέση, προχωρούν οι αλλοδαποί και μπρος και πίσω, δεξιά κι αριστερά, για να τους περιφρουρούν, πάνε τα μέλη αυτής της σκληροπυρηνικής συμμορίας. Στρίβουν στο επόμενο στενό.

Από 'κει και στο εξής, τα χνάρια τους χάνονται στη μνήμη ή φαντασία μου. Μόνον ο φούρνος, εκείνη η γειτονιά και ένας συγκεκριμένος τρόπος λήψης της τη νύχτα από τη διάνοια, την αισθητική και τον συναισθηματικό μου κόσμο, μου επιτρέπουν να μιλώ γι' αυτά τα γεγονότα που ισοδυναμούν με καταστάσεις όπου βρίσκεται ενσταλαγμένο το νόημα του γίνεσθαι από τη μήτρα ιδεών του Είναι.

Είναι ακόμα νύχτα. Στον ίδιο χώρο κάποιες ενσαρκωμένες ενέργειες περιφέρονται κάτω από την εικαστική απόδειξη της έννοιας του εβένου. Δύο μεθυσμένα ζευγάρια διασχίζουν τον δρόμο γελώντας και παραπατώντας. Μπροστά, πηγαίνουν τα δύο αγόρια. Πίσω, ένα αγόρι με ένα κορίτσι. Μάλλον επιστρέφουν από νυχτερινή διασκέδαση. Ξαφνικά, το ένα από τα δύο αγόρια, αφήνει την αγκαλιά του, όπως φαίνεται τουλάχιστον, για τη συγκεκριμένη νύχτα παρτενέρ ή συντρόφου του, και κατευθύνεται σε ένα πεζούλι, ζαλισμένος. Πριν προλάβει να φτάσει στο πεζούλι του σπιτιού, καμπουριάζει σα να του έριξαν γροθιά στο στομάχι και ξερνάει στο πεζοδρόμιο. Γονατίζει. Πιάνει το κεφάλι του. Ξερνάει ξανά πάνω στην φθαρμένη πλάκα του πεζοδρομίου, κάτω από το ετοιμόρροπο

νεοκλασικό, από τα χαλάσματα του οποίου τα αστέρια καταγράφουν κάθε πραγματικότητα, επιτρέποντάς της με το λιγοστό τους φως να υπάρχει όπως το τρεμάμενο φως του λυχναριού επέτρεπε στο χειρόγραφο του συγγραφέα να γίνεται ορατό από τα μάτια του, δίνοντας, ως εκ τούτου, την ελπίδα μιας συγγραφικής υπόστασης και συνέχειας. Ο γονατιστός νεαρός νιώθει το χέρι του παρτενέρ ή συντρόφου του στην πλάτη του. Τον χαϊδεύει λίγο στα μαλλιά και ύστερα τον βοηθά να σηκωθεί για να πάει να κάτσει στο πεζούλι. Το ετερόφυλο ζεύγος συνεχίζει τα φιλιά και τα γέλια μέσα στην παραζάλη τους, αλλά σε λίγο πηγαίνουν και αυτοί στον, όπως φαίνεται, φίλο τους. Ποιος, άραγε, να μπορεί να ορίσει με ακρίβεια που τελειώνει η αίσθηση καθήκοντος το οποίο εισηγείται μία έκτακτη ανάγκη και που αρχίζει η αγνότητα; Ο πολιτισμός με την ανθρωπιά συνορεύουν; Συγγενεύουν; Είναι αντανakλαστικά ή λόγος; Ή και τα δύο;

Στο θέατρο της διπλανής πλατείας – το θέατρο της δυστυχίας, οι παραστάσεις των φαντασμάτων συνεχίζονται. Είναι σκότος, γι' αυτό και ο ρομαντισμός πλαισιώνει το ζοφερό. Τα πρόσωπα δε διακρίνονται. Σκληρή νύχτα. Όχι. Το σκοτάδι δεν είναι σκληρό. Είναι μια συνθήκη που βολεύει.

*

- Σκληρό είναι, για τον εγωτισμό, το συναπάντημα του προσώπου με το επερχόμενο φως.
Είχα γίνει κατράμι εκείνο το καλοκαίρι. Ίσως να 'τανε και το πιο σκληρό ταξίδι μου μέσα στα τόσα χρόνια στα βαπτόρια. Όχι τόσο ο καιρός. Δεν είχα και άνθρωπο να πω καμιά κουβέντα. Είχαμε γεμίσει Ινδοπακιστανούς και Αφρικάνους. Φτηνά χέρια. Καλά αθροπάκια, αλλά τι να πεις με δαύτους; Κάτι σπαστά στα εγγλέζικα. Άντε και κανα καλαμπούρι με την κίνηση του σώματος. Ξέρεις . . . Μονάχα ο Γιώργης

ήτανε μαζί μου σε κείνο το ταξίδι. Τα πρόσωπα και των δυονών μας κατάμαυρα. Καιγόμασταν στον ήλιο. Κι ούτε αλοιφές ούτε τίποτα. Έπρεπε να ήμαστε και συνέχεια έξω στο κατάστρωμα, να έχουμε γενικά το νου μας. Οι πειρατείες δίνανε και παίρνανε εκείνο τον καιρό. Ήταν η πρώτη έκρηξη. Και λόγω της πολιτικής αστάθειας και των αναταραχών στην περιοχή. Και λόγω των πιο σύγχρονων όπλων που είχανε αρχίσει να κυκλοφοράνε στη μαύρη αγορά και έκαναν τη δουλειά τους ευκολότερη. Καταλαβαίνεις . . . Οι μάγκες ερχόντουσαν με ταχύπλοα, οπλισμένοι σαν αστακοί, αμολάγανε στα γρήγορα μια ανεμόσκαλα σε κάποιο μέρος του βαπτοριού και ανεβαίνανε πάνω δυο τρεις, οι πιο κομάντο. Και δεσμεύανε ολόκληρο βαπόρι. Εν τω μεταξύ, το πλήρωμα είχε όπλα, σε κάθε βαπόρι υπάρχουνε, αλλά δεν είμαστε και πιστολάδες, να πούμε . . . Χαχασ! Καταλαβαίνεις . . . Έτσι, για λόγους μεγαλύτερης ασφάλειας, έπρεπε να είμαστε έξω να 'χουμε το νου μας. Κι επειδή οι ξένοι ήτανε και λίγο ζωντόβολα, το φορτωθήκαμε όλο εγώ με το Γιώργη. Εκείνος δε, δεν τους πήγαινε καθόλου τους αλλοδαπούς. Και βλασφήμαγε τη μοίρα του που τον έφερε κοντά σαράντα χρονώ να συνταξιδεύει με αυτά τα «βρωμόσκυλα», όπως τους έλεγε. Ήτανε υπερβολικός. Δεν έβλεπε το πρόβλημα στη ρίζα του. Και κατηγόραγε την επιφάνεια. Τους φουκαράδες. Και επίσης, δεν καταλάβαινε ότι ήμασταν άλλο από εκείνους και γι' αυτό δε συνεννογιόμασταν. Πόσες φορές του 'κανα κηρύγματα. Δε νόγαγε. «Εσύ είσαι καλοκάγαθος γι' αυτό τους υπερασπίζεσαι. Ζώα είναι. Δεν τους βλέπεις;» Ρε τον Γιώργη! Καλό παιδί. Αλλά . . .

Το μόνο που μ' ευχαριστούσε εκείνες τις μαύρες από την κάψα του ήλιου μέρες, ήτανε να θαυμάζω τα δελφίνια. Καθόμουνα με τις ώρες και τα 'βλεπα να κολυμπάνε, να πετάνε δίπλα απ' το βαπόρι και να ξαναπέφτουνε στα ασημένια νερά. Ο ήλιος έκαιγε το πρόσωπό μου. Ντάλα

μεσημέρι. Κι εγώ εκεί. Να τα κοιτάζω να κάνουνε τα νούμερά τους. Σωστοί μπαλετίστες τα πούστικά! Τι δύναμη! Τι ταχύτητα! Τι ομορφιά! Δε μπορείς να διανοηθείς. Και μιλιούνια, ε;! Πολλά. Όχι ένα – δύο. Και τραγουδάγανε κιόλα, ή, μου μιλάγανε. Δεν ξέρω. Παίζει να καταλαβαίνανε ότι τα κοίταγα. Ξέρεις, τα δελφίνια έχουνε αντίληψη. Εισπράττουνε το συναίσθημα και τη σκέψη σου. Κατά κάποιο τρόπο, μπορείς να επικοινωνήσεις μαζί τους. Πάντως, σίγουρα καλύτερα απ' ότι με τους ανθρώπους. Χαχαα! Αλλά, θα μου πεις . . Ακριβώς επειδή δεν είναι άνθρωποι. Χαχαα! Δύσκολο πράμα ο άνθρωπος! Η επικοινωνία. Εδώ, με τον Γιώργη τόσα χρόνια και αλίμονο αν συνδεθήκαμε ουσιαστικά δυο – τρεις φορές. Υπάρχει η συμπάθεια όμως. Η αγάπη. Κάτι που ξεπερνάει το συμφέρον, ίσως. Αυτό, όμως, χωρίς σκέψη. Και είναι και στον άνθρωπο. Τι να πω; Πάντως, εκείνο τον καιρό, ενώ πλησίαζε και το τέλος της ενεργού μου δράσης, να πούμε, στις θάλασσες, εγώ ένα παρακάλαγα. Να μη ζήσουνε τα παιδιά μου εκείνα που ζούσα. Να μην τραβήξουνε αυτά που τράβαγα εγώ. Το λούκι που μπήκα από μικρός. Σε 'κείνο το ταξίδι καταλάβαινα πως ήμουνα πολύ κοντά στο να τα καταφέρω. Με τις λιγότερες δυνατές απώλειες. Και αυτό μου 'δινε κουράγιο. Ήμουνα κοντά στην άλλη ζωή που ονειρευόμουνα από παλιά. Αυτή η σκέψη μου 'δινε δύναμη. Ε! Και οι καλλιτέχνες – δελφίνια. Χαχαα! *Στέλιος*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Ανεξάρτητη από τα μάτια μας, η θάλασσα υφίσταται ως το θεατρικό σανίδι όπου εκτυλίσσεται το δράμα του έρωτα και του θανάτου δύο δελφινιών, ενώ το επίμονο φως σκοπεύει τη γαστέρα της από όπου ανατέλλει η ελπίδα της κάθαρσης από το μαρτύριο της γης και της ύλης.

*

Μερικά χιλιόμετρα μακριά από την ακτή, βρίσκεται η πελώρια έπαυλη του Mr . . . on. Ο βαθύπλουτος επενδυτής εκτιμά ιδιαίτερα τον Αλέξανδρο, ο οποίος είναι ο αποψινός του καλεσμένος.

Κάθονται στο τραπέζι. Οι δυο τους μαζί με τον μικρό γιο του σπιτινοικοκύρη και συζητούν. Ο μπαμπάς με τον γιο σε έντονο ύφος.

- Δεν είναι μηδενισμός, γλυκέ μου Mike. Είναι η πραγματικότητα. Κάποιοι καλούνται να άγουν τους άλλους, γιατί οι άλλοι τους προσκαλούν ασυνείδητα. Είναι φυσικό το φαινόμενο. Είναι ένα σημείο ισορροπίας που δεν μπορεί ποτέ να υπάρξει βασιζόμενο στην αυτοτέλεια του καθενός. Είμαστε πολλοί Mike. Δεν είναι έτσι; Και κάποιοι λίγοι καλούνται να ρυθμίσουν τους πολλούς, καλεσμένοι των πολλών. Είναι φύση και μοίρα αυτό, γιέ μου. *Mr . . . on*
- Αηδίες! Αυτά είναι μεταφυσικές αρλούμπες που σας εξυπηρετούν. Η ισότητα είναι εφικτή αν την πιστέψουμε. Αυτό που ισχυρίζεστε θα τιναχτεί στον αέρα. Από τη

βούληση του ελεύθερου ανθρώπου. Έτσι τον μάθανε τα συστήματά σας, αιώνες τώρα, τον άνθρωπο. Τώρα, όμως, έχει τα μέσα να το κάνει. Να απελευθερωθεί από τα δεσμά. Από αυτήν την ελεεινή πλύση εγκεφάλου. *Mike*

- Πολύ καλά μικρέ μου. Δε διαφωνώ. Να το κάνει. Απλά, τώρα είσαι εσύ που μιλάς εκτός πραγματικότητας. Όταν αυτό συμβεί, θα το παραδεχτώ. Μέχρι τότε, δεν μπορούμε να μιλούμε αόριστα. Γιατί είσαι εσύ εκείνος που μιλά αόριστα και με ουτοπικές εμμονές μεταξύ των δυο μας, αν λάβουμε ως τεκμήριο αληθείας την ισχύουσα πραγματικότητα. Δεν είναι έτσι;

Αυτά τα παιδιά δε συνιστούν καμία απολύτως απειλή, διότι, πολύ απλά, είναι υλιστές. Σαν κι εμάς. Το μόνο για το οποίο ίσως να είναι ικανά, αν και γι' αυτό ακόμα αμφιβάλλω, είναι να κάψουν το δάσος, σε αντίθεση με εμάς που το εκμεταλλευόμαστε κερδίζοντας. Χαχαχαχα! *Mr . . . on*

Ο μικρός σηκώνεται απότομα από την καρέκλα. Με γοργό και αποφασιστικό βήμα κατευθύνεται προς την έξοδο του πελώριου καθιστικού, περνώντας όλα τα πολύτιμα βάζα, τους πίνακες και τα υπόλοιπα αντικείμενα αξίας της οικίας. Μιας οικίας που θα μπορούσε, βάσει ύφους σε κάποια μέρη της, να βλέπει το φως της Γαλλίας του 18^{ου} αιώνα. Ωστόσο, με μια πιο προσεκτική ματιά που δίνει έμφαση στη λεπτομέρεια, μπορεί κανείς να διακρίνει ότι πρόκειται περί μιας τεχνητής οντότητας εντελώς σύγχρονης, η οποία αρέσκεται στην προσομοίωση του παλαιού, όπως συμβαίνει με τα σύγχρονα μουσεία που αναπαριστούν, χρησιμοποιώντας τεχνολογία αιχμής, αρχαίους ναούς και πόλεις.

Το μπούστο της κυρίας, υπέροχα ζουμερό όσο και πλαστό, κραυγάζει καθώς αυτή ξεναγεί τον Αλέξανδρο στους διάφορους χώρους της έπαυλης.

- Αυτόν τον πίνακα μου τον δώρισε ο αντρούλης μου για την επέτειο των δέκα χρόνων του γάμου μας. Είχε πάει στο Λονδίνο για μπίζνες και όταν γύρισε, έφερε μαζί του αυτό το αριστούργημα. Κερδισμένο σε μια δημοπρασία εκατομμυρίων. Κοίταξε το κόκκινο χρώμα πώς κατασπαράζει το πράσινο κι εκείνο, σαν ανήμπορο να αντιδράσει, πώς δέχεται ηδονικά τον αφανισμό του. Δεν είναι συγκλονιστικό; *Κυρία*
- Όντως. Εντυπωσιακό. *Ο Αλέξανδρος, μηχανικά ευγενής*
- Απ' ότι βλέπεις, Alexander, κάνω συμβολικά δώρα . . . Χαχαχαχα! *Mr . . . on*
- Κι εδώ είναι ένα μυθικό βάζο από το Πεκίνο. Είχαμε πάει, ανύπαντροι ακόμα. Τότε άρχιζε η άνοδος της χώρας. Εκπληκτικό μέρος. Και παράξενο. Δηλαδή, για εμάς. Άλλα μεγέθη, άλλα χρώματα, διαφορετικές μορφές. Μου άρεσε πολύ, όμως. Είχαμε μείνει για έναν μήνα περίπου. Έχετε πάει στην Κίνα; *Κυρία*
- Ναι. Η μητέρα μου είναι διπλωμάτης και όταν ήμουν μικρός την είχαν μεταθέσει στην Κορέα. Έτσι, μας δόθηκε η ευκαιρία να επισκεφτούμε και άλλες χώρες της Ασίας. *Αλέξανδρος*
- Μαμά διπλωμάτης! Πολύ ενδιαφέρουσα δουλειά. Και ο μπαμπάς; *Κυρία*
- Ναυτικός. *Αλέξανδρος*
- Μμμ! Και οι δύο γονείς πολυταξιδεμένοι, δηλαδή. Nice! *Κυρία*

Η γυναίκα του Mr . . . ον, παρά το μεγαλοαστικό υπόβαθρο και τη ζωή μέσα στα αμύθητα πλούτη, ήταν συμπαθής και, στο βάθος, απλή και καθόλου ελαφρόμυαλη.

Οι τρεις τους, συνεχίζουν με αργό βάδισμα την περιήγηση στο παλάτι. Μπροστά πηγαίνει η Κυρία που περπατά χωρίς ίχνος αγαρμποσύνης πάνω στις ψηλές τις κομπές, μαύρες γόβες. Πίσω ο Άλεξ με τον Mr . . . ον. Χωρίς να δώσουν ιδιαίτερη σημασία, περνούν ένα σιντριβάνι, σκαλιστό με έναν λέοντα που πετάει νερό από το στόμα και αρχίζουν να ανεβαίνουν τη σκάλα που οδηγεί στα επάνω δωμάτια. Το επάνω μέρος του σπιτιού, σε αντίθεση με το κάτω που, όπως είπαμε, προσομοιάζει σε σονάτα για πιάνο του 18^{ου} αιώνα, είναι μίνιμαλ, ανάλαφρο και λειτουργικό, με νότες παιδικότητας, σαν σύνθεση συνθεσάιζερ της δεκαετίας του 80', επεξεργασμένη στον υπολογιστή ενός άφυλου, παράξενα χαρωπού πλάσματος του 21^{ου}. Στον τοίχο, λίγο πριν την πόρτα του πρώτου υπνοδωματίου, ένα παλιό κάδρο.

- Τον βλέπεις αυτόν τον μουστακαλή;

Ο παππούς μου. Από τους πρώτους αυτοδημιούργητους πετρελαιάδες των Κεντρικών Πολιτειών. Αν δεν υπήρχε αυτός, όλα αυτά που βλέπεις τώρα και θαυμάζεις θα ήταν σαν την επανάσταση που ονειρεύεται ο γιός μου. Δε θα γίνονταν ποτέ. Χαχαχαχα!

Αυτός είχε την προνοητικότητα να αγοράσει γη σε μέρη που δεν φανταζόταν κανείς ότι θα αξιοποιηθούν. Αυτά τα κομμάτια γης πέρασαν στον πατέρα μου, ο οποίος, επίσης έξυπνα, ρευστοποίησε ένα μέρος της για να το παίξει στο χρηματιστήριο, μετά από την παρότρυνση ενός κολλητού του φίλου που ήξερε τότε πολλά για την κίνηση κάποιων μετοχών στη Wall Street. Βέβαια, τα πράγματα ήταν λίγο

διαφορετικά τότε. Ήταν πιο περιορισμένα, αλλά οι κύριοι μηχανισμοί, να πούμε την αλήθεια, ήταν οι ίδιοι.

Να μη στα πολυλογώ, και τα ακίνητα που έμειναν στα χέρια του father πήραν αξία, υπερπολλαπλασιάστηκαν της αρχικής τους, και το ρευστό πολλαπλασιάστηκε στο χρηματιστήριο. Ήταν έπειτα από την παραίνεση αυτού του κολλητού του πατέρα μου, που πήγα να σπουδάσω χρηματοοικονομικά στο Σικάγο. Γιατί, όπως γνωρίζεις, δεν είναι εύκολη η διαχείριση μιας τέτοιας περιουσίας. Και δεν αρκεί να αρκείσαι σε αυτά που έχεις. Πρέπει συνέχεια να βρίσκεις τρόπους να κάνεις με τα φράγκα σου κάτι άλλο. Να τα επενδύεις, να τα αξιοποιείς διαφορετικά. Ένα βήμα μπρος από την εποχή σου. *«Η αδράνεια είναι αμαρτία. Και η δίχως πλάνο συσσώρευση εθιστική.»* Αυτό μας τόνιζε, σε μένα και τον πατέρα μου, αυτός ο φίλος του. Τώρα που το σκέφτομαι ξανά, του μοιάζεις. Στο ύφος και στο μυαλό, μάλλον. Χαχαχαχα! *Mr . . . on*

- Απ' ότι βλέπω, το τραπέζι είναι έτοιμο. Θέλετε να πάμε σιγά σιγά; Ααχχ! Με τις χρηματοϊστορίες σου, δεν πρόλαβα να δείξω στον άνθρωπο τα υπόλοιπα δωμάτια. *Κυρία*
- Δεν πειράζει, darling. Ύστερα. Θα ξανακάνουμε τον γύρο για χωνευτικό. Χαχαχαχα! *Mr . . . on*

Κατεβαίνουν τη σκάλα και διασχίζουν ξανά το καθιστικό για να βγουν στον κήπο με τις εξεγερμένες κερασιές.

Σχεδόν απόγευμα. Ένα πουλί μοναχό, μέσα απ' το φως του φυτού φυσά το κόρνο του.

- Ωραίος κήπος! *Αλέξανδρος*
- Thanks. Ξέρεις, παλιότερα μέναμε στο Μανχάταν. Πάντα μου άρεσε το κέντρο, ο θόρυβος, ο παροξυσμός. Από ένα σημείο και μετά, όμως, με κούρασε. Έτσι, αποφασίσαμε να μετακομίσουμε εδώ. Μη ρωτάς. Το είχαμε το ακίνητο από παλιά. Χαχα! Ήρθαμε περισσότερο γι' αυτόν τον κήπο. Για

τον καθαρό αέρα και την άπλα. Και δεν είμαστε και μακριά από την καρδιά του μήλου.

Κάθισε! *Mr . . . on*

Παρά την βαθύπλουτη χλιδή που αναδίδει ο χώρος, το τραπέζι δεν είναι πολύ επίσημα φτιαγμένο. Γενικότερα, και στη συμπεριφορά των ανθρώπων υπάρχει μία αίσθηση αμεσότητας και ανεξαρτησίας ή προσπάθειας αποδέσμευσης από το μεγαλοαστικό πλαίσιο. Και το γεγονός αυτό τους καθιστά, μάλλον, ακόμη πιο μεγαλοαστούς. Ο Άλεξ έχει μια επιφανειακή, μετρημένη άνεση στις κινήσεις του παρά την ενδόμυχη επιφυλακτικότητά του.

Τα μαχαιροπέρουν, αν και υψηλής ποιότητας, δεν έχουν τίποτα το περιττό, κανένα σκάλισμα ή σχέδιο από τα αριστοκρατικά τυπικά. Όπως και τα ποτήρια. Μινιμαλισμός και διαυγής λιτότητα σαν πράγματα κυκλαδικά. Αντιθέτως με τα εδέσματα, τις ποσότητές και την ποικιλία τους. Στο κέντρο του τραπεζιού, τρεις μεγάλες πιατέλες με αχνιστά κρέατα διαφορετικών ειδών. Γύρω από αυτές, πολύχρωμες σαλάτες με κάθε είδους λαχανικό και φρούτο, περίτεχνα κομμένες. Διασκορπισμένα μεταξύ των κρεάτων και των σαλατικών, ορεκτικά από δύο ή τριών ειδών ψωμιά, γεμισμένα με τυρί ή αλλαντικά, παράξενες σος – πικάντικες και πιο ελαφρές, σε περίεργες γεωμετρίες. Στο δεξί και το αριστερό μέρος του μεγάλου τραπεζιού, από ένα μπουκάλι κόκκινο κρασί. Η σαμπάνια στην έδρα της, σε περίοπτη θέση στα δεξιά του οικοδεσπότη.

Ο *Mr . . . on* με τον Αλέξανδρο συνεχίζουν την κουβέντα.

- Είναι κρετίνοι, Άλεξ. Μου ζήτησε ένας γερυσιαστής να έρθει να φάει μαζί μας απόψε. Να πούμε τα δικά μας. Τους γνώριζα από μικρός. Και κατάλαβα ότι οι άνθρωποι της αγοράς είναι πολύ πιο ειλικρινείς από αυτούς τους απατεώνες που επικαλούνται πάντα τη νομιμότητα. Δε μας χρειάζεται η πολιτική πια. Στη δικιά μας θάλασσα, αυτοί θα είναι οι πρώτοι πνιγμένοι, δεν είναι έτσι; Χαχα! *Mr . . . on*

Ο Αλέξανδρος συγκατανεύει χωρίς να μιλά.

- Μα, που είναι, επιτέλους, η μικρή; Θα κρυώσει το φαγητό και δε θα τρώγεται. Επίτιδες το κάνουν πάλι; *δυνατά ο Mr . . . on*

Η κόρη μου είναι ένα κομψοτέχνημα. Δυστυχώς, τα έχει με τον δικό της από εφηβη. Έρωτας του κολλεγίου. Εκείνος έγινε δικηγόρος. Διακεκριμένος. Ούτε αυτούς πάω. Αλλά είναι απαραίτητοι. Λέω «δυστυχώς» για την κόρη μου, γιατί σίγουρα θα στην έδινα εάν ήταν διαθέσιμη.

Μα πώς μιλάω έτσι, ε; Σαν πατριάρχης . . Χαχα! *Mr . . . on*

Για τους περισσότερους, ο *Mr . . . on* θα ήταν ο απόλυτος στόχος. Βαθύπλουτος, από τους βασικούς δρώντες του σύγχρονου καπιταλιστικού συστήματος. Κατά πώς φαίνεται, φαλλοκράτης. Με χοντροκομμένο χιούμορ για να φανεί διασκεδαστικός. Ψηλός. Με μισορόδινα μάγουλα και γκριζόλευκα μαλλιά. Φαινομενικά, εκούσια ή ακούσια, αφελής. Με αποφασιστική ευφυΐα, όπως καταμαρτυρείται από τις κινήσεις του στους τομείς που τον ενδιαφέρουν. Με μια νότα βαριάς μελαγχολίας, βαθιά κρυμμένη στο ανέμελο βλέμμα, την οποία θα ήθελε να θάβει όπως ο θύτης το θύμα του, ένα θύμα που είχε λόγο να φονεύσει, αλλά που, παρ' όλα αυτά, εκεί θαμμένο και ξεχασμένο, αποτελεί μια παρουσία που εξακολουθεί να τον στοιχειώνει. Πλήρως εξαρτημένος από αυτό που πήρε γιατί αυτό έγινε, αυτό είναι, και γι' αυτό υπάρχει. Και ακριβώς η κατανόηση του λόγου αυτής της ύπαρξης μισανοίγει το καντήλι στον οίκο της μελαγχολίας του, του οποίου το παντζούρι εκείνος επιμένει με νύχια και με δόντια να κρατά σφαιριστό. Και να επενδύει στο μέλλον, στην επέκταση της κυριαρχίας, στη συνέχιση του παιγνίου, του οποίου τους κανόνες βρήκε από τα πριν θεσπισμένους. Άνθρωπος από αυτούς που θα γίνουν παρανάλωμα στην πυρά, εάν ενός νέου οράματος το άλογο, που ακόμη παραμένει σπέρμα, γεννηθεί,

ορθοποδήσει και βρει τα πατήματά του στην πεδιάδα της κοσμοϊστορικής ειμαρμένης.

Ο Αλέξανδρος άρχισε να τον συμπαθεί. Ίσως, επειδή, ασυναίσθητα, να εισέπραξε κάτι από όλα αυτά.

*

Λίγα λεπτά μετά

- Καλώς τουους! *Κυρία*
- Γεια σου μάμμου! Γεια σου ντάντυ! *Κόρη*
- Καλώς την πριγκίπισσά μου! *Mr . . . on*
- Γεια σας! *George*
- Γεια σου George! Τι κάνεις; *Mr . . . on*
- Πολύ καλά. Εργασία και χαρά. Χαχα! *George*
- Από εδώ ο Alexander. Alexander the Great! *Mr . . . on*
- Great! Χαίρω πολύ! *George*
- Παρομοίως. *Αλέξανδρος*
- Και από εδώ, Αλέξανδρε, είναι η πριγκίπισσά μου. Η πανέμορφή μου κόρη! *Mr . . . on*
- Come on dad! Ο μπαμπάς πάντα τα παραλέει. Χαίρω πολύ! *Κόρη*
- Παρομοίως. *Αλέξανδρος*
- Έχω ακούσει πολλά για εσάς. Ο μπαμπάς, σας αναφέρει συχνά. *Κόρη*
- Ο μπαμπάς τα παραλέει. Χαχα! *Αλέξανδρος*

Τη στιγμή αυτή, ο ερωτισμός υφίσταται μεταξύ αυτών των δύο, υποτιμημένος. Και αυτό γιατί αποτελεί απότοκο της επισημότητας και του απαγορευμένου. Της συνθήκης, δηλαδή, κατά την οποία το θαμπό φως που ξεγλιστράει μέσα από τα σφιχτοδεμένα σκούρα σύννεφα, εκτιμάει τέσσερα μάτια που του δίνουν την ευκαιρία να νιώσει φωτεινό μέσα στη φυλακή του.

Ο Mr . . . οη, η Κόρη και ο Αλέξανδρος συνεχίζουν να φλυαρούν

- Μα, θα έρθετε επιτέλους; Είναι όλα έτοιμα εδώ και ώρα.
Κυρία

Κάθονται στο τραπέζι. Ο Mr . . . οη, στην κεφαλή της τράπεζας, καλεί τον Άλεξ να κάτσει δίπλα του. Εκείνος πηγαίνει προς το μέρος του. Οι δυο τους είναι οι μόνοι όρθιοι. Ο Mr . . . οη, με το αριστερό του χέρι, πιάνει σφιχτά το δεξί χέρι του Άλεξ.

- Λοιπόν, πριν ξεκινήσετε να μασαμπουκώνετε, νομίζω πως αξίζουν δυο λόγια για τον λόγο που μας έφερε όλους εδώ μαζί, απόψε. *Ο Mr . . . οη με το γνωστό του επιτηδευμένα άγαρμπο και κωμικό ύφος, σηκώνοντας το χέρι του Άλεξ ψηλά.*

Και ο λόγος είναι αυτός εδώ ο Προμηθέας, που με την ανακάλυψή του θα μας απελευθερώσει από τα δεσμά της εξουσίας. Και θα μας περάσει στο επόμενο στάδιο. Σε μια άλλη εποχή. Ένα βήμα μπροστά.

Η Κυρία βάζει το κεφάλι κάτω, μπροστά στο πιάτο. Πιάνει με τις δύο παλάμες το κούτελο και βάζει τα δάχτυλα μέσα στα ξανθά μαλλιά της. Μετά από λίγο κι ενώ ο Mr . . . οη συνεχίζει να μιλά αναφερόμενος στον Άλεξ και το έργο του, τον διακόπτει.

- Με όλο τον σεβασμό προς τον Άλεξ, νομίζω φτάνει αγάπη μου. Τα έχεις πει και στον καθένα μας ξεχωριστά. Άσε που νομίζω πως ο άνθρωπος δε σου λέει κάτι από ευγένεια.
Κυρία

- Ασαχχ! Αχάριστοι άνθρωποι. Να έχουν μπροστά τους έναν επαναστάτη και εκείνοι να κοιτάζουν το στομάχι τους. *σαρκαστικά ο Mr . . . on*
- Stop it! *Kυρία*

Ο Αλέξανδρος, με μια περίεργη, κωμικοτραγική αίσθηση, παίρνει το πιρούνι στο δεξί του χέρι και αρχίζει να τρώει ένα κομμάτι φιλέτο. Είναι παράξενο όταν μάτια είναι στραμμένα επάνω σου για κάτι που απλώς τάχθηκες ως συμπαντική πληροφορία που εισβάλλει στον κόσμο του τρέχοντος γίγνεσθαι να φέρεις. Εξακολουθεί να μην αντιλαμβάνεται γιατί είναι επαναστάτης, αν και, συχνά πυκνά, αναφέρεται στην τεράστια σημασία του διαβόητου έργου του.

Συνεχίζει το γεύμα του ενώ το βλέμμα του δραπετεύει. Στην οθόνη του ουρανού, που από την εποχή του ρόδου περνά σε αυτή του άγριου βύσσινου, το πρώτο άστρο ανάβει σαν το πρώτο σπυρί της ακμής ενός εφήβου. Είναι άνοιξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Το μυρωμένο στήθος της για μαξιλάρι, καθώς η θρησκεία του ολέθρου εξολοθρεύει την ειρήνη του νου. Απόψε όλα αιωρούνται, τόσο ξεχασμένα από το σενάριο, τόσο αληθινά, σα βιωμένη ηδονή που αναπάντεχα προηγείται της επιθυμίας του ανθρώπου γι' αυτήν. Σαν οι φράσεις της προφητείας που αναγγέλλει την ομορφιά που είναι το τέλος, να 'γίνουν ύλη, απόγευμα από μυρωμένο αιθέρα στην ύπαιθρο της πόλης που ντύνεται τα μαβιά της άμφια και σπεύδει να χαιρετήσει πρόωρα τους Χαιρετισμούς. Όλοι και όλα συγχωρούνται συγχωνευμένα στην προσευχή του πάνανγνου νεογνού κρίνου που εκκρίνει, καθώς πλαγιάζει, μοναχός στο ελάχιστο χώμα.

Ο πόνος του κάλλους μες στον αυτισμό της αφέλειας, μέσα στη νάρκη του ολοκληρωτισμού του – χελιδόνι που διασχίζει τον ουρανό σχοινοβατώντας πάνω στη γραμμή που χαράσσει ένα αεροσκάφος προσπαθώντας να αναπαραστήσει την ερμηνεία του άχρονου φωτός. Πλάσμα εμπορούμενο από τις αύρες της μέλλουσας άνοιξης, αγνώμον για τη φρίκη *της συντέλειας που διαρκώς προχωράει*, κόρη αμέτοχη στην ηδονή του βλέμματός της.

*

Ο Στέλιος με τον καθηγητή μαθηματικών του Αλέξανδρου προχωρούν προς τον κήπο.

- Πώς τον βλέπεις, δάσκαλε; Στέλιος
- Θα πρέπει να είσαι περήφανος για τον γιό σου. Είναι σπάνιο μυαλό. *Μαθηματικός*

- Ε! Από ποιον θα 'παιρνε; Χαχαα! *Στέλιος*
- Χαχαα! *Μαθηματικός*
- Να σου πω, έχω καταλάβει πως είναι δυνατός. Και γι' αυτό θέλω να τον ζορίζεις, για να γίνεται όλο και καλύτερος. Και από 'μένα όσα θες! Το 'χω απωθημένο, ρε δάσκαλε, που δε σπούδασα. Στο μεροκάματο από πιτσιρίκι. Μέσα στους ήλιους. Και θαρρώ πως είχα νιονιό και ταλέντο. Κι εμένα τα μαθηματικά μ' αρέσανε και η φύση με τους νόμους της, η Φυσική. Τελικά, τη γνώρισα για τα καλά. Από την καλή και απ' την ανάποδη . . Χαχαα! Αλλά αυτός πρέπει να σπουδάσει. Να γίνει κάτι σπουδαίο. Και θα συμβάλλω όπως και όσο μπορώ, για να γίνει αυτό. *Στέλιος*
- Έχετε μιλήσει ποτέ γι' αυτά με τον Αλέξανδρο; *Μαθηματικός*
- Φυσικά, ρε δάσκαλε! Τι με πέρασες; Για κανα δικτάτορα; Και βέβαια τα 'χουμε μιλήσει. Από παλιά μου 'λεγε ότι ήθελε να ασχοληθεί με τα μαθηματικά και με αντικείμενα που έχουν άμεση σχέση μ' αυτά. Εγώ σκέφτομαι να τον σπρώξω προς τα οικονομικά. Είναι το παν, πια. Και ο κόσμος χρειάζεται αξιόλογους ανθρώπους σ' αυτόν τον τομέα. Δεν είναι έτσι; *Στέλιος*
- Ναι. Έτσι είναι. Συζητήστε το ξανά. Κοίτα, η άποψή μου είναι πως ο Αλέξανδρος μπορεί να γίνει ένας σπουδαίος επιστήμονας των θετικών επιστημών. Έχει έφεση σε αυτούς τους κλάδους. Είναι λογικός και πειθαρχημένος, αλλά όχι ρομποτικός. Έχει και μια ιδιαίτερη ευαισθησία προς τον άνθρωπο. Ανήκει σε αυτή τη σπάνια πάστα ανθρώπων που επιθυμούν να βοηθήσουν την κοινωνία και την ανθρωπότητα να προχωρήσει. Ο γιος σου, λοιπόν, μπορεί να το κάνει. Και με γονείς ικανούς να τον καταρτίσουν ανάλογα, έχει όλα τα εφόδια για να προχωρήσει. Να σου πω την αλήθεια Στέλιο, έχω αναλάβει τόσα και τόσα παιδιά, σαν τον γιό σου δεν έχω ξαναβρεί. Είναι μυαλό ξυράφι και

πλάσμα με ποιότητα και εσωτερικότητα φιλοσόφου. Είναι καλό για όλους μας άνθρωποι σαν κι αυτόν να προοδεύουν. *Μαθηματικός*

Ο Στέλιος κοιτάζει τον καθηγητή, φανερά συγκινημένος.

- Να 'σαι καλά, δάσκαλε! Σ' ευχαριστώ. *Στέλιος*
- Τι μ' ευχαριστείς; Τη δουλειά μου κάνω και σου λέω την αλήθεια. Μόνο, Στέλιο, αν θέλεις, μόνο μια συμβουλή: Δεν ξέρω τι κάνεις και πώς τον προσεγγίζεις. Μου είπες πριν, αλλά σου το ξαναλέω: Άσε στον μικρό να επιλέγει μόνος του. Στήριζέ τον όσο θες, αλλά μην παρεμβαίνεις. Είναι υπεύθυνος και ώριμος. Μπορεί μόνος του. *Μαθηματικός*

Ο Στέλιος του γνέφει καταφατικά και τον ακουμπά απαλά στην πλάτη.

- Λοιπόν, να βάλω ένα ουζάκι με μεζέ; Θα κάτσεις; Έχει φίνο απόγευμα. *Στέλιος*
- Ευχαρίστως. Σήμερα δεν έχω άλλο μάθημα. *Μαθηματικός*
- Πρίμα! Κάθισε κι έρχομαι. *Στέλιος*
- Ευχαριστώ. *Μαθηματικός*

Φίνο απόγευμα, όντως. Οι τοίχοι του σπιτιού είναι γυναίκες, ντυμένες φορέματα σε ώχρα και ερωτοτροπούν με το γιγάντιο αρσενικό δελφίνι που είναι ο ουρανός, αυτήν την ώρα της ημέρας.

- Δε μου 'πες δάσκαλε. Πώς πάνε τα παιδιά σου; Η κόρη σπουδάζει ακόμα ή δουλεύει; Ο γιός σου είναι μικρότερος, ε; *Στέλιος*
- Η κόρη έχει πιάσει δουλειά, εδώ και μισό χρόνο, σε μία πολυεθνική στο Λονδίνο. Καλά λεφτά, αλλά πολλή δουλειά. Πάρα πολλή δουλειά. Ως εκ τούτου δε χαίρεται αυτά που παίρνει. Πώς να τα χαρεί όταν της μένει μια Κυριακή, κι αυτή

για να κοιμηθεί. Να σου πω την αλήθεια, ανησυχώ γι' αυτήν. Πολύ. Και, κατ' επέκταση, για όλη αυτήν την κατάσταση. Είναι ζωή αυτή, ρε Στέλιο; *Μαθηματικός*

- Καλά, δεν είσαι χαρούμενος που το κορίτσι βρήκε τον δρόμο του; *Στέλιο*
- Όχι. Δεν είμαι. Γιατί είναι δρόμος αδιέξοδος. *Μαθηματικός*
- Αδιέξοδος; Γιατί; Σπούδασε, μορφώθηκε και εργάζεται πάνω στον κλάδο της. Δεν είναι ευχάριστο αυτό; Δεν είναι επιτυχία; Η κούραση, ρε δάσκαλε, υπήρχε, υπάρχει και θα υπάρχει σε οποιαδήποτε δουλειά και σε κάθε εποχή. Έλα τώρα . . . *Στέλιο*
- Όχι, Στέλιο. Δεν είναι το ίδιο πάντα. Κι εδώ ελλοχεύει ο κίνδυνος. Να θεωρούμε επιτυχία κι ευτυχία αυτού του είδους τη ζωή. Ζωή χωρίς ζωή. Το ξέρω πως κουράστηκες πολύ στη ζωή σου στη θάλασσα. Όπως κι εγώ μέσα στα βιβλία και τους αριθμούς. Ωστόσο, είχαμε ένα μέτρο. Ποτέ δεν είπαμε ότι είμαστε απόλυτα επιτυχημένοι ή αποτυχημένοι. Ποτέ δεν πιεστήκαμε να ταυτίσουμε τη δουλειά με τη ζωή, με την ύπαρξή μας. Η δουλειά ήταν ένα μέσο που θα μας εξασφάλιζε λεφτά για την παρούσα ή μια μέλλουσα ευτυχία. Εδώ, όμως, είναι άλλο. Επιτυχημένος, όπως λες, είναι αυτός που είναι πιο αποδοτικός για την εταιρεία. Και που, γι' αυτόν τον λόγο, η ζωή του στην εταιρεία είναι όλη του η ζωή, όπως μια ρόδα δεν έχει νόημα χωρίς το αυτοκίνητο. Καταλαβαίνεις; Είναι εξανδραποδισμός αυτό. Και, ένας τέτοιος άνθρωπος, που ζει όντως μέσα στην πολυτέλεια, αλλά, στο βάθος, είναι κενός, δεν έχει την πολυτέλεια να διαμαρτυρηθεί γι' αυτό. Να κάνει μια δεύτερη σκέψη. Μια κρίση. Αφού, το κοινωνικό σύνολο τον αναγορεύει επιτυχημένο κι ευτυχισμένο. Έτσι, συνηθίζει να κολυμπάει επιδέξια, χωρίς ανάσα, σε αυτόν τον βάλτο που ονομάζουμε σύγχρονη αγορά. Είναι μια τραγωδία όλο αυτό. Μια τραγωδία χωρίς δυνατότητα κάθαρσης. Γι' αυτό ανησυχώ.

Και όχι μονάχα για την κόρη μου. Αλλά και για τον γιο μου, τον γιο σου και όλα τα παιδιά του κόσμου. Τους ανθρώπους του παρόντος και του μέλλοντος, που ζουν και θα ζήσουν σε συστήματα σαν κι αυτό. *Μαθηματικός*

- Δηλαδή, θα προτιμούσες, ας πούμε, να κάνει μια υποδεέστερη δουλειά, με λιγότερα φράγκα, και να έχει περισσότερο χρόνο γι' αυτήν; *Στέλιος*
- Θα προτιμούσα να της δινόταν η ευκαιρία να ορίσει τη χαρά από μόνη της. Φοβάμαι, δηλαδή είμαι σίγουρος, πως αυτός ο μονόδρομος της «επιτυχίας» δεν την αφήνει να βρει τη ζωή μες στη ζωή της, τον πραγματικό άνθρωπο μέσα στον άνθρωπο της ρουτίνας. *Μαθηματικός*
- Δηλαδή, ο εργάτης στα χωράφια άλλοτε, ρε δάσκαλε, χωράφια που κι εγώ δούλεψα πιτσιρίκος, ήταν σε καλύτερη θέση; *Στέλιος*
- Τουλάχιστον, βίωνε μια πιο αληθινή και απτή πραγματικότητα. Ήξερε τον τύραννό του, τραγουδούσε τις πληγές του και συνομιλούσε με τον θάνατο. Ενώ, αυτά τα παιδιά δεν έχουν τίποτα από όλα αυτά. Τι να μου πουν εμένα τα πανάκριβά φορέματά της και τα κομψά της παπούτσια, όταν τη βλέπω από το Skype 5-10 λεπτά την εβδομάδα και αυτά να κουτουλάει από τη νύστα; Με πληγώνει βαθιά όλο αυτό. Καταλαβαίνεις; Και ειδικά για το παιδί μου και γενικά για τα παιδιά όλου του κόσμου. Και, δε σου κρύβω πως φοβάμαι μήπως μετείχα κι εγώ σε αυτήν την εξέλιξη. Με τα καλά σχολεία και τις αριστείες και τα πτυχία που ανταποκρίνονται στην αγορά εργασίας . . . Τι πλάνη! *Μαθηματικός*
- Και τι άλλο να 'κανες, ρε δάσκαλε; Να το άφηνες το παιδί αθωράκιστο; Αφού, έτσι έχουνε τα πράγματα. Όπως κι εγώ παρέχω στον δικό μου τα απαραίτητα εφόδια, αυτό έκανες κι εσύ. *Στέλιος*

Ο μαθηματικός κοιτάζει τον Στέλιο στα μάτια για τέσσερα – πέντε δευτερόλεπτα. Ύστερα, γυρνά το βλέμμα στον μισοσκότεινο ουρανό.

- Έχεις δίκιο. Δυστυχώς! Έτσι είναι. Πρόκειται περί ομηρείας. Γι' αυτό σου λέω. Άσε τον γιο σου ελεύθερο. Όχι αχαλίνωτο. Αλλά ελεύθερο. Πες του και κανένα αρνητικό για τον κόσμο που πάει να μπει. Και, προπάντων, μην κάνεις το μόνιμο λάθος όλων, να δεις την επιτυχία του, αυτή για την οποία σου μίλησα πριν, ως προσωπικό σου στοίχημα. Όσο μπορείς, μετρίασέ το αυτό μέσα σου. Ξέρω πως είναι δύσκολο, αλλά . . . *Μαθηματικός*
- Πάντως, όντως έτσι είναι, όπως τα λες. Αν και μοιάζει πιο εύκολη η εποχή, δεν είναι. Και τι αλλόκοτο πράγμα αυτός ο έρωτας με την οθόνη και τα συμπαρομαρτούντα. Από τόσα δα πιτσιρίκια, μεγαλώνουνε εκτεθειμένα στο κομπιούτερ με όλα τούτα τα μαραφέτια στα χέρια. Μα, μπορεί να βγει φυσιολογικός άνθρωπος μέσα από αυτόν τον κόσμο; *Στέλιος*

Ο μαθηματικός χαμογελά σα να γνωρίζει.

- Μα, αυτό είναι η μεγάλη αλλαγή. Η τεχνολογική επανάσταση. Είπες, πριν, «φυσιολογικός άνθρωπος». Για τους αλόγους τεχνολόγους, αυτό δεν υπάρχει. Το τι θεωρείται φυσιολογικό στο επίπεδο του ανθρώπου, καθορίζεται από τον ίδιο. Είναι κάτι που αλλάζει διαρκώς, θα σου πούνε. *Μαθηματικός*
- Θα ξεχάσουμε κι αυτά που ξέρουμε, δηλαδή. Χαχαα! *Στέλιος*
- Μην το γελάς καθόλου. Και οι αλλαγές, όσο η τεχνολογία εξελίσσεται, είναι ραγδαίες. Ο κόσμος ο δικός σου από αυτόν του γιου σου ή από εκείνον των παιδιών του γιου σου, θα απέχει όσο απέχει η δική σου εποχή από τους

προχριστιανικούς αιώνες. Αντιλαμβάνεσαι την έκρηξη; Τη χωράει ο νους σου; *Μαθηματικός*

- Προσπαθώ. Μα, δεν ξέρω αν θέλω να τα συλλογιέμαι όλα τούτα. Έχει νόημα; Ας ζήσουμε και βλέπουμε. Πολύ το ζορίζεις το ρημάδι, ρε δάσκαλε. *Στέλιος*
- Η δουλειά μου είναι. Χαχα! *Μαθηματικός*
- Η αλήθεια είναι πως είναι αβυσσαλέα όλα αυτά. Όσο τα σκέφτεσαι, τόσο μπερδεύεσαι. Λες: Παρέχω τα πάντα στα παιδιά μου. Μεγαλώνουν σε έναν κόσμο ανέσεων. Με όλον τον ορίζοντα μπροστά τους να γίνουνε άνθρωποι προκομμένοι και χρήσιμοι για την κοινωνία. Και να ζήσουνε μια όμορφη ζωή. Και, παρ' όλα αυτά, μέσα σ' αυτό το ιδανικό πλαίσιο, βλέπεις να γεννιούνται τέρατα. *Στέλιος*
- Αυτή η υπερπροστασία είναι που γεννά τα τέρατα. Είναι ύπουλα φίδια η προστασία και η άνεση. Και δύσκολα αναθρέφει ανθρώπινους ανθρώπους. Ξέρεις τι έχω δει στα διάφορα σπίτια που πηγαίνω; Ξέρεις τι σκληρά πλάσματα, αν και φαινομενικά ευγενή. Και, προπάντων, ένας αυτισμός διάχυτος παντού και κυρίαρχος. Άλλοι οργανισμοί. Άλλες ιδιοσυγκρασίες. Άλλοι άνθρωποι οι έφηβοι που μεγαλώνουν σήμερα. Στο αυγό της ευκολίας, εκκολάπτονται οι πιο δύσκολοι χαρακτήρες. Μπροστά στο φως του υπολογιστή, αναπτύσσονται τα πιο αφύσικα όντα. Κι όταν σου λέω αφύσικα, το εννοώ. Για να καταλάβεις, πριν δυο χρόνια, είχα έναν μαθητή και του έκανα μαζί με τα μαθηματικά και βιολογία. Ε, λοιπόν, πώς ήρθε σε μια φάση η κουβέντα για το γάλα. Αν σου πω ότι το παιδί δεν ήξερε ότι το γάλα το παίρνουμε από τις αγελάδες, τις κασίκες και τις προβατίνες, θα το πιστέψεις; Δε θα το πιστέψεις! Κι όμως . . . *Μαθηματικός*
- Πο ποο! Πράγματι απίστευτο. *Στέλιος*

- Αλλά, πώς να ξέρει το παιδί, όταν βλέπει, από μωρό, το κουτί έτοιμο στο ψυγείο ή τη σκόνη στο ντουλάπι της κουζίνας; Και πώς να αγαπήσει μετά το φυσικό θαύμα της ζωής; Η φύση, για τα παιδιά μας, σημαίνει μόνο τουρισμό ή οικολογία. Και, αυτή η διαστρέβλωση ακυρώνει κάθε πραγματική μέθεξη κι ευαισθησία. Σε τυφλώνει. Σε απομακρύνει από την αλήθεια των πραγμάτων.
Μαθηματικός
- Κι εμείς, όμως, που μεγαλώσαμε μέσα στη φύση, τι σκληρότητα είχαμε αντιμετωπίσει! Από σκληρούς ανθρώπους, θες, από ατιθάσευτα φυσικά στοιχεία, θες . . .
Στέλιος
- Η επίγνωση, όμως, αυτής της δυσκολίας και των κινδύνων είναι που σε καλλιεργεί. Δεν είναι έτσι; *Μαθηματικός*
- Δεν ξέρω, ρε δάσκαλε. Δε θέλω να τα σκέφτομαι, σου λέω. Έχω κουραστεί. Εγώ, πάντως, να σου πω την αλήθεια, θα προτιμούσα να είμαι στη θέση του Αλέξανδρου. Να μεγαλώνω τώρα. Να έχω αυτά τα προσόντα, αυτές τις παροχές και όλο το μέλλον μπροστά μου. *Στέλιος*

Οι δύο ενήλικες συνεχίζουν να μιλούν. Καθ' όλη τη διάρκεια της συνομιλίας αυτής, ο Αλέξανδρος, στο δωμάτιό του, είναι αφοσιωμένος στον υπολογιστή του. Πιθανότατα πρωταγωνιστεί στον κόσμο κάποιου ηλεκτρονικού παιχνιδιού. Σίγουρα ένα είδος ηδονής εκκρίνεται στα κύτταρα του ανθρώπινου όντος όταν συνειδητοποιεί ότι φτάνει στο σημείο να πλάθει ολόκληρους κόσμους προσομοίωσης, αναπλάθοντας τον όντως κόσμο. Η τάση για τεχνολογική εξέλιξη και ο αέναος αυτοκαθαρισμός τον οποίο αυτή συνεπάγεται για το είδος, με τη ρευστότητα και την καταστροφή που περιέχει η τελική χρήση της κάθε νέας γλώσσας, προικίζουν τον άνθρωπο με την ψυχρολουσία του έφηβου λαού και συγχρόνως με τη δεινότητα του έμπειρου τσακαλιού που, οσονούπω, θα τον

αρπάξει. Η βία, η ευφροσύνη, η ψυχεδέλεια και η ελπίδα συντρέχουν εδώ, όπως στην εικόνα των αλόγων που φανταζόταν ο Γερμανός συνθέτης και που ηχοποίησε, γράφοντας συμφωνίες που λατρεύτηκαν περισσότερο από ποτέ μέσα στον ηλεκτρικό παροξυσμό του μεγάλου πολέμου. Ακολουθώντας μια τέτοια διαδικασία, η δραστήρια συνείδηση του Προμηθέα υποθάλλει την αδράνεια του Ναρκίσσου.

Ο έφηβος, όπως το ψηφιακό φως φέγγει το πρόσωπό του, αποτελεί το θέμα του σύγχρονου Πραξιτέλη.

- Τα κακόμοιρα τα παιδιά στην τελική. *Μαθηματικός*
- Έλα, ρε δάσκαλε! Το κουράσαμε. Ίσως να υπάρχει και μια πιο αισιόδοξη μεριά που εμείς αδυνατούμε να δούμε, σα γερόλυκοι που είμαστε. Να βάλω λίγο ουζάκι ακόμα; *Στέλιος*
- Άντε, άλλο λίγο. Γιατί είσαι ωραία παρέα. Θα κάτσω λίγο ακόμα. *Μαθηματικός*

Ο μαθηματικός είναι ένας εξηντάρης με σταχτιά μαλλιά, μουστάκι και κοφτερό όσο και βαθύ βλέμμα. Πρόκειται για έναν άνθρωπο με αξίες και ιδανικά, πράγματα που κάποιοι θεωρούν πλάνες. Τώρα, κρατά με το δεξί του χέρι το γυάλινο ποτήρι και με κλειστά μάτια κατεβάζει με δυο γουλιές το ποτό που έχει απομείνει. Σηκώνεται από την καρέκλα. Απλώνει το χέρι για να χαιρετήσει τον Στέλιο.

- Σε ευχαριστώ πολύ για την ωραία παρέα. Είσαι ωραίος τύπος! *Μαθηματικός*
- Να 'σαι καλά αρχηγέ μου. Κι εγώ, να ξέρεις, ότι σε εκτιμώ βαθιά. Ναι. Ήταν ωραία που τα 'παμε. *Στέλιος*

Μιλούν ενώ δίνουν τα χέρια. Εκείνη την ώρα φτάνει ο Αλέξανδρος από το δωμάτιο.

- Ωωππ! Καλώς τον! *Μαθηματικός*
- Άκουσα ότι φεύγετε και ήρθα να σας χαιρετήσω. *Αλέξανδρος*
- Γεια σου Άλεξ. Και όπως είπαμε. Κοίταξε τις ασκησούλες που σου σημείωσα. *Μαθηματικός*
- Έγινε! Μείνετε ήσυχος. *Αλέξανδρος*

Ο μαθηματικός απλώνει το χέρι του και ακουμπά, στοργικά, τα μαλλιά και το κρανίο του Αλέξανδρου.

- Κύριοι, σας χαιρετώ. Τα λέμε από 'βδομάδα. *Μαθηματικός*
- Τα λέμε δάσκαλε! *Στέλιος*
- Γεια σας! *Αλέξανδρος*

Ο μαθηματικός ανοίγει την πόρτα της αυλής – την κεντρική πόρτα του οίκου και απομακρύνεται μέσα στο απαλό, σα λινό φουστάνι, βράδυ.

Ο Στέλιος κοιτάζει τον Αλέξανδρο με βλέμμα παιγνιώδες.

- Έκανες τις ασκήσεις σου ή έπαιζες με κείνο το διάολο πάλι; *Στέλιος*
- Έπαιζα με κείνο το διάολο. Χαχαα! *Αλέξανδρος*
- Παλιόπαιδο! Χαχαα! *Στέλιος*

Ο Στέλιος βάζει τα δύο του βαριά χέρια στο πρόσωπο και στον λαιμό του Αλέξανδρου. Τον κοιτάζει με ένα ύφος υπερηφάνειας, σαν εκείνο με το οποίο ο πατέρας αετός αντικρίζει το αετόπουλο, μετά από την πρώτη επιτυχημένη κυνηγετική απόπειρα του δευτέρου.

- Δε θέλω να το πάρεις πάνω σου, αλλά σ' ευχαριστώ! *Στέλιος*

Ο Αλέξανδρος τον κοιτά ελαφρώς αμήχανα, όπως η απειρία νιώθει πάντοτε μπροστά στην εμπειρία, παρά την όποια οικειότητα.

- Ο δάσκαλος μου είπε τα καλύτερα για 'σένα! Είσαι αξιέπαινος. Προχώρα μπροστά! Θα είμαι μαζί σου σε όλα.
Στέλιος

Ο μικρός συνεχίζει να μένει βουβός.

- Τουλάχιστον, δεν πάνε στράφι τα φράγκα που δίνω. Μπορεί να 'ναι καλός, αλλά είναι ακριβός ο κερατάς. Χαχαα! *Στέλιος*
- Άντε, πήγαινε να ξεκουραστείς! Και, αρκετά μ' αυτό το μαραφέτι. Κλειστ' το και πέσε για ύπνο! Ξέρεις, όταν ήμουν στην ηλικία σου, η αγαπημένη μου ώρα ήταν αυτή λίγο πριν τον ύπνο. Κατάκοπος από το μεροκάματο, ο ύπνος ήταν ο καλύτερος σύμμαχος. Μόνο στα όνειρα έβρισκα ευχαρίστηση.
- Καληνύχτα, μπαμπά! *Ο Αλέξανδρος μπροστά στη μισοκοιμισμένη οθόνη του κομπιούτερ*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Άναρχα τα τριαντάφυλλα αστράφτουν και γελούν στου Μάη τον αιθέρα. Σε προχειροφτιαγμένα δώματα και αυλές προσφυγικές προσέφυγαν οι κόρες της Αφροδίτης για να διασωθούν. Ανυποψίαστοι οι κάτοικοι τις καλλιεργούν ή τις αφήνουν να πένονται μες στις τσουκνίδες. Ο ουρανός αρυτίδωτος και καταγάλανος, εξομοιωμένος με τη μνήμη μιας έφηβης θάλασσας που κάποτε θώπευσε. Η λεωφόρος πολυσύχναστη. Ο δρόμος, μοναχικός. Ο προορισμός δεδομένος. Ο οδοιπόρος, ευγενής σαν τον μετεωρίτη τον εν πλήρει επιγνώσει του αναπότρεπτου της συντριβής του. Ο ναός, στην καρδιά του άλσους, γεμίζει σιγά σιγά. Οι καμπάνες τους καλούν. Μεσήλικες ντυμένες από τη μπουτίκ της συνοικίας. Τόνος και ύφος αδιάφορα και μικροπρεπή, αποτυπωμένα σε πρόσωπα από φθινό μακιγιάζ. Άντρες βουτηγμένοι στην καπνίλα του τσιγάρου. Έφηβοι που σταυροκοπιούνται συνηθισμένα και ασυνείδητα. Έφηβες στο πρώτο σκαλί του οργασμού, με το κινητό στο χέρι, που το βάζουν στο αθόρυβο, για να μπουν, για δυο λεπτά, στον ναό. Στον ναό όπου, σε λίγο, ο Λόγος θα διεκτραγωδήσει την κατάτμησή του και το φως θα αφηγηθεί τη σταθερή αμαύρωσή του στην ψυχή του καθενός. Συντριβή αναγκαία για τη μέλλουσα ανάταση. Από τη γη στον ουρανό, η ίδια τελετουργία. Πάντα. Άναρχα τ' άστρα αστράφτουν και γελούν στου Μάη τον αιθέρα.

*

Το σκοτάδι απλώνεται ευλαβικά στη συνοικία. Από κάποια τηλεόραση ακούγονται τα νέα:

Πάνω από 70 σοροί νεκρών προσφύγων βρέθηκαν τελικά στο φορτηγό που βρέθηκε χθες εγκαταλελειμμένο. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι πρόσφυγες πέθαναν από ασφυξία και ήταν νεκροί τουλάχιστον δύο μέρες πριν τους βρουν οι αρχές. Ο οδηγός του οχήματος βάρους 7.5 τόνων, μέσα στο οποίο βρέθηκαν οι σοροί, εξαφανίστηκε και αναζητείται από τις αρχές.

Σε ιστορικό χαμηλό η τιμή του πετρελαίου . . .

Ειδικόι αναλυτές εκτιμούν πως αν η τιμή του πετρελαίου συνεχίσει να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα είναι πολύ πιθανό να προκύψει ένα νέο κύμα αποσταθεροποίησης στην ευρύτερη περιοχή γύρω από την Ευρώπη, ξεκινώντας από το Μαρόκο και την Αλγερία και φτάνοντας μέχρι τη Σαουδική Αραβία και τη Ρωσία.

Η νοικοκυρά τηγανίζει ψάρια, με το παράθυρο της κουζίνας ανοιχτό. Η κουζίνα του σπιτιού είναι χώρος ευλογημένος. Στις μικροαστικές κουζίνες συχνά παρατηρούμε τη φωτιά του μικρού καντηλιού να παραμένει πάντοτε αναμμένη. Η φωτιά, που καίει ακόμα και μέρα μεσημέρι, είναι το στοιχείο που διώχνει τους δαίμονες. Είναι το νερό της νήψης των κακών πνευμάτων. Μπροστά της δεν έχουν άλλη επιλογή από το να αλλαξοπιστήσουν. Αυτά συμβαίνουν, βέβαια, σε οίκους αφελείς, που πιστεύουν στην ενοχή και στην ελπίδα της απολύτρωσης. Στην κουζίνα του διαμερίσματος του Αλέξανδρου και της Έλεν, προφανώς και δεν καίει κανένα καντηλάκι.

Οι δυο τους κοιμούνται, λίγο πριν την αυγή.

*

- Έχετε συνείδηση, εσύ και η παρέα σου, αυτού που έχετε καταφέρει με αυτή σας την επίνοια μικρέ; *Μια βραχνή αντρική φωνή*

- Πολύ απλά, υπηρέτησα την επιστήμη μου. Και γνωρίζω καλά πως ο άνθρωπος μπορεί να διαχειριστεί τον πλούτο μόνος του, χωρίς την κεντρική εξουσία από πάνω του, να του κουνάει μονίμως το δάχτυλο. Η διοίκηση της αγοράς από τα έθνη κράτη έχει παρέλθει, ανεπιστρεπτί, εδώ και χρόνια. Είναι καιρός να εφαρμοστεί αυτό πιο πρακτικά και αποφασιστικά. Αλλά, σε κάθε περίπτωση, οι πράξεις μου δεν αφορούν την πολιτική, άσχετα από το γεγονός ότι έχω ξεκάθαρη άποψη για το πώς πρέπει να κινείται η οικονομία. *Αλέξανδρος*
- Φάνηκες πολύ φιλόδοξος, μικρέ. Μπράβο! Το ζήτημα είναι αν έχεις και επίγνωση. Πολύ ενδιαφέρον το ζιζάνιο της επίγνωσης. *Μια βραχνή αντρική φωνή*
- Νομίζω πως, ως έναν βαθμό, βοηθάω τον κόσμο, με το επιστημονικό μου έργο. Εμένα δε με ενδιαφέρει να κυριαρχώ. Δεν είμαι καν επενδυτής. *Αλέξανδρος*
- Χαχα! Πίστεψέ με, αν η πράξη ενός μεγαλοεπενδυτή έχει τον αντίκτυπο ενός βότσαλου ή ακόμα κι ενός βράχου όταν αυτά πέφτουν με δύναμη στη θάλασσα, αυτή η πράξη δεν είναι τίποτα μπροστά σε πράξεις σαν τη δική σου. Και ξέρεις γιατί; Διότι εσύ φτιάχνεις την ίδια τη θάλασσα. *Μια βραχνή αντρική φωνή*
- Ίσως. Μια θάλασσα που ανήκει στα ψάρια της και μόνο – τους επενδυτές. Χωρίς όρια και όρους επιβεβλημένους από την εκάστοτε σημαία. Είναι πρόοδος. *Αλέξανδρος*
- Come on Alex! Δεν υπάρχει ελευθερία. Δεν υπάρχει ύπαρξη χωρίς παρεμβατισμό. Αυτά τα φιλελεύθερα οράματα ευνοούν μόνο τον εφηβικό αυνανισμό. *Μια βραχνή αντρική φωνή*
- Ο άνθρωπος, όμως, προοδεύει όταν γίνεται λιγότερο εξαρτημένος. Μπορεί να μετριάξει, σταδιακά, κάθε είδους παρεμβατισμό. Δεν είναι κακό το όραμα. *Αλέξανδρος*

- Σωστά. Ωραία όλα αυτά τα κλισέ. Αλλά, πες μου την αλήθεια: Γιατί θες τόσο επίμονα να γαμήσεις το σύμπαν; Δε σου έμαθε κανένας ότι ένας καλός ποιμένας είναι προτιμότερος από τη δημοκρατία των Αθηνών; Πως ένας μέτριος δικτάτωρ είναι πολύ πιο θετικός για μια κοινωνία από τα μυριάδες ψάρια που αδέξια και αχαλίνωτα αυτοδιαχειρίζονται τη ζωή τους; Και στην τελική, έχεις αναλογιστεί, μικρέ, εσύ ο ίδιος πόσο παρεμβαίνεις στον κόσμο με το να «προσφέρεις» έτσι τις υπηρεσίες σου στην «επιστήμη»; Και ποια ψάρια, άλλωστε, και μπουρδες; Μια ντουζίνα μεγαλοκαρχαρίες θα ευνοήσει αυτή η «υλοποίηση του φιλελεύθερου οράματός» σας. Όσοι κυβερνάνε τώρα μέσω των κρατών, θα κυβερνούν και στο μέλλον με ή χωρίς αυτά. Σε τίποτα δε διαφέρουν τα συστήματα μικρέ! Ας μη γελιόμαστε. Πάντα μία ολιγαρχία καπάτσων θα επικρατεί. Αυτό ζητά και μπορεί και η μάζα, άλλωστε. Κόλαση από κόλαση δε διαφέρει. Πάντα το ίδιο ήταν, είναι και θα είναι το παιχνίδι. Ένα ηδονικό όσο και νοσηρό παιχνίδι εξουσίας και εξάρτησης, μέσα στο οποίο οι παίκτες είναι ταυτόχρονα και παίγνια. Ρόλοι στο διαφορετικό σενάριο που γράφει για τον καθένα ο φόβος του αναπότρεπτου. Του θανάτου. *Μια βραχνή αντρική φωνή*
- Μα, τι είναι όλα αυτά; Δεν καταλαβαίνω. Και γιατί θες να με ενοχοποιήσεις τώρα; Άλλωστε, υπερβάλλεις. Το επίτευγμα της ομάδας είναι απλά ένα μικρό λιθαράκι στο οικοδόμημα ενός κόσμου που ακόμα είναι, νομίζω, μακριά από το ολοκληρωμένο του χτίσιμο, πόσο μάλλον, τη λειτουργία όπως την έχουμε εμείς και άλλοι σαν κι εμάς στον νου τους. *Αλέξανδρος*
- Είσαι βάρβαρος και δεν το ξέρεις. Μαριονέτα μιας εμμονής που διεκδικεί τον τίτλο της ελευθερίας και της προόδου. Οικτρή πλάνη, μικρέ. Θα το καταλάβεις, αλλά θα 'ναι πια αργά! *Μια βραχνή αντρική φωνή*

- Εσύ, ως τι μιλάς, όμως; Μου λες; Δεν καταλαβαίνω γιατί να το υφίσταμαι τώρα εγώ αυτό. Κι εσύ μέρος ενός δεσποτικού συστήματος είσαι. Και θα 'πρεπε να ντρέπεσαι, νομίζω, να μιλάς με αυτόν τον τρόπο, όντας δημοκράτης. Αλέξανδρος
- Μα, ισχύουν και για μένα όλα αυτά, μικρέ. Μάλλον τα λέω για να τα ακούσω κι εγώ. Είναι γλυκό το πικρό παιχνίδι του απολογισμού.

Κάποτε, πίστευα κι εγώ πως συνέβαλλα στην αλλαγή του κόσμου. Στην τοποθέτηση των τροχών στις σωστές ράγες, εκείνες που οδηγούν στην ελευθερία του ατόμου και στην πρόοδο της ανθρωπότητας. Και, όντως. Δεν είναι ψέμα. Συνέβαλλα στην αλλαγή. Αλλά, η αλλαγή, η όποια αλλαγή, είναι το επόμενο κεφάλαιο του πολέμου. Χαχα! Είναι ηθικισμός, μικρέ μου, είναι ηθικισμός να πιστεύεις στη μία μόνο διάσταση. Οποιαδήποτε πράξη έχει αποτέλεσμα διττό. Η μία όψη της δημιουργίας είναι πάντα και υποχρεωτικά η καταστροφή. Μα, πώς θα γινόταν αλλιώς, μικρέ μου Προμηθέα πυρφόρε; Πώς θα κινούνταν η ρημάδα η ανθρωπότητα χωρίς όντα σαν κι εμάς; Πώς ο πατήρ πόλεμος θα επιβεβαίωνε τη φήμη του; Πώς θα νοηματοδοτούνταν η πλάνη της Ιστορίας; Είναι άνθρωποι σαν εσένα κι εμένα, υιοθετημένοι αυτού του θαυμάσιου όσο και άχαρου ρόλου, που δίνουν λόγο ύπαρξης στον άγιο και τον ιδεολόγο. Που επιτρέπουν στο ρωμαλέο φτερό του Αρχιστράτηγου να ευεργετήσει με την άυλη δόξα του τον φτωχό, τον αδικημένο. Χωρίς τον Εωσφόρο δεν έχει νόημα, μικρέ μου πυρφόρε Προμηθέα. Δεν είναι έτσι; Είμαστε εμείς οι αποδιοπομπαίοι τράγοι και όχι ο Ιησούς. Αυτοί που επιτρέπουν στην τραγωδία να αρθρωθεί, που δίνουν νόημα στο μέτρο. Είμαστε εμείς που επιδιώκουμε τη νέα σχέση. Η παλαιά δε θα ανατρέπονταν χωρίς εμάς. Και η φύση δεν αντέχει την αδράνεια. Είμαστε εμείς. Εμείς, οι ιδανικές μαριονέτες τις οποίες χρησιμοποιεί η Ανάγκη στο παιχνίδι του οργασμού της. Γι' αυτό και νιώθουμε τόσο ελεύθεροι.

Έχουμε το ελεύθερο να οπλοφορούμε, επαναστάτες και καταστροφείς ως ελευθερωτές.

Κάποιος τζογάρει ελεύθερος από κάθε ανώτερο παρεμβατισμό στην πυρπόληση μιας χώρας. Κάποιος ποντάρει στα συντρίμια μιας πόλης από τον ανεμοστρόβιλο. Είσαι εσύ που του έλυσες τα χέρια, που του ενστάλαξες στη συνείδηση αυτή τη δυνατότητα. Πόσα τσογλάνια βγάζουν, άραγε, φράγκα, από καταστροφές που προκαλούνται αναλόγως; Πόσοι δουλέμποροι και πόσοι μαστροποί πλουτίζουν καθημερινά από τέτοιες θαυμάσιες κινήσεις; Πώς θα τρέφονταν τα μικρά τους αλλιώς; Και πόσοι στίχοι και πόσες μουσικές γράφονται κάθε μέρα από τους άλλους, τους «ευαίσθητους», για να λυτρωθεί η θλιμμένη ψυχή του κουρασμένου σώματος εκείνου που τα 'χασε όλα; Πόσοι νέοι έρωτες θα ανθίσουν στις κοινωνίες του νέου κόσμου, αυτού που θα ορθοποδήσει σαν φακίρης και θα περάσει μέσα από τις φλόγες του παλαιού. Πόσοι ακροδεξιοί θα δακρύσουν όταν θα νιώσουν ότι απειλούνται από αυτό που έρχεται, και τι νόημα θα αποκτήσει η ύπαρξή τους στην προσπάθεια να υπερασπιστούν τη δική τους ψευδαίσθηση; Και πόσων προοδευτικών επαναστατών τα χέρια θα ριγούν σαν τη θάλασσα όταν τη μαστιγώνει η αμμοθύελλα, την ώρα που θα προστατεύουν στην αγκαλιά τους, τρέχοντας μέσα από τις ορδές των ιδεολογικών τους αντιπάλων, αθώα νήπια;

Γι' αυτό σου λέω, μικρέ μου πυρφόρε. Είμαστε εμείς που δίνουμε την ευκαιρία στο σώμα του κεριού να λιώσει. Είμαστε εμείς οι υποκινητές της προσευχής. Εμείς, αυτοί που γεμίζουν το τραπέζι του σεσημασμένου κι εμείς που ευνοούμε την επικοινωνία και τη νέα αγάπη – αναγκαίο αποτέλεσμα κάθε καταστροφής. *Μια βραχνή αντρική φωνή*

Ο Αλέξανδρος σωπαίνει. Δεν έχει νόημα να ασχολείται με κάποιον που ακούει μόνο τη φωνή του.

Πρωί. Εκείνη έχει μόλις ξυπνήσει και ρίχνεται ολόψυχα σε μία από τις αγαπημένες της ασχολίες. Αλείφει το, άριστης ποιότητας, βούτυρο στο ζεσταμένο, τραγανιστό ψωμί. Σε λίγο θα στύψει και τα πορτοκάλια για τον φρέσκο χυμό, Ενώ η καφετιέρα μουρμουρίζει μονότονα. Πράγματι. Είναι μία από τις αγαπημένες της ασχολίες αυτή. Να φτιάχνει πρωινό. Παλιά, πριν τον γνωρίσει, της άρεσε να φτιάχνει μόνο το δικό της. Τώρα, όμως, φτιάχνει με αγάπη και το δικό του. Με μεγαλύτερη όρεξη και αγάπη, μάλιστα, από ότι το δικό της. Όσο για εκείνον, μόνο ο πατέρας του τον περιποιούνταν με ανάλογο τρόπο. Μόνο εκείνος μπορεί να συγκριθεί μαζί της σε ότι έχει να κάνει με την αγάπη της προσφοράς σε αυτό το καλομαθημένο – κακομαθημένο παιδί.

Ο ήχος των ασυνεχών, αγουροξυπνημένων του βημάτων, παίρνει τη σκυτάλη από αυτόν της καφετιέρας. Πλησιάζει στην κουζίνα. Στέκεται στην πόρτα. Την κοιτάει με μάτια μισάνοιχτα, γρατζουνισμένα από το πρωινό φως, της στέλνει ένα φιλί και αμέσως κατευθύνεται προς το μπάνιο. Αυτή, του ρίχνει ένα γλυκό βλέμμα και συνεχίζει με ζήλο την προετοιμασία.

Λίγα λεπτά μετά, στο τραπέζι της κουζίνας

- Μμμ! Υπέροχη αυτή η μαρμελάδα! Πρώτη φορά δοκιμάζω τέτοια γεύση. Στη Νέα Υόρκη δεν είχα δει ποτέ. *Αλέξανδρος*
- Ναι. Έχουνε πολλά δικά τους φρούτα εδώ και φτιάχνουν διάφορα, από μαρμελάδες μέχρι σαπούνια. Είναι μαγικός τόπος, θα δεις . . . *Έλεν*
- Έτσι φαίνεται. *Αλέξανδρος*
- Σήμερα, έχω κλείσει ραντεβού για να δούμε ένα ακόμα διαμέρισμα. Είναι ένα υπέροχο, διαμπερές. Θα είμαστε

πλημμυρισμένοι από φως. Θέλω να έρθεις μαζί μου. Μη μου πεις όχι, πάλι. Please! Έλεν

- Πρέπει να μιλήσω με το γραφείο κάποια στιγμή. Αλλά έχουμε πολλές ώρες διαφορά, άρα, μάλλον θα μπορέσω. Αλέξανδρος
- Ακόμα εκεί στριφογυρνά η σκέψη σου, έτσι; Έλεν
- Έλεεν! Αλέξανδρος
- Ναι, ναι. Έλεν! Έλεν! Ξέρω. Σε λίγο θα απελευθερωθείς, ε; Μα, πραγματικά, δεν ξέρω αν το θέλεις στ' αλήθεια. Δεν έχω καταλάβει ακριβώς τι συμβαίνει με 'σένα και μ' αυτή την «υποχρέωση απέναντι στο γραφείο». Πάντως, δεν ήρθαμε εδώ για να ζήσουμε το ίδιο. Νομίζω . . . Έλεν
- Έχεις δίκιο. Αλέξανδρος

Ο Άλεξ σηκώνεται από τη θέση του και πηγαίνει προς το μέρος της. Κάθεται πίσω της, όρθιος. Εκείνη είναι καθισμένη αντίκρυ στο, εξωτικό για τα μάτια της, φως που μπαίνει από το μεγάλο παράθυρο. Χαϊδεύει τα μαλλιά της όπως το χέρι του ανέμου τα ξανθά στάχια. Απαλά, αγγίζει με το δεξί του χέρι τον λαιμό της, το πρόσωπό του κατεβαίνει στο ίδιο ύψος με το δικό της. Αγγίζει με τα χείλη του τα χείλη της. Εκείνη συνεχίζει να κοιτάζει προς το παράθυρο, αυτό το, εξωτικό για τον αμφιβληστροειδή της, φως. Είναι κρυστάλλινη. Κρύσταλλο στη φωτιά ενώ εκείνος επιμένει να την χαϊδεύει, να την αγγίζει και να τη φιλά, κουλουριασμένος πάνω της σαν όφης σε γυάλινο σταυρό. Αυτός ο σταυρός, από τότε που τον βρήκε στον δρόμο του, τον καθρεφτίζει.

Πέντε λεπτά μετά. Εκείνη μισόγυμνη πάνω στην καρέκλα με τα μάτια σταθερά προσηλωμένα στο φωτεινό παράθυρο. Εκείνος έχει επιστρέψει στην καρέκλα απέναντί της.

- Ήσουν ανήσυχος πάλι. Όλη νύχτα παραμιλούσες και κουνιόσουν. Έλεν

- Τι να σου πω, για να το λες εσύ . . . Πάντως, για να κλείσει αυτό το θέμα, σου το υπόσχομαι. Εδώ, ήρθαμε για άλλα πράγματα. Για να ζήσουμε διαφορετικά. Και θα το καταφέρουμε. Θα σβήσει, σιγά σιγά, το παρελθόν. Λίγη υπομονή ακόμα . . . *Αλέξανδρος*
- Σε πιστεύω, γλυκέ μου. Απλά, καμιά φορά, θέλω να σε πιέζω λίγο για να μη με περνάς και για καμιά εύκολη περίπτωση . . . *Χαχα! Έλεν*
- Έλεεν! *Χαχα! Αλέξανδρος*
- Λοιπόν, πάω να ετοιμαστώ σιγά σιγά. Θέλω να βγω έξω. Να δω την καινούρια πόλη. Είναι διαφορετικά εδώ. Τα χρώματα, τα μεγέθη. Αν και υπερσύγχρονα, είναι πιο ανέμελα. Έτσι νιώθω. *Έλεν*
- Πότε πρόλαβες κιόλας να το νιώσεις; *Χαχα! Αλέξανδρος*
- Καλάάά! *Έλεν*

Η Έλεν φεύγει από την κουζίνα. Ο Άλεξ πίνει τον καφέ που είχε απομείνει στην κούπα. Ύστερα, σηκώνεται από την καρέκλα. Βάζει την κούπα στον νεροχύτη. Το παράθυρο είναι πάνω από τον νεροχύτη. Το ανοίγει. Κοιτάζει τον ήλιο να ανεβαίνει στον άγνωρο, καινούριο ουρανό του άλλου αυτού κόσμου. Μυρίζει τον ιδιαίτερό του αιώρα.

Όλες οι μουσικές και όλες οι γλώσσες, όσο διαφορετικές κι αν είναι, έχουν την ίδια καταβολή. Την απροσδιόριστη, αλλά πάντα ερωτική σχέση του όντος με τον ουρανό και τα πρόσωπά του.

*

Την ίδια ώρα σε ένα σπίτι έρμαιο του πάναστρου νυχτερινού ουρανού των προαστίων κάποιας πόλης της Μεσογείου όπου το

καντήλι επιμένει να ανάβει στην κουζίνα και η τηλεόραση ξεμένει αναμμένη:

- Κυβερνά μια χρηματιστική ολιγαρχία η οποία είναι στις τράπεζες και στα μεγάλα επενδυτικά funds, οι γραφειοκράτες των διεθνών οργανισμών, μια διεθνής κρατικομονοπωλιακή ολιγαρχία η οποία κλωνοποιείται σε κάθε κράτος.

Εκεί που κάποτε είχαμε να κάνουμε με μονάρχες ή πλούσιες οικογένειες, τώρα θα έχουμε απρόσωπα συστήματα σχέσεων εξάρτησης επιβολής κι εξουσίας απρόσωπο κεφάλαιο αγορά κεφαλαίου διαχείριση κεφαλαίων με σκοπό το κέρδος με αυτοματοποιημένο τρόπο . . κινήσεις κεφαλαίου χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση αυτοματοποιημένη κίνηση στην οποία είναι σχεδόν αδύνατο κανείς να παρέμβει το βασικό πρόβλημα του συστήματος αδύνατη η ρύθμιση των αγορών η ροή κεφαλαίου

Μισοκοιμισμένος στον καναπέ, ο μεροκαματιάρης των προαστίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

Η μοναξιά η πιο γόνιμη είναι αυτή του φωτός. Μοναξιά ανθούσα και ανθοφέρουσα, όταν το φως, μόνο μέσα στον εγωιστικό αλτρουισμό της ηδονικής του αϋλότητος, ανθεί μέσα απ' τ' άνθη, επιβεβαιώνοντας την αντικειμενικότητα της αλήθειας του, μέσω της ανάδυσης της ετερότητας του καθενός από τη λάμψη του ξεχωριστού του χρώματος.

Στο θέατρο της ύπαρξής σου όπως και στη βιογραφία ενός φυτού, ψυχαναλύεται η φωτιά, το νερό ονειρεύεται, ο άνεμος πλανάται, η γη πάλλεται. Κάπως έτσι κατοικείς τη ρευστή κατάφαση, ενώ το βλέμμα σου διαπράττει το εύλογο έγκλημα του Θεού.

Το νόημα λείει το νόημα στο νόημα στο πρόσωπο σου, όταν αυτό κουρνιαάζει σε μια ευκαιριακή αγκαλιά για να αποφύγει τη θηλιά του βέβαιου πνιγμού, όπως η βιολέτα που ανθεί στα σπλάχνα του βράχου που κείται νεκρός ανάμεσα στους κάκτους.

Έρωτας, όμως, δεν είναι αυτό που νιώθεις. Έρωτας είναι η πρόωρη γέννα της πασχαλιάς που τώρα θηλάζει τα μικρά της στο φως του χειμώνα, πάνω στην ετοιμόρροπη στέγη ενός χαμόσπιτου. Μόλις που την πρόσεξε καθώς επέστρεφε από το κοιμητήριο όπου είχε πάει να επισκεφθεί τη μητέρα του, αλλά την άφησε γρήγορα από το βλέμμα του, όπως πετάμε μια ξεχασμένη απόδειξη που βρίσκουμε μετά από καιρό στο πανωφόρι μας.

Σιγά σιγά περνά, με το βαρύ του βήμα που εμπνέει σιγουριά, τον δρόμο. Φτάνει στο καφενείο. Κάθεται στο γνώριμο τραπέζι, στη γωνιά. Ψάχνει στο πανωφόρι του, στη μέσα τσέπη. Βγάζει το πακέτο με τα τσιγάρα. Το βλέμμα του, μέσα απ' τα μαύρα γυαλιά, στοχαστικό, στραμμένο στην απέναντι πλατεία με τα μικρά δέντρα

όπου τα παιδιά παίζουν μπάλα φωνάζοντας. Βγάζει το πανωφόρι. Βάζει ένα τσιγάρο στο στόμα. Από το μισάνοιχτο πουκάμισο, διακρίνεται το στέρνο πάνω στο οποίο στέγνωνε ο αρμυρός οργασμός της θάλασσας.

- Καλημέρα Στέλιο! *Καφετζής*
- Καλημέρα! *Στέλιος*
- Τι να σου φέρω; *Καφετζής*
- Το γνωστό. *Στέλιος*
- Έγινε. *Καφετζής*
- Ναι. Όταν έφυγε, αν και πολύ μεγάλη, σχεδόν αιωνόβια, στεναχωρέθηκα πολύ. Μάνα μου ήταν. Αλλά, την ίδια στιγμή, μου 'φυγε μαζί κι ένα μεγάλο βάρος. Η μάνα είναι αυτή που φέρνει τη ζωή και μαζί την πιο ριζωμένη εξάρτηση. Δε μπορώ να πω ότι τη φοβόμουν. Αλλά, ήτανε πάντα το σημείο αναφοράς. Είχε έναν τρόπο να με κρατάει δέσμιο. Σα να μου 'χε σπείρει αυτή τη γαμημένη υποχρέωση να τηνε ταίϊζω μια ζωή. Αυτήν και την κόρη της. Εκείνες να χασομεράνε στο νησί κι εγώ να θαλασσοδέρνομαι στους ωκεανούς για να τους δίνω να το ξύνουνε, να πούμε. Παραφροσύνη! Παρ' όλα αυτά, εγώ, να πεις, τουλάχιστον, κάπως σώθηκε, λόγω της απόστασης. Εκείνο το καφερό το αδερφάκι μου, το σταυρώσανε, γι' αυτό έφυγε πριν της ώρας του ο άνθρωπος από την παλιαρρώστια. Τι νομίζεις; Αυτές τον αρρωστήσανε. *Στέλιος*

Τραβάει μια τζούρα τσιγάρο και λίγο καφέ. Αφήνει το φλιτζάνι, κοιτάζοντάς το, αργά και τελετουργικά στο μικρό τραπέζι.

Ξαναστρέφει το βλέμμα απέναντι, στην πλατεία όπου τα παιδιά παίζουν μπάλα φωνάζοντας.

- Έτσι που λες. Η εξάρτηση. Τα φράγκα. Αυτά είναι το μέτρο. Η κυριαρχία του θανάτου πάνω στη ζωή. Χαλάνε συγγένειες, φιλίες. Αγράμματος, αλλά το 'χα καταλάβει αυτό από πιτσιρίκος, όταν ακούμπησα το πρώτο χαρτί. Ποτέ δεν τα λογάρισα.

Τα φράγκα είναι καλά και απαραίτητα στη ζωή για να κάνεις την καύλα σου. Να διασκεδάσεις. Να κάνεις πράγματα που σου γουστάρουνε. Να περνάς καλά στο εδώ και το τώρα. Και αυτό, όμως, θέλει ρέγουλα. Γιατί, είναι εύκολο να καείς. Όταν τα 'χεις, είναι δύσκολο ν' αντισταθείς, να μην τα σκορπίσεις εδώ κι εκεί, σε απολαύσεις και ηδονές. Η αυτοπειθαρχία είναι ακατόρθωτη, ιδιαίτερα όταν το αίμα βράζει. Μετά, σε κάνει η ανάγκη και περιορίζεσαι. Έρχεται από μέσα αυτό. Γίνεσαι πιο συνετός, θες να δώσεις και σε 'καναν άλλον, εκτός από την πάρτη σου. Έρχεται, λοιπόν, μια γυναίκα, η δέσμευση, ένα κουτσούβελο, και το πράγμα αλλάζει. Ίσως είναι και η ανάγκη να αγαπηθείς. Αυτό που λέμε αγάπη είναι, να πούμε, η ρίζα. Δε μπορείς να ζεις μόνιμα μετέωρος. Από ένα σημείο και μετά, λοιπόν, οφείλεις να σκεφτείς κι εκείνους που θα σε σκεφτούν με τη σειρά τους. Ίσως και να γίνονται όλα γι' αυτό το νταραβέρι. Αλλά αυτό είναι και το ενδιαφέρον της υπόθεσης που λέγεται ζωή. Ή, τουλάχιστον, έτσι μας το μάθανε από τα μικράτα μας. Όπως και να' χει, και για να ξανάρθω στο θέμα των αργυρίων, δεν τα γούσταρα ποτέ αυτά καθ' εαυτά. Είναι άτιμο πράμα. Σε εξαρτάνε και, το χειρότερο, σε μαθαίνουνε να εξαρτάς και άλλους. Τα πολλά σε χαλάνε, με τα λίγα χαλιέσαι. Δικά μας είναι μόνο εκείνα που τρώμε.

Εγώ, λοιπόν, ήμουνα μόνιμα εξαρτημένος από τη μάνα. Φαντάσου, ένωθα ενοχή όταν για διάφορους λόγους

αργούσα να της τα σκάσω. Θα σου πω και τ' άλλο. Δεν της πολυανέφερα τα γκομενιλίκια μου, γιατί, με το που τ' άκουγε, μουρμούραγε ότι θα τα σκορπίσω με την εκάστοτε γκόμενα. Ότι θα μ' έπιανε κορόιδο και θα μου τα 'τρωγε, και λοιπά και λοιπά . . . Αυτό που έκανε 'κείνη δηλαδή. Χαχαα!

Ένα ανελέητο παιχνίδι εξάρτησης. Που έφτασα να νομίζω πως αυτό είναι η ζωή. Και, σε ένα μεγάλο βαθμό, είναι όντως έτσι. Όλοι ηδονίζονται να 'χουνε εξουσία πάνω στον άλλον. Και είναι πολλά τα πρόσωπα αυτής της Λερναίας Ύδρας. Ηδονιζόμαστε να βλέπουμε στα μάτια των άλλων την εξάρτησή τους από μας. Ψυχολογική, χρηματική και λοιπά και λοιπά . . . Ανάλογα το είδος της σχέσης. Και τι; Ακόμα και στην περίπτωση που ευεργετείς και είσαι καλός με κάποιον, εκείνος εξαρτάται περισσότερο από 'σένα. Μου χει συμβεί πολλάκις. Είτε με κατώτερους στα βαπτόρια, είτε με γυναίκες. Γι' αυτό και κόβω την επαφή και μένω μόνος, κι ας με πονάει. Και ας θέλω, μέσα μου, να ξαναδώ πρόσωπα με τα οποία συμπαθήθηκα. Το κόβω μαχαίρι. Για να μην εξαρτιέμαι από οποιουδήποτε είδους εξάρτηση. Να 'μαι 'λεύθερος και να τα 'χω καλά και καθαρά με την πάρτη μου. Ένας – δυο φίλοι, που μιλάμε αργά και που, τα παιδιά, όποτε έχουν ανάγκη, και η γυναίκα μου. Αυτή στην οποία χρωστάω, άλλωστε, πολλά, γιατί μου 'δειξε έναν άλλο τρόπο να βλέπω τη ζωή. Άνοιξε, να πούμε, ένα παραθύρι μέσα μου, που 'μενε πάντα, ως τα τότε, κλειδαμπαρωμένο. *Στέλιος*

Παύση. Πιάνει με το βαρύ του χέρι το φλιτζάνι, το ακουμπά, αργά, στα χείλη. Ρουφάει μια γουλιά καφέ. Το τσιγάρο αργοπεθαίνει στο τασάκι ενώ το φως του απογεύματος πέφτει πάνω στο, χαραγμένο από τα χρόνια, πρόσωπό του, όπως πέφτει πάνω στον αρχαίο ναό

ή τον βράχο. Το βλέμμα του σταθερά απέναντι, στην πλατεία όπου τα παιδιά παίζουν μπάλα φωνάζοντας.

- Οποιοσδήποτε θα τα 'βρισκε σκούρα με μια τέτοια γυναίκα. Εξ' αρχής, μου 'δωσε να καταλάβω ότι δεν είναι παίξε γέλασε η φάση με την πάρτη της. Αν και μικρότερη, όπως όλα έδειχναν, δε θα 'παιζε το ρόλο της ντάμας. Εμένα, αυτό στην αρχή με ξένιζε, αλλά και μ' έφτιαχνε. Ήτανε, να πούμε, τοπίο απάτητο. Πρωτόγνωρη εμπειρία για 'μένα η επαφή με μια τέτοια γυναίκα. Με έναν τέτοιον άνθρωπο. Στη ζωή μου, μέχρι τότε, νταραβεριζόμουνα με θηλυκά που, λίγο πολύ, ήτανε, να πούμε, υπό. Όχι τίποτα ακραία πράγματα, αλλά να, ακολουθούσανε τον άντρα. Μ' ακολουθούσανε. Δεν είχανε την ίδια σπίθα, την ίδια ακεραιότητα, τις ίδιες δυνατότητες με την . . . Και η πρώτη μου γυναίκα, σ' αυτή τη κατηγορία ανήκε. Κι εγώ, μέσα από τη σχέση μου μαζί της, όπως και με τις υπόλοιπες, έμαθα να συμπεριφέρομαι με ένα συγκεκριμένο τρόπο στη γυναίκα γενικότερα. Είναι και ζήτημα κουλτούρας, που μεγαλώνει κανείς. Βάλε και τον караβίσιο βίο, τις τόσες πουτάνες, και σου βγαίνει η σούμα του ποιού του κυρίου που 'χεις απέναντί σου.

Δε μπορώ να πω, τις σεβόμουνα τις γυναίκες. Και ήθελα να τις προστατεύω. Νόμιζα πως η γυναίκα είναι αυτή που πάντα χρειάζεται προστασία από τον άντρα. Αλλά, τη φοβόμουνα κιόλα. Ήμουν πάντα επιφυλακτικός με τις γυναίκες. Πίστευα πως πάντα μπορεί να σου τη φέρει μια γυναίκα. Ξέρεις τώρα. Τα κλισέ. Με αυτά που μεγαλώνουμε. Η αλήθεια είναι ότι από τη μία δεν τις έβλεπα επί ίσοις όροις ποτέ, και από την άλλη, ήμουν υποτακτικός τους. Χαχαα! Οξύμωρο ε;

Η αλήθεια, όμως, είναι πως έτσι είχα μάθει. Δεν έφταιγα εγώ. Η συνήθεια. Δεν είχα γνωρίσει το άλλο. Μέσα σ' όλα αυτά, όμως, τις αγάπαγα τις γυναίκες. Και τις πόναγα. Όταν χώρισα με την πρώτη μου γυναίκα, ήμουνα χάλια. Είχα πέσει σε μαύρη στεναχώρια. Αλλάξαμε λόγια βαριά. Έφτασα να τη χτυπήσω. Ντροπή! Τα 'βαλα με τον εαυτό μου. Έπεσα ο ίδιος στα μάτια μου. Κλείστηκα. Δε μιλούμουνα για πολύ καιρό. Είχα μεγαλώσει κιόλας. Και, ξέρεις, σα μεγαλώνει ο άνθρωπος τα παίρνει όλα πιο βαριά.

Γύρναγα στις θάλασσες, μονάχος σαν καταραμένος. Εκείνη είχε πεισμίσει κιόλας. Μου 'χε κόψει κάθε επικοινωνία και με τα παιδιά. Καταλαβαίνεις – έπαιρνε την εκδίκησή της.

Έτσι, γύρναγα μόνος. Ακυβέρνητος κυβερνήτης. Χαχαα! Ήτανε δύσκολα μα και λυτρωτικά τα ταξίδια εκείνης της περιόδου στις μεγάλες θάλασσες.

Είναι φορές που ο άνθρωπος μοιάζει και είναι εντελώς ανυπεράσπιστος. Έρμαιο της ειμαρμένης. Φτερό στον άνεμο. Βάρκα ανεμοδαρμένη στο γιαλό. Υπαίτιος και ο ίδιος γι' αυτή του τη μοίρα. Έτσι ένιωθα κι εγώ τότε. Η ζωή, όμως, φέρνει τέτοιες ανατροπές! Το πιο δυσνόητο έργο είναι η ρουφιάνα η ζωή. Σαν τη θάλασσα είναι. Και, παρά τη βαθιά περισυλλογή και τη μελαγχολία που σου διηγούμαι, και παρ' όλη τη μαυρίλα, ήξερα ότι κάτι καλό θα μου ξημέρωνε 'κείνο 'κει το διάστημα. Το 'νιωθα. Ήτανε σαν η ζωή να επιφύλασσε μια θετική έκπληξη για τον τιμωρημένο της μαθητή, όπως κάνει μια αυστηρή, αλλά και δίκαιη δασκάλα. Ήτανε σα να μου φύλαγε η θάλασσα της μοίρας ένα στερνό λιμάνι. Και μια γη, για να ζήσω εκεί αυτά που ήθελα και μου λείπανε τόσα χρόνια.

Εκείνη την αντάμωσα, για πρώτη φορά, στο ρέστοραν του φιλαράκου μου. Ότι το 'χε ανοίξει. Πολύ κεντρικά. Εκείνη έμενε εκεί κοντά. Ήτανε δίπλα στην πρεσβεία όπου δούλευε. Ήτανε πολύ νέα και μόνη. Είχε ξανάρθει στην Ελλάδα πολύ πιτσιρικά, με τους δικούς της. Ό,τι ήξερε για την Ελλάδα και για τους Έλληνες, από τα βιβλία. Πολύ διαβασμένη γυναίκα, όπως σου ξανάπα. Από την πρώτη ματιά, κατάλαβα πως είχα να κάνω με κάτι πρωτόγνωρο. Δεν πολυμιλιόμουνα εκείνο το διάστημα. Δύσκολα κάποιος θα με άνοιγε. Απαιτούνταν πολύ φως για να νικήσει τα σκοτάδια μου. Ώσπου, με κοιτάξανε τ' αστραφτερά της μάτια. Καθισμένη σε ένα γωνιακό τραπέζι του ρέστοραν.

*

- Να σου συστήσω την . . .

Από εδώ ο Στέλιος. Πολύ καλός φίλος.

- Χαίρω πολύ.
- Παρομοίως.

Λίγα λεπτά μετά, στον ίδιο χώρο

- Τρυπώνετε παντού σαν το φως και το νερό. Ναι. Είστε πεισματάρηδες οι Έλληνες και βίαιοι, αν χρειαστεί. Αλλά και ανθρώπινοι και δοτικοί. Στο βάθος, είστε και πραγματιστές και μυθολογικοί. Κάποιες φορές και μυθομανείς . . . Χαχαχα!

Με την χαρακτηριστική, αργή κίνηση, σβήνει το τσιγάρο στο τασάκι. Βγάζει τα γυαλιά και τα αφήνει στο τραπέζι. Το βλέμμα του, σταθερά απέναντι, στην πλατεία όπου τα παιδιά συνεχίζουν το παιχνίδι.

- Κι εγώ που νόμιζα πως ήμουνα σκουπίδι κάτω απ' τ' άστρα, σαν έβλεπα τους ουρανοούς τα βράδια στο βαπόρι. Κάτι είδε άλλο σε μένα. Κάτι που δεν υποψιάζομαι ή, μάλλον, δε μπορώ να υποψιαστώ, λόγω της αγραμματοσύνης μου. Κάποια απ' αυτά που μου 'λεγε, άλλωστε, δεν τα καταλάβαινα. Είχε χτίσει μια ολόκληρη μυθολογία μέσα στον νου της για μας τους Έλληνες. Αυτό το κάνουνε συχνά οι ξένοι. Το 'χα συναντήσει και αλλού. Αυτό δε σημαίνει, όμως, ότι ήταν εντελώς αφελής. Καταλάβαινε πόσο επικίνδυνοι μπορούμε να γίνουμε. Χαχα! Γι' αυτό και δε μου δόθηκε με τη μία. Το σίγουρο ήταν ότι με γούσταρε εξ' αρχής. Το 'βλεπα. Αλλά φοβόταν, πιτσιρίκα γαρ. Και ήθελε να 'χει αυτή τον έλεγχο. Κι εγώ, για έναν παράξενο λόγο, ήτανε μια τέτοια σχέση που γύρευα για να ξανάρθω στα συγκαλά μου. Ήτανε λυτρωτική αυτή της η καθοδήγηση. Πρώτη φορά μου συνέβαινε. Και το απολάμβανα. Ένιωθα άνετα. *Στέλιος*

Μερικά λεπτά αργότερα, ρουφώντας την τελευταία γουλιά του καφέ.

- Είναι παράξενο και γοητευτικό συνάμα, τούτη η ανωτερότητα της λεγόμενης δε με απομάκρυνε ποτέ. Ούτε μ' έκανε να τη δω ανταγωνιστικά ή να τη ζηλέψω. Υπήρχε, από το πρώτο συναπάντημα, ο θαυμασμός και η περιέργεια δύο πλασμάτων που αντικρίζουνε για πρώτη φορά το ένα κάτι σαν το άλλο. Και απ' αυτό το διαφορετικό άνοιξε ο έρωτας.

Τόσο αστεία αταίριαστοι! Εγώ θαυμαστής της κι εκείνη επίμονη παρατηρητής μου. Θυμάμαι στις αρχές. Μ' έβαζε να της μιλάω για τις θάλασσες, για τα ταξίδια. Όχι ότι εκείνη δεν είχε κάνει ταξίδια. Για την ηλικία της, είχε ταξιδέψει πολύ. Εύπορο σπίτι. Είχε πολλές παραστάσεις από τα μικράτα της. Μολοντούτο, «το ταξίδι του ναυτικού είναι διαφορετικό, πόσο μάλλον του Έλληνα Οδυσσέα . . .», όπως έλεγε.

Καθότανε, λοιπόν, αντίκρυ μου, συνήθως αγκαλιάζοντας τα δυο της ποδαράκια και με κοίταγε στα μάτια. Δεν άκουγε για ν' ακούσει. Το καταλάβαινα. Κάθε φορά, ήτανε σα να με ανέλυε. Σαν το μαθηματικό που, με τα δεδομένα που έχει, ψάχνει πώς θα λύσει την εξίσωση. Χαχα!

Με κάρφωνε μ' αυτά τα φωτεινά και πλέρια από αίνιγμα μάτια.

Μάτια γιομάτα αίνιγμα. Όντως. Η αλήθεια είναι πως, ενώ ενώθηκα τόσο στενά μαζί της, ενώ παντρευτήκαμε, ενώ ήταν αυτή ο άνθρωπος που μου 'μαθε τι πάει να πει ελευθερία, που μου αποκάλυψε έναν εαυτό που δεν ήξερα ότι είχα, υπάρχει κάτι που, ακόμα και τώρα, που πάνε τριάντα κάτι χρόνια που 'μαστε μαζί, μου ξεφεύγει, όπως ξεφεύγει η πέστροφα από το δόκανο του ψαρά. Τη νιώθω τόσο κοντά μου και ταυτόχρονα απούσα αυτή τη γυναίκα. Μυστήριο πράμα! Στέλιος

Λίγα λεπτά αργότερα, ενώ το τοπίο σκοτεινιάζει, οι παιδικές φωνές αραιώνουν και η πουλία εισβάλλει στο σκηνικό.

- Μπάα! Δεν είχε πολλές εμπειρίες. Θυμάμαι τις πρώτες φορές που άγγιζα το λυγρό κορμί της. Μοσχοβόλαγε σα δεμένο γιασεμί στην αγκαλιά μου. Πώς με άγγιζε δειλά και σφιχτά! Πώς σπαρτάραγε με τα μάτια κλειστά! Πώς αστράφτανε σα στάχια στ' αυγουσιάτικο φως τα μαλλιά και

το χνούδι στο νεανικό της κορμί! Η αναπνοή της στον ύπνο, σαν το σιγανό αγέρι του καλοκαιριού.

Χτύπησα φλέβα χρυσού με την πάρτη της. Δε λες τίποτα! Και, όταν έρθεις σε επαφή με το πραγματικό χρυσάφι, καταλαβαίνεις τι ασήμαντα που 'ναι τ' αργύρια. Και δικαιώνεσαι που πάντα το πίστευες. Μόνο μια τέτοια αγάπη, αλλιώτικη, σε απελευθερώνει. Σε κάνει να δεις τον εαυτό σου αλλιώτικα. Να σε γνωρίσεις.

Ευαίσθητο πλάσμα. Κοντινό και συνάμα ξένο.

Τι τυχερός άνθρωπος που είμαι που τη γνώρισα! Η άνοιξη μετά τη βαρυχειμωνιά μου. Πώς μου τα 'φερε έτσι η ζωή, ε;!

Λίγα λεπτά μετά

- Ναι. Το 'θελε κι εκείνη πολύ να κάνει παιδί. Το 'χαμε συζητήσει αρκετές φορές.

Βέβαια, όντως. Διατηρούσε και διατηρεί μια απόσταση. Ήτανε και η δουλειά της που συνέβαλε σ' αυτό. Δεν τον έβλεπε πολύ. Ήμουνα εγώ σα μάνα του. Μόνο που δεν τονε βύζαινα, να πούμε, το μπόμπιρα. Χαχα!

Αλλά, όντως. Ήτανε σα να διάλεγε συχνά τον δεύτερο ρόλο. Ένα δεύτερο ρόλο, βέβαια, καθοριστικό για την επιτυχία του έργου. *Στέλιος*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24

Υπάρχει μια νύξη αποδέσμευσης από κάτι, σε κάθε επαφή. Σαν προσπάθεια του ίδιου του γεγονότος της επαφής να υπερβεί τη ρίζα της αναγκαίας φύσης του, ωθώντας τους δρώντες που το πραγματώνουν να βιώσουν κάτι πέρα. Σύγχρονος χορευτής που σπάει τα δεσμά της αντισυμβατικότητας η οποία τον οδήγησε να προσκολλά τις κινήσεις του στη γη, και πειθαρχεί στον τρόπο που ένας γλάρος ίππεται για να αυτοσχεδιάσει πάνω σε ένα απόσπασμα του Πλάτωνα ή του Πλωτίνου. Και, ταυτοχρόνως, υπάρχει κάτι που γιώνει αυτήν την τάση, σα να μη θέλει να την παραδεχτεί. Ίσως, το μέρος της ψυχής που θέλει να συντηρεί την υπόσταση στο εγώ που πονά, κάνοντας τον νου να θεωρεί αυτήν την κατάσταση επαναστατική ασκητεία ενώ, στην πραγματικότητα, πρόκειται για κάτι που διαιωνίζει τον συντηρητισμό της ανασφάλειας του είδους. Υπάρχει, όμως. Το κάτι αιθέριο που ευοδώνεται κάθε που μια νεαρή μαργαρίτα ξεφυτρώνει από το παγωμένο τσιμέντο για να αγγίξει το λιωμένο μέλι που μετεωρίζεται σαν Παντοκράτωρ, ατάραχο από τις παρεμβολές των βαρέων κρυστάλλων που προσπαθούν να το φιμώσουν.

Σα μικρή Κυκλάδα ξαπλώνει η ζωή στον ήλιο του Ιούλη. Προβλέσιμη σαν ιστορία, ανεξερεύνητη σαν ύπαρξη.

Στο βλέμμα του, τώρα, αστράφτει αυτό που η αττική βουκαμβίλια αποστηθίζει και ο τζιτζικας υμνεί.

Το διπολικό νόημα της φωτιάς – φωτός, το οξύμωρο του φως – φωτιά.

Της απόλυτης διαφάνειας πριν το μαύρο ολοκαύτωμα.

Ένα ατίθασο παιδί ταραίζει τον απομεσήμερο ύπνο της γριάς συκιάς
και σφυρίζει σα να αφηγείται

*

Η νοοτροπία του Αντρέα, αποτυπωμένη στο πρόσωπό του, σύζευξη
αλαζονείας και αφέλειας, όπως τις εισπράττει κανείς στη θέα ενός
ρωμαϊκού αγάλματος.

Στο πρόσωπο και το βλέμμα του Αλέξανδρου αποθεώνεται η
συνειδητότητα, γλυκοχαράζει η τύψη. Κάποιες φορές, η στάση του
σώματος και οι κινήσεις του αποπνέουν τη φαινομενική
αποφασιστικότητα, δηλώνοντας, ταυτόχρονα, δειλά, την
υποβόσκουσα αμφιθυμία εκείνου του οραματιστή που ελπίζει στον
ειρηνικό διεθνισμό, διαχωρίζοντάς τον κάθετα από την αιμοσταγή
παγκοσμιοποίηση.

Η δομή και το ντεκόρ του μεγάλου σπιτιού, δοσμένο
πειθαναγκαστικά στη δημιουργία του απροσώπου – σε εκείνο το
είδος τέχνης που, φλερτάροντας πάντα με τη νέα επιστήμη και την
τεχνολογία, ανέτειλε στον μεσοπόλεμο, για να καθιερωθεί μετά τον
Δεύτερο Πόλεμο και να επιβληθεί ολοκληρωτικά, εξελισσόμενο στο
τέλος του 20^{ου} και στις αρχές του 21^{ου}. Έργο ενός τόσο μαγικού όσο
και μαγεμένου πολιτισμού, ο οποίος υιοθέτησε την πρωτόγονη
μάσκα της Αμερικής και της Αφρικής για να την προσκυνήσει με τα
χείλη του ψηφιακού του προσώπου, σε μια ευλαβή προσπάθεια,
έτσι απροσωποποιούμενος να απενοχοποιηθεί, να ξεχάσει, να
ξορκίσει τα εγκλήματα του ουμανιστή υποκειμενισμού.

Κάθονται στο μεγάλο μπαλκόνι και αγναντεύουν.

- Λοιπόν! Σ' αρέσει εδώ; Κοίτα τι όμορφο παραθαλάσσιο
μέρος! *Αντρέας*

- Είναι τόσο διαφορετικά! *Αλέξανδρος*
- Είναι τρομερό μέρος. Πολύ διαφορετικό από οτιδήποτε έχεις δει μέχρι στιγμής. Είναι τόσο έντονη και πληθωρική η φύση σε όλη την έκταση του πελώριου αυτού νησιού – ηπείρου. Με τέτοια ποικιλία σε χλωρίδα και πανίδα! Τόσα τοπία! Είναι άλλος πλανήτης η Australia. Ένας τόπος, φυσικά και πολιτισμικά παρθένος. Καμία σχέση με τις σκοτούρες των ιστορικών – υστερικών Ευρωπαίων και με τους ψωροεργισμούς τους, τις περηφάνιες τους για το ενδοξότερο παρελθόν. Οι διαφωτισμένοι και παραμορφωμένοι Ευρωπαίοι, σα γριές που τσακώνονται για το ποια έκανε το καλύτερο γαμήσι στα νιάτα της. Εδώ όλα είναι παρόν. Η οργάνωση είναι άπαιχτη. Υπάρχει άνεση και σεβασμός. Έχεις τη δουλειά σου. Σέβεσαι τους κανόνες. Ζεις σα βασιλιάς. Είμαστε έξω από την ιστορία εδώ. Θα το συνηθίσεις, σιγά σιγά. Είναι ευκαιρία για ένα νέο ξεκίνημα για έναν άνθρωπο σαν κι εσένα, αρτίως αφηχθέντα από την κόλαση. Ό,τι και να λένε οι Ευρωπαίοι και οι Αμερικάνοι, εγώ, αυτό που ζω εδώ θεωρώ πολιτισμό και όχι τις λογοτεχνίες με τα υπαρξιακά αδιέξοδα των αρχαίων τους ποιητών και την ηδονή που γεμίζουν από τις μνήμες των πολέμων τους. Μα, πώς γίνεται να συνεχίζουν να είναι προσκολλημένοι σε σκουριασμένες ταυτότητες; Το παρόν είναι εδώ. Και η ζωή είναι απλή. Ο άνθρωπος, το μόνο που πρέπει να κάνει είναι να χαλαρώσει λιγάκι. Αφού, ούτως ή άλλως είναι όλα στο χέρι του. *Αντρέας*

Ο Άλεξ τον παρακολουθεί αμίλητος. Το βλέμμα του, ωστόσο, προδίδει την ανέκφραστη, μέχρι στιγμής, αντίρρησή του για τα λεγόμενα του συνομιλητή του.

- Εε! Ακαταμάχητε trader! Mathematic genius! Έλλην εκ Νέας Υόρκης! Μίλα μας! Πες μας κάτι! Δε θέλω να πιστέψω πως είσαι idiotic, αλλά κάποιες φορές, αυτό το ανέκφραστο

μουτράκι δε μου δίνει άλλη ελπίδα. Αυτή η δολοφονική σοβαρότητά σας είναι πολύ καυλωτική μεσιέ Αλεξάντρ λε Γκράν! Χαχαχαχα! Ο Αντρέας, με το γνώριμο χιούμορ του πάντα χαλαρού και πάντα ασυνοφρύωτου πλούσιου υιού

- Αλήθεια βρίσκεις σημαντικές διαφορές με τις Πολιτείες και τον Καναδά; Κάπως έτσι κανονισμένα δεν είναι κι εκεί τα πράγματα; Αλέξανδρος
- Ναι. Με τον Καναδά βρίσκω κάποιες ομοιότητες. Ούτε εκείνος είναι τόσο βρωμισμένος από την ιστορικότητα. Αντρέας
- Έχουμε από καιρό καθαρίσει το αίμα των χεριών μας και από τα εκεί εγκλήματα, ε; Όταν νιβόμαστε, κοιτάζοντας το πρόσωπό μας στον καθρέφτη, είμαστε εντάξει με την ψυχή μας. Αλέξανδρος
- Oh, come on Alex! Τι σε έπιασε τώρα; Έκανες εσύ κανέναν πόλεμο; Έσφαξες κανέναν; Τι σκέφτεσαι το παρελθόν; Άλλωστε, έτσι δεν προχωράει πάντα η ανθρωπότητα; Πρέπει να κοιτάμε μπροστά! Τελειώσαν αυτά, εδώ και καιρό. Τώρα υπάρχουν όλες οι προοπτικές για μια καινούρια, παγκόσμια, ειρηνική κοινωνία. Η τεχνολογία έχει κάνει άλματα! Όλα τα μπορεί ο άνθρωπος. Μόνο να απαλλαγεί από τη μνήμη. Μόνο από αυτό το εγωιστικό καρκίνωμα. Γι' αυτό μέφομαι τους κουλτουριάρηδες Ευρωπαίους.

Κοίτα πως συμβιώνουν η ατιθάσευτη θάλασσα με τον σύγχρονο υπερπολιτισμό! Πώς μπορείς να ζεις τεχνολογικά μέσα σε μια φύση αμόλυντη! Εδώ υπάρχουν αυτά. Δε μας νοιάζει τι και πώς. Είμαστε εδώ. Στο καινούριο στάδιο. Οφείλουμε να συμφιλιωθούμε. Αντρέας

- Ε! Δεν το λες και φύση αυτό. Μάλλον οικολογία είναι. *Αλέξανδρος*
- Ας μην κολλάμε στους ορισμούς. Οικολογία, ναι, αυτό μπορούμε πια. Αλλά, από την καταστροφή δεν είναι προτιμότερο; *Αντρέας*

Ο Αλέξανδρος σηκώνεται, προχωρά προς την άκρη της βεράντας. Ανοίγει το ανήσυχο βλέμμα του στον απέραντο θαλασσινό ορίζοντα.

Ο Αντρέας τον κοιτάζει. Προσπαθεί να τον επεξεργαστεί.

*

Λίγα λεπτά αργότερα. Μπροστά από το τραπέζι με τους παρομεζέδες και το ούζο.

- Θυμάμαι τους ψαράδες στο νησί, να πιάνουν με τα βαριά ηλιοκαμένα τους χέρια τα δίχτυα. Να σπαρταράνε τα ψάρια στα χέρια τους και να τα κοιτούν με σεβασμό στα γυαλιστερά τους μάτια.

Τους θυμάμαι δυο δυο, να κοπανάνε τα ζουμερά χταπόδια στα βράχια. Ζωηρά και τελετουργικά.

Θυμάμαι τις ψαρότραπεζες το σούρουπο, να βγαίνουνε στο γιάλο και να λέω από μέσα μου: «τι σχέση έχουνε αυτοί οι άνθρωποι με αυτά που κάνω εγώ;» Τι σχέση έχουνε αυτά που κάνω εγώ – τα μαθηματικά της αγοράς και οι χρηματιστηριακοί δείκτες με αυτήν την απλή, φυσική ζωή;

Θυμάμαι τα γέλια και τα τραγούδια τους όταν έφερναν τα ψάρια στα σπιτικά τους, μετά την ψαριά. Κουρασμένοι, αλλά

με το χαμόγελο στα χείλη. Χείλη που δοξολογούσαν τον Αϊ Νικόλα κι ευγνωμονούσαν την Παναγιά του πόντου για την αφθονία που τους χάρισε γι' άλλη μια φορά.

Αυθεντικοί, απλοί και ψυχικά πολιτισμένοι άνθρωποι. Δυνατοί, ακριβώς λόγω της επίγνωσης της αδυναμίας του είδους απέναντι στη φύση. Γιατί, όχι Αντρέα. Όχι! Δεν είναι όλα στα χέρια του ανθρώπου. Και δεν κάνουμε καμία χάρη στον πλανήτη με το να του συμπεριφερόμαστε υπακούοντας στην οικολογική μας συνείδηση. *Αλέξανδρος*

Ο Αντρέας τον κοιτάζει με το στόμα ανοιχτό. Τον σκουντάει.

- Άλεξ. Είσαι εδώ; Άλεξ! *Αντρέας*
- Πιο εδώ από ποτέ. *Αλέξανδρος*
- Δε σε αναγνωρίζω. *Αντρέας*
- Οικολογία. Αλήθεια, πόσα φράγκα θα ποντάρουν στην επιτυχία αυτής της νέας ντίβας; Πόσα τέκνα της θα εκπορνευθούν στην άυλη αγορά της κερδοσκοπίας; Και πόσοι θα πνιγούν στη θάλασσα που δε χρειάζονται χέρια, την άλλη θάλασσα όπου ο υπερ-προοδευμένος και ειρηνικός πολιτισμός τον οποίον υπερασπίζεσαι, παίζει τον ρόλο του Ποσειδώνα; *Αλέξανδρος*
- Συγγνώμη, αλλά δεν είναι δική μου δουλειά αυτά. Εσύ γνωρίζεις καλύτερα από τέτοια εγκλήματα, καλέ κι εσχάτως ενοχικέ μου φίλε. *Αντρέας*

Ο Αλέξανδρος γεμίζει ένα ποτήρι με ούζο και το πίνει μονοκοπανιά.

- Πολιτισμός, ο απαλότερος τρόπος να νομιμοποιήσεις το φονικό της ανθρωπίνης υποκειμενικότητας. Βάρβαρος, ακριβώς λόγω αυτής της προσπάθειάς του να δείχνει απαλός. *Αλέξανδρος*
- Like a smoooooth criminal! Λα λα λα λα λα λα λα λα! *Αντρέας*
- Είσαι χαζός! Χαχαα!

Θες λίγο ούζο; Είναι από το νησί. *Αλέξανδρος*

- Ε! Άμα το 'χει ευλογήσει ο Αι Νικόλας! Χαχαα! *Αντρέας*

Ο Αντρέας σαρκάζει, συμπεριφερόμενος ακριβώς όπως κάθε άνθρωπος του σύγχρονου πολιτισμού.

Ο Αλέξανδρος βάζει κι άλλο ούζο στο ποτήρι του.

- Στην υγιά σου φίλε! Άσπρο πάτο! *Αλέξανδρος*

Ένα ζειμπέκικο, λεβέντικα μελαγχολικό, βγαίνει από τα χείλη του Αλέξανδρου και κατακτά, μέσω της δυνατής του φωνής, τον χώρο.

Ο Αντρέας τον κοιτά με φανερή έκπληξη.

- Μαν, έχεις υπέροχη φωνή. Τραγουδάς! Όχι αστεία. Μπράβο! Δε σου το 'χα. *Αντρέας*
- Ξέρεις τι είναι να μην μπορείς να πεις ένα τραγούδι; Μια ζωή μέσα στο ψέμα! Τελευταία, φέρνω συχνά στη μνήμη μου τον θείο μου, τον αδερφό του πατέρα μου. Μικρότερος από τον καπετάνιο μου. Τον ζούσα όταν πηγαίναμε στο νησί. Πέθανε σχετικά νέος. Άνθρωπος καλόκαρδος και βασανισμένος. Αλλά τη χαιρότανε τη ζωή όσο κανένας. Έπινε το φως της κάθε μέρας με βουλιμία. Δε σκεφτόταν το αύριο. Θυμάμαι τα λόγια του:

«Μικρέ, άσε τα διαβάσματα καλοκαιριάτικα! Πήγαινε να βρεις καμιά πιτσιρίκα στην ακρογιαλιά. Άσε τούτον εδώ με τις φιλοδοξίες και τα στρατηγικά του σχέδια. Η ζωή είναι λίγη, μικρέ. Ζήσ' τη! Απόλαυσέ τη, γιατί, σε κάποια φάση θα το μετανιώσεις!»

Φυσικός, αυθόρμητος άνθρωπος. Και σπουδαίος ψαράς, γνήσιο πλάσμα του πελάγου που τον ανέθρεψε στα σπλάχνα του. Και μέγας γλεντζές. Στα πανηγύρια στο χωριό, ο πρώτος χορευτής. Έργο τέχνης ήτανε όταν χόρευε. Χάρμα ειδέσθαι. Και ωραίος άντρας. Γαλανομάτης, ευθυτενής, με ανοιχτό στέρνο. Δυνατός και, ταυτόχρονα, φίνος. Έκαιγε καρδιές. Αλλά, όταν γνώρισε τη θεία μου, της ήταν τόσο πιστός! Δεν είχε μάτια γι' άλλη. Ψυχούλα ήτανε ο καημένος ο θεός μου. Ο δικός μου τον αγαπούσε πολύ. Αλλά τον κατηγορούσε συχνά. Έλεγε πως δε γίνεται να μη σκέφτεται κανείς το μέλλον. Του την έλεγε πολλές φορές για αυτή την εμμονή του να ζει μονάχα για το παρόν. Το θεωρούσε αυτοκαταστροφικό. Ο κάππεν ήταν πάντα της προκοπής και της προόδου. Άλλοι χαρακτήρες. Ένιωθε και μια κάποια ευθύνη για την προστασία του μικρού, σαν πρωτότοκος που ήταν. Πάντως, ήταν πολύ αγαπημένα αδέρφια! *Αλέξανδρος*

Ο Αντρέας συνεχίζει να παίζει τον ρόλο του θεατή σε αυτή τη σκηνή.

Ο Αλέξανδρος συνεχίζει το λεβέντικο και μελαγχολικό τραγούδι του με αυτή τη βροντερή και ιδιότυπως γλυκιά φωνή.

Χορεύει σα να παραπατά και συνεχίζει τους μισομεθυσμένους μονολόγους.

- «Ο άνθρωπος όλα τα μπορεί.» Χα Χα χα! Τι φρικτός ισχυρισμός! Τίποτα δεν καταλάβαμε! Ε; Τίποτα! Λοιπόν, μόνο αυτό μπορεί. Να φωνάξει δυο τρεις στίχους, να κλάψει και να γελάσει, να λυτρωθεί από αυτό το θέατρο – φυλακή

που του 'λαχε. Αλλά ούτε αυτό μπορούμε. Μέσα στον αυτιστικό κόσμο που μεγαλώσαμε από μικρά. Τον πιο ελεύθερο και προοδευμένο κόσμο! Πλάνες!

«Ο άνθρωπος όλα τα μπορεί.» Τίποτα! Τίποτα δε μπορεί! Υπάρχει πάντα μια δύναμη που μας έλκει εδώ ή εκεί, σαν τον μαγνήτη. Όλα είναι παράλογα. Αυτή είναι η μόνη σοβαρή και λογική πρόταση.

Ναι. Πάντα η ίδια δύναμη με άλλη μορφή. Πάντα κάποιος που κινεί τα νήματα. Μαριονέτες είμαστε, μάγκα! Μαριονέτες!

Δεν ξέρουμε τι μας γίνεται.

Ένας φονιάς είμαι κι εγώ. Ένας αφανής φονιάς, σαν αυτούς που κυβερνούν την άλλη θάλασσα μέσα στην οποία κολυμπάμε – ήδη πνιγμένοι. *Αλέξανδρος*

- Άλεξ! Τι είναι αυτά που λες; Έλα! Αρκετά μ' αυτό. *Αντρέας*

Ο Αντρέας του πιάνει το ποτήρι. Ο Άλεξ το κρατά δυνατά στο χέρι του, αρνούμενος να το αποχωριστεί. Κοιτάζει τον Αντρέα στα μάτια, ενώ συνεχίζει να ψελλίζει, αργά και βαριά, το διαμελισμένο τραγούδι. Βρίσκονται πρόσωπο με πρόσωπο, σε απόσταση αναπνοής.

- Είσαι καλός άνθρωπος. Και σου έχω εμπιστοσύνη. Γι' αυτό στα λέω. *Αλέξανδρος*
- Μα, τι μου λες ακριβώς; *Αντρέας*
- Φοβάμαι, Αντρέα. Φοβάμαι! Δε θέλω να δω αυτό που έρχεται. Το ξέρω καλά. Το έχω καταλάβει. Συμμετείχα στη δημιουργία του. *Αλέξανδρος*
- Τι είναι αυτά που λες; Μα, γιατί το έχεις πάρει έτσι; Είναι σα να με κοροϊδεύεις. Δεν πιστεύω αυτό που ζω τώρα εδώ. Τι έχεις Άλεξ; Τι έχεις; *Αντρέας*

- Είναι φορές που νιώθω πιο καταστρεπτικός από θρησκευτικό κήρυκα και αφελέστερος από δογματικό καμικάζι. *Αλέξανδρος*
- Σύνελθε, ρε μαλάκα, επιτέλους! Τώρα έχεις τη ζωή σου εδώ. Μια ζωή με όλες τις προοπτικές να είναι ήρεμη και γαλήνια. Άσε πίσω σου την Αμερική! Σβήσ' την από τη μνήμη σου αυτή την ιστορία. Ό,τι έγινε έγινε. Κατάφερες να δραπτεύσεις από την κόλαση. Κοίτα μπροστά! Έχεις την υπέροχη γυναίκα σου. Μπορείτε να κάνετε μια αξιοζήλευτη οικογένεια. Είστε νέοι!

Όσο για τα κοσμοϊστορικά γεγονότα και τις καταστροφές που υπονοείς . . . Έλα τώρα! Χαλάρωσε! Άλλο ένα στάδιο είναι, του ανθρώπου μέσα στο χάος. Εσύ έπαιξες έναν άξιο ρόλο, προσέφερες στον πολιτισμό της εποχής σου. Αυτό είναι όλο. Και προσέφερες πολλά! *Αντρέας*

Ο Αλέξανδρος παίρνει το βλέμμα του από τα μάτια του Αντρέα. Το στρέφει στην ανήσυχη θάλασσα.

- Τραγουδά μαζί μου αυτό το τραγούδι, φίλε! Μόνο αυτό μπορούμε. *Αλέξανδρος*

*

Λίγες ώρες μετά

Κάποιου κρίνου η κραυγή ανάβει την αυγή του Αυγούστου.

Οι δύο άντρες, με ταλαιπωρημένα μάτια, παίρνουν το πρωινό τους στο ίδιο μέρος.

- Θα σε παρακαλούσα να μην αναφέρεις τίποτα από τα χθεςινά στη Σαμάνθα. Δε θέλω να φτάσει τίποτα από όλα αυτά στα αυτιά της Έλεν. *Αλέξανδρος*

Ο Αντρέας τον ακούει με προβληματισμένο βλέμμα στο κενό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

Τελετουργικά ανεβαίνει το φεγγάρι στον ουρανό. Γλυκά, οδυνηρά και αποφασιστικά, σαν σώμα νεαρού άνδρα που περνά σταδιακά στην ωριμότητα.

Στο άγγιγμα του σεληνόφωτος, το μαύρο γλυπτό στο κέντρο της πλατείας ζωντανεύει.

Ο Θησέας μάχεται με τον Κένταυρο για να σώσει την Ιπποδάμεια. Σε αυτήν την πλατεία, την παρακμιακή γωνιά όπου ξαποσταίνουν κάθε είδους θύματα – κηρυγμένων και ακήρυχτων πολέμων πλάι σε άνθη που αναπνέουν παρά τη θέλησή τους, ο καθημερινός Θησέας συνεχίζει να μάχεται με τον Κένταυρο. Μάχη που δίνεται εντός κι εκτός του ανθρώπου. Πότε καταφέρνει και νικά και πότε, το πιο συχνά, ηττημένος, βλέπει την κόρη να χαροπαλεύει, αλλεπάλληλα βιασμένη από το τέρας.

Άνθρωποι άστρα που διαγράφουν τις τροχιές τους κάτω απ' τ' άστρα.

Λίγο πιο πέρα, η ευωδιά του νυχτολούλουδου μοιάζει με λόγο παρηγοριάς στον σκυμμένο φιλόσοφο που καταθλίβεται από την αδυναμία του να τα κλείσει όλα στο γλωσσικό του σύστημα. Τι πλάνη!

Αυτιστική πλάνη, σαν εκείνου του νου που πιστεύει πως μόνο ο άνθρωπος διαμορφώνει τον άνθρωπο, αγνοώντας την υβριστική φύση αυτού του ισχυρισμού.

Ο άνθρωπος. Αυτό το ταραγμένο υποκείμενο! Τι μπορεί ο άνθρωπος; Μόνο να φιλοτεχνήσει το πρόσωπό του στον τοίχο του Κόσμου και να απέλθει, γιατί αν δεν κάνει ούτε αυτό, μόνο σαν συντετριμμένη ουσία μπορεί να εναρμονιστεί με τη ρευστή φύση του δευτέρου.

Ωστόσο, δεν παύει αυτό το συντετριμμένο πρόσωπο να αναζητά εμμονικά τη διαχρονικότητα.

Διαχρονικότητα σαν εκείνη των στρατηγικών νοών που εγκαθιστούν δικτατορίες και θρέφουν επαναστάσεις, εκμεταλλευόμενοι συναισθηματικές ροπές και σύμβολα, διαιρώντας για να βασιλεύσουν.

Τα πάντα για να ηττηθεί ο Θησέας.

Κάπως έτσι, αιώνες πριν, το αλάθητο χέρι του ανοιχτόχρωμου θρησκευτικού ηγέτη έδινε τη συγκατάθεσή του για τη δημιουργία της ατομικής βόμβας.

Η πιο μεταφυσικά καλλιτεχνική, ιστορική πραγματικότητα θυσιάστηκε στον βωμό της ανθρωπίνης ανάγκης για κατασκευή εθνικών συνειδήσεων στον κόσμο της νεωτερικότητας.

Ο ποιητής είδε τα ιστορικά γεγονότα εκείνης της περιόδου σαν ευόδωση μίας φυσικής νομοτέλειας και σαν απαγγελία του αρχετυπικού μύθου από την πραγματικότητα. Δεν είχε να κάνει τίποτα άλλο μέσα στην ενόρασή του από το να αποτυπώσει τα λεγόμενα σαν πιστός δακτυλογράφος. Μαία της μέσα του ουσίας. Μιας μουσικής αίνιγμα, η οποία χρησιμοποιήθηκε πρόστυχα από την ιστορικοπολιτική ανάγκη και άλλο τόσο πρόστυχα υφίσταται την αποδόμησή της, συμβαδίζοντας με την εξαίσια τραγική της φύση.

Στον ουρανό, τα βομβαρδιστικά καλπάζουν. Τα διαυγή μαλλιά της ημέρας θα γίνουν καπνός από πίσσα. Η Περσεφόνη απάγεται και βιάζεται εκ νέου. Ακόμα και σε μια εποχή που αρνείται τον Μύθο.

*

Από την τηλεόραση της γωνιακής καφετέριας ακούγονται τα νέα:

Τουλάχιστον 19 άτομα, εκ των οποίων τα τέσσερα παιδιά, έχασαν σήμερα τη ζωή τους στους αεροπορικούς βομβαρδισμούς στη Συρία, που πιστεύεται ότι έγιναν από ρωσικά πολεμικά αεροσκάφη.

«Ένα κτίριο το οποίο στέγαζε ένα νοσοκομείο που υποστηρίζεται από τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα καταστράφηκε ολοσχερώς σήμερα από αεροσκάφη, πιθανόν ρωσικά, στη Χαντιγέ, μια κοινότητα νότια της Μάαρετ αλ Νούμαν», ανέφερε το Συριακό Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σύμφωνα με το ΑΠΕ.

Εννέα άνθρωποι, ανάμεσά τους και ένα παιδί, σκοτώθηκαν και δεκάδες άλλοι τραυματίστηκαν, πρόσθεσε η μη κυβερνητική οργάνωση.

Εξάλλου άλλοι βομβαρδισμοί, κατά τα φαινόμενα επίσης από την Πολεμική Αεροπορία της Ρωσίας, έπληξαν την πόλη Άζαζ, η οποία ελέγχεται από τους αντάρτες, και μια κοντινή κοινότητα, με αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους 10 άνθρωποι, ανάμεσά τους τρία παιδιά, σύμφωνα πάντα με την ίδια πηγή.

Ένας εκπρόσωπος της οργάνωσης στο Παρίσι επιβεβαίωσε πως «ένα νοσοκομείο που υποστηρίζεται από τους ΓΧΣ καταστράφηκε από βομβαρδισμούς» στην περιοχή της Μάαρετ αλ Νούμαν, περίπου 280 χλμ. βόρεια της Δαμασκού.

Κατά τη διάρκεια δύο επιθέσεων, που διεξήχθησαν με διαφορά μερικών λεπτών η μια από την άλλη, το νοσοκομείο επλήγη από τέσσερις ρουκέτες.

Τουλάχιστον επτά άτομα σκοτώθηκαν και οκτώ αγνοούνται αυτή τη στιγμή», ανέφερε στο Γαλλικό Πρακτορείο το γραφείο των ΓΧΣ στη Βηρυτό.

*

Ο Στέλιος, δείχνοντας με το τσιγάρο στο χέρι τους πρόσφυγες.

- Βέεβαια! Το 'χα δει από καιρό. Το πετρέλαιο, ή, καλύτερα, ο ορυκτός πλούτος είναι στη μέση. Ποιος θα τρυπήσει πρώτος για να πουλήσει στη συνέχεια και να κοινομήσει. Κι επειδή τυγχάνει να ζούμε ακόμα, ευτυχώς ή δυστυχώς, οι

ανθρώποι, ομαδοποιημένα, σε κράτη – έθνη, το κάθε κράτος – έθνος είναι το όχημα εξυπηρέτησης των συμφερόντων του κάθε καπάτσου. Χρειάζεται μια βάση ο εκάστοτε δρών. Δε μπορεί, τουλάχιστον ακόμα, να πάει μόνος του για μπίζνες. Χρειάζεται τις πλάτες κυβερνήσεων. Και αν η εντολή της κίνησης έρχεται απ' το κεφάλι, η δύναμη είναι στη μάζα. Ξέχωρα συμφέροντα καπάτσων που συγκρούονται είναι η Ιστορία. Που βαφτιστήκανε από μονάχοι τους υπεύθυνοι για τις τύχες των πολλών. Αλλά, για να μη μιλάω σαν παρθένα, στη ζωή, τελικά, ίσως δεν υπάρχουν καλοί και κακοί, αλλά νικητές και ηττημένοι. Αυτό δείχνουν τα πράγματα. Έτσι με δίδαξε η εμπειρία. Τώρα, γιατί νικητής να σημαίνει σώνει και καλά εξουσιαστής . . Χαχα!

Τούτους εδώ τους κακομοίρηδες τους πήδηξε και η θρησκεία τους. Απ' ό,τι κατάλαβα όταν πέρασα από κει, από την Αραπιά, είναι λογίων λογίων ομάδες, να πούμε, δόγματα. Οι πιο φανατικοί, οι πιο χαλαροί και πάει λέγοντας. Και έχουνε έχθρα μεταξύ τους, όχι αστεία. Είναι πολύ πιστοί. Και οι σατανάδες με τα φράγκα το ξέρουν αυτό και το εκμεταλλεύονται. Έτσι, στρέφουν τους μεν έναντι των δε και κάνουνε τη δουλειά τους. Τώρα τους έχει γυρίσει λίγο μπούμερανγκ, βέβαια, γιατί θα τους γαμήσουνε. Έχουνε αγριέψει τα πράγματα πολύ. Ιδιαίτερα σε κάποιες δυτικές κοινωνίες που είχανε τέτοιες χώρες αποικίες και είναι ο πληθυσμός μιξ, θα χυθεί πολύ αίμα. Έχουνε αγριέψει πολύ τα πράγματα. Αλλά, τι τα 'θες, τούτοι θαρρούν ότι κάνουνε ιερό πόλεμο, και στην ουσία προωθούν το σχέδιο του Σατανά. Γιατί, οι καπάτσοι με τα χοντρά φράγκα θα επωφεληθούν στο τέλος. Έτσι το βλέπω εγώ.

Τραβάει μια τζούρα.

- Βέβαια, και με κάτι ψευτοπροοδευτικούς που λένε ότι τάχα δεν υπάρχουνε διαφορές κουλτούρας και τα ρέστα, αυτά

είναι παπαριές και πρέπει να τα ξεχάσουνε. Καθένας έχει το Θεό του. Αυτό είναι ντε φάκτο. Γι' αυτό και δεν υπάρχει, να πούμε, συνεννόηση. Δε γίνονται εύκολα ένα με τις κοινωνίες τις δυτικές που ζούνε αυτοί οι άνθρωποι. Και είναι και εν μέρει φασισμός της Δύσης που θέλει να τους κάνει ένα. Αλλά τι να σου κάνουνε και τα συστήματα και η εκπαίδευση και η κοινωνική πολιτική και τα ρέστα . . . Ό,τι μπορούνε κάνουνε. Πώς να το διαχειριστείς αυτό το πράμα;

Το πρόβλημα είναι ότι κρίνουνε αυτούς τους ανθρώπους με τα δικά τους μέτρα και σταθμά. Δε νογάνε ότι είναι από εντελώς άλλο υλικό καμωμένοι. Και όταν λέω υλικό, εννοώ τα πάντα. Σώμα και πνεύμα. Είναι διαφορετικοί, πώς να το κάνουμε. Είμαστε διαφορετικοί. Ο κάθε λαός, ο κάθε πληθυσμός, έχει τα δικά του.

Υπάρχει, λοιπόν, πρόβλημα επικοινωνιακό. Χαμένοι στη μετάφραση είμαστε. Τουλάχιστον, αυτά έχω καταλάβει από τις διάφορες χώρες που αναγκάστηκα να ζήσω λόγω της εργασίας της δεύτερης συζύγου. Έβλεπα και στο σχολείο που έστελνα τον Αλέξανδρο, τις διαφορές στη νοοτροπία. Και γενικά, στην κοινωνία, ήτανε φανερό. Ιδιαίτερα οι αράπηδες διαφέρουνε πολλοί, να πούμε.

Εγώ, να σου πω την αλήθεια, σε κάποια θέματα τους γουστάρω, και οι ασπρουλιάρηδες μου τη δίνουνε στα νεύρα με τα συστήματα και την ψευτοευγένειά τους. Γι' αυτό και έκανα παρέα με τέτοιους ανθρώπους και στα καράβια, αλλά και στις διάφορες πόλεις που πήγαινα μετά, με τη γυναίκα και τον μικρό.

Είχα, θυμάμαι στη Γαλλία, στη γειτονιά που μέναμε, έναν κρεοπώλη. Αράπης, από Μαρόκο. Και γαμώ τα παιδιά! Ανοιχτόκαρδος, εξυπηρετικός... Ο πρώτος που με βοήθησε να κατατοπιστώ και μου έδωσε χρήσιμες πληροφορίες για την πόλη και λοιπά. Και καλό κρέας! Συχνά, μου το χάριζε

έτσι, τσάμπα. Με γούσταρε επειδή ήμουνα Έλληνας. Μου το 'λεγε. Η αλήθεια είναι ότι μπορούσα να επικοινωνήσω. Πιο εύκολα από ότι με τους άσπρους. Ιδιαίτερα ο κύκλος της συζύγου, οι διπλωμάτες, ήτανε, οι περισσότεροι, μέσα στη δηθενιά, και δε τους γουστάριζα. Μεσ στα βαπόρια μια ζωή . . . Καταλαβαίνεις. Πόσο να εκπολιτιστεί κανείς; Όσο και να πλυθείς, η αρμύρα παραμένει . . . Χαχαα!

Θυμάμαι τον χασάπη, λοιπόν, καλή του ώρα, με τι ευλάβεια μου εξηγούσε τα της θρησκείας του! Μουσουλμάνος ευσεβής.

Κάθε μεσημέρι, το 'κλεινε το μαγαζί για κανα μισάωρο, για να προσευχηθεί. Οι πελάτες ήταν έξω κι εκείνος μέσα. Τονε βλέπανε που προσευχότανε. Σε κάποιους Γάλλους, άθεους, να πούμε, τους φαινότανε ασύλληπτο. Εγώ, επειδή ήξερα και από τα μικράτα μου στο νησί, που πίστευε ο κόσμος, εντάξει, το καταλάβαινα. Χαχαα!

Τι μου θύμησες; Βέεβαια! Έχω συναναστραφεί, να πούμε, πολλούς αράπηδες σαν και τούτους εδώ. Η αλήθεια είναι πως πάντα με τράβαγε κάτι στο να προσεγγίσω τον φτωχό, ανεξαρτήτως λαού. Να του πιάσω την κουβέντα. Να τονε νιώσω. Να αναπνεύσω τον αέρα της ανθρωπιάς και της παρακμής του.

Λίγα λεπτά μετά

Το ρυτιδιασμένο πρόσωπο του θαλασσόλुकου, πότε βλοσυρό, πότε χαρωπό, συνεχίζει τον μονόλογό του. Ένας απολογισμός – προσευχή, πάντα στο ίδιο βαρύ τέμπο.

- Καλά είναι αυτά, αλλά πρέπει να προοδεύουμε. Και η διαφορά, και η αλλαγή, δεν έρχονται ποτέ από τον κοσμάκη.

Γι' αυτό και έπεσα απάνω καταπάνω στον μικρό. Δεν είχα, άλλωστε, την ευκαιρία να το κάνω με τους άλλους δύο.

Ήθελα να μπει στα κόλπα. Η αλλαγή και η ελπίδα έρχονται από την αλλαγή του κεφαλιού. Πρέπει τα μεγάλα πόστα να τα πιάσουν άνθρωποι – δε θα πω καλοί – αυτά είναι όνειρα και λέξεις απαγορευμένες, αλλά λιγότερο πρόστυχοι, που θα σκέφτονται και λίγο το καλό του κόσμου, της ανθρωπότητας συνολικά, εκτός από το καλό της τσέπης τους και την εξουσία.

Γι' αυτό και χαίρομαι που ο μικρός μπήκε σ' αυτά τα κόλπα. Και που είναι μες στα πράγματα και παίζει ρόλο. Εγώ δεν είμαι ειδικός, αλλά νομίζω πως σε παιδιά σαν τον Αλέξανδρο, τέτοιας πάστας, βρίσκεται η ελπίδα της ανθρωπότητας. Θα βάλει το λιθαράκι του για το καλό και όπου πάει. Θα συμβάλει για έναν καλύτερο κόσμο. Εγώ ελπίζω! Έχουνε άλλα μυαλά οι σημερινοί νέοι. Το βλέπω και από τους φίλους του. Πιο ευγενικά παιδιά από μας τους παλιότερους. Και η τεχνολογία, μπορεί να την κατηγορώ συχνά πυκνά, αλλά δίνει δυνατότητες. Τα φράγκα, η σχέση μ' αυτό το διάολο να αλλάξει λίγο και όλα θα πάνε καλύτερα.

Και απ' ό,τι μου λέει, απ' αυτά που μπορώ να καταλάβω, δηλαδή, δημιουργούνται σιγά σιγά προϋποθέσεις για μια δικαιότερη κατανομή του πλούτου. Με κίνητρα στους έχοντες να επενδύσουν σε σκοπούς που θα βοηθήσουν τον κόσμο, οικολογία, νέες ενέργειες και τα ρέστα. Και, όσο πάει, αυτά τα κεφάλαια ανεξαρτητοποιούνται από τον παρεμβατισμό των κυβερνήσεων – από αυτά τα λαμόγια τους πολιτικάντηδες. Για να δούμε που θα πάει αυτό. Τώρα, πάντως, είναι πολύ δύσκολη φάση. Είναι στάδιο μεταβατικό. Και τι έχουνε να δούνε ακόμα τα μάτια μας!

Κοίτα εδώ! Ολόγουρά σου. Τι πόνος! Πόσος πόνος, Θεέ μου!

Ναι. Μακάρι να το πετύχει αυτό που θέλει ο μικρός! Και θα τα καταφέρει! Έχουνε δει τα μάτια μου πολλή σκληρότητα και αδικία. Η ζωή είναι αδιανόητη. Και παρ' όλον τον

γαμημένο, αλλά αναγκαστικό κυνισμό μου, συνεχίζω να πιστεύω στο καλό. Αυτός που πράττει το καλό, του το φέρνει η ζωή πίσω.

Τώρα, θα μου πεις, όταν ένα παιδί γεννιέται σε προσφυγικό καταυλισμό για να πεθάνει λίγους μήνες ύστερα από το κρύο κι ένα λαμόγιο δισεκατομμυριούχος που πνίγει ανθρώπους με τα σαπιοκάραβά του ζει μέσα στην ευτυχία, ατιμώρητος . . .

Βάζει το τσιγάρο στο στόμα και ρουφάει μια βαθιά τζούρα.

Δεν ξέρω. Ασύλληπτα πράγματα. Δε σου κρύβω, όμως, ότι πιστεύω και στο Θεό. Όχι στο παπαδαριό. Αυτούς δεν τους γουστάρω. Αλλά πιστεύω, σε μια απροσδιόριστη δικαιοσύνη που έχει τους δικούς της νόμους. Γιατί, εδώ που τα λέμε, ο ανθρωπάκος ο δόλιος είναι τυφλός, ό,τι κι αν κάνει, «καλός» ή «κακός».

Ο Στέλιος μένει με το βλέμμα στραμμένο στα προσφυγόπουλα που τρέχουν στην πλατεία, κάτω από το μαύρο απαστράπτον γλυπτό, το οποίο στέκει σαν ακίνητος στρόβιλος μέσα στη νύχτα.

Εκπνέει

*

Όλοι αυτοί οι μονόλογοι – καταθέσεις του καπετάνιου έχουν νόημα μόνο όταν φτάσουν στ' αυτιά εκείνου. Του μόνιμου ωτακουστή.

Εκείνος εργάζεται νυχθημερόν για να σμιλεύσει το πλαίσιο της εποχής που θα υπακούει και θα υμνεί τον ρυθμό των χειρών και των δακτύλων του. Χαρτογραφεί με άλλο χρώμα την ύποπτη αλήθεια. Χειραφετεί εκείνη την ορμή που ποθεί να την αρθρώσει. Το αυτό με ύφος άλλου. Άνθρωποι στοιβαγμένοι παντού. Από τόπο σε τόπο και από εποχή σε εποχή. Ερμηνείες από Ερμήδες που δεν ομονοούν.

Υπονοείται η δολοφονία του ενός από τον άλλο, στο ματωμένο χέρι -εργατικό ατύχημα- ευτύχημα μέσα σε αυτή την ατυχία να σου δίνεται η δυνατότητα να μεταφράσεις ή έστω να διατυπώσεις με τον τρόπο σου αυτό που σε υπερβαίνει περιβάλλοντάς σε. Η καταστροφή – ιδανική στιγμή για να απαχθεί η νέα μυθολογία. Αφού όλοι λατρεύουμε να απεχθανόμαστε την ωμότητα του παλαιού, το αρχαίο έχει αξία μόνο μέσα στο δημιουργικό εργαστήρι της φαντασίας. Και κάπου εδώ αρχίζει η δικτατορία του υποκειμενικού που νομίζει ότι δεν είναι ακόμη ένας ρόλος. Ένα ρητορικό σχήμα που έτυχε να υπάρξει και σε άλλες διαστάσεις επειδή μια αχτίδα πλάνευσε τα μάτια των δικών του. Κουτοί άνθρωποι. Κουτές αισθήσεις. Άνθρωποι κουτιά από διαστροφή και θαύμα μέσα σε κουτιά.

Απόψε τον νοσταλγώ βλέποντάς τον μέσα από αυτό που έλεγε ότι θαύμαζε. Το μόνο που μετράει και δικαιολογεί την ανάσα, αυτό που σε καταξιώνει πλάι στην πλάνη, η ροπή να θεωρήσεις τους θεούς, τους ήρωες, τον μύθο ή την απομυθοποίηση, η ροπή και η ανατροπή της που καυχάται ότι αγγίζει κάτι που δεν υπάρχει – το μηδέν. Θα υπάρχουν αυτά που σου άρεσαν και αν ο συγκεκριμένος χειρώναξ μείνει άνεργος, κάποιος άλλος θα του πάρει τη θέση, οι άνθρωποι θα συνεχίσουν να στοιβάζονται, αλλά όχι έτσι, μέχρι να θαφτούν μέσα στο θάμβος του θαύματος που τους θέσμιζε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

Βιομηχανικοί ήχοι μέσα σε ένα οικοδόμημα από γκρίζους κίονες. Φοιτητικό πάρτυ. Κορμιά πλαδαρά. Γενειοφόροι ασκητές μιας θρησκείας με θολό διακύβευμα. Σα να θρηνούν απαισιόδοχοι για μια παλαιά σχέση του Κόσμου που χάνουν, τη σχέση ιδιοκτησίας, τη σχέση υποκειμένου – αντικειμένου, που προσπαθούν να ξορκίζουν, αλλά, στην ουσία νιώθουν κενοί λόγω της στέρησής της. Η συμφιλίωση αυτού του νεογνού αλόγου με τα άκρα του αργεί ακόμα. Αυτοί οι ανίδεοι ζωώδεις θεοί, που αποδέχονται τον άνθρωπο ως εμπόρευμα του πολιτισμού, ως αντικείμενο του ανθρώπου και πενθούν. Πενθούν γιατί πιστεύουν ασυνείδητα στον άνθρωπο – θεό, από τη στιγμή που το αλάθητο χέρι ρίξωσε μέσα μας τη διχόνοια μεταξύ του ανθρώπου και του Κόσμου. Πενθούν όπως το τελευταίο μέρος της συμφωνίας του γυάλινου πρίγκιπα, της γραμμένης για τον αποκεφαλισμό μιας νεαρής βελανιδιάς από τους υλοτόμους.

Είναι μια εποχή που ο άντρας τιμωρείται, η γυναίκα κατακτά, αλλάζει και συγχύζεται και ο ερμαφρόδιτος δεν έχει ακόμη την ισορροπία την απαιτούμενη για τη δημιουργία πολιτισμού. Σκοτεινή εποχή μετάβασης.

Ωστόσο είναι άνοιξη.

Στο φως του απογεύματος η σκιά μιας περαστικής αγέλης χελιδονιών γράφει την αστραπιαία τοιχογραφία στο πλαϊνό μέρος της παρατημένης οικοδομής. Τέχνη λογική σαν τα μαθηματικά, με την αισθησιακή ήβη του εφηβικού έρωτα. Τέχνη ρευστή και αυστηρή σαν την αντίφαση του μετέωρου Κόσμου. Τέχνη συγγενής της γλώσσας των Ελλήνων.

Ο Αλέξανδρος και η Έλεν επιβιβάζονται στο λεωφορείο το οποίο ξεκινά το δρομολόγιό του από τον παραθαλάσσιο, αρχαιολογικό χώρο, κατευθυνόμενο προς ένα προάστιο της πρωτεύουσας.

Η ελεγκτής είναι μία γυναίκα κοντά στα σαράντα. Δείχνει, όμως, μεγαλύτερη. Το δέρμα του προσώπου της σπασμένο και τραχύ. Γηρασμένη πριν της ώρας της. Απεριποίητη, με αρκετά παραπανήσια κιλά και ατσούμπαλο σώμα. Φανερή η τριχοφυΐα στα σχεδόν αρσενικά χέρια της. Μια κοινή γυναικεία φιγούρα των λαϊκών στρωμάτων της συγκεκριμένης κοινωνίας. Οι κινήσεις της άγαρμπες και νευρικές. Μιλάει φωναχτά, ίσως να της προκύπτει ασυνείδητα διότι νιώθει υποδεέστερη. Όπως κάνουν οι κωφοί, μιλάει φωναχτά, μάλλον νομίζει πως με αυτόν τον τρόπο θα δώσει στον άλλον να καταλάβει αυτό που θέλει, κάτι μάταιο αν λογαριάσουμε ότι οι περισσότεροι επιβάτες είναι ξένοι και, ως εκ τούτου, η όποια μη συνεννόηση είναι ζήτημα μετάφρασης και όχι έντασης, δηλαδή όσο και να φωνάξει εκείνη, εκείνοι δεν πρόκειται να καταλάβουν απολύτως τίποτα. Περίεργο που της ανέθεσαν αυτήν την εργασία. Σε ένα δρομολόγιο ιδιαίτερας τουριστικό όπως αυτό, θα έπρεπε να μπει ένας άνθρωπος που μιλάει τουλάχιστον υποτυπωδώς την αγγλική.

Εκείνη, πάντως, συνεχίζει να ζητά με επιτακτικό τρόπο τα χρήματα από τους επιβάτες. Αυτή η επιτακτικότητα και η αγαρμποσύνη, δείγματα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, τεκμήρια μη καλλιέργειας, ξενίζουν τους τουρίστες, οι οποίοι αρέσκονται, τις περισσότερες φορές, στην τυποποιημένη και κολακευτική ευγένεια του προσωπικού εκείνου που τους εξυπηρετεί σε διάφορους τομείς στα μέρη που επισκέπτονται ανά τον κόσμο. Η αλήθεια είναι πως υποσυνείδητα έλκονται όταν θεωρούν ότι έχουν να κάνουν με το υπηρετικό τους προσωπικό. Αλλά ας αφήσουμε την ανατομία αυτής της μοιραίας σχέσης – σχήματος, το οποίο, βέβαια, όπως ο αναγνώστης έχει, λογικά, ήδη αντιληφθεί, διαπερνά όλο τούτο το

έργο, με τη δριμύτητα που οι ηλιαχτίδες διαπερνούν τη σάρκα της βουκαμβίλιας και της πικροδάφνης στην παραλιακή λεωφόρο όπου κινείται το λεωφορείο, μέσα στο οποίο εκτυλίσσεται η συγκεκριμένη σκηνή.

Στη γαλαρία του οχήματος, λοιπόν, μια παρέα τεσσάρων κοριτσιών, ντόπιων, χασκογελούν λέγοντας εφηβικά αστεία. Η ελεγκτής φτάνει στο μέρος τους και τους ζητά να πληρώσουν. Οι μικρές λένε πως θα πληρώσουν μειωμένο εισιτήριο. Η ελεγκτής τους ζητά τις φοιτητικές τους ταυτότητες, όπως το απαιτεί ο νόμος. Οι τρεις από τις τέσσερις κοπέλες βγάζουν αμέσως την ταυτότητα και της τη δείχνουν. Η τέταρτη, όμως, δεν την έχει μαζί της. Το πιο πιθανό να μην είναι καν φοιτήτρια. Ωστόσο επιμένει, με απόλυτο τρόπο, να ζητά να πληρώσει μειωμένο εισιτήριο. Η ελεγκτής, αν και από μέσα της θέλει να της δώσει μειωμένο, υψώνει τον τόνο της φωνής της και της το αρνείται. Η μικρή συνεχίζει να αρνείται να πληρώσει το αντίτιμο ολόκληρου εισιτηρίου. Η ελεγκτής της πιάνει την κουβέντα. Της ζητά συγγνώμη που της φώναξε προ ολίγου. Της εξηγεί ότι η θέση της δεν της επιτρέπει να της κάνει την έκπτωση που εκείνη επιθυμεί αφού δεν έχει την απαιτούμενη γι' αυτό φοιτητική ταυτότητα. Της εξομολογείται ότι θα το έκανε με ευχαρίστηση αν ήταν στο χέρι της, αλλά πως σε αυτήν την περίπτωση δε γίνεται γιατί θα βρει τον μπελά της από τον νόμο. Φτάνει να δικαιολογείται, δηλαδή, για το αυτονόητο γεγονός της τήρησης του νόμου. Τελικά, η μικρή πληρώνει το αντίτιμο του κανονικού εισιτηρίου. Η, για πολλούς αγενής και πράγματι άγαρμπη, ελεγκτής, την ευχαριστεί για το προφανές και την αποχαιρετά με ένα ευγενές χαμόγελο από αυτά με τα οποία οι έφηβες μαργαρίτες καλημερίζουν τον ήλιο.

*

Μισή ώρα αργότερα. Το λεωφορείο φτάνει στο τέρμα.

Ο Αλέξανδρος και η Έλεν περπατούν στους δρόμους του απογεύματος μιας τσιμεντένιας αυλαίας που πάλλεται από τον έντονο διάλογο της ίριδας με την ώχρα.

Ο Αλέξανδρος, με σταθερό βήμα και με βλέμμα από το οποίο πάντα κάτι θα μας διαφεύγει και η Έλεν, με αριστοκρατική νωχέλεια κύκνου, διασχίζουν τον δρόμο της λαϊκής συνοικίας.

- Είναι όμορφα εδώ. Σου κάνει όρεξη να ρεμβάσεις χωρίς να σκέφτεσαι. Έλεν
- Είδες; Παρ' όλο που βρισκόμαστε μόλις λίγα χιλιόμετρα μακριά από το κέντρο της πόλης, σε μια περιοχή που θα μπορούσες να την πεις και υποβαθμισμένη. Και σίγουρα πυκνοκατοικημένη. Αλέξανδρος
- Έχει το θόρυβό του. Εντάξει. Αλλά έχεις την αίσθηση πως όλοι αυτοί οι άνθρωποι που πηγαίνουν κι έρχονται ή κάθονται και μιλάνε φωναχτά, το κάνουν για την απόλαυση του παρόντος και μόνο. Είναι περίεργο αυτό που νιώθω εδώ. Αυτή η γλυκιά ενέργεια, κάτι σαν χαρμολύπη της βίωσης ενός αέναου παρόντος. Αίσθημα πότε ανάλαφρο, πότε βασανιστικό. Αυτοκαταστροφή και λύτρωση. Είναι και άνοιξη. Όλα μοιάζουν πιο ωραία μέσα στο μέτρο. Και όλα αυτά τα κτήρια, σπίτια και άλλα, προχειροφτιαγμένες, φθηνές κατασκευές, μοιάζουν όμορφες, στολισμένες με αυτό το φως. Έλεν
- Ναι, τα κτήρια . . . Όπως λέει και ο πατέρας μου, έχουνε γίνει εγκλήματα σε ό,τι έχει να κάνει με τη δόμηση σε αυτόν τον τόπο. Χαχαα!

Να! Εδώ ήταν το γήπεδο. Ερχόμασταν με τον πατέρα μου και, συνήθως, με τον αδερφό μου τον μικρότερο από τους δύο. Το γκρεμίσανε για να φτιάξουν άλλο στη θέση του. Αλλά, ακόμα αποφασίζουν το τι και το πώς. Είναι αυτή η μη πρόοδος που αισθάνθηκες. Κάποιες φορές, πραγματικά βασανιστική. Χαχαα!

Κι εκεί απέναντι, το παραδοσιακό ζαχαροπλαστείο με γλυκά της Ανατολής. Το πιο ξακουστό. Από όλο το λεκανοπέδιο έρχονται εδώ για να γλυκαθούνε. Εγώ, βέβαια, κι εδώ ανάποδος. Δυτικός. Έπαιρνα πάντα πάστα σοκολατίνα. Χαχαα!

Ναι. Έχω πολύ καλές αναμνήσεις από εδώ, αν και δεν έζησα για πολύ. Ερχόμασταν και αφού φύγαμε. Βέβαια, για λίγες μέρες, τα καλοκαίρια.

Είχα και φίλους εδώ. Θυμάμαι κάτι καλοκαιρινά μεσημέρια, να με φωνάζουν οι δικοί μου να μπω μέσα για να φάω, κι εγώ να αρνούμαι πεισματικά, θέλοντας να συνεχίσω το παιχνίδι μου με τα παιδιά της γειτονιάς. Το τι μπάλα έχω παίξει εδώ! Το τι κλωτσιά έχω φάει κι έχω δώσει! Κάθε χρονιά, σε όποια χώρα και να 'μουνα, περίμενα να έρθουν αυτές οι δέκα – δεκαπέντε μέρες, για να έρθω εδώ να παίξω με τα φιλαράκια μου. Να τρέχουμε σα σκυλιά εδώ κι εκεί, μες στα τσιμέντα και τα χώματα της αλάνας, να καίει η άσφαλτος και ο ήλιος πάνω απ' τα κεφάλια μας. Έξω, απ' το πρωί ως το βράδυ. Με ένα διάλειμμα για φαγητό. Τι να σου λέω! Και παιχνίδια όλων των ειδών. Μπάλα, μπάσκετ, θυμάμαι βγάζαμε μια φορητή μπασκέτα έξω, στη μέση του δρόμου και τον κλείναμε. Σοβαρά! Τα αυτοκίνητα αναγκάζονταν να πάνε από τον παράλληλο. Χαχαα! Τι κυνηγητό! Να τρέχουμε σαν τρελά και να πέφτουμε και να τσακίζόμαστε, και να σου τα κλάματα . . Χαχαα!

Και το βράδυ, κρυφτό. Το αγαπημένο μου. Να σκαρφίζομαι τρόπους πώς να μην τα φυλάξω ποτέ. Χαχαα!

Περνούσα πολύ ωραία με τα παιδιά της γειτονιάς. Ήμουνα διαφορετικός. Το καταλάβαινα και το καταλάβαιναν και εκείνοι. Όμως δεν ένιωσα ποτέ ξένος. Ακόμα και στην εφηβεία που αρχίζεις και κρίνεις διαφορετικά τα πράγματα και οι διαφορές αρχίζουν να γίνονται πιο εμφανείς, δε με απέβαλαν ποτέ σαν κάτι ξένο. Γνώριζαν ότι ήμουν από

πλουσιότερη οικογένεια. Ότι ζούσα σε πλούσια σπίτια στο εξωτερικό. Ότι η μάνα μου ήταν διπλωμάτης και ότι ο πατέρας μου είχε πολλά χρήματα. Αλλά δεν έδειξαν ποτέ να με ζηλεύουν, να με φθονούν γι' αυτόν το λόγο. Αυτό, ίσως, να οφείλεται και στη στάση τη δική μου. Δεν τους έδειξα ποτέ υπεροψία, ούτε κι επιδίωκα να φαίνεται η διαφορά μου από αυτούς. Έτσι, ναι μεν με έβλεπαν σαν κάτι ξεχωριστό, αλλά με σέβονταν και με αγκάλιαζαν. Με δυο – τρεις από αυτούς, επικοινωνούσα αραιά και που, ακόμα και πριν από λίγα χρόνια. Δεν είχαν και μεγάλη τύχη στη ζωή τους. Με την κρίση, κίολας, που μαστίζει τη χώρα εδώ και κάμποσα χρόνια . . . Βιοπαλαιστές είναι οι φουκαράδες. Ανειδίκευτοι εργάτες, εδώ κι εκεί, οι περισσότεροι. Άλλοι μπλεγμένοι και σε σκοτεινές υποθέσεις – ναρκωτικά, παρακράτος . . .

Είναι ακατέργαστοι άνθρωποι. Μαθαίνουν σε ένα πρότυπο από πιτσιρίκια και με βάση αυτό πορεύονται. Δύσκολα βγαίνουν από τον κόσμο τους. Και τα χρόνια περνούν, αλλά αυτοί είναι σαν αμέτοχοι στις ιστορικές μεταβολές. Έχουνε τις αξίες, τις ασάλευτες σταθερές, τα σύμβολά τους, τα οποία, αν θες να τους χειριστείς, εκ του πονηρού σκεπτόμενος, μπορείς εύκολα να τους ωθήσεις προς τα εκεί που θες.

Βέβαια! Αυτό συμβαίνει κατά κόρον. Αυτοί εδώ οι άνθρωποι, πέφτουν μονίμως θύματα εκμετάλλευσης εκείνων τους οποίους οι ίδιοι προσκυνούν. Είτε αυτοί είναι ιερείς, είτε πολιτικοί, είτε πρόεδροι αγαπημένων τους ποδοσφαιρικών ομάδων. Και αυτό έρχεται σε αντίφαση με την οξύνοια που διακρίνει πολλούς από αυτούς τους ανθρώπους. Οξύνοια την οποία αντιλαμβάνεσαι αν τους συναναστραφείς.

Είναι αυτοκαταστροφική αυτή η στασιμότητα, αυτή η εμμονή στο ίδιο. Σα να επιμένουν να ζουν, ακόμα, σε έναν ιδιότυπο, δικό τους Μεσαίωνα. *Αλέξανδρος*

Η Έλεν, τόση ώρα, τον ακούει κοιτάζοντας ταυτόχρονα γύρω, τους ανθρώπους, τα κτήρια . . .

- Μου ακούγονται εξωγήινα όλα αυτά που μου λες. Εγώ, τέτοιες εμπειρίες δεν είχα ποτέ. Δεν έχω συναναστραφεί τέτοιους ανθρώπους ποτέ στη ζωή μου. Στη Νέα Υόρκη δεν ήταν έτσι τα πράγματα. Εκεί, για ένα παιδί σαν εμένα, η φτωχογειτονιά ήταν απαγορευμένη. Ως εκ τούτου, εγώ γνωρίζω μόνο το κολλέγιο και τα «προϊόντα» του. Χαχαα! Έλεν
- Λοιπόν, άκου. Κάθε φορά που βρισκόμουν στην πατρίδα, από μικρό παιδί, γευόμουν και τα δύο. Ο καπετάνιος μου, είχε φίλους και πλούσιους ανθρώπους και συχνά πηγαίναμε και στα βόρεια. Εγώ, λοιπόν, μοιραία, γνωριζόμουν με τα παιδιά τους και τον κύκλο τους και κάναμε παρέα. Τα παιδιά του κολλεγίου, που λέμε. Κάποια από αυτά ήταν όντως καλλιεργημένα, αξιόλογα άτομα από αριστοκρατικές οικογένειες. Τα περισσότερα, όμως, ήταν γόννοι νεόπλουτων οικογενειών. Κακομαθημένα, μικροπρεπή και αυτιστικά άτομα, δίχως καμία αυθεντικότητα, που μαϊμούδιζαν αυτούς που λες εσύ – τη Νέα Υόρκη . . .

Κάποιους από αυτούς που είναι στα πράγματα, που κρατάνε καίρια πόστα – υπουργεία, τράπεζες, εδώ, όσους, δηλαδή, από τα κολεγίопαιδα, δεν έφυγαν για έξω από νωρίς, τους γνωρίζω, τους συναναστράφηκα για λίγο, όταν ερχόμουν εδώ, μικρός. Αλλά, σε αυτόν τον κύκλο, πάντα ένιωθα μια απόσταση, μια ψύχρα. Ποτέ δεν επικοινωνήσα πραγματικά με αυτά τα παιδιά. Και η παιδική διαίσθηση δε λαθεύει. Ένιωθα πάντα έναν ανταγωνισμό να υποβόσκει και ένα κενό στην επικοινωνία. Γι' αυτό παρακαλούσα τον πατέρα μου να με φέρνει εδώ, στη γειτονιά.

Κοίταξέ τους! Μπορεί να είναι κακόγουστοι, να σου φαίνονται άγαρμποι, κάποιες φορές έως και αγενείς, αλλά είναι, κατά βάθος, άνθρωποι. Είναι φορείς μιας ιδιάζουσας αγνότητας

και μιας στιβαρής ανθρωπιάς αυτοί εδώ οι άνθρωποι. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορούν να γίνουν ενοχλητικοί, αλλά και καταστροφικοί, κυρίως για τον ίδιο τους τον εαυτό.

Τουλάχιστον, όταν αγαπάνε λένε σ' αγαπώ και όταν δε σε γουστάρουνε το καταλαβαίνεις πιο εύκολα. Γι' αυτό και τους προτιμώ από τους άλλους, τους ευγενείς, τους ψυχαναλυμένους . . . *Αλέξανδρος*

- Πραγματικό παραλήρημα εναντίον της αστικής τάξης . . .
Χαχα! Μπράβο μωρό μου...! Δε σου το 'χα . . . *Έλεν*
- Χαχα! Μπαα. Απλή κατάθεση παιδικών βιωμάτων. Ίσως και να μεροληπτώ λόγω νοσταλγίας. *Αλέξανδρος*

Συνεχίζουν τη βόλτα τους μέσα στην άναρχα ρημοτομημένη πολιτεία. Ενώ το σούρουπο με το ευγενές του σκοτάδι, λίγο λίγο, τους κυριεύει. Περνούν μπροστά από έναν δρόμο με σουβλατζήδικα.

- Ας κάσουμε εδώ να φάμε κάτι. Πείνασα. Και αυτή η μυρωδιά, μου 'σπασε τη μύτη. *Έλεν*
- Έλα. Κάτσε! *Αλέξανδρος*

Ο Αλέξανδρος τραβά μια καρέκλα και κάθεται κι εκείνος

Λίγα λεπτά μετά, τρώγοντας σουβλάκι

- Να σου πω την αλήθεια, όλα όσα έλεγες πριν για τους κατοίκους αυτής εδώ της περιοχής, για τα λαϊκά παιδιά, εγώ, τα περισσότερα τα είχα συνδέσει με τους Έλληνες συνολικά, και όχι με μια μόνο κοινωνική τάξη. Αυτή η αυθεντικότητα, αυτή η φυσικότητα για την οποία μιλούσες, δεν είναι το κατ' εξοχήν ελληνικό στοιχείο; Ή είμαι μια φαντασιόπληκτη, δυτική κορασίδα που έπεσε θύμα παραπληροφόρησης; Χαχα! *Έλεν*

- Με αυτή τη σύγχυση, με την εικόνα και την ιδέα που έχουν για την Ελλάδα οι έξω, ασχολούνταν πολύ ένας φίλος του πατέρα μου, ιστορικός, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο. *Αλέξανδρος*

*

«Είναι λάθος που όλοι ασχολούνται με μας τους Έλληνες για να χαζέψουν μόνο και μόνο τον αυθορμητισμό μας. Ο «πολιτισμένος» - στερημένος Φράγκος αποζητά κάτι που του λείπει από τον αυθορμητισμό του παρηκμασμένου Ρωμιού. Γυρεύουν τον Ζορμπά για να τον θαυμάσουνε, στο βάθος, όπως θαυμάζουν οι ουμανιστές τα άγρια ζώα. Και, βεβαίως, έμμεσα, θέλουν, με την άποψη αυτή, να μας δηλώσουν ότι δεν είμαστε εμείς, αλλά εκείνοι, οι συνεχιστές του ελληνικού πολιτισμού που τόσο θαυμάζουν – κρίνοντάς τον, βέβαια, μέσα από το δικό τους πρίσμα, φέρνοντάς τον στα μέτρα τους και διεκδικώντας τον για να έχουν μια πολιτισμική βάση για το δικό τους πολιτισμικό οικοδόμημα.

Ούτε εκείνοι είναι συνεχιστές των Αρχαίων, όπως θαρρούνε, ούτε οι Νεοέλληνες που αναλώνονται σε συναισθηματισμούς, τότε ανθρωπίνι, τότε ψευτόμαγκες, τότε ποντίκια, τότε λιοντάρια, σταθερά συμπλεγματικοί απέναντί στους πρώτους, αγγίζουνε το ύψος της ελληνικής ιδέας – και δε βάζω μπροστά αρχαίας ή νέας.

Να υπάρξεις ελληνικά σημαίνει να συντάσσεις τον Λόγο, χωρίς να απολλύεις την Φύση, βιώνοντας την παρουσία του Ακτίστου μέσα στο Κτιστό. Να συνδυάζοντας τη δύναμη με την εκλέπτυνση. Και να χτίζεις πολιτισμό, έχοντας πάντα τα μάτια της ψυχής σου άγρυπνα μπροστά στο ενδεχόμενο πως, μονομιάς, μπορεί να δεις το κτίσμα σου συντρίμια από τις κυκλοθυμικές τάσεις του Κόσμου, το θέλημα του

Θεού. Και αυτή η επίγνωση της καταστροφής, αυτό το τραγικό στοιχείο, να σε ωθεί να ψάλλεις ύμνους για την ευλογία της λειτουργίας του ιερού. Ο ανιδιοτελής έρωτας του φωτός ...

Είναι η χαρμολύπη της κατάφασης του να πορεύεσαι στην ύπαρξη, φυλακισμένος μέσα στην αλχημική ομορφιά της ερωτικής συνεύρεσης των τεσσάρων στοιχείων σε αυτόν τον ελάχιστο τόπο της υδρογείου. Το μέτρο ...

Πολύ σπάνια άνθρωποι ενσαρκώνουν αυτή την έννοια, αποπνέουν αυτήν την αίσθηση. Σπέρματά του, βέβαια, βρίσκεις εδώ κι εκεί. Σε συμπεριφορές, σε χειρονομίες . . .

Είναι ζήτημα και των αισθήσεων, και απαιτείται μεγάλη λεβεντιά από την ψυχή και ακούραστη άσκηση του νου...»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27

Κάθε άνθρωπος αποτελεί ένα εμπρόσωπο Κοσμικό θραύσμα, ένα ομιλούν απόσπασμα του Κόσμου. Η πρώτη του ιδιότητα τον καθιστά διαφορετικό – μοναδικό, η δεύτερη, του επιτρέπει να εκφράζει, μέσω των διαφόρων γλωσσών, αυτό που ο Λόγος του Κόσμου ενσταλάζει στη μοναδική του υπόσταση. Για να εκφράσει, όμως, αυτήν την ιδιαίτερη Κοσμική πληροφορία, πρώτα, οφείλει να την συλλάβει, δηλαδή, να αναγνωρίσει τον εαυτό του. Σε αυτό το σημείο ξεκινά μια κατάσταση που συνδυάζει την αυτογνωσία με την ποίηση. Ο άνθρωπος κατοικεί ποιητικά τον Κόσμο διότι Εκείνος κατοικεί τον άνθρωπο ποιητικά. Η αποτύπωση αυτής της αμφίδρομης σχέσης οδηγεί στη δημιουργία, την κάθε είδους ποίηση, αλλά και τη συμφιλίωση με τον εαυτό και, μέσω αυτού, με τον Κόσμο. Ο έρωτας, ως απελευθέρωση μέσω της αυτογνωσίας στο καθρέφτισμα του φωτός του ενός στον άλλο, αποτελεί μία ακόμη οδό για αυτό το διακύβευμα. Ποιο είναι το ζητούμενο, λοιπόν, και πώς θα καταλάβουμε ότι το φτάσαμε; Η αταραξία, που τη νιώθεις όταν αποκαθίσταται, μέσω των τρόπων που προανέφερα, η σχέση σου με αυτό που κατοικείς και σε κατοικεί – τον Κόσμο. Είναι μια μορφή αγαλλίασης μέσω της συμφιλίωσης ενός διπολικού κι αινιγματικού ρόλου – αυτού του παίκτη και εμπαιζόμενου ταυτόχρονα (που είναι ο άνθρωπος) με ένα αινιγματικό σενάριο – που είναι το παίγνιο του Χρόνου.

Κάτι τέτοιες σκέψεις κρατούσαν άγρυπνο τον βασιλικό στο προαύλιο του μικρού ναού ενώ το θαλασσινό αγέρι έφερνε κατά πάνω του ήχους (μουσική παραδοσιακή σαν αρχαϊκή, αναμειγμένη με τις φωνές, τα γέλια και τα δυνατά πατήματα που απαιτεί ο αιθέριος όσο και γήινος χορός των Μινωιτιστών).

Η εικόνα του άγρυπνου βασιλικού την οποία προσκύνησα με τα μάτια, μου ξύπνησε αυτό το όραμα. Είναι πέρα για πέρα δικό του.

*

Λίγο πιο πέρα, βρίσκεται η πολιτεία. Τα κτήριά της, εφάπτονται αρμονικά στο τοπίο. Μια πολιτεία που κινείται στους ρυθμούς μιας άγνωρης μουσικής, χρησιμοποιώντας εναλλακτικές πηγές ενέργειας, σεβόμενη το περιβάλλον, σαν γνήσιος καρπός και αυτή, του νου της Φύσης. Η μόλυνση δεν υφίσταται και ο ανταγωνισμός δεν αφορά τους πολίτες. Το μέλλον δεν αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού. Ούτε η ίδια η ύπαρξη πρόβλημα προς επίλυση.

Η πραγμάτωση αυτή, δικαιώνει την αφέλεια των ανιμιστών, υλοποιεί την ουτοπία του μετα-καπιταλιστικού οράματος, χαιρετίζει τη νεοπλατωνική ενατένιση, παραπέμπει στην ενόραση των Πατέρων. Απλούστερα, ίσως ήλθε το πλήρωμα του χρόνου για να *γίνουν ένα το ρόδο με το πυρ*.

Ο πόνος της φθοράς και ο φόβος του θανάτου, γεγονότα πάνω στη βάση των οποίων ανθούν οι κυριαρχικές τάσεις του πολιτισμού και του ανθρώπου, έχουν ηττηθεί.

Η ελευθερία δεν προκύπτει ως αντίδραση, αλλά σαν την εκ των προτέρων αδράνεια του κοχυλιού που λάμπει στο σεληνόφως, εκούσια άκον, ανίδεο για το αν παράγει κάλλος ή ασχήμια, του κύματος ή του κομήτη, που υπάρχει έτσι αμείλικτα όμορφος και απαράμιλλα ανέκφραστος παρά την καταστροφή που παράγει ο χαμός του.

Η αταραξία κατακτιέται. Παράφορη αταραξία ενός ιδιότυπου έρωτα. Μακριά από την ύβρη της αδράνειας, ζει αυτός ο *βαθιά μελίχιος* λαός – ο άνθρωπος, που συμπρωταγωνιστεί με τα άλλα πλάσματα σε αυτήν τη μετα-τραγωδία.

Από αυτήν την πολιτεία, στην οποία η τεχνολογία με τη φύση συμβιούν συμφιλιωμένες όπως, δηλαδή, συμβιώνει ο πολίτης της με

την τίγρη του ασυνειδήτου του, ή, ακόμα και με την επίγνωση, η οποία δεν του γεννά οδύνη, φτάνουν στη σκηνή καλπάζοντας δύο όντα.

Στο αρχαϊκό τους μειδίαμα αμαυρώνεται το μυστήριο, αυτοκτονεί η ενοχή, η πρόοδος παύει, πεθαίνει ο θάνατος

Χείλη πλασμένα από άγριο κεράσι

Εκείνος, άγιος από το πάλαι ποτέ ανατολικό μπλοκ. Τόσο ανερμηνευτος μέσα στην άπιαστη καθαρότητά του

Εκείνη, λευκό θηλυκό αγριοπερίστερο με ύφος από νόστο Περσεφόνης και βλέμμα από σπίθα Αντιγόνης

Αντίρροπες τάσεις της ψυχής που τείνουν στην αρμονία

Δύο πληροφορίες συνεργάζονται για να παράγουν το ποιητικό επιχείρημα

Δύο άλογα παραβγαίνουν, σε μια συνθήκη ζωηρού ερωτισμού και βαναυσότητας τόσο κομψής σαν των υποκριτών του χωροθεάτρου που αναπαριστούν μια μάχη

Δυο δελφίνια φιλιούνται για να ξαποστάσουν καθώς μοχθούν για να κεντήσουν το πουλόβερ του Ποσειδώνα

Πλάσματα

αδιάφορα για το αν είναι από ένστικτο ή λόγο καμωμένα. Πλάσματα περίεργα κομψά, που συνειδητοποιούν ασυνείδητα

Φιγούρες όπως τις οραματίστηκε ο φωτεινός ορίζοντας, αμόλυντες από τον εγωτισμό οποιουδήποτε χρώματος

Το μη εγώ, τους προκύπτει ανεπιτήδευτα, σα να
παλεύουν σε μια στιγμή ιερής εκτόνωσης όπως η αυτοθυσία

Μορφές από αυτές που θεωρούν ο φιλόσοφος
και ο άγιος

Σμιλεμένοι από την εκλεπτυσμένη φαντασμαγορία της
θεικής λήθης λίθινοι άγγελοι

Το ένα έφηβο κύμα τρέχει ξοπίσω απ' τ' άλλο

Δυο στάχια αγγίζονται ελάχιστα στο
κέλευσμα του ανέμου

Δύο περιστέρια φλερτάρουν χοροπηδώντας σαν
ιθαγενείς γύρω απ' το νόημα της φωτιάς

Εναλλασσόμενοι ρόλοι. Πλανήτης και δορυφόρος. Η μουσική της
κίνησής τους υμνεί την ηδονική αϊδιότητα του μέτρου που τους κινεί

Το βότσαλο γυαλίζει για να εντυπωσιάσει το διπλανό
κοχύλι

Δύο πεταλούδες. Την ώρα του βουλιμικού τους ανταγωνισμού πάνω
απ' τ' άνθος ανθίζει ξαφνικά ο έρωτάς τους

Τα αεικίνητα χείλη συνεργάζονται για να προφέρουν με τη μέγιστη
δυνατή αρμονία απαιτητικά σύμφωνα

Τα
μάτια, κατά τη διάρκεια της προσπάθειάς τους να μεταδώσουν στην
ψυχή το ασημένιο ρίγος της θάλασσας στο ηδονικό άγγιγμα του
ήλιου, ερωτεύονται το ένα το άλλο

Νότες στο καταληκτικό μέρος της συμφωνίας που
ζωγραφίζουν την άγουρη ειρήνη μετά τη χρόνια ταραχή

Τα ζάρια αγγίζονται, χωρίζουν, σπρώχνονται. Συναγωνίζονται με
ευγενή άμιλλα για να προχωρήσει το παίγνιο

Για τον ίδιο λόγο που τα θύματα μιας εγκεφαλικής σύγχυσης με τραυματικό αντίκτυπο στην ψυχή, δηλαδή όλοι μας, ποθούμε το ψυχρό σεξ, ανήμποροι να εισβάλουμε στην φλογερή αγαλλίαση του έρωτα, αυτή η στιγμή κάθαρσης μετά τον φόνο, μάλλον μας φαίνεται ανιαρή, αφού την κρίνουμε με τα κριτήρια της παρούσας ψυχοσωματικής μας φάσης.

Ωστόσο, αυτήν την έκλαμψη ειρήνης, ή, μάλλον, για να μην κάνω κι εγώ το ίδιο λάθος – ουδετερότητας, την επινόησε ο ίδιος. Ο πλάστης που ενσπείρει τη φθορά, την καταστροφή, τη δικαιοσύνη, στο γενετικό υλικό της μοίρας των αυθύπαρκτων και αεικίνητων μορφών.

Ίσως, όμως, έφτασε το πλήρωμα του χρόνου, η στιγμή να ανατείλει μια εποχή του νου όπου ο φορέας και εκφραστής του δε θα τέρπεται μονάχα από την ανωτερότητα που δηλώνει η δυνατότητα ανάλυσης και επεξεργασίας των υπόλοιπων αντικειμένων του, αλλά από την ουσιαστική σχέση του μαζί τους, με αυτά τα λανθασμένα ορισμένα ως «αντικείμενα», το κυκλάμινο, τον αητό, το άστρο, με αυτές, λοιπόν, τις υποστάσεις, με τις οποίες συσχετιζόμαστε ακόμα και τώρα, αλλά αυτό θεωρείται ρομαντικό και ανούσιο, για να νιώσουμε το ελάχιστο πέρασμά μας από τον άπειρο κόσμο του, όπως συσχετιζόμαστε με ένα εικόνισμα ή ένα τραγούδι που μιλά για την εφήμερη επαφή μας με τον αιώνιο έρωτα.

Άραγε, η σχεδία του Πλάτωνα βαστά στον ωκεανό των δυαδικών μορίων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28

Κτήρια. Κτήρια από υαλί, σίδερο, αλουμίνιο και ασφάλι. Κτήρια από τσιμέντο. Κτήρια. Κύτταρα στον ιστό της πόλης. Αυστηρή η δομή της πραγματοποιημένης διαστροφής. Κάτι από την υφή αυτής της αυστηρότητας βρίσκει κανείς και στους κεντρομόλους αυτοσχεδιασμούς του περαστικού σμήνους χελιδονιών που βγήκαν από τον οίκο τους για να νιώσουν την αύρα του πελαγίσιου απογευματινού αιθέρα. Για τους περισσότερους, η εικόνα του σμήνους ορίζει την έννοια της ελευθερίας. Πράγματι, η ελευθερία είναι ευλογημένα καταδικασμένα να υπόκειται σε αυτόν τον νόμο τον οποίο υπακούν οι πράξεις του ανθρώπου – ακόμη κι εκείνου που νομίζει πως τον έχει υπερβεί. Ελευθερία, αυστηρότητα, σκληρότητα. Η μόνη διαυγής ανθρωπιά είναι η ανάληψη του κόστους της αντικειμενικότητας και η ακόλουθη τέρψη από τη μετοχή στο θαύμα που διαρκώς αποκαλύπτεται. Κτήρια. Κτήρια και άνθρωποι, ποτάμια ανθρώπων. Πόσο βάνουση η μοναξιά μέσα σε όλα αυτά τα πλήθη που πηγαινοέρχονται!

*

Στο συνοικιακό καφενείο η τηλεόραση εκπέμπει αδιάκοπα. Η δημοσιογράφος συνεχίζει τον καταγισμό σαν τον αγγελιαφόρο στο αρχαίο θέατρο:

«Δεκάδες παιδιά έχουν χάσει τη ζωή τους τις τελευταίες ημέρες στη Συρία, αφότου τους χορηγήθηκε εμβόλιο κατά της ιλαρά, το οποίο αποδείχθηκε αλλοιωμένο.

Το Πρόγραμμα του Παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας στη Συρία ανεστάλη, έπειτα από τον θάνατο 36 παιδιών, αμέσως μετά τον εμβολιασμό τους.

Οι απροστάτευτοι άμαχοι βρήκαν βασανιστικό θάνατο, ελέω του εμβολιασμού που γίνεται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Το πρόγραμμα ανεστάλη εν μέσω φημών δολιοφθοράς, ωστόσο η ζημιά έχει ήδη γίνει. Κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί πως ο αριθμός των θυμάτων δεν θα αυξηθεί ραγδαία.

Οι γιατροί στα ιατρεία των πόλεων της Τζιριανάζ και Μααρέτ Αλ – Νουμάν, στην βορειοανατολική επαρχία Ιντλίμπ αναφέρουν ότι παιδιά και βρέφη άρχισαν να πέφτουν άρρωστα σύντομα, αφότου τους χορηγήθηκαν οι δόσεις του εμβολίου. Ανθρωπιστικές οργανώσεις αναφέρουν πως αρκετά ακόμα παιδιά βρίσκονται σε σοβαρή κατάσταση. «Η κατάσταση είναι άθλια. Οι αριθμοί των νεκρών θα θυμίζουν την δεκαετία του `30. Παιδιά πεθαίνουν», δήλωσε ο Νταχέρ Ζιντάν, συντονιστής της ιατρικής φιλανθρωπικής οργάνωσης, “Uossm”, για να καταλήξει πως: «Πιστεύουμε ότι θα χειροτερέψει».

Το πρόγραμμα εμβολιασμού στην συγκεκριμένη επαρχία ξεκίνησε την περασμένη Δευτέρα με στόχο να περιορίσει την εξάπλωση της ιλαράς σε παιδιά της Συρίας, που μαστίζεται από εμφύλιο πόλεμο. Ακόμα και τώρα πολλοί προσπαθούν να εκμεταλλευτούν την κατάσταση για πολιτικούς σκοπούς. Υποστηρικτές της αντιπολίτευσης στον Μπασάρ Αλ-Άσαντ, κυκλοφορούν εικόνες των παιδιών που πεθαίνουν σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, ισχυριζόμενοι πως το εμβόλιο είχε νοθευτεί με κυάνιο, πιθανώς από πράκτορες, με σκοπό να υπονομεύσουν την εμπιστοσύνη του κόσμου στην αντιπολίτευση.

Πρόσφατο είναι το εκτενές ρεπορτάζ των “Financial Times” για τον τρόπο με τον οποίο το “χαλιφάτο” διαχειρίζεται τον “πετρελαϊκό

κλάδο” του, προχωρώντας ακόμη και σε ανταγωνιστικές προσφορές στρατολόγησης στελεχών από την αγορά.

Σύμφωνα με άρθρο του Σαλμάν Ράφι στους “Asia Times” ο λόγος που μετά από 10.500 αεροπορικές επιδρομές των ΗΠΑ και των συμμάχων τους, οι πετρελαϊκές πωλήσεις του Ισλαμικού Κράτους παραμένουν αμείωτες, είναι διότι έτσι εξυπηρετείται η στρατηγική καθήλωσης των τιμών που πλήττει τη Ρωσία και το Ιράν. Ήδη πέρσι το CNN εκτιμούσε ότι οι πωλήσεις πετρελαίου των τζιχαντιστών έφθαναν τα 1 με 2 εκατ. δολάρια ημερησίως. Εκτιμάται ότι πλέον η “Υπηρεσία Πετρελαίου” (!) του Χαλιφάτου εξασφαλίζει έως και 3,5 εκατ. ημερησίως. Οι τιμές είναι πολύ χαμηλότερες από τις διεθνείς (10-20 δολάρια ανά βαρέλι), με αποτέλεσμα να συγκαταλέγονται στους “πελάτες” ακόμη και ένοπλοι αντίπαλοι των τζιχαντιστών...

Στην Τουρκία, πολλά λέγονται για την εμπλοκή του πολυπράγμονος υιού του Ταγίπ Ερντογάν, Μπιλάλ, σε αυτό το επικερδές εμπόριο. Το βέβαιο, πάντως, είναι ότι οι πετρελαϊκοί αγωγοί που συνδέουν την επικράτεια του Ισλαμικού Κράτους με τον έξω κόσμο δεν έχουν ποτέ βομβαρδισθεί.»

Ως συνήθως. Με το αργό, σταθερό, φαινομενικά πάντα σίγουρο για τον εαυτό του, βαρύ και συνάμα άνετο ύφος, αφήνει το σακάκι του στον καλόγερο.

- Τι σκατά; Θα μας χτυπάει στην πλάτη αυτός ο διάολος τώρα;

Θα του πω να το κλείσει. Φθινοπώριασε πια. Δεν το πήρανε, ακόμα, πρέφα;

Βλέπεις; Γίνεται χαμός. Λες, ήρθε η ώρα να πάμε όλοι στο διάλο; Άλλαξανε ραγδαία τα πράματα. Φαινόντουσαν βέβαια . . . Φούσκα ήτανε αυτά τα είκοσι – τριάντα χρόνια της τάχα ειρήνης. Ποιάς ειρήνης; Ποιους δουλεύουνε τώρα, να πούμε;

Λες και σταματήσανε ποτέ να πέφτουνε οι βόμπες! Τελικά, ο πόλεμος είναι το πεπρωμένο. Είναι μέσα στο αίμα μας. Είναι το αίμα. Κατά πως φαίνεται, με το νερό ο άνθρωπος ξεγελά απλώς τη δίψα του. Με το αίμα ξεδιψά στ' αλήθεια.

Βάζει στα χείλη του το τσιγάρο. Βγάζει από την τσέπη του τα σπύρτα και με μια σβέλτη κίνηση το ανάβει.

Λίγο αργότερα, το αφήνει αργά στο τασάκι να καπνίζει μόνο.

- Ήταν τραυματικό. Πράγματι. Ένιωθα σα να αποχωρίζομαι ένα μέρος του κορμιού μου. Ήταν η πρώτη φορά που θα χωρίζαμε. Πρώτη φορά. Καταλαβαίνεις; Από τότε που βγήκε απ' την κοιλιά της μάνας του μέχρι τα τότε δεν είχαμε πει ποτέ αντίο. Κάθε μέρα μαζί. Πατέρας του και μάνα μαζί. Τρομερό δέσιμο. Αφού, όπως σου ξανάπα, είναι ο άνθρωπος που σηματοδοτεί το δεύτερο μισό της ζωής μου. Την απόσυρσή μου από τα βαπτόρια. Την έξοδό μου από τη φυλακή της θαλάσσης, να πούμε . . Χαχα! Αυτός είναι η στεριά μου. Το σπλάχνο μου. Με τους άλλους δε νιώθω έτσι, παρ' ότι τους αγαπώ πολύ. Και αυτό διότι δεν τους έζησα τόσο. Είναι παιδιά της μάνας τους περισσότερο. Παρ' ότι με σέβονται και μ' αγαπάνε. Και αγαπάνε και τούτονε, πολύ. Και αυτό λέει πολλά. Και με ανακουφίζει όσο τίποτα άλλο. Καταλαβαίνεις το γιατί . . .

Είχε φτάσει, όμως, η ώρα να χωρίσουν οι δρόμοι μας. Τον μεγάλωσα. Είχε ενηλικιωθεί πια. Τον προίκισα με τα κατάλληλα εφόδια για να προοδεύσει. Να κάνει εκείνο που αγαπά. Να χαράξει το δικό του δρόμο σαν άντρας σωστός. Να ξανοιχτεί στις δικές του θάλασσες. Το ήξερα από καιρό. Από τότε που ήτανε μωρό και τονε τάζα την κρέμα του. Από τότε που παίζαμε μπάλα στο πάρκο. Από πάντα. Το ήξερα ότι θα 'ρχόταν αυτή η στιγμή, η ρημάδα κι

ευλογημένη. Να αιμορραγήσω εγώ κι εκείνος να αποκτήσει την ανεξαρτησία του.

*

Δεν δρα ο υποκριτής, αλλά το αίμα του. Η ανάγκη της ροής δε θα ίσχυε χωρίς αυτό το μοναδικό και πανίσχυρο όχημα πληροφορίας. Το τόσο στέρεο μέσα στη ρευστότητά του. Πόθος και πάθος του ερωτευμένου. Απύθμενο βάθος της ταυτότητας. Ασφάλεια και ανασφάλεια. Σοκ και δέος στη θέα της ερυθράς θάλασσας. Αίμα. Απόδειξη νίκης σαρκοβόρου εγωισμού. Δικτατορία της ζωικότητας. Ποδηγέτηση της Ουρανίας Αφροδίτης. Μόνο τεκμήριο ερωτισμού. Άντρο ανηλεούς δυισμού. Δίψα, λιποθυμία και σαγήνη. Και τροφή της ελπίδας και ανάγκη της συνέχειας. Και ναρκισσισμός του επαναστάτη. Στην κομψή μουσούδα του λαίμαργου αιλουροειδούς, στο σπαθί του Αγίου, στο καθρέφτισμα της αισθητικής αποτίμησης της ζωής πάνω στο τριαντάφυλλο. Και σε ένα μέλλον που φιλοδοξεί να δραπετεύσει από την τόση μέριμνα για τη ροή αυτού του χειμάρρου;

*

Κεντρική Ευρώπη. Αεροδρόμιο. Αυγή.

Ανεξαρτήτως τόπου ή γλώσσας, υπάρχει η ανάγκη για το φως να περιαιτολογεί. Του το ζητά με πόθο ο περίγυρος, οι μυστικές κινήσεις που ζητούν να γίνουν φαινόμενα. Το φως του πρωιού αγγίζει απαλά τις στιλπνές επιφάνειες του υπερσύγχρονου αεροδρομίου. Γρατζουνά τα μάτια των αγουροξυπνημένων

ταξιδιωτών. Κόβει στα δύο τη δροσιά της αυγής. Γδύνει την ίριδα. Συγχέεται, συγχωνεύεται με το τεχνητό φως του, που μοιάζει σα να διαχέεται από τους λευκούς τοίχους. Υπάρχει μια αίσθηση καθαρότητας στον χώρο, από αυτήν που συναντάμε στις Κυκλάδες. Το λευκό, το άυλο. Είναι κοινός τόπος πια, αλλά παραμένει παράδοξο, πως το σύγχρονο φλερτάρει με αυτές τις ιδέες, προσεγγίζει αυτά τα φαινόμενα. Ίσως να είμαστε μάρτυρες της ανατολής μιας νέας συμφιλίωσής μας με το γυμνό, το διάφανο.

Εδώ, όμως, δεν είναι νησί. Δεν περιμένουν κάποιο καράβι να έρθει για να τους χωρίσει.

Το αεροπλάνο αναχωρεί σε μισή ώρα περίπου.

Περνούν περαστικοί, χαζεύοντας τις εφημερίδες που στοιβάζονται στο κιόσκι. Άλλοι κοιτάζουν τα κινητά τους τηλέφωνα. Συνήθως, οι δεύτεροι είναι τόσο απορροφημένοι στις μικρές τους οθόνες, που δεν παρατηρούν τον γύρω χώρο.

Μυρίζει πρωινός τύπος και καφές.

Ο Αλέξανδρος τρώει ανόρεχτα ένα κρουασάν σοκολάτα. Κοιτάζει γύρω.

Ο Στέλιος ανάβει τσιγάρο. Ο καπνός του σμίγει με αυτόν του αχνιστού καφέ. Έχει τα μάτια του καρφωμένα στον Αλέξανδρο.

Περνούν κάποια λεπτά σιωπής μεταξύ τους. Ενώ ο σταθμός βομβεί. Και η ευγενής όσο και αυστηρή φωνή από τα μεγάφωνα, ανακοινώνει τις αφίξεις και τις αναχωρήσεις των πτήσεων.

- Ό,τι χρειάζεσαι να μου τηλεφωνάς. Και μη νιώθεις ότι είμαστε μακριά! *Στέλιος*
- Ναι, μπαμπά. Μην ανησυχείς! *Αλέξανδρος*

- Δεν ανησυχώ. Ξέρω ότι θα τα καταφέρεις. Είσαι δυνατός. Δε φοβάσαι τίποτα. Σωστός καπετάνιος! Χαχα!

Σε ξέρω καλά, ρε μούτρο. Εγώ σ' ανάστησα. *Στέλιος*

Ο Στέλιος προσπαθεί να αλαφρύνει λίγο τη βαριά ατμόσφαιρα. Είναι από τις στιγμές τις τόσο περίεργες που, ενώ γνωρίζουμε τον άλλον τόσο καλά όσο τον ίδιο μας τον εαυτό, νιώθουμε αμήχανα απέναντί του – όπως και απέναντι στον ίδιο μας τον εαυτό.

Η ευγενής και αυστηρή φωνή καλεί τους επιβάτες της πτήσης του Αλέξανδρου για επιβίβαση.

Ο Στέλιος ρουφάει μια βαθιά τζούρα απ' το τσιγάρο του κι ύστερα το πατά μέσα στο τασάκι για να σβήσει.

Σηκώνονται ταυτόχρονα από τις καρέκλες. Διανύουν τη μικρή απόσταση που τους χωρίζει. Αγκαλιάζονται σφιχτά. Δακρυσμένοι. Αγκαλιά που διαρκεί.

- Αντίο, πατέρα. Σ' αγαπώ! *Ψιθυριστά ο Αλέξανδρος*
- Αντίο, γιε μου. Σ' αγαπώ! Να προσέχεις! Καλή τύχη! *Δυνατά και καθαρά ο Στέλιος, με λακωνικά δάκρυα να διασχίζουν τις αυλακίες του προσώπου του*

Το πρόσωπο της αρχαίας τοιχογραφίας ασπάζεται το ψηφιακό του αντίστοιχο, όπως ο Απόστολος τον αδελφό του.

Αμίλητοι. Ο Αλέξανδρος φορτώνεται τα μπαγκάζια του.

Ο Στέλιος στέκει ορθός μπροστά του. Τον κοιτάζει δακρυσμένος.

- Ο μόνος άνθρωπος στη ζωή μου μέσα που μ' έκανε να δακρύσω έτσι. Όχι μόνο μια φορά. Στο αεροδρόμιο . . . από τις πιο έντονες στιγμές της ζωής μου . . . Πιτσιρίκι αμούστακο ήτανε ο μπαγάσας. Αλλά τράβηξε μπροστά, στο διάδρομο, λυγερός και αγέρωχος σαν ολυμπιονίκης. Εγώ, πίσω. Δεν έπαιρνα τα μάτια μου από πάνω του. Δε γύρισε ξανά να με κοιτάξει. *Στέλιος*

*

Ο Αλέξανδρος προχωρά στον διάδρομο. Σταθερά και αποφασιστικά. Φορτωμένος και μόνος, προχωρά. Σαν τον Ιησού στον Γολγοθά ή όπως οι πιστοί που ακολουθούν τον Επιτάφιο.

*

Σταθερά, αποφασιστικά και πένθιμα χτυπούν οι καμπάνες της εκκλησίας του παραθαλάσσιου χωριού. Συγγενείς και φίλοι μαυροφορεμένοι, έξω και μέσα στον ναό. Άλλοι κουβεντιάζουν στο προαύλιο, άλλοι συλλυπούνται τη χήρα, η οποία κάθεται δίπλα από το φέρετρο. Η εγκυμονούσα Έλεν στέκει δίπλα της, της κρατά το χέρι. Ο Αλέξανδρος στέκει στο κατώφλι του ναού, σαν πορτιέρης. Η τελετή δεν έχει αρχίσει ακόμα.

- Συλλυπητήρια αγόρι μου!
- Σας ευχαριστώ! *Αλέξανδρος*
- Μαθαίναμε για σένα όλα αυτά τα χρόνια. Είχες γίνει φίρμα στους χρηματιστηριακούς κύκλους στη Νέα Υόρκη. Είσαι σπουδαίος! Τελευταία μένεις Αυστραλία, έμαθα. Γιατί αυτή η αλλαγή; Βαρέθηκες στο Big Apple;

Τα λόγια αυτά ακούγονται από το στόμα ενός συγχωριανού, συμμαθητή του Στέλιου, ο οποίος ξενιτεύτηκε και έβγαλε χρήματα στο εξωτερικό. Κλασικός τύπος που γυρνά στο χωριό του και αντιμετωπίζει υποτιμητικά αυτούς που ποτέ δεν έφυγαν από εκεί, ενώ ανταγωνίζεται ή και φθονεί αυτούς που, όπως αυτούς, μετανάστευσαν και πέτυχαν.

Ο Αλέξανδρος μένει ανέκφραστος, ψυχρός. Ούτε καν τον κοιτάζει.

- Δεν είναι ώρα γι' αυτά τώρα. Να 'στε καλά! *Αλέξανδρος*

Εκεί παρευρίσκεται, φυσικά, και η θεία του, η αδερφή του Στέλιου. Πρόσωπο που πάντα τον εκμεταλλευόταν μαζί με τη μητέρα του. Δε δούλεψε ποτέ στη ζωή της. Τη ζούσε ο Στέλιος, αυτήν και τον τεμπέλη και πονηρό άντρα της, με τον οποίον ο Στέλιος είχε τσακωθεί πολλάκις. Άλλος στη θέση του, θα τους είχε στείλει στο διάολο, αλλά ο καπετάνιος είχε μεγάλη καρδιά, νευρίαζε, τσακωνότανε και μετά από λίγο συγχωρούσε. Το γνώριζαν αυτό οι άνθρωποι που τον συναναστρέφονταν και γι' αυτό, συχνά, τον εκμεταλλεύονταν. Κι εκείνος το ήξερε ότι τον εκμεταλλεύονταν. Αλλά, στην ουσία, δεν τον ένοιαζε. «Ας με μνημονεύουνε για το καλό μου, ακόμα και οι σκάρτοι», έλεγε συχνά πυκνά.

Ο ναός δε βρίσκεται μακριά από τη θάλασσα. Έρχεται ένα γλυκό, πελαγίσιο αεράκι. Προς τα τέλη της άνοιξης. Ακόμα, δεν έχουνε μπει για τα καλά οι ζέστες. Το γλυκό και πένθιμο αγέρι απαλείφει απαλά τα δάκρυα από τους θλιμμένους παρευρισκομένους. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι σιωπηλοί. Άνθρωποι που τον θαύμαζαν, τον εκτιμούσαν και τον αγαπούσαν.

- Αγόρι μου, συλλυπητήρια! Ήτανε λεβέντης ο πατέρας σου. Καλό Παράδεισο να έχει!
- Σας ευχαριστώ. Σας ευχαριστώ πολύ! *Αλέξανδρος*

Άνθρωποι γνωστοί και άγνωστοι στον Αλέξανδρο, τον προσεγγίζουν. Τον χτυπούν στην πλάτη δείχνοντας τη συμπόνια τους. Υπάρχουν και κάποιοι που δείχνουν φανερά στενοχωρημένοι. Στέκουν στο προαύλιο, παραδομένοι στο ιδιωτικό τους μαράζι. Παιδικοί φίλοι. Γνωστοί από τα διπλανά χωριά. Εφηβικοί έρωτες του αποθανόντος . . . Καθένας έχει κάτι να θυμάται. Κρατά ένα κομμάτι του Στέλιου. Μια σελίδα που, τούτη την ύστατη ώρα, αναγιγνώσκει ξανά.

Ο καθένας έχει κάτι να θυμάται από τον καθένα. Το πρόσωπο της Πανσελήνου του Αυγούστου που έφυγε, παρά τη θλίψη του για το γεγονός ότι θα ξεχαστεί από τη μνήμη των ανθρώπων, που, τόσο ένθερμα έδειξαν τη στιγμή της λάμψης του τον θαυμασμό τους για εκείνο, θα πρέπει να γνωρίζει ότι, ναι μεν, τίποτα δε μένει για πάντα στη μνήμη άσβεστο, αλλά, κάπου κάπου, συμβαίνουν μικρές νεκραναστάσεις μέσα στη μνήμη του ανθρώπου, σε ανύποπτο χρόνο, τότε που δε διακυβεύεται τίποτα πια αφού η όποια σχέση έχει παύσει από πολύ καιρό. Τότε, σα να κρατά κερί η συνείδηση, ξαναδιαβάζει το εκλιπών από τη ζωή της πρόσωπο, σε ένα άτυπο και άναρχο μνημόσυνο.

Υπάρχουν, βέβαια, και άλλες περιπτώσεις. Άνθρωποι που σε θαυμάζουν και σε αγαπούν χωρίς καν να στο έχουν δείξει ή εκφράσει ποτέ. Άνθρωποι που, σαν κατάσκοποι, παρακολουθούν τα βήματά σου στη βιωτή και χαίρονται με τις χαρές και λυτούνται με τις λύπες σου. Τους γνώρισες κάποτε, συνήθως στα παιδικά σου χρόνια, και εντυπωθήκες μέσα τους δυνατά. Και από τότε σε απολαμβάνουν μοναχικά και αγνά, χωρίς να σε πλησιάζουν, δίχως να σε αγγίζουν.

Λίγο πιο πέρα, στον προαύλιο χώρο, βρίσκονται και οι άλλοι δύο υιοί του καπετάν Στέλιου με τα παιδιά τους, καθώς και η μητέρα τους – η πρώτη του γυναίκα. Πριν από λίγο, χαιρέτησε τον Αλέξανδρο. Τον αγκάλιασε με φανερή συγκίνηση, όπως αγκαλιάζει η ηλικιωμένη χαρουπιτιά το νεαρό μεσημέρι – σα μητέρα. Είχε πάντα και εξακολουθεί να έχει τις καλύτερες των σχέσεων και με τον

Αλέξανδρο και με τη μητέρα του. Και δε σταμάτησε ποτέ να αγαπάει τον Στέλιο, παρά τις δύσκολες στιγμές που πέρασαν. Οι δύο άλλοι γιοί του, είναι φανερά θλιμμένοι. Αν και δε θέλουν να το δείξουν μπροστά στα μικρά τους, τα οποία έφεραν στην κηδεία παρ' ότι κάτι τέτοιο δεν είθισται. Τα μικρά αγαπούσαν πολύ τον παππού τους όπως κι εκείνος, γι' αυτό σκέφτηκαν πως θα ήταν κρίμα να μην τον συνοδεύσουν στον τελευταίο του ύπνο. Οι παιδικές φωνές, άλλωστε, αποτελούν το ιδανικό νανούρισμα για τον καπετάνιο, ισοδυναμώντας με το αντάτζιο των ανήλικων κυμάτων που του άρεσε να τα ακούει και να πέφτουν στα πόδια του χαϊδεύοντάς τα, κι εκείνος να αράζει μισοκοιμισμένος στην παραλία.

Τα βλέμματα των τριών αδερφών διασταυρώνονται φευγαλέα. Σα να συναινούν.

Η εξόδιος ακολουθία ξεκινά.

Τα ιερά λόγια μέσα από μοβ, ροζ και κίτρινα ανθοφόρα στεφάνια.

*Ο πάλαι μεν εκ μη όντων πλάσας με και εικόνη σου θεία
τιμήσας, παραβάσει εντολής δε πάλιν με επιστρέψας εις
γην εξ ης ελήφθην,*

*εις το καθ' ομοίωσιν επανάγαγε, το αρχαίον κάλλος
αναμορφώσασθαι.*

*

Ανάσταση, εξιλέωση και υπόσχεση κατάπαυσης του πυρός μέσα στο πυρ, αυτό το άχραντο φως της νέας αυγής που καταπίνει σιωπηλά την επιφάνεια της γης. Άγει στην εμφάνεια τις νέες μορφές που πράττουν υπάκουα το δράμα της ζωής. Συλλαμβάνει την ιδέα από το σκοτεινό υποσυνείδητο της νύχτας για να τη μεταφέρει στην ημέρα. Ευεργετώντας και τιμωρώντας την υλοποιεί. Για να της δώσει την ευκαιρία να πρωταγωνιστήσει στο μοναχικό έργο της ενθαδικής της υπόστασης. Όπως ακριβώς συνέβη και με τον ήρωα

αυτού εδώ του έργου που φτάνει στο τέλος του, στον οποίο, μέσω της δημιουργίας, έδωσα την ευκαιρία να δραπετεύσει από την αβάσταχτη ελευθερία του Ακτίστου, για να κτιστεί με αίγλη σα ναός στην οδό του υποκειμενισμού του καθενός.

Πολιορκημένος ελεύθερος, μόνος απέναντι στη θάλασσα σαν τον βράχο πάνω στον οποίο στέκει.

Έχει τρία βράδια να κοιμηθεί. Βασικά, από τότε που έμαθε για τον θάνατο του καπετάνιου του, δηλαδή μια εβδομάδα περίπου, έχει κοιμηθεί ελάχιστες ώρες, μετρημένες στα δάχτυλα. Ωστόσο, όπως πάντα, δεν εξωτερικεύει την κατάστασή του. Αυτήν την έμφυτη εσωστρέφειά του μόνο η Έλεν κατάφερε να τη θίξει, με την χειρουργικής ακριβείας διαίσθησή της.

Άνοιξε τα μάτια του, γύρισε προς την Έλεν που κοιμόταν, κατάκοπη κι εκείνη από την ταλαιπωρία των ημερών. Την χάιδεψε τρυφερά, στη γαστέρα και στα μαλλιά της και την φίλησε, ή μάλλον, την ασπάστηκε, με τον τρόπο που τα χείλη του προσκυνητή ακουμπούν την εικόνα της Οσίας, για να Την ευχαριστήσουν για την ελεημοσύνη Της. Σηκώθηκε, πήγε στην τουαλέτα, άνοιξε τη βρύση. Άφησε το νερό να τρέχει για ώρα, ενώ αυτός κοίταζε το ταλαιπωρημένο του πρόσωπο στον καθρέφτη. Ούτε θλιμμένος, ούτε χαρούμενος. Ούτε θετικός, ούτε αρνητικός. Ούτε αισιόδοξος, ούτε απαισιόδοξος. Ανέκφραστος. Ουδέτερος. Ατάραχος, σαν το πρωινό πέλαγο, το οποίο αυτή τη στιγμή τον αντικατοπτρίζει και μέσα στο οποίο σε λίγο θα χαθεί. Όπως κανείς απορροφάται από τη θαλπωρή της πύρινης εστίας.

*

Βγαίνοντας από το σπίτι, το πρωινό αγέρι τον ράπισε ελαφρά στο πρόσωπο. Φυσικά και δεν τον μετέπεισε.

Τώρα, κοιτά τη θάλασσα σαν την οθόνη που σε τραβά στο άπειρο των ψηφίων της – η κόρη του ηλεκτρισμού, η αβυσσαλέα σα θάλασσα. Η φιγούρα του διαγράφεται στον καθρέφτη της.

Κρότος από ένα κομμάτι μάρμαρο που πέφτει πάνω στο μάρμαρο για να γίνει ένα με το όμοιό του – η πτώση του, ακαριαία μουσική, αφηγούμενη το σβήσιμο του πρόσωπου μέσα στο είδωλο του κατόπτρου.

Έγκριση του προκρίματος της Κρίσης κι ανάβαση στη βάση της Ιδέας.

Τέλος κι αρχή η Πτώση.

Το ελαφρώς ριγηλό πέλαγο διαχειρίζεται αμέσως το γεγονός.

Ολόγυρα όλα παύουν και ξαναγεννιούνται ερήμην του, αφού, τα έργα του καταστέλλονται, με τον τρόπο που καταπνίγεται μια πρόχειρη εξέγερση από το καθεστώς ή όπως ο οργανισμός κάθε πλάσματος οδηγείται στην αυτοϊαση.

Λίγα χρόνια ύστερα

Στο κατάστρωμα του πλοίου

Τα χρυσά της μαλλιά στον άνεμο, ιδέα πνευστών σε σύνθεση του Χατζιδάκι.

- Μαμά, γιατί ταξιδεύουμε συνέχεια;

Θοδωρής Παπαϊωάννου

Η ΑΛΛΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

σχεδιασμός: Κωνσταντίνος Ιγνατίου